

Znanstvenoraziskovalni center
Slovenske akademije znanosti in umetnosti

LETNO POROČILO

2025

KAZALO

DIREKTORJEV UVODNIK: RAZBURKANO LETO.....	5
I POSLOVNO POROČILO ZA LETO 2025	7
1 VIZIJA IN POSLANSTVO ZRC SAZU	7
2 PREDSTAVITEV ZRC SAZU	7
2.1 DELOVANJE IN ORGANIZACIJA	9
3 LETNO POROČILO O DELU UPRAVNEGA ODBORA	10
4 POUDARKI ZA LETO 2025	11
4.1 OSNOVNI PODATKI O ZNANSTVENORAZISKOVALNI DEJAVNOSTI TER PATENTIH IN INOVACIJAH	11
4.2 IZPOLNITEV PROGRAMA DELA ZA LETO 2025.....	11
4.3 NAJPOMEMBNEJŠI DOSEŽKI ZRC SAZU NA PODROČJU ZNANOSTI IN INOVACIJ	13
4.4 NAJPOMEMBNEJŠI DOGODKI NA ZRC SAZU.....	15
4.5 NAJPOMEMBNEJŠI NAKUPI RAZISKOVALNE (IN DRUGE) OPREME IN INVESTICIJE	16
4.6 OSNOVNI FINANČNI PODATKI	17
4.7 OSNOVNI KADROVSKI PODATKI	17
4.8 DRUGI POUDARKI.....	18
5 POROČILO O ZAGOTAVLJANJU ENAKIH MOŽNOSTI SPOLOV	19
6 POROČILO O ETIKI IN INTEGRITETI V ZNANOSTI	20
7 ODPRTA ZNANOST ZA IZBOLJŠANJE KAKOVOSTI, UČINKOVITOSTI IN ODZIVNOSTI RAZISKAV V OKVIRU REZ RIS30...21	21
8 POROČILO O DOSEŽENIH CILJIH IN REZULTATIH ZA LETO 2025.....	27
8.1 ZAKONSKE IN DRUGE PODLAGE Z DELOVNEGA PODROČJA POSREDNEGA UPORABNIKA	27
8.2 DOLGOROČNI CILJI DELOVANJA.....	28
8.3 LETNI OZIROMA KRATKOROČNI CILJI DELOVANJA (LETO 2025)	31
8.4. OCENA USPEHA PRI DOSEGANJU ZASTAVLJENIH CILJEV, UPOŠTEVAJE FIZIČNE, FINANČNE IN OPISNE KAZALNIKE ZA LETO 2025	33
8.4.1 Dolgoročni kazalniki	34
8.4.2 Dejavnosti po virih financiranja	35
8.4.2.1 Dejavnost, financirana iz sredstev stabilnega financiranja	35
8.4.2.2 Dejavnost, financirana po nacionalnih javnih razpisih in pozivih.....	40
8.4.2.3 Dejavnost, financirana po mednarodnih javnih razpisih in pozivih.....	51
8.4.2.4 Dejavnost, financirana iz drugih projektov javne službe.....	55
8.4.2.5 Tržna dejavnost.....	56
8.4.3 Pojasnilo o doseganju strateških ciljev	58
8.4.3.1 Strateški cilj I: Odlično, avtonomno in odgovorno raziskovalno delo	58
8.4.3.2 Strateški cilj II: Visoko usposobljeni, odgovorni, motivirani in zdravi zaposleni	67
8.4.3.3 Strateški cilj III: Nacionalno in mednarodno prepoznavna ustanova, ki prispeva h krepitvi položaja in vloge znanosti v družbi	71
8.4.3.4 Strateški cilj IV: Informacijsko in infrastrukturno podprto raziskovalno delo	74

8.4.3.5 Strateški cilj V: Učinkovit, dobro organiziran in notranje povezan ZRC SAZU	80
8.4.3.6 Strateški cilj j VI: Prenos znanja.....	81
8.4.4 Opredelitev doseganja finančnih ciljev	85
8.5 NASTANEK NEDOPUSTNIH ALI NEPRIČAKOVANIH POSLEDIC PRI IZVAJANJU PROGRAMA DELA IN POJASNILA	86
8.6 OCENA USPEHA PRI DOSEGANJU ZASTAVLJENIH CILJEV V PRIMERJAVI Z DOSEŽENIMI CILJI IZ POROČILA PRETEKLEGA LETA ALI VEČ PRETEKLIH LET	86
8.7 OCENA GOSPODARNOSTI IN UČINKOVITOSTI POSLOVANJA	88
8.8 OCENA NOTRANJEGA NADZORA JAVNIH FINANC IN POROČILO NOTRANJEGA REVIZORJA	88
8.9 POJASNILA NA PODROČJIH, KJER ZASTAVLJENI CILJI NISO BILI DOSEŽENI.....	89
8.10 OCENA UČINKOV POSLOVANJA NA DRUGA PODROČJA	89
8.11 POROČILO O REALIZIRANIH INVESTICIJAH IN INVESTICIJSKIH VLAGANJIH	91
8.12 ANALIZA KADROVANJA, KADROVSKE POLITIKE IN IZOBRAZBENE STRUKTURE	96
II RAČUNOVODSKO POROČILO ZA LETO 2025	105
1 SPLOŠNO	105
2 RAČUNOVODSKI IZKAZI	106
3 POJASNILA K POSAMEZNIM RAČUNOVODSKIM IZKAZOM	116
3.1 BILANCA STANJA.....	116
3.2 DRUGO, KAR JE POMEMBNO ZA POPOLNEJŠO PREDSTAVITEV POSLOVANJA IN PREMOŽENJSKEGA STANJA	118
3.3 IZKAZ PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV	121
3.4 IZKAZ PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV PO VRSTAH DEJAVNOSTI	128
3.5 IZKAZ PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV PO DENARNEM TOKU	129
3.7 DELOVNA USPEŠNOST IZ NASLOVA PRODAJE BLAGA IN STORITEV NA TRGU	136
4 DRUGO, POMEMBNO ZA POPOLNEJŠO PREDSTAVITEV POSLOVANJA IN PREMOŽENJSKEGA STANJA.....	138
4.1 SPLOŠNA POJASNILA	138
4.2 DRUGA POJASNILA.....	138
III ZAKLJUČNI DEL LETNEGA POROČILA.....	139

Direktorjev uvodnik: Razburkano leto

Korak za korakom

V programu dela v minulem letu smo uvodoma obljubili bolj sistematična in vztrajna prizadevanja za pravičnejše, predvsem pa bolj transparentno ocenjevanje predlogov iz vsakoletnega razpisa Agencije za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost za (so)financiranje raziskovalnih projektov. Leto pozneje se postopek ocenjevanja ni spremenil. Deloma zato, ker smo k težavi pristopili preveč kampanjsko, predvsem pa zato, ker so bila naša prizadevanja precej medla. Z iskanjem rešitev in z njimi povezanim prepričevanjem pristojnih smo se namreč ukvarjali, potem ko smo opravili drugo raziskovalno in organizacijsko delo. Na tak način pa ni mogoče prepričati nikogar, niti naravnih zaveznikov, na primer kolegic in kolegov v okviru KOsRIS. Še slabše smo se odrezali v okviru Organizacijskega odbora Shoda za znanost, ki se vse redkeje sestaja, in še to zgolj na pobudo ZRC SAZU. Upamo samo, da to ni pokazatelj resnejše organizacijske utrujenosti ali povečanega malodušja.

Nekoliko uspešnejši smo bili pri oblikovanju novih meril in kriterijev za izvolitve v nazive, ki bodo dorečeni in po vsej verjetnosti sprejeti to pomlad.

Še najbolj uspešni smo bili pri izpolnjevanju naše druge zaveze; pri nagovarjanju prijaviteljic in prijaviteljev novih projektov. Rezultati zadnjega razpisa kažejo na to, da smo jih (morda) uspeli prepričati v bolj premišljene, predvsem pa raziskovalno bolj prepričljive predloge. Podobno velja za mednarodne projekte in iskanje novih projektnih partnerstev v Sloveniji in drugod po Evropi. Glede na to, da je od tega odvisna kakovostna izvedba našega dela, če ne celo obstoj raziskovalnih skupin nasploh, smo tega lahko res veseli.

Kot posebej obetaven dosežek razumem tudi oblikovanje predloga Zakona o Inštitutu za slovenski jezik Frana Ramovša tik pred iztekom leta, s katerim bi lahko sistemsko uredili financiranje delovanja portalov Fran, Franček, Franja in jezikovno svetovanje.

Nekoliko manj dinamično, a še vedno v okviru pričakovanj, je potekalo iskanje, urejanje in opremljanje novih delovnih prostorov v Mariboru in Ljubljani. V Mariboru smo našli nove prostore na izjemni lokaciji pod Kalvarijo, relativno blizu humanističnega in družboslovnega dela mariborske univerze, v Ljubljani pa se prebijamo skozi priprave na prenovu prostorov na Rimski cesti 3.

Za velik izziv se je izkazala namestitve dvigala na Novem trgu 2, kjer smo do konca leta končali najbolj zahtevna konstrukcijska dela. Postranska korist te prenove bodo tudi prenovljeni prostori knjižarne Azil, ki bodo končno suhi, svetlejši in vsestransko prijaznejši. Velika pozitivna izkušnja je bila tudi začasna selitev prodajalne na Rimsko 3, ki je pritegnila še več kupcev. Podobno kot Knjižarna kavarna Maks v Novi Gorici, ki se je (deloma v povezavi z določenimi programi Evropske prestolnice kulture GO25) uveljavila kot živahno, z znanjem in s knjigo povezano središče mesta.

ZRC SAZU je bil v letu 2025 dejavno vključen tudi v aktivnosti, povezane z ustanovitvijo Koordinacije samostojnih raziskovalnih inštitutov Slovenije (KOsRIS), ki se iz dosedanjega neformalnega povezovanja zavodov postopno preoblikuje v profesionalno vodeno skupnost zavodov. Ta bo predstavljala stabilen in institucionaliziran okvir za usklajeno zastopanje interesov samostojnih raziskovalnih inštitutov ter za enakovredno sodelovanje v formalnih upravnih in zakonodajnih postopkih, ki pomembno vplivajo na razvoj raziskovalne dejavnosti ter izboljšujejo njen položaj. Vzpostavitev skupnosti zavodov KOsRIS ima širši pomen za celoten slovenski raziskovalni prostor, saj prispeva k večji preglednosti, učinkovitosti in usklajenosti delovanja samostojnih raziskovalnih inštitutov v razmerju do državnih organov in drugih deležnikov. Za ZRC SAZU predstavlja sodelovanje v KOsRIS pomembno priložnost za krepitev skupnega nastopa raziskovalnih zavodov, hkrati pa ohranja njegovo institucionalno in raziskovalno avtonomijo.

Posebno priznanje za minulo delo pa si zasluži tudi skupina kolegic in kolegov, ki so, v sodelovanju z zainteresiranimi zunaj ZRC SAZU, tudi v 2025 poskrbeli za izredno zanimiv program Roza_ZRC+. Ob kritični refleksiji položaja in pravic LGBTIQ+ oseb so namreč v svoj program umestili tudi zanimive umetniške in kulturne vsebine.

prof. dr. Oto Luthar

I POSLOVNO POROČILO ZA LETO 2025

Poslovno poročilo Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti (v nadaljnjem besedilu: ZRC SAZU) za leto 2025 smo pripravili v skladu z navodili Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in inovacije (v nadaljevanju MVZI) št. 0140-19/2024-3360-30 z dne 21. 1. 2026.

1 VIZIJA IN POSLANSTVO ZRC SAZU

Vizija ZRC SAZU je utrditi položaj vrhunske, nacionalno in mednarodno ugledne in prepoznavne raziskovalne ustanove, ki temelji na dolgoletni tradiciji in zbranem institucionalnem znanju visoko usposobljenih, izkušenih in ustvarjalnih sodelavk in sodelavcev več generacij, ki se kritično in odgovorno lotevajo dolgoročnih in aktualnih raziskav, s svojimi odličnimi dosežki bogatijo zakladnico znanosti ter prispevajo k reševanju družbenih izzivov.

Na ZRC SAZU bomo s tradicionalnimi in sodobnimi raziskovalnimi pristopi ter uveljavljenimi in inovativnimi metodami dela odgovarjali na dolgoročna in aktualna znanstvena vprašanja, se kritično in odgovorno odzivali na znanstvene in družbene izzive, prispevali k razvoju znanosti, kulture in družbe, razumevanju preteklih in sedanjih naravnih ter družbenih procesov, jezika in kulture ter k dokumentiranju in ohranjanju naravne in kulturne dediščine. Gradili bomo na znanstveni in upravljavski odličnosti, pestrosti raziskovalnih vsebin, na sodelovanju z odličnimi domačimi in tujimi ustanovami ter interdisciplinarnem in multidisciplinarnem značaju. Zato smo se odločili za gradnjo ustvarjalnega in intelektualno prodornega delovnega okolja, za spodbujanje in ustrezno nagrajevanje kakovostnega dela, odgovornosti, proaktivnosti in samoiniciativnosti, vse to ob upoštevanju individualnosti in posebnosti tako raziskovalnih skupin kakor tudi posameznih raziskovalk in raziskovalcev.

Navzven si bomo na ZRC SAZU še naprej prizadevali, da bo Vlada Republike Slovenije oblikovala idejni, institucionalni in finančni okvir, ki bo znanosti priznal ustrezno mesto v družbi in državi ter udeležbo znanja, hkrati pa se zavedal njene heterogenosti in upošteval razlike med znanstvenimi področji. Še posebej si bomo prizadevali za financiranje dolgoročnih in temeljnih raziskav, ki so nujne za kakovostne, celovite in premišljene rezultate oziroma temeljne preglede, in za stabilen položaj raziskovalk in raziskovalcev, ki bo omogočal ustvarjalno svobodo in poglobljeno raziskovalno delo.

Poslanstvo ZRC SAZU je strokovno, odgovorno in kritično interdisciplinarno, multidisciplinarno in transdisciplinarno raziskovalno delo na vseh obstoječih znanstvenih področjih (biologiji, paleontologiji, izseljenstvu in migracijah, zgodovinopisju, kulturni zgodovini, kulturnih in spominskih študijah, arheologiji, antropologiji in prostorskih študijah, etnologiji, glasbenem narodopisju, jezikoslovju, literarnih vedah, muzikologiji, umetnostni zgodovini, filozofiji, geografiji, krasoslovju, družbenim vidikom zdravja) in obravnava tematik v širšem družbenem in kulturnem kontekstu, zbiranje, sistematično urejanje in ustrezna hramba zbranega gradiva, odzivanje na aktualne družbene, okoljske in gospodarske izzive, ustvarjanje kakovostnih, inovativnih in odmevnih rezultatov, spoznanj in dosežkov, njihov prenos v izobraževalni sistem, bogatenje gospodarstva in družbe z uporabnimi znanji in dosežki, širjenje vednosti in razumevanja ter – zlasti v primeru dediščine – prispevek k njenemu prepoznavanju, ohranjanju in promociji.

2 PREDSTAVITEV ZRC SAZU

ZRC SAZU je javni raziskovalni zavod, sestavljen iz 18 inštitutov, Založbe ZRC, in štirih regionalnih raziskovalnih postaj (Nova Gorica, Maribor, Petanjci in Barje). ZRC SAZU je osrednja slovenska znanstvena ustanova na področju humanistike, vendar raziskovalno delo sega tudi na področje družboslovja, naravoslovja, tehnike in družbene medicine. ZRC SAZU izvaja temeljne, aplikativne in razvojne raziskave ter infrastrukturno dejavnost kot javno službo ter skupaj s SAZU izvaja skupni dolgoročni program *Naravna in kulturna dediščina slovenskega naroda*.

Preglednica 2.1.1¹: Osnovni podatki o ZRC SAZU

Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti	
Skrajšano ime:	ZRC SAZU
Pravno-organizacijska oblika:	Javni zavod
Datum ustanovitve in ustanovitelj:	19. novembra 1981, sklep skupščine SAZU
Sedež:	Novi trg 2, 1000 Ljubljana
Dejavnost:	Raziskovalna in razvojna dejavnost na področju naravoslovja in tehnologije (SKD 72.100) Raziskovalna in razvojna dejavnost na področju biotehnologije (SKD 72.110) Raziskovalna in razvojna dejavnost na področju družboslovja in humanistike (SKD 72.200)
Matična številka:	5105498000
Davčna številka:	SI38048183
Telefon:	+386 1 470 65 55
E-naslov:	info@zrc-sazu.si
Spletna stran:	www.zrc-sazu.si

Ključno področje delovanja je raziskovalna dejavnost na vseh prisotnih znanstvenih področjih, opredeljenih v poslanstvu (poglavje 1). Izvaja se v okviru 22 nacionalnih raziskovalnih programov in vrste različnih projektov različnih financerjev. Tehnično, informacijsko in dokumentacijsko podpora raziskovalnemu delu nudi infrastrukturna dejavnost z infrastrukturnim programom *Naravna in kulturna dediščina*, ki obsega zbiranje, sistematično urejanje, ustrezno hrambo ter kritično vrednotenje gradiva naravne in kulturne dediščine. Tretje področje delovanja je prenos rezultatov, spoznanj in dosežkov v izobraževalni sistem, bogatenje gospodarstva in družbe z uporabnimi znanji in dosežki ter širjenje vednosti in razumevanja. Posebej velja omeniti številne objave v Založbi ZRC in zunaj nje, širok in raznolik nabor prireditev za strokovno in splošno javnost (okoli 150 na leto) ter vpetost v pedagoške procese na univerzah doma in v tujini.

Glavnino sredstev za delovanje dobiva od Javne agencije za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije (v nadaljevanju ARIS), ki zagotavlja sredstva stabilnega financiranja, sredstva raziskovalnih projektov prek javnih razpisov, projektov ESFRI in z raziskovanjem povezanih dejavnosti (publiciranje, odprt dostop, mednarodno sodelovanje itd.). Poleg tega ZRC SAZU del sredstev za svoje delovanje pridobi z uspešnimi prijavi na nacionalne in mednarodne razpise ter s ponudbami na tržnih javnih naročilih.

¹ Preglednice so oštevilčene glede na številke poglavij na drugi ravni.

2.1 Delovanje in organizacija

Upravni odbor ZRC SAZU

(Letno poročilo o delu upravnega odbora je v poglavju 3.)

Upravni odbor ZRC SAZU (v nadaljevanju UO ZRC SAZU) šteje devet članic in članov, in sicer predstavnic in predstavnikov ustanoviteljice SAZU, predstavnic in predstavnikov zaposlenih ter predstavnico ali predstavnika iz vrst uporabnikov. Mandat traja štiri leta.

UO ZRC SAZU v mandatnem obdobju od 27. novembra 2023 do 26. novembra 2027:

Predstavnica in predstavniki SAZU:

akademik dr. Janez Kranjc, predsednik,
akademik dr. Franc Forstnerič,
izredna članica SAZU, dr. Jožica Škofic,
Zoran Mezeg, upravni direktor SAZU.

Predstavnici in predstavnika zaposlenih:

dr. Peter Klepec, namestnik predsednika,
dr. Helena Dobrovoljc,
dr. Janez Nared,
dr. Petra Svoljšak.

Predstavniki iz vrst uporabnikov:

dr. Boštjan Golob, rektor Univerze v Novi Gorici.

Znanstveni svet ZRC SAZU

Znanstveni svet ZRC SAZU, ki šteje trinajst članic in članov, je sestavljen iz predstavnic in predstavnikov zaposlenih raziskovalk in raziskovalcev iz vrst višjih znanstvenih sodelavk in sodelavcev in znanstvenih svetnic in svetnikov ter štirih članic in članov, ki jih imenuje Predsedstvo SAZU iz ustreznih razredov. Direktor ZRC SAZU je član po položaju.

Dne 3. decembra 2024 se je konstituiral Znanstveni svet ZRC SAZU v novi sestavi za mandatno obdobje do 2. decembra 2028.

Predstavnice in predstavniki raziskovalk in raziskovalcev ZRC SAZU:

dr. Mija Oter Gorenčič, predsednica,
dr. Kozma Ahačič, podpredsednik,
dr. David Bole,
dr. Mirjam Milharčič Hladnik,
dr. Aleksander Horvat,
dr. Tanja Petrovič,
dr. Benjamin Štular,
dr. Luka Vidmar.

Predstavniki SAZU:

akademik dr. Jože Krašovec,
izredni član SAZU, prof. dr. Miha Humar,
izredni član SAZU, prof. dr. Janez Plavec,
akademik dr. Peter Vodopivec.

Član po položaju je:

dr. Oto Luthar, direktor ZRC SAZU.

Direktor ZRC SAZU

Prof. dr. Oto Luthar: mandatno obdobje od 1. 10. 2022 do 30. 9. 2027.

Namestniki in pomočniki direktorja

Vanda Baloh, namestnica direktorja v Poslovni pisarni: mandatno obdobje od 1. 12. 2020 do 30. 11. 2025 in od 1. 12. 2025 do 30. 9. 2027,

dr. Mimi Urbanc, namestnica direktorja v Raziskovalni pisarni: mandatno obdobje od 1. 12. 2020 do 30. 11. 2025 in od 1. 12. 2025 do 30. 9. 2027,

dr. Jerneja Fridl, pomočnica direktorja v Infrastrukturni pisarni: mandatno obdobje od 1. 12. 2020 do 30. 11. 2025 in od 1. 12. 2025 do 30. 9. 2027,

Tanja Valte, pomočnica direktorja v Raziskovalni pisarni: mandatno obdobje od 1. 12. 2020 do 30. 11. 2025 in od 1. 12. 2025 do 30. 9. 2027.

Notranje organizacijske enote (inštituti in Založba ZRC) in njihove vodje

Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša: dr. Kozma Ahačič

Inštitut za arheologijo: dr. Anton Velušček do 30. 9. 2025, dr. Benjamin Štular od 1. 10. 2025

Zgodovinski inštitut Milka Kosa: dr. Petra Svoljšak

Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta: dr. Mija Oter Gorenčič

Muzikološki inštitut: dr. Katarina Šter

Inštitut za slovensko literaturo in literarne vede: dr. Matija Ogrin

Inštitut za slovensko narodopisje: dr. Saša Babič

Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije: dr. Marina Lukšič Hacin

Filozofski inštitut: dr. Tadej Troha

Geografski inštitut Antona Melika: dr. Matija Zorn

Inštitut za raziskovanje krasa: dr. Tadej Slabe do 30. 9. 2025, dr. Nataša Viršek Ravbar od 1. 10. 2025

Paleontološki inštitut Ivana Rakovca: dr. Aleksander Horvat

Biološki inštitut Jovana Hadžija: dr. Urban Šilc

Glasbenonarodopisni inštitut: dr. Mojca Kovačič

Družbenomedicinski inštitut: dr. Lilijana Šprah

Inštitut za kulturno zgodovino: dr. Gregor Pobežin

Inštitut za antropološke in prostorske študije: dr. Ivan Šprajc

Inštitut za kulturne in spominske študije: dr. Tanja Petrović

Založba ZRC: mag. Aleš Pogačnik

Raziskovalne postaje in njihove vodje

Raziskovalna postaja Maribor in Raziskovalna postaja Petanjci: dr. Matjaž Gregorič

Raziskovalna postaja Nova Gorica: dr. Petra Svoljšak

Raziskovalna postaja Barje

Kolegij ZRC SAZU

Kolegij ZRC SAZU je operativno posvetovalno telo direktorja ZRC SAZU, ki obravnava znanstvena, strokovna, poslovna in druga vprašanja. Sestavljajo ga vodilni delavci: predstojnice in predstojniki inštitutov, namestnici in pomočnici direktorja ter vodja Založbe ZRC.

3 LETNO POROČILO O DELU UPRAVNEGA ODBORA

Leta 2025 je UO ZRC SAZU na svojih šestih rednih in eni dopisni seji sprejel splošne akte ZRC SAZU:

- akt o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest;
- Pravilnik o določitvi plač za delo na posebnih projektih (ter spremembe in dopolnitve), spremembe in dopolnitve Pravilnika o organizaciji in sistemizaciji delovnih mest,
- spremembe in dopolnitve Pravilnika o blagajniškem poslovanju,
- spremembe in dopolnitve Pravilnika o delovnem času,
- spremembe Pravilnika o pogojih in postopku za izvolitev v raziskovalne nazive,
- spremembe in dopolnitve Pravilnika o popisu poslovnih prostorov, dodelitvi oznak poslovnim prostorom in pravilih za dodeljevanje zaporednih števil računov in
- Pravilnik o razvrščanju dokumentarnega gradiva.

Prav tako je UO ZRC SAZU:

- sprejel Program dela in finančni načrt za leto 2025,
- sprejel Poslovno poročilo za leto 2024,
- potrdil razporeditev presežka prihodkov nad odhodki za leto 2024,

- potrdil Načrt razporeditve sredstev za izvajanje stabilnega financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti za leto 2025 (in spremembe),
- sprejel Dopolnitev načrta notranje revizije za leti 2025 in 2026,
- dal soglasje k imenovanju dveh namestnic in dveh pomočnic direktorja, dveh predstojnic in predstojnika inštitutov ter vodje založbe,
- dal soglasje k predčasni izvolitvi dveh kandidatk v naziv znanstvena svetnica in dveh kandidatov v naziv znanstveni svetnik,
- obravnaval Sklep o ustanovitvi Pravopisne komisije SAZU in ZRC SAZU in Sklep o postopku izbire članov Pravopisne komisije SAZU in ZRC SAZU.

4 POUDARKI ZA LETO 2025

4.1 Osnovni podatki o znanstvenoraziskovalni dejavnosti ter patentih in inovacijah

Preglednica 4.1.1: Sredstva stabilnega financiranja za leto 2025

	Vrednost pogodbenih sredstev v EUR
PROGRAMSKI STEBER FINANCIRANJA	
Raziskovalni programi (20 nosilci, 2 sodelujoči)	9.599.707,24
Mladi raziskovalke in raziskovalci	1.416.546,88
Skupaj PSF	11.016.254,12
INFRASTRUKTURNI STEBER FINANCIRANJA	
Upravljavska in podporna dejavnost	5.349.134,07
Infrastrukturni program	2.286.357,86
Skupaj ISF	7.635.491,93
RAZVOJNI STEBER FINANCIRANJA (RSF)	1.037.201,48
SKUPAJ SREDSTVA STABILNEGA FINANCIRANJA	19.688.947,53

4.2 Izpolnitev programa dela za leto 2025

Poslovanje vsakega javnega raziskovalnega zavoda, in ZRC SAZU ni izjema, temelji na stabilnem finančnem poslovanju ter uspešnem in odgovornem izvajanju raziskovalnih in infrastrukturnih projektov in programov. Iz vrste specifičnih kazalnikov, ki sestavljajo mozaik našega delovanja na poslovnem in raziskovalnem področju, smo oblikovali štiri ključne oziroma krovne kazalnike, s katerimi vrednotimo doseganje celovitih oziroma splošnih ciljev. Vsi štirje krovni kazalniki so bili doseženi. Trije od njih, ki so glede na vsebino (1, 2 in 3) preseženi, izkazujejo, da realizirana vrednost presega načrtovane vrednosti za leto 2025.

Preglednica 4.2.1: Doseganje ključnih ciljev za leto 2025

Zap. št.	Krovni cilj	Kazalnik	Ciljna vrednost 2025	Realizirana vrednost 2025	Izpolnitev letnega programa dela
1	Uravnotežen poslovni rezultat v obračunskem obdobju	Gibanje stroškov in odhodkov v primerjavi s cilji (uravnotežen poslovni rezultat v poslovnem letu)	Uravnoteženi prihodki in odhodki	Realiziran presežek prihodkov nad odhodki v višini 1.986.835,78 EUR	Cilj je presežen.
2	Gospodarno poslovanje v poslovnem letu	Upravljanje s stroški	Indeks gospodarnosti vsaj enak 1	Indeks gospodarnosti znaša 1,066	Cilj je presežen.
3	Sredstva stabilnega financiranja iz državnega proračuna	Obseg pogodbenih sredstev	Obseg sredstev 17.259.577,50 EUR	Realizirana vrednost: 19.688.947,53 EUR	Cilj je presežen.
4	Izpolnitev vseh obveznosti po pogodbah za programe ARIS ter projekte ARIS in EU	Število projektov z odstopanji od pogodbenih obveznosti (neuspešna poročila)	0 projektov z odstopanji od pogodbenih obveznosti	100 % realizacija ali 0 projektov z odstopanji od pogodbenih obveznosti	Cilj je dosežen.

ZRC SAZU je izpolnil sprejeti letni program dela v povečanem obsegu za več kot 7 %.

Preglednica 4.2.2: Drugi poudarki poročila ZRC SAZU za leto 2025

Kazalnik	Načrtovana vrednost 2025	Realizirana vrednost 2025
Število raziskovalnih projektov ARIS (skupaj s podaljšanimi), pri katerih je ZRC SAZU nosilec	73	75
Število raziskovalnih projektov ARIS (skupaj s podaljšanimi), pri katerih je ZRC SAZU sodelujoči	37	39
Število raziskovalk in raziskovalcev na dan 31. 12. 2025	300 (277,08 FTE)	299 (275,40 FTE)
Delež mladih raziskovalk in raziskovalcev, zaposlenih na ZRC SAZU, med vsemi raziskovalkami in raziskovalci (v %)	11	11
Število raziskovalk in raziskovalcev, vključenih v pedagoški proces v letu 2025	130	145
Število tujih uveljavljenih znanstvenic in znanstvenikov, gostujočih na ZRC SAZU v letu 2025	9	22
Načrtovani delež prihodkov iz naslova tržne dejavnosti (v odstotkih od skupnih prihodkov ZRC SAZU v %)	1,6	2,2
Število sofinanciranih projektov iz okvirnega programa Evropske unije za raziskave in inovacije	18	18
Načrtovani prihodki iz projektov, pridobljenih iz okvirnega programa Evropske unije za raziskave in inovacije (v EUR)	830.000	1.466.671,74
Število raziskovalnih in razvojnih projektov, v katerih sodeluje gospodarstvo oziroma drugi uporabniki znanja ²	6	5

² Šteje se projekte, ki so v celoti financirani s strani gospodarstva oz. drugih uporabnikov znanja, ki niso namensko financirani iz proračuna RS oz. EU. Projekti morajo trajati vsaj eno leto.

Pomemben raziskovalni projekt oziroma program

Na razpisu Evropskega raziskovalnega sveta za sinergijo raziskav (ERC Synergy Grant) v letu 2025 je bila uspešna doc. dr. Nataša Gregorič Bon z Inštituta za antropološke in prostorske študije (IAPŠ), ki bo sodelovala v raziskovalni skupini vodilnih raziskovalcev izr. prof. Vanesse Grotti in prof. Marca Brightmana (Univerza v Bologni), izr. prof. Stanislava Roudavskega (Univerza v Melbourne) in izr. prof. Tamatoa Bambridge (CNRS). Projekt *PLANETARY EEL/PLANETARNA JEGULJA, Planetarna antropologija in skrb za medvrstne povezave: Politična ontologija odnosov med ljudmi in jeguljami* bo temeljil na radikalno novem pristopu v preučevanju odnosov med ljudmi in drugimi živimi bitji. Na podlagi poglobljenih terenskih raziskav v Ameriki, Evropi, vzhodni Aziji in Oceaniji bo osvetlil aktivno vlogo jegulj in temeljne strukture planetarnih odnosov. S tem bo osnoval novo holistično paradigmo za pravičnejše sožitje med vrstami ter vzpostavil izhodiščne premise planetarnega razmišljanja. Okrog 900.000 € bo v naslednjih šestih letih namenjenih ZRC SAZU, kjer bo nosilka zadolžena za antropološko študijo rečnih okolij kot pomembnih habitatov jegulj v jugovzhodni Evropi in drugod po svetu. Pomen pridobljenega projekta je tudi v tem, da je to šele drugi ERC projekt za sinergijo raziskav, ki se izvaja na slovenski ustanovi, kar predstavlja izjemno priznanje slovenski znanosti ter pomembno krepitev mednarodne prepoznavnosti in raziskovalne odličnosti ZRC SAZU.

4.3 Najpomembnejši dosežki ZRC SAZU na področju znanosti in inovacij

Majda Černič Istenič, *Work-life balance on a farm with young children in Slovenia. Agriculture And Human Values*, let. 42, št. 2, 2025, str. 675–691.

V akademskem okolju že več desetletij poteka intenzivna razprava o usklajevanju delovnega in zasebnega življenja različnih poklicnih skupin, raziskave, ki bi se osredotočale na poklic kmeta, pa so redke. Članek prispeva k zapolnitvi te vrzeli s kritično analizo (ne)izvajanja porodniškega/starševskega dopusta na kmetijah, s poudarkom na položaju mater z majhnimi otroki v družbenem in zgodovinskem kontekstu slovenskega kmetijstva. Analiza politik na področju porodniškega in starševskega dopusta na ravni EU in Slovenije ter podatki s terena kažejo, da te politike v kontekstu kmetijstva ne delujejo brez zagotavljanja posebnih socialnih storitev, kot so storitve nadomeščanja, ki omogočajo nadaljevanje dela na kmetiji, ko na kmetiji primanjkuje delovne sile zaradi porodniškega/starševskega dopusta, pa tudi v primeru bolezni ali poškodbe. Takšnih storitev v Sloveniji ni, so pa, kot kažejo dobre prakse v tujini, bistvenega pomena za dobro počutje in kakovost življenja kmetov vseh spolov ter za zagotavljanje privlačnosti kmečkega poklica, ki je danes v Sloveniji resno ogrožena.

Daša Ličen. *Against "plebeian ignorance" and for "civilized behavior": Habsburg Trieste's Società Zoofila as a bourgeois instrument*. *Austrian History Yearbook*, let. 56, 2025, str. 114–131.

Prispevek kritično premišljuje razmah gibanja za pravice živali v drugi polovici dolgega 19. stoletja. Na primeru Trsta in drugih urbanih središč Habsburške monarhije pojasnjuje vse bolj prisotna društva za zaščito živali kot zbirališča pripadnikov in pripadnic višjih slojev, ki so se v okviru društvenega delovanja posvečali predvsem kritiki domnevno barbarskega obnašanja delavskega in kmečkega prebivalstva. Še več, člani društev za zaščito živali so se zaradi svojega odnosa do živali dojemali kot razvitejši in preprosto boljši od drugih. Na videz napredno in dobronamerno gibanje se v članku pokaže kot gibanje, ki je bolj kot živalim služilo utrjevanju razrednih ločnic.

Ana Hofman. *Socialism Now: Singing Activism after Yugoslavia*. Oxford – New York: Oxford University Press, 2025.

Monografija obravnava sodobne oblike glasbenega aktivizma v postsocialističnem prostoru nekdanje Jugoslavije ter raziskuje, kako se ideje socializma, solidarnosti in kolektivnega delovanja ohranjajo, preoblikujejo in ponovno aktualizirajo skozi glasbene prakse. Na podlagi obsežnega etnografskega in zgodovinskega gradiva knjiga analizira kolektivno petje kot obliko političnega izražanja, afektivnega povezovanja in kulturnega spomina, ki presega nostalgичne interpretacije socializma ter ga umešča v aktualne boje proti neenakosti, prekarnosti in družbeni izključenosti. S tem odpira nova teoretska in metodološka

vprašanja o vlogi umetnosti v sodobnih družbenih transformacijah ter o zvočnih in afektivnih dimenzijah političnega angažmaja v širšem evropskem in globalnem kontekstu.

Gregor Antolič in Petra Svoljšak. The others: refugees from slovenian perspective of the first world war. V: Kamil Ruszała (ur.), Refugees and population transfer management in Europe, 1914–1920s. New York – London: Routledge, 2025, str. 102–127.

Poglavje v znanstveni monografiji obravnava slovensko begunsko izkušnjo med prvo svetovno vojno z zornega kota »drugega« ter jo umešča v širši evropski primerjalni kontekst. V dežele z večinsko slovensko govorečim prebivalstvom je ob izbruhu vojne prispelo več tisoč beguncev iz historične Galicije, medtem ko so po maju 1915 na begunsko pot morali prebivalci historične Goriške. V obeh primerih je bil njihov sprejem s strani matičnega prebivalstva pospremljen z dvomom, strahom in previdnostjo, pa tudi z naklonjenostjo ali vsaj razumevanjem položaja, na begunski strani pa z občutkom krivde in tujosti v lastni državi. Trije različni nastanitveni ukrepi (kraji v zaledju fronte, begunske kolonije, begunska taborišča) so temeljili na gmotnem, socialnem in nacionalnem/verskem principu ter so imeli pomemben vpliv na povojne procese spominjanja.

Magdalena Aljančič, Tanja Pipan, Louis Deharveng, Anne Bedos in David C. Culver. Patterns and drivers of subterranean biodiversity hotspots across the globe. BioScience, oktober 2025. <<https://doi.org/10.1093/biosci/biaf159>>.

Študija analizira globalne vzorce biodiverzitetnih vročih točk v podzemlju s kartiranjem jam z izjemno vrstno bogatimi združbami nevretenčarjev in vretenčarjev. Dinarski kras izstopa kot ena redkih svetovnih vročih točk, ki se ponaša z izjemnim številom tako kopenskih kot vodnih podzemnih vrst. Avtorji ugotavljajo, da so vodne vroče točke pogosto povezane s kemolitavtotrofnimi sistemi ali z razporeditvijo v srednjih geografskih širinah, medtem ko se kopenske pojavljajo tudi v vlažnih tropskih in subtropskih gozdovih. Kot ključne dejavnike teh vzorcev navajajo zgodovinske podnebne spremembe (npr. vpliv pleistocenskih poledenitev), gostoto jamskih sistemov in razpoložljivost virov. Ob tem opozarjajo na specifične izzive varstva, ki izhajajo iz majhnih arealov vrst, ranljivosti na onesnaženje in zahtevnega upravljanja podzemnih habitatov.

Barbara Vodopivec. Slišati tišino: družine Oblak, Dobovišek in Konte v družbeno-zgodovinskem ogledalu 19. in 20. stoletja. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2025.

Delo skozi zgodbo treh sorodstveno povezanih družin – Oblak, Dobovišek in Konte – ter s pomočjo njihovih osebnih usod pripoveduje zgodovino 19. in 20. stoletja. Na podlagi obsežnega arhivskega in terenskega raziskovanja, več kot sedemdesetih intervjujev s sorodniki, pričevalci in strokovnjaki ter obdelave gradiva iz petih držav in s treh celin bogato ilustrirana monografija nudi intimen vpogled v to, kako so velike zgodovinske sile oblikovale zasebno življenje in, obratno, kako so družine s svojim delovanjem soustvarjale svet okoli sebe. Monografija, bogato ilustrirana s slikovnim in dokumentarnim gradivom, na presečišču mikro- in makrozgodovine spodbuja k razmisleku o usodah »malih ljudi« v prelomnih časih, njihovih vzponih in padcih, njihovem pomenu za slovenski narod in širši prostor ter ponuja metodološki okvir za nadaljnje raziskave družin, ki so prispevale vsaka svoj kamenček v mozaik zgodovine preteklih dveh stoletij.

Monika Kropelj Telban. Tipni indeks slovenskih ljudskih pravljic. Čudežne pravljice I, II. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2025.

Knjiga postavlja slovenske ljudske čudežne pravljice na mednarodni zemljevid folklornih pripovedi. Motivika pripovednega izročila je zelo sorodna in prepletena v različnih delih sveta, zato je folklorne pripovedi mogoče razvrščati v mednarodni klasifikacijski sistem, ki je začel nastajati že leta 1910, ko je finski folklorist Antti Aarne pripravil prvi klasifikacijski sistem tipov pravljic. Dopolnil ga je ameriški folklorist Stith Thompson leta 1961, nazadnje pa nemški jezikoslovec Hans-Jörg Uther leta 2024. Slovstvena folklorja, zlasti ljudske pravljice, so ohranile številne prvinske elemente in motiviko, ki se je skozi stoletja in celo tisočletja prenašala od najstarejših civilizacij do današnjih dni, kar je razvidno tudi iz tega dela, ki predstavlja slovenske variante posameznih pravljicnih tipov čudežnih pravljic. Monografija zapolnjuje vrzel v nizu tipnih indeksov evropskih in neevropskih narodov ter prvič v tako obsežni in sistematični obliki prinaša doslej težko dostopno gradivo.

Edisa Lozić in Benjamin Štular. Archaeological LiDAR in Mediterranean Karst landscapes: a multiproxy dating method for archaeological landscape and a case study from prehistoric Kras plateau (Slovenia). *Archaeological Prospection*, let. 32, št. 1, 2024, str. 1–19.

Članek predstavi metodološki napredek pri uporabi arheološkega LiDAR-ja. Avtorja na primeru arheološke krajine Krasa predstavi multiproksijski pristop, ki združuje LiDAR, historične zemljevide, arheološko stratigrafijo in arheološke najdbe ter s tem omogoča razmeroma zanesljivo časovno umeščanje dokumentiranih arheoloških sledov. Konkreten rezultat študijskega primera je zanesljiva umestitev obravnavanih agro-pastoralnih arheoloških sledov v pozno bronasto in železno dobo. Tak rezultat ima pomembne metodološke posledice za raziskovanje arheoloških krajin na območjih sredozemskega krasa, kjer običajne metode arheološkega datiranja praviloma niso možne.

4.4 Najpomembnejši dogodki na ZRC SAZU

Mednarodni simpozij *DiaClas: dialect classification – past, present and future* (vključen tudi 5. Slovenski dialektološki posvet), Ljubljana, 22.–25. 4. 2025

Tridnevno mednarodno konferenco z visoko udeležbo o metodah in tehnikah narečne klasifikacije ter prihodnosti raziskovanja na področju dialektologije in jezikovnih variacij je organiziral Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, na njej pa je aktivno sodelovalo več kot 60 raziskovalk in raziskovalcev iz celotne Evrope. Simpozij je povezan s projektom DIACLEU (Dialect Classifications of Languages in Europe, diac1.eu), katerega cilj je objaviti popoln, najsodobnejši in zgodovinski pregled narečnih klasifikacij endogenih jezikov, ki so govorjeni v Evropi. Na zadnji dan je potekal 5. Slovenski dialektološki posvet (SDP 5), posvečen 100-letnici prve geolingvistične študije slovenskega jezika (Tesnière 1925). Prispevki so se osredotočali tako na jezikovnoteoretične teme kot na kvantitativne analize in njihovo kombinacijo.

Episkop, Nova Gorica, 8. 1.–17. 12. 2025

Episkop je bil program ZRC SAZU v okviru Evropske prestolnice kulture GO! 2025, ki smo ga sooblikovali raziskovalci in raziskovalke ZRC SAZU ter lokalni ustvarjalci. S serijo 45 tedenskih dogodkov (okroglih miz, predavanj, pogovorov, predstavitev knjig, likovnih del, filmov in projektov, vodenih ogledov, performansov, koncertov) v Knjigarni kavarni Maks ter s spremljajočo mesečno publikacijo v slovenščini, italijanščini, furlanščini in angleščini smo naslovili dvanajst za (novo)goriško somestje in širše območje med jugovzhodnimi Alpami in severnim Jadranom relevantnih tem. Premislili smo različne preteklosti in številne sedanjosti ter v dialogu z občinstvom gradili možne prihodnosti (novo)goriškega somestja.

Slovenski regionalni dnevi 2025, Kope, 22.–23. 10. 2025

Simpozij, ki so ga soorganizirali Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU, Ministrstvo za kohezijo in regionalni razvoj, Ministrstvo za naravne vire in prostor, Slovenski regionalni razvojni sklad in Združenje regionalnih razvojnih agencij, je bil osredotočen na celotno načrtovanje prihodnost regij. Obravnavali smo izzive nove finančne perspektive, strategijo regionalnega razvoja Slovenije in celotno načrtovanje na ravni regij. Ob dogodku, ki se ga je udeležilo več kot 220 udeležencev, je izšla znanstvena monografija.

Hodinar (Hodeči seminar), *The Game: Counter mapping informal refugee mobilities along the Balkan Route* s Claudijem Minco (Univerza v Bologni, ERC projekt TheGAME) in Jasonom De Leonom (UCLA, Undocumented Migration Project), 16.–18. 6. 2025

Med 16. in 18. 6. 2025 je Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije ZRC SAZU skupaj z Univerzo v Bologni, kjer pod vodstvom prof. dr. Claudia Mince poteka ERC projekt TheGAME, in Univerzo v Los Angelesu, kjer dr. Jason De Leon že leta preučuje nedokumentirane prehode ameriško-mehiške meje v okviru projekta Undocumented Migration Project, organiziral Hodinar po poteh balkanske migracijske poti med Reko in Trstom. Dogodek se je zaključil s simpozijem na Univerzi v Trstu, ki so se ga udeležili številni strokovnjaki s področja kritičnih migrantskih in mejnih študij, ter z vabljenim predavanjem Jasona De Leona na ZRC SAZU v Ljubljani.

Pesmi norosti, dvojni koncert cikla Harmonia concertans – Stara glasba na Novem trgu s spremljevalnimi dogodki, Ljubljana, 24.–25. 11. 2025

Dvojni koncert z naslovom *Pesmi norosti* je zaključil 15. sezono cikla *Harmonia concertans – Stara glasba na Novem trgu*, ki ga z Zavodom Harmonia Antiqua Labacensis v Atriju ZRC organizira Muzikološki inštitut ZRC SAZU. Na dveh koncertih so vrhunski domači in tuji glasbeniki v različnih zasedbah poustvarili repertoar t. i. angleških »madsongs«, pesmi o ekstremnih človeških čustvih in celo norosti. Koncerta sta spremljali projekcija filma *Marat/Sade* v Kinodvoru in okrogla miza z Domnom Marinčičem in Mladenom Dolarjem.

Mednarodna konferenca To Be Continued?... Philosophy and Psychoanalysis Today. Part III, Ljubljana, 15.–16. 4. 2025

Na tretji izvedbi serije konferenc, ki jo Filozofski inštitut ZRC SAZU organizira z Univerzo v Newcastlu, je nastopilo 17 uglednih strokovnjakinj in strokovnjakov iz Slovenije, Avstrije, Združenega kraljestva, ZDA, Indije, Mehike in Avstralije. Vsa predavanja in razprave, v katerih so sodelujoči in obiskovalci skozi prizmo filozofije in psihoanalize obravnavali sodobne politične, umetnostne in religijske tokove, so dostopna na posebni spletni strani (<https://tbc-zrc.cargo.site/>).

How sustainable is dance as ICH? International conference / Kako trajnosten je ples kot nesnovna kulturna dediščina? Mednarodna konferenca, Atrij ZRC, Ljubljana, 21.–23. 5. 2025

Mednarodna konferenca, ki sta jo ob zaključku projekta *Dance – ICH* (sofinanciranega v okviru programa EU *Ustvarjalna Evropa*) organizirala Glasbenonarodopisni inštitut ZRC SAZU in Slovenski etnografski muzej, je v treh dneh v Atriju ZRC povezala strokovnjake s področij muzeologije, etnologije, plesne antropologije in dediščinskih študij. Na konferenci je bilo predstavljenih 31 prispevkov, ki so spodbudili poglobljeno razpravo o plesu kot nesnovni kulturni dediščini v nacionalnih in mednarodnih kontekstih.

4.5 Najpomembnejši nakupi raziskovalne (in druge) opreme in investicije

Najpomembnejša investicija v nepremičnine v letu 2025 je začetek vgradnje dvigala v stavbo na Novem trgu 2 v Ljubljani. Investicija zagotavlja dostopno raziskovalno infrastrukturo skladno z zahtevami ZZrID, enake možnosti za uporabnike in zaposlene ter je usklajena z Znanstvenoraziskovalno in inovacijsko strategijo Slovenije 2030. Zaključek investicije je predviden v letu 2026.

Nakupe pomembne raziskovalne opreme prikazuje spodnja preglednica.

Preglednica 4.5.1: Najpomembnejši nakupi raziskovalne opreme

Zap. št.	Naziv opreme	Nabavna vrednost
1	Strežniki DEPO	83.130
2	Strežniki za varnostne kopiranje	30.217
3	Audio-vizualna oprema za Atrij	26.877
4	Oprema za terensko snemanje – tahimeter	10.938

4.6 Osnovni finančni podatki

Preglednica 4.6.1: Celotni prihodki in odhodki ter poslovni rezultat leta 2025

	AOP	vrednost v EUR
Celotni prihodki	870	32.096.622,60
Celotni odhodki	887	30.100.225,31
Presežek prihodkov pred obdavčitvijo	888	1.996.397,29

V letu 2025 je ZRC SAZU po obračunskem načelu realiziral celotne prihodke v višini 32.096.622,60 EUR in celotne odhodke v višini 30.100.225,31 EUR. Brez upoštevanja davka od dohodka pravnih oseb, ki je znašal 9.561,51 EUR, je tako poslovno leto zaključil s presežkom prihodkov nad odhodki v višini 1.996.397,26 EUR (AOP888).

Realizirani presežek leta 2025 se bo razporedil za investiranje v nakup raziskovalne opreme, investicije v nepremičnine ter za razvoj raziskovalne dejavnosti, skladno z določbami Uredbe o financiranju znanstvenoraziskovalne dejavnosti iz Proračuna Republike Slovenije.

Delež prihodkov iz naslova tržne dejavnosti in delež prihodkov, pridobljenih v sodelovanju z gospodarstvom: 2,2 % celotnih prihodkov, od tega znaša delež prihodkov, pridobljenih v sodelovanju z gospodarstvom, dober odstotek.

4.7 Osnovni kadrovski podatki

Število zaposlenih na dan 31. 12. 2025: **410** (31. 12. 2024: 408)

Število raziskovalk in raziskovalcev ZRC SAZU, vključenih v pedagoški proces leta 2025: **145** (2024: 154)

Število tujih uveljavljenih³ znanstvenikov, gostujočih na ZRC SAZU v letu 2025: **14** (2024: 14)

Število mladih raziskovalk in raziskovalcev na dan 31. 12. 2025: **32** (2024: 35)

Preglednica 4.7.1: Število raziskovalk in raziskovalcev skupaj in po spolu na dan 31. 12. 2025

	Stanje na dan 31. 12. 2025
Raziskovalci	133
Raziskovalke	166
Skupaj	299

³ Sem štejemo starejše raziskovalke in raziskovalce (nad 10 let po doktoratu), ki so gostovali vsaj sedem dni.

4.8 Drugi poudarki

Inšpekcijski nadzor Urada Republike Slovenije za nadzor proračuna

ZRC SAZU je dne 1. oktobra 2025 prejel obvestilo Urada Republike Slovenije za nadzor proračuna, št. 06102-7/2025-1619-1 z dne 1. 10. 2025, o uvedbi inšpekcijskega nadzora. Predmet nadzora je poraba sredstev državnega proračuna Republike Slovenije.

Po uvodnem razgovoru, ki je potekal 9. oktobra 2025, je bila pripravljena in predložena obsežna zahtevana dokumentacija poslovanja za leti 2023 in 2024.

V nadaljevanju postopka so bili v nadzor vključeni štiri projekti, financirani s strani ARIS, za katere je bila predložena celotna dokumentacija, vključno z razpisno dokumentacijo, odločitvami o financiranju, vsemi sklenjenimi pogodbami, pasivnimi časovnimi razmejitvami ter dokazili o nastalih stroških (materialni stroški, stroški dela in amortizacija).

Zaradi obsežnosti dokumentacije nadzor še ni zaključen in se bo nadaljeval v letu 2026. Ob pripravi tega dokumenta ZRC SAZU še ni prejel nobenih ugotovitev ali zapisnikov s strani inšpektorjev.

Inšpekcijski nadzor Inšpektorata RS za kulturo in medije

V letu 2025 je bil na ZRC SAZU opravljen inšpekcijski nadzor Inšpektorata RS za kulturo in medije na področju varstva dokumentarnega in arhivskega gradiva, ki je zajel Upravo in pet inštitutov. Nadzor je pokazal, da je večina postopkov skladna z veljavno zakonodajo, pri čemer so bile na posameznih mestih ugotovljene manjše pomanjkljivosti pri materialnem varstvu starejšega gradiva. Inšpektorica je izdala opozorilo in določila ukrepe za izboljšanje dolgoročnega varstva dokumentarnega gradiva v fizični obliki, zlasti glede ustrezne hrambe in spremljanja okoljskih razmer v depozitu na Raziskovalni postaji Ig.

ZRC SAZU je na ugotovitve nemudoma reagiral ter začel z izvajanjem predpisanih in priporočenih ukrepov. Med drugim so bili uvedeni dodatni zaščitni načini hrambe, okrepljene aktivnosti na področju strokovne usposobljenosti zaposlenih ter pospešene priprave na sistemsko ureditev zajema in hrambe digitalnega gradiva. Na splošno pa je inšpekcijski nadzor potrdil visoko raven zavedanja o pomenu varstva dokumentarnega in arhivskega gradiva ter usmerjenost ZRC SAZU k stalnim izboljšavam na tem področju.

Evalvacija načrta izvajanja raziskovalne dejavnosti za obdobje 2022–2027 ter poročila o doseganju ciljev za obdobje 2022–2024

V prvi polovici leta 2025 je potekal evalvacijski postopek stabilnega financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti, ki ga je izvajala ARIS. Predmet presoje je bil načrt izvajanja raziskovalne dejavnosti za obdobje 2022–2027 ter poročilo o doseganju ciljev za obdobje 2022–2024. Dokumentacija je obsegala tri sklope:

- A. Strateški in dolgoročni cilji prejemnika, ukrepi za njihovo doseganje, ciljne in izhodiščne vrednosti ter kazalniki prejemnika, s katerimi spremlja doseganje ciljnih vrednosti
- B. Razvojni cilji prejemnika, ukrepi za njihovo doseganje, ciljne in izhodiščne vrednosti ter kazalniki, s katerimi spremlja doseganje ciljnih vrednosti
- C. Načrt izvajanja znanstvenoraziskovalne dejavnosti

Priprava gradiva je bila izjemno zahtevna in organizacijsko kompleksna naloga, ki je zahtevala visoko stopnjo usklajevanja, vsebinske presoje in operativne discipline. Zaradi obsega, interdisciplinarnosti in raznolikosti zahtevanih vsebin je bila nujna razpršena vključenost vodstva, vodij programskih skupin, kolegija in strokovnih služb. Dodatno zahtevnost sta predstavljali zahtevna časovnica in dejstvo, da je šlo za prvi tovrstni postopek ter da so pripravo gradiva spremljale nejasnosti glede pričakovanih evalvatorjev, strukture dokumenta in ravni podrobnosti.

Oddano gradivo so presojale zunanje ocenjevalne skupine v skladu s splošnim aktom o stabilnem financiranju, pri čemer je bil poudarek na znanstveni odličnosti, družbenem in gospodarskem vplivu ter mednarodni vpetosti. Končna evalvacijska poročila so služila za prerezporeditev dela sredstev stabilnega financiranja, nič manj

pomembno pa ni, da ustanovam služijo ne le za retrospektivno presojo uspešnosti, temveč tudi kot instrument usmerjanja in spodbujanja strateškega razvoja raziskovalnih organizacij.

ZRC SAZU je prejel oceno AAB. Narativni del ocene kaže na visoko stopnjo skladnosti med strateškim načrtovanjem, izvedbo in doseženimi rezultati. Na področju znanstvene odličnosti je bila dosežena najvišja ocena (A), pri čemer ocenjevalci posebej izpostavljajo koherentnost in zrelost raziskovalnega načrta, jasno opredeljene razvojne in dolgoročne cilje ter njihovo utemeljitev z ustreznimi kazalniki. Tudi družbeni in gospodarski vpliv je bil ocenjen z oceno A, pri čemer so evalvatorji izpostavili močno nacionalno vpetost, konkretne učinke raziskovalnega dela v širšem prostoru in učinkovite mehanizme prenosa znanja. To oceno spremlja ugotovitev, da je mednarodni vpliv manj izrazit kot nacionalni. Mednarodna vpetost je ocenjena z oceno B (zelo dobro), kar pomeni, da je področje prepoznano kot pomembno in funkcionalno, vendar še ne v celoti strateško izostreno. Priporočila v zaključku so razvojna: usmerjena so v večjo strateško fokusiranost, bolj sistematično upravljanje kadrov in internacionalizacije ter jasnejšo artikulacijo prihodnjih vsebinskih prioritet.

ZRC SAZU se je uvrstil tik za prvo desetino ustanov, ki je na podlagi tega ocenjevanja prejela rahlo povečanje sredstev stabilnega financiranja.

Izvedba plačne reforme

S 1. januarjem 2025 je za ZRC SAZU in njegove zaposlene začela veljati plačna reforma, v okviru katere smo implementirali Zakon o skupnih temeljih sistema plač v javnem sektorju ter spremenjeno Kolektivno pogodbo za raziskovalno dejavnost. Postopki prevedbe delovnih mest v novo plačno lestvico so bili izvedeni v skladu z usmeritvami Ministrstva za javno upravo.

Revizije projektov

Dva projekta sta bila predmet revizije, in sicer Povejmo (NOO) in Alptextstyles (Interreg). Ugotovljene niso bile ne vsebinske ne finančne nepravilnosti.

5 POROČILO O ZAGOTAVLJANJU ENAKIH MOŽNOSTI SPOLOV

ZRC SAZU je zavezan spoštovanju načel enakih možnosti v raziskovanju in odpravljanju vseh oblik diskriminacije, strukturnih neenakosti ter spolnih stereotipov in predsodkov.

Od začetka leta 2023 na ZRC SAZU za področje enakih možnosti spolov skrbi poleg svetovalke za enakost spolov tudi Komisija ZRC SAZU za etiko, integriteto in enake možnosti v raziskovanju (v nadaljevanju Komisija EIEM), ki ji predseduje Mirjam Milharčič Hladnik. Svetovalka za enakost spolov, Jovana Mihajlovič Trbovc (znanstvena sodelavka s področja študij spolov, ki to vlogo opravlja v 10-odstotnem obsegu svoje zaposlitve), je tudi stalna članica Komisije EIEM. Komisija EIEM se je leta 2025 sestala na devetih rednih in treh dopisnih sejah.

En član se je udeležil Posveta o enakosti spolov za vključujočo univerzo in družbo na Univerzi na Primorskem.

Raziskovalna skupina, v kateri je svetovalka za enakost spolov, je vključena v evropski projekt INSPIRE »Center odličnosti za vključujočo enakost spolov v raziskovanju in inovacijah: ustvarjanje znanja in spodbujanje sodelovanja« (2022–2026), prek katerega se razvija prenos znanja tudi v institucionalne spremembe na ZRC SAZU. Tako je bila skupina vključena v dva regionalna dogodka prenosa znanja in izkušenj: posvetovanje po spletu (15. 4. 2025) in posvetovalno srečanje v Krakovu (10. 10. 2025). Gradivo je dostopno na spletni strani projekta: <https://inspirequality.eu/>.

Načrt za enakost spolov

Načrt enakosti spolov ZRC SAZU (2019–2023, posodobljen januarja 2022) je objavljen na spletni strani: https://www.zrc-sazu.si/podpora_raziskovanju/si/strani/enake-moznosti. Čeprav se je NES uradno zaključil leta 2023, so se redno izvajale ponavljajoče se dejavnosti znotraj naslednjih tematskih področij:

organizacijska kultura:

- promocija zdravja na delovnem mestu
- anonimni individualni razbremenilni pogovori s psihoterapevtkami

karierno napredovanje:

- izobraževanja, namenjena krepitvi veščin, potrebnih za profesionalni razvoj kadrov, še posebej raziskovalk in tistih na začetku kariere
- promocija znanstvene odličnosti raziskovalk s komunikacijskimi kampanjami (ob mednarodnem dnevu žensk v znanosti)

vidik spola v raziskavah:

- izobraževanje po spletu za vse zainteresirane o vidiku spola v raziskavah (23. 10. 2025)
- svetovanje o vključevanju vidika spola v konkretne raziskovalne projekte

V drugi polovici leta smo pristopili k pripravi novega Vključujočega načrta ZRC SAZU za enakost spolov, ki bo predvidoma sprejet maja 2026 in bo veljal do zaključka obdobja stabilnega financiranja leta 2033. Priprava novega NES zaobjema evalvacijo prejšnjega NES v okviru petih tematskih stebrov (organizacijska kultura, enakost pri odločanju, karierno napredovanje, vidik spola v raziskavah, preprečevanje spolnega nadlegovanja) ter treh dodatnih področjih enakih možnosti, in sicer:

- vključevanje LGBTIQ+ oseb in obravnave z njimi povezanih vprašanj,
- vključevanje oseb s telesnimi in drugimi oblikami oviranosti,
- vključevanje tujih in/ali slovensko negovorečih raziskovalk_cev.

Spletna stran informacij v povezavi z enakimi možnostmi spolov: <https://www.zrc-sazu.si/strani/enake-moznosti>.

6 POROČILO O ETIKI IN INTEGRITETI V ZNANOSTI

ZRC SAZU je zavezan visokim standardom etike in integritete v raziskovanju, ki so določeni s Kodeksom raziskovalne etike in integritete ZRC SAZU. Za to področje skrbi Komisija EIEM (tudi poglavje 5). Komisija EIEM izvaja etično presojo raziskav in obravnava prijave domnevnih kršitev načel raziskovalne integritete. Oba procesa izvaja v skladu s pravilniki, javno objavljenimi na spletnih straneh ZRC SAZU. Na ZRC SAZU prav tako deluje svetovalec za etiko in integriteto, Rok Benčin, ki to vlogo opravlja v 10-odstotnem obsegu svoje zaposlitve in je tudi stalni član Komisije EIEM.

Organizirali smo delavnico o postopku etične presoje raziskav na ZRC SAZU za vse zaposlene, ki je bila izvedena 13. 2. 2025. Komisija je prejela šest vlog za etično presojo raziskav, ki so jih dvočlanske komisije obravnavale v najkrajšem možnem času. Petim vlagateljem je Komisija izdala pozitivne sklepe leta 2025, šesti postopek še ni bil končan. Na spletni strani komisije je na voljo *Vzorec vloge za presojo etičnosti raziskave*, kar prosilcem in prosilkam olajša pripravo vloge.

Novih prijav domnevnih kršitev etike in integritete v letu 2025 ni bilo. Vse tri prijave iz leta 2024 so bile v letu 2025 zaključene, pri eni od njih je bil postopek iz proceduralnih razlogov ustavljen. Na podlagi izkušenj s prijavi kršitev etike in integritete je Komisija EIEM pripravila in na spletni strani objavila *Obrazec za prijavo kršitev etike in integritete*. Obrazec omogoča večjo natančnost pri oblikovanju prijave za prijavitelja in lažjo obravnavo prijave Komisiji EIEM ter komisiji za obravnavo prijave.

Svetovalec za etiko in integriteto na ZRC SAZU, dr. Rok Benčin, je tudi član in trenutno predsednik Nacionalnega sveta za etiko in integriteto v znanosti. V okviru te funkcije se je udeležil delovnega sestanka European Network of Research Integrity Offices (ENRIO) na Norveškem (24.–25. 4. 2025) ter organiziral

okroglo mizo *Krepitev raziskovalne integritete v Sloveniji: razvoj – izzivi – obeti* na kongresu ENRIO v Ljubljani (22.–24. 9. 2025). Na kongresu ENRIO je s prispevkom nastopila tudi članica Komisije EIEM Jovana Mihajlovič Trbovc, ZRC SAZU pa je registracijo na kongresu omogočil tudi drugim zainteresiranim zaposlenim.

Spletna stran z informacijami v povezavi z etiko in integriteto raziskav:

– https://www.zrc-sazu.si/podpora_raziskovanju/sl/strani/etika-in-integriteta

Dokumenti, povezani z etiko in integriteto, so javno dostopni v angleškem in slovenskem jeziku.

Izvajanje ukrepov 6.3.5 in 6.3.6 ReZ RIS30:

– Ukrep 6.3.5: ZRC SAZU je podpisnik Evropske listine za raziskovalce in Kodeksa ravnanja pri zaposlovanju raziskovalcev in deluje v skladu z njima.

– Ukrepa 6.3.6: Aktivnosti za pridobitev evropskega znaka za odličnost človeških virov v raziskovanju (»*Human Resources Strategy for Researchers*« (HRS4R)) še nismo začeli izvajati.

7 ODPRTA ZNANOST ZA IZBOLJŠANJE KAKOVOSTI, UČINKOVITOSTI IN ODZIVNOSTI RAZISKAV V OKVIRU ReZ RIS30

Vloga odprte znanosti je jasno opredeljena v ZZrID, ReZ RIS30 ter v Uredbi o izvajanju znanstvenoraziskovalnega dela v skladu z načeli odprte znanosti in s pripadajočim Akcijskim načrtom za odprto znanost za izvedbo Ukrepa 6.2. Ti dokumenti vzpostavljajo normativni in strateški okvir za sistematično uveljavljanje odprtega dostopa do znanstvenih publikacij, raziskovalnih podatkov in drugih raziskovalnih rezultatov ob hkratnem zagotavljanju raziskovalne integritete, etičnosti in pravne skladnosti.

ZRC SAZU pri uresničevanju teh ciljev sledi nacionalnim usmeritvam ter se aktivno vključuje v nacionalne podpirne mehanizme odprte znanosti, zlasti prek sodelovanja v projektu SPOZNAJ in dejavnostih Slovenske skupnosti odprte znanosti (SSOZ). Sodelovanje v teh pobudah omogoča usklajen razvoj podpornih storitev, izmenjavo dobrih praks ter krepitev znanj in kompetenc raziskovalcev in podpornih strokovnjakov. Poseben poudarek je namenjen vzpostavljanju trajnostnih rešitev, ki upoštevajo raznolikost raziskovalnih področij in organizacijskih enot ter prispevajo k enotni in učinkoviti implementaciji načel odprte znanosti na ravni celotne organizacije.

V letu 2025 je ZRC SAZU v tem okviru izvajal vrsto vsebinsko povezanih aktivnosti, med drugim na področju odprtega dostopa do znanstvenih publikacij, upravljanja in hrambe raziskovalnih podatkov, razvoja podatkovne in založniške infrastrukture, spremljanja kazalnikov odprte znanosti, izobraževanja in svetovanja raziskovalcem ter podpore etičnim in pravnim vidikom raziskovalnega dela. Pomemben poudarek je bil tudi na sodelovanju z nacionalnimi institucijami in uporabi skupnih infrastrukturnih rešitev, kar prispeva k večji učinkovitosti in skladnosti z nacionalnimi in evropskimi usmeritvami. Te aktivnosti so podrobneje predstavljene v preglednici, ki sledi.

Več informacij o projektu SPOZNAJ in povezanih dejavnostih na ZRC SAZU je dostopnih na: <https://uprava.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/spoznaj>

Preglednica 7.1.1: Doseganje kazalnikov izvajanja aktivnosti na ZRC SAZU, ki izhajajo iz Akcijskega načrta za odprto znanost za izvedbo Ukrepa 6.2

Zap. št. v AN	Aktivnost	Kazalniki	Zač.	Kon.	Realizacija v letu 2025
A6.2.1/4.1	Organiziranje mreže informacijske podpore odprte znanosti za zagotavljanje usklajenega usposabljanja raziskovalcev za podporo FAIR in odprti znanosti v Sloveniji.	K6.2.1/4.1.1: Vzpostavljena mreža informacijske podpore odprte znanosti – izvajalcev izobraževanj in stalne strokovne podpore.	2023	2030	Svetovanje na področju odprte znanosti smo raziskovalcem ZRC SAZU zagotavljali prek Infrastrukturne pisarne, ki je nudila podporo pri organizaciji prilagoditev, raziskovalni infrastrukturi, upravljanju raziskovalnih podatkov in usposabljanju podpornih strokovnjakov, ter prek Založbe ZRC, ki je zagotavljala podporo na področju znanstvenega objavljanja.
A6.2.1/4.2	Vzpostavitev strokovne podpore za razreševanje avtorskopравnih in etičnih vprašanj raziskovalnega dela v kontekstu odprte znanosti.	K6.2.1/4.2.1: Vzpostavljena strokovna podpora za etična in avtorskopравna vprašanja.	2023	2030	V sodelovanju z Univerzo v Ljubljani smo izvedli posvet "Upravljanje avtorskih pravic na rezultatih raziskav", ki ga je v živo in prek spleta spremljalo več kot sto udeležencev. Komisija za etiko, integriteto in enake možnosti (EIEM) je glede na prispele vloge redno izvajala svoje naloge na področju presoje etičnosti raziskav ter obravnavala domnevne kršitve načel raziskovalne etike in integritete.
A6.2.1/4.4	Promocija slovenske znanosti v kontekstu uporabe načel odprte znanosti.	K6.2.1/4.4.1: Vzpostavljene inovativne komunikacijske aktivnosti za promocijo slovenske znanosti.	2023	2030	ZRC SAZU je bil v promocijo posredno vključen v okviru projekta SPOZNAJ. Sodelovali smo v ožji strokovni skupini za pripravo razstave o odprti znanosti ter prispevali k vsebinski in jezikovni ustreznosti predstavitenih besedil. V okviru razstave so bili v Mali loži v Kopru in nato še na Gallusovem nabrežju v Ljubljani razstavljeni panoji s predstavitvijo odprte znanosti. Poleg tega smo za osveščanje raziskovalcev in širše javnosti uporabljali tudi druge komunikacijske kanale, predvsem spletne vsebine.
A6.2.2/3.1	Dopolnitve in spremembe pravilnikov oz. meril JRO za volitve v nazive visokošolskih učiteljev, visokošolskih sodelavcev in v raziskovalne nazive z upoštevanjem prenovljenih nacionalnih predpisov ter s tem povezanih politik in	K6.2.2/3.1.1: Spremenjeni in dopolnjeni pravilniki/merila v JRO. NOO SPOZNAJ	2023	2026	Načrtovane aktivnosti v celoti še niso bile zaključene zaradi potrebe po dodatnem vsebinskem in organizacijskem usklajevanju ter upoštevanju sočasno razvijajočih se infrastrukturnih in normativnih izhodišč na področju odprte znanosti. Aktivnosti se

Zap. št. v AN	Aktivnost	Kazalniki	Zač.	Kon.	Realizacija v letu 2025
	priporočenih/dobrih praks ERA, EHEA in širše, za vrednotenje in ocenjevanje znanstvenoraziskovalne in izobraževalne dejavnosti.				nadaljujejo v naslednjem obdobju.
A6.2.2/4.1	Prenova internih pravilnikov/meril JRO v skladu s priporočili/dobrimi praksami ERA in EHEA glede vrednotenja in ocenjevanja dela raziskovalcev, visokošolskih učiteljev in sodelavcev (za potrebe kadrovanja, napredovanja, določanja mesečne ali letne uspešnosti ipd.) z namenom spodbujanja prakticiranja načel odprte znanosti.	K6.2.2/4.1.1: Prenovljeni pravilniki in merila JRO. NOO SPOZNAJ	2023	2026	Spodbujanje delovanja po načelih odprte znanosti je že vključeno v pravilnik, ki je v pripravi. Načela odprte znanosti dodatno spodbujamo z izobraževalnimi aktivnostmi, svetovanjem raziskovalcem pri odprtem objavljanju in upravljanju raziskovalnih podatkov ter z zagotavljanjem ustrezne podporne infrastrukture.
A6.2.1/4.2	Podpora raziskovalcem na začetku kariere za spodbujanje udejstvovanja na področju odprte znanosti (spodbujanje prakticiranja odprte znanosti preko postopkov za pridobitev doktorskega naziva, uvedba aktivnosti za pridobitev znanj in veščin za odprto znanost za raziskovalce na začetku kariere, vzpostavitev sheme za prepoznavanje in priznanja tistim raziskovalcem na začetku kariere, ki so pri udejstvovanju na področju odprte znanosti dosegli vidnejše rezultate).	K6.2.2./4.2.1: Izdelan je načrt aktivnosti in zagotovljeno njegovo izvajanje do 2030 (do leta 2026 se upošteva financiranje iz NOO SPOZNAJ, kasneje iz ustreznih drugih virov, kot bo opredeljeno v načrtu).	2023	2025	V letu 2025 smo mlade raziskovalce na začetku njihove kariere poti spodbujali k udeležbi na izobraževanjih, delavnicah in seminarjih za pridobivanje znanj in veščin, potrebnih za izvajanje odprte znanosti. V januarju 2025 je bila za raziskovalce ZRC SAZU izvedena delavnica Ravnanje z osebnimi podatki v kvalitativnem raziskovanju, ki jo je izvedel Arhiv družboslovnih podatkov Univerze v Ljubljani. Mladi raziskovalci so se udeleževali tudi seminarjev v okviru projekta SPOZNAJ. V skladu z Načrtom za enakost spolov ZRC SAZU od leta 2018 nadaljujemo sistematično zbiranje statističnih podatkov, razčlenjenih po spolu, o karierni poti mladih raziskovalk in raziskovalcev.
A6.2.3/2.3	Povečati delež znanstvenih publikacij in raziskovalnih podatkov, objavljenih v odprtem dostopu, ki izhajajo iz raziskav, financiranih z javnimi sredstvi (sofinancirane z javnimi viri v višini 50 % ali več in ki ne zapadejo med izjeme glede odprtega dostopa).	Delež odprtodostopnih znanstvenih publikacij: razmerje med številom odprtodostopnih recenziranih objav glede na vse recenzirane objave v obravnavanem časovnem obdobju.	2023	2027	ZRC SAZU je sklenil pogodbo s CTK za uporabo repozitorija DIRROS. V njem smo objavili celotno produkcijo ZRC SAZU za leto 2025, financirano iz javnih sredstev, s čimer je zagotovljen odprt dostop do znanstvenih publikacij v skladu z nacionalnimi in evropskimi smernicami odprte znanosti.
		Delež objav z odprtodostopnimi	2023	2027	Na našo pobudo je stekla preverba ustreznosti obeh

Zap. št. v AN	Aktivnost	Kazalniki	Zač.	Kon.	Realizacija v letu 2025
		raziskovalnimi podatki, objavljenimi po načelih FAIR (raziskovalni podatki, sofinancirani z javnimi viri).			kazalnikov odprte znanosti in posledično njuna sprememba. Na podlagi novih izhodišč smo v sodelovanju z Biblioteko SAZU pripravili obrazec za raziskovalce za zbiranje ustreznih podatkov za dCOBISS, kar bo omogočilo poročanje dejanskih vrednosti v prihodnjem letu, medtem ko so za leto 2025 podatki še ocenjeni.
A6.2.3/2.5	Dopolnitev pravilnikov in organizacijskih navodil JRO in drugih deležnikov za zagotavljanje odprtega dostopa do vseh vrst znanstvenih objav oz. digitalnih objektov.	K6.2.3/2.5.1: Sprejeti pravilniki in organizacijska navodila za zagotavljanje odprtega dostopa do vseh vrst znanstvenih objav oz. digitalnih objektov pri vseh deležnikih. NOO SPOZNAJ	2023	2025	Po opravljeni analizi stanja internih pravnih aktov so v letu 2025 potekale aktivnosti za pripravo novega Pravilnika o upravljanju raziskovalnih podatkov, vključno z usklajevanjem praks in strokovnimi srečanji podatkovnih strokovnjakov na ravni ZRC SAZU.
A6.2.3/2.7	Nadgradnja procesov nacionalne infrastrukture odprtega dostopa za zagotavljanje odprto dostopnega objavljania digitalnih objektov po načelih FAIR v vseh fazah življenjskega cikla znanstvenoraziskovalnega dela.	K6.2.3/2.7.1: Vzpostavljeni procesi za odprte objave po načelih upravljanja z digitalnimi objekti FAIR.	2023	2026	Vzpostavitev podatkovne infrastrukture je obsegala: nadgradnjo več podatkovnih zbirk (FloVegSI, Fran, KarstDB ipd.), povečanje števila podatkovnih objav v institucionalnem repozitoriju Arzenal (7 zbirk), objavo terminološkega slovarja odprte znanosti, zasnovo strežniške infrastrukture za varno hrambo raziskovalnih rezultatov ter implementacijo oblačne storitve »Oblak ZRC SAZU« na več kot polovici organizacijskih enot.
A6.2.3/3.4	Organizacija učinkovite podpore pri ravnanju z raziskovalnimi podatki na JRO.	K6.2.3/3.4.1: JRO ima učinkovito organizirano in usposobljeno podatkovno podporno dejavnost ter zagotovljena javna sredstva za delovanje. NOO SPOZNAJ	2023	2030	V letu 2025 so bile ključne aktivnosti: - usposabljanje podatkovnih strokovnjakov (specialističnih izobraževanj projekta Spoznaj se je udeležilo 27 sodelavcev), - aktivno sodelovanje pri organizaciji delavnic o odprti znanosti, - vodenje stalnega strokovnega telesa za oblikovanje internih pravil SSOZ ter članstvo v strokovnem svetu SSOZ, - priprava pravilnika o upravljanju raziskovalnih podatkov, ki je še v postopku dokončanja, - priprava interne infrastrukture

Zap. št. v AN	Aktivnost	Kazalniki	Zač.	Kon.	Realizacija v letu 2025
					za začasno in dolgoročno hrambo raziskovalnih podatkov, - priprava infrastrukture za celovitejši vnos bibliografskih podatkov, nujnih za monitoring odprte znanosti.
A6.2.4/2.2	Povezovanje slovenske raziskovalne skupnosti z Evropskim oblakom odprte znanosti – EOSC – in zastopanje Slovenije v EOSC Association.	A6.2.4/2.1.2 Imenovanje predstavnika v upravni odbor EOSC Association, vzpostavljeni mehanizmi za obveščanje raziskovalnih organizacij.	2023	2030	V EOSC smo sodelovali le posredno z udeležbo na Dnevu odprte znanosti 2025.
A6.2.5/2.3	Promocija občanske znanosti v znanstvenoraziskovalni skupnosti (med JRO), zlasti med doktorskimi kandidati in v širši družbi.	K6.2.5/2.3.1: JRO se aktivno vključuje v občansko znanost in jo, skladno z raziskovalno avtonomijo, ustrezno priznava in vrednoti v internih postopkih. NOO SPOZNAJ	2023	2030	Na razpisu ARIS je ZRC SAZU uspešno pridobil dva projekta občanske znanosti (preglednica 8.4.19).
A6.2.6/2.1:	Vzpostavitev slovenske mreže znanstvenih založnikov, ki se zavzemajo za odprto znanost.	K6.2.6/2.1.1: Vzpostavljena slovenska mreža znanstvenih založnikov.	2023	2025	Slovenski konzorcij OPERAS-SI je v letu 2025 uvedel redne sestanke in se sestal petkrat. Kot opazovalci so se mu pridružili še predstavniki Univerze v Novi Gorici, ZRS Koper in Pedagoškega inštituta. Koordinator OPERAS-SI Aleš Pogačnik je pripravil dve predavanji (eno o projektu PALOMERA v okviru SPOZNAJ, drugo o OPERAS v okviru Dnevov odprte znanosti). ZRC SAZU je imel pomembno vlogo pri vzpostavljanju mreže slovenskih znanstvenih založnikov v letu 2025.
A6.2.6/2.1	Vzpostavitev slovenske mreže znanstvenih založnikov, ki se zavzemajo za odprto znanost.	K6.2.6/2.1.2: Vzpostavljen skupni portal znanstvene knjige in znanstvenih časopisov.	2023	2025	ZRC SAZU v okviru dejavnosti OPERAS-SI aktivno sodeluje pri vzpostavitvi spletišč, povezanih z odprtimi revijami (Monitor odprte znanosti UM, Odprte objave CTK).
A6.2.6/4.1	Strategija razvoja znanstvenega/akademskega založništva.	K6.2.6/4.1.1: Vzpostavljene napredne smernice znanstvenega založništva.	2023	2026	V letu 2025 je OPERAS-SI zbral več kot 60 organizacijskih dokumentov, povezanih z založništvom, objavil prevod priročnika o znanstvenih revijah in začel več novih prevodov; ZRC SAZU sodeluje tudi pri

Zap. št. v AN	Aktivnost	Kazalniki	Zač.	Kon.	Realizacija v letu 2025
					nastajajočem slovenskem slovarju odprte znanosti. Prav tako smo na ARIS oddali dve pobudi: za izboljšanje razpisa za znanstvene monografije in za preoblikovanje kriterijev za BIBLIO-C.
A6.2.6/4.2	Razvoj znanstvenega založništva v okviru institucionalnih repozitorijev.	K6.2.6/4.2.1: Vzpostavljeno agregiranje člankov iz znanstvenih časopisov in drugih publikacij v nacionalno infrastrukturo odprtega dostopa in druge agregatorje.	2023	2030	Eno izmed izobraževanj OPERAS-SI je bilo namenjeno uredniški rabi Open Journal System (v nadaljevanju OJS), drugo pa predstavitvi prihajajočih izboljšav tega programskega vmesnika, ki je široko razširjen tudi v Sloveniji. Posnetki izobraževanj so na voljo na spletu.
A6.2.6/4.2	Razvoj znanstvenega založništva v okviru institucionalnih repozitorijev.	K6.2.6/4.2.2: Vzpostavljen prikaz metapodatkov posameznih člankov revij v repozitoriju izdajatelja oz. institucionalnem repozitoriju avtorja, vodenje statistike dostopa in prenosa člankov.	2023	2030	Na našem portalu prosto dostopnih monografij smo v letu 2025 presegli številko 1000; v odprtem dostopu imamo okoli 65 % celotne knjižne produkcije ZRC SAZU v obdobju 1993–2025. Vse naše znanstvene revije (skupno 12) so v prostem dostopu, enako velja tudi za naše tri strokovne revije. Na našem repozitoriju za revije je leta 2025 gostovalo pet revij drugih ustanov.
A6.2.6/3.1	Podpora poslovnemu modelu založništva, ki ne sloni na plačevanju stroškov procesiranja (APC) – diamantni odprti dostop.	K6.2.6/3.1.1: Sprejetje politik odprtega dostopa, ki uvajajo diamantni poslovni model odprtega dostopa. NOO SPOZNAJ	2024	2030	Z aktivnostmi OPERAS smo na ZRC SAZU promovirali tudi diamantni odprti dostop. Aktivno smo sodelovali pri vzpostavitvi dveh vseevropskih portalov: European Diamond Capacity Hub in Diamond Discovery Hub. ZRC SAZU je predstavnik za Slovenijo. Ob vzpostavitvi portala DDH smo vanj uspeli uvrstiti 113 slovenskih znanstvenih revij.
A6.2.1/4.3	Spletno usposabljanje za ravnanje z odprtimi (FAIR) raziskovalnimi podatki za potrebe JRO.	K6.2.1/4.3.1: Vzpostavljeno izobraževalno spletišče kot storitev z uporabo Arnesove infrastrukture in podpore.	2023	2030	Sodelavec ZRC SAZU je bil vključen v testiranje spletne aplikacije z naslovom Uvod v ravnanje z raziskovalnimi podatki v skladu z načeli odprte znanosti, ki ga je pripravil ADP in objavil ARNES za namene usposabljanja podatkovnih strokovnjakov, bil pa je tudi njen recenzent.
A6.2.3/3.5	Podpora delu RDA vozlišča Slovenija.	K6.2.3/3.5.1: Zagotovljeni pogoji za dolgoročno,	2023	2030	Sodelavci ZRC SAZU so v letu 2025 prevzeli več aktivnosti v okviru RDA: sodelovali so pri

Zap. št. v AN	Aktivnost	Kazalniki	Zač.	Kon.	Realizacija v letu 2025
		vzdržno in finančno stabilno delovanje RDA vozlišča.			pripravi smernic za oblikovanje politik znanstvenih založb glede navajanja raziskovalnih podatkov v znanstvenih publikacijah, pri obravnavi raziskovalnih podatkov na področju humanistike in družboslovja ter bili povabljeni k dolgoročnemu sodelovanju pri izvajanju dejavnosti A6.2.3/3.1 ter K6.2.3/3.1.1.
A6.2.6/4.2	Razvoj znanstvenega založništva v okviru institucionalnih repozitorijev.	K6.2.6/4.2.1: Vzpostavljeno agregiranje člankov iz znanstvenih časopisov in drugih publikacij v nacionalno infrastrukturo odprtega dostopa in druge agregatorje.	2023	2030	Na ZRC SAZU smo maja organizirali srečanje z dr. Milanom Ojstrškom (FERI), na katerem smo razpravljali o možnostih agregiranja znanstvenih objav iz ZRC OJS in ZRC OPEN MONOGRAPH PRESS (v nadaljevanju OMP) v repozitorij DIRROS po protokolu OAI. V tem obdobju do implementacije konkretne rešitve ni prišlo, zato trenutno poteka ročni prenos objav naših revij in monografij s spletnega portala v repozitorij. Tak način dela je časovno zahtevnejši, vendar bo zastavljeni cilj kljub temu dosežen.

8 POROČILO O DOSEŽENIH CILJIH IN REZULTATIH ZA LETO 2025

8.1 Zakonske in druge podlage z delovnega področja posrednega uporabnika

- Zakon o Slovenski akademiji znanosti in umetnosti (Uradni list RS, št. 48/94);
- Sklep o ustanovitvi javnega raziskovalnega zavoda Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti (Uradni list RS, št. 11/17, 61/20, 92/22 in 22/24);
- drugi odstavek 62. člena ter prvi in drugi odstavek 99. člena Zakona o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr., 101/13, 55/15 – ZFisP, 96/15 – ZIPRS1617, 13/18, 195/20 – odl. US, 18/23 – ZDU-1O, 76/23, 24/25 – ZFisP-1, 39/25, 85/25 – ZPJS in 112/25);
- V., XII. in XV. poglavje Zakona o računovodstvu (Uradni list RS, št. 23/99, 30/02-ZJF-C in 114/06-ZUE);
- deseti odstavek 59. člena Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2026 in 2027 (Uradni list RS, št. 95/25 in 112/25 – ZJF-K);
- 69., 75. in 79. člen Zakona o znanstvenoraziskovalni in inovacijski dejavnosti (Uradni list RS, št. 186/21, 40/23, 102/24 in 40/25; v nadaljnjem besedilu ZZrID);
- Resolucija o znanstvenoraziskovalni in inovacijski strategiji Slovenije 2030 (Uradni list RS, št. 49/22; v nadaljnjem besedilu: ReZRIS30);

- Uredba o financiranju znanstvenoraziskovalne dejavnosti iz Proračuna Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 35/22, 144/22 in 79/23);
- Pravilnik o sestavljanju letnih poročil za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava (Uradni list RS, št. 133/23, 81/24 in 51/25);
- Navodilo o pripravi zaključnega računa državnega in občinskega proračuna ter metodologije za pripravo poročila o doseženih ciljih in rezultatih neposrednih in posrednih uporabnikov proračuna (Uradni list RS, št. 12/01, 10/06, 8/07 in 102/10);
- 15. in 16. člen Uredbe o enotni metodologiji za pripravo in obravnavo investicijske dokumentacije na področju javnih financ (Uradni list RS, št. 60/06, 54/10 in 27/16);
- Uredba o metodologiji za pripravo in spremljanje izvajanja kadrovskih načrtov posrednih proračunskih uporabnikov za leti 2025 in 2026 (Uradni list RS, št. 109/24 in 104/25);
- Uredba o izvajanju znanstvenoraziskovalnega dela v skladu z načeli odprte znanosti (Uradni list RS, št. 59/23 in 38/25);
- Akcijski načrt za odprto znanost za izvedbo Ukrepa 6.2 (31. 5. 2023);
- navodila MVZI št. 0140-19/2024-3360-30 z dne 21. 1. 2026.

8.2 Dolgoročni cilji delovanja

Proces priprave Strateškega razvojnega programa ZRC SAZU je potekal od januarja 2022, ko je začel veljati ZZrID do junija 2022. Sklenjen je bil s pozitivnim mnenjem Znanstvenega sveta ZRC SAZU 22. junija 2022 in potrditvijo na UO ZRC SAZU 23. junija 2022 (P-2022-3). Bil je osnova za pripravo Izvedbenega načrta uresničevanja strateških/dolgoročnih in razvojnih ciljev, ki je postal sestavni del pogodbe o stabilnem financiranju.

Opisni dolgoročni cilji delovanja

Strateški cilj I: Odlično, avtonomno in odgovorno raziskovalno delo

Dolgoročni cilji, povezani s strateškim ciljem I:

- I.1. Razumevanje temeljnega raziskovanja kot hrbtenice raziskovalnega dela
- I.2. V sodelovanju z ustanoviteljico, SAZU, nadaljevanje izvajanja programa Naravna in kulturna dediščina slovenskega naroda in prizadevanje za povečanje sredstev zanj
- I.3. Ukvarjanje z dolgoročnimi raziskavami in priprava celovitih in preglednih rezultatov ter prizadevanja za pridobitev sredstev iz programa nacionalnih raziskav
- I.4. Ohranjanje svetovno pomembnih dolgoročnih raziskav, vezanih tako na slovenski kot na mednarodni prostor
- I.5. Razvoj novih in interdisciplinarnih znanstvenih področij
- I.6. Spodbujanje skupinskega dela in ohranjanje vsebinske enovitosti programov in inštitutov
- I.7. Vsebinsko uspešno izvedeni projekti in programi
- I.8. Povečanje števila mednarodnih projektov, še posebej iz okvirnih programov (Obzorje Evropa), pridobitev koordinatorskih projektov iz okvirnih programov (sodelovalnih in iz podprograma Odlična znanost)
- I.9. Spodbujanje sodelovanja v mednarodnih projektih s prevlado akademskih ustanov
- I.10. Oblikovanje novih ali poglobitev obstoječih sodelovanj z gospodarskimi subjekti, ministrstvi, državnimi agencijami in zavodi
- I.11. Z raziskavami obravnavati aktualne družbene, okoljske in gospodarske teme oziroma dokumente in se kritično, strokovno in nepristransko odzivati nanje
- I.12. Spodbujanje kakovostnega raziskovalnega dela in priprave odličnih objav
- I.13. Spodbujanje kakovosti/odličnosti kot vrednote

- I.14. Prizadevanje za dvig kakovostne ravni revij in monografij, za korektno opravljene recenzentske postopke vseh izdaj ZRC SAZU, povečanje njihove mednarodne odmevnosti in po potrebi pritegnitev vrhunskih avtorjev in avtoric, recenzentov in recenzentk
- I.15. Vključevanje zainteresirane javnosti v raziskave in spodbujanje občanske znanosti (ang. citizen science) in množičenja
- I.16. Spodbujanje sodelovanja z raziskovalkami in raziskovalci drugih domačih in tujih ustanov in krepitev medinstitucionalnega sodelovanja

Strateški cilj II: Visoko usposobljeni, odgovorni, motivirani in zdravi zaposleni

Dolgoročni cilji, povezani s strateškim ciljem II:

- II.1. Oblikovanje močnih in povezanih raziskovalnih skupin z izrazitim čutom pripadnosti in odgovornosti
- II.2. Strokovno kadrovanje s poudarkom na kakovosti in razvoj kariernih poti posameznika v skladu s potrebami raziskovalne skupine
- II.3. Spodbujanje in omogočanje izpopolnjevanja in pridobivanja izkušenj na domačih in tujih znanstvenih in visokošolskih ustanovah ter prenosa znanja
- II.4. S prožno kombinacijo pedagoškega, raziskovalnega in organizacijskega dela omogočati razvijanje kariere posameznika
- II.5. Ohranjanje ustreznega števila mladih raziskovalcev, ki bo omogočalo kadrovsko prenovu programskih skupin, in zagotavljanje njihovega kakovostnega izobraževanja in učinkovitega usposabljanja
- II.6. »Lov na kadre«: sodelovanje s študentkami in študenti v času študija, motiviranje že zaposlenih vrhunskih raziskovalk in raziskovalcev za zaposlitev na ZRC SAZU
- II.7. Nadaljevanje s stalnim strokovnim izobraževanjem zaposlenih na vseh ravneh in še posebej tistih, ki vstopajo v vloge vodij (projektov, skupin itd.)
- II.8. Nadaljevanje skrbi za zdravje in dobro počutje zaposlenih v okviru promocije zdravja na delovnem mestu ter spodbujanje zdravega razmerja med poklicnim in zasebnim življenjem
- II.9. Spodbujanje akademskih vrednot ter razvijanje profesionalnih in etičnih praks
- II.10. Skrb za uravnoteženost spolov, spolno enakost, politiko enakih možnosti in omogočanje enakopravnih razmer za raziskovalno delo vseh raziskovalk in raziskovalcev
- II.11. Skrbeti za spoštovanje dela vseh zaposlenih na ZRC SAZU
- II.12. Ničelna toleranca do vseh oblik trpinčenja in nadlegovanja na delovnem mestu in v povezavi z delom ter preprečevanje in sankcioniranje nedopustnih praks

Strateški cilj III: Nacionalno in mednarodno prepoznavna ustanova, ki prispeva h krepitvi položaja in vloge znanosti v družbi

Dolgoročni cilji, povezani s strateškim ciljem III:

- III.1. Krepitev prepoznavnosti ZRC SAZU v domačem in mednarodnem prostoru
- III.2. Krepitev prisotnosti v mednarodnem raziskovalnem okolju (uvodna/vabljenja predavanja, članstva v organih združenj, v uredniških odborih odličnih tujih revij)
- III.3. Več pozornosti nameniti organizaciji znanstvenih srečanj na najvišji ravni tako na nacionalni ravni kot na mednarodni
- III.4. Krepitev sodelovanja z vrhunskimi slovenskimi (v Sloveniji, zamejstvu in po svetu) in tujimi raziskovalnimi ustanovami
- III.5. Dvigovanje zavedanja o pomenu znanstvenih spoznanj v procesih odločanja in aktivno sooblikovanje državnih politik in državnih strateških razvojnih prioritet
- III.6. Prizadevanje za večji vpliv in ugled znanosti v družbi
- III.7. Prizadevanje za rabo slovenskega jezika in njegov razvoj na vseh področjih javnega življenja
- III.8. Krepitev identitete (grafična podoba, ime)

Strateški cilj IV: Informacijsko in infrastrukturno podprto raziskovalno delo

Dolgoročni cilji, povezani s strateškim ciljem IV:

- IV.1. Izvajanje sistematičnih terenskih, laboratorijskih, dokumentacijskih, informacijskih, predstavitvenih in sorodnih dejavnosti pri raziskovalnih programih in projektih
- IV.2. Skrb za nacionalno digitalno infrastrukturo v okviru evropskih infrastruktur (npr. ESFRI)
- IV.3. Zagotavljanje in nadgradnja obstoječih spletnih servisnih storitev in digitalnih korpusov širši strokovni ali splošni javnosti
- IV.4. Ohranjanje klasičnih arhivskih zbirk in podpora njihovi digitalizaciji
- IV.5. Vključevanje podatkovnih zbirk o naravni in kulturni dediščini v evropske digitalne repozitorije
- IV.6. Redne nadgradnje in vsebinske dopolnitve institucionalnih repozitorijev znanstvenih revij in monografij
- IV.7. Uresničevanje načel odprte znanosti
- IV.8. Skrb za nadgradnjo standardov znanstvenega založništva
- IV.9. Posodabljanje obstoječih in vzpostavitev novih servisov in raziskovalnih podatkov za zagotavljanje podpore vladnim in drugim državnim organom ter javnosti
- IV.10. Redno dopolnjevanje knjižničnega fonda in dostop do elektronskih bibliografskih baz
- IV.11. Zagotavljanje kakovostne in učinkovite računalniške podpore raziskovalnemu delu in razvoj programskih rešitev za spremljanje in vodenje projektov s ciljem brezpapirnega poslovanja
- IV.12. Oblikovanje skupnega digitalnega repozitorija podatkov, ki bo zagotavljal varnost in dostopnost podatkov
- IV.13. Skrb za zdravo delovno okolje

Strateški cilj V: Učinkovit, dobro organiziran in notranje povezan ZRC SAZU

Dolgoročni cilji, povezani s strateškim ciljem V:

- V.1. Transparenten sistem notranje delitve sredstev
- V.2. Optimizacija organiziranosti in procesov, ki potekajo na ZRC SAZU, in poenostavitev rutinskega elektronskega poslovanja
- V.3. Poslovanje v skladu z zakonodajo in zahtevami financerjev in namenska raba sredstev
- V.4. Izvajanje enotne politike (enaka pravila in postopki) po organizacijskih enotah
- V.5. Spodbujanje oblikovanja strokovnih delovnih mest, krepitev sodelovanja med strokovnimi službami in nadgradnja podpore raziskovalnim skupinam
- V.6. Vzdrževanje uveljavljenega in dobro delujočega razmerja med notranjo decentralizacijo in centralizacijo
- V.7. Ohranitev in utrditev mreže raziskovalnih postaj
- V.8. Spodbujanje znotrajinstitutskega, medinstitutskega, večdisciplinarnega in interdisciplinarnega sodelovanja
- V.9. Skrb za dobro informiranost vseh zaposlenih in zagotavljanje hitrega pretoka notranjih in zunanjih informacij
- V.10. Upoštevanje posebnosti posameznih znanstvenih področij
- V.11. Smiselna povezanost in usklajenost različnih postopkov vrednotenja, ki celostno zajamejo raziskovalno delo

Strateški cilj VI: Prenos znanja

Dolgoročni cilji, povezani s strateškim ciljem VI:

- VI.1. Premišljeno in sproti predstavljanje raziskovalnih rezultatov in prenos znanja širšemu krogu uporabnikov s pospešenim uvajanjem in razvijanjem novih pristopov
- VI.2. Spremljanje potreb države, družbe in gospodarstva (ne le na ravni Slovenije, ampak tudi na ravni EU in širše) in dejavno vključevanje v oblikovanje politik in drugih strateških dokumentov
- VI.3. Trud za prenos znanstvenih spoznanj v širše družbeno okolje in spodbujanje inovativnih rešitev v sodelovanju z gospodarstvom in javnim sektorjem
- VI.4. Stalen prenos znanja do končnih uporabnikov in v formalni in neformalni izobraževalni sistem na vseh ravneh
- VI.5. Prizadevanje za uspešno sodelovanje med ZRC SAZU in Podiplomsko šolo ZRC SAZU
- VI.6. Prizadevanje za razpršeno prisotnost raziskovalk in raziskovalcev v strokovnih telesih in odločevalskih procesih

8.3 Letni oziroma kratkoročni cilji delovanja (leto 2025)

Cilji ZRC SAZU za leto 2025 so bili opredeljeni v *Programu dela in finančnem načrtu ZRC SAZU za leto 2025*.

Strateški cilj I: Odlično, avtonomno in odgovorno raziskovalno delo

Letni cilji, povezani s strateškim ciljem I:

- razumevanje temeljnega raziskovanja kot hrbtenice raziskovalnega dela;
- v sodelovanju z ustanoviteljico SAZU nadaljevanje izvajanja programa Naravna in kulturna dediščina slovenskega naroda in prizadevanje za povečanje sredstev zanj;
- nadaljevanje dolgoročnih raziskav in priprava celovitih in preglednih rezultatov;
- ohranjanje svetovno pomembnih dolgoročnih raziskav, vezanih tako na slovenski kot na mednarodni prostor;
- spodbujanje skupinskega dela in ohranjanje vsebinske enovitosti programov in inštitutov;
- ustvarjanje razmer za vsebinsko uspešno izvedene projekte in programe;
- prizadevanje za pridobitev novih mednarodnih projektov, še posebej iz okvirnih programov (Obzorje Evropa);
- spodbujanje sodelovanja v mednarodnih projektih s prevlado akademskih ustanov;
- oblikovanje novih ali poglobitev obstoječih sodelovanj z gospodarskimi subjekti, ministrstvi, državnimi agencijami in zavodi;
- z raziskavami obravnavati aktualne družbene, okoljske in gospodarske teme oziroma dokumente in se kritično, strokovno in nepristransko odzivati nanje;
- spodbujanje kakovostnega raziskovalnega dela in priprave odličnih objav;
- spodbujanje kakovosti/odličnosti kot vrednote;
- prizadevanje za dvig kakovostne ravni revij in monografij, za korektno opravljene recenzentske postopke vseh izdaj ZRC SAZU in povečanje njihove mednarodne odmevnosti;
- spodbujanje sodelovanja z raziskovalkami in raziskovalci drugih domačih in tujih ustanov in krepitev medinstitucionalnega sodelovanja.

Strateški cilj II: Visoko usposobljeni, odgovorni, motivirani in zdravi zaposleni

Letni cilji, povezani s strateškim ciljem II:

- prizadevanja za oblikovanje močnih in povezanih raziskovalnih skupin z izrazitim čutom pripadnosti in odgovornosti;
- strokovno kadrovanje s poudarkom na kakovosti in razvoj kariernih poti posameznika v skladu s potrebami raziskovalne skupine;
- spodbujanje in omogočanje izpopolnjevanja in pridobivanja izkušenj na domačih in tujih znanstvenih in visokošolskih ustanovah ter prenosa znanja;
- ohranjanje ustreznega števila mladih raziskovalcev, ki bo omogočalo kadrovsko prenovo programskih skupin, in zagotavljanje njihovega kakovostnega izobraževanja in učinkovitega usposabljanja;
- »lov na kadre«: sodelovanje s študentkami in študenti v času študija, motiviranje že zaposlenih vrhunskih raziskovalk in raziskovalcev za zaposlitev na ZRC SAZU;
- nadaljevanje s stalnim strokovnim izobraževanjem zaposlenih na vseh ravneh in še posebej tistih, ki vstopajo v vloge vodij (projektov, skupin itd.);
- nadaljevanje skrbi za zdravje in dobrega počutja zaposlenih v okviru promocije zdravja na delovnem mestu ter spodbujanje zdravega razmerja med poklicnim in zasebnim življenjem;
- spodbujanje akademskih vrednot ter razvijanje profesionalnih in etičnih praks;
- izvajanje načrta enakosti spolov;
- skrbeti za spoštovanje dela vseh zaposlenih na ZRC SAZU;
- ničelna toleranca do vseh oblik trpinčenja in nadlegovanja na delovnem mestu in v povezavi z delom ter preprečevanje in sankcioniranje nedopustnih praks, pristop k pripravi oziroma prenova pravilnika o spolnem nadlegovanju.

Strateški cilj III: Nacionalno in mednarodno prepoznavna ustanova, ki prispeva h krepitvi položaja in vloge znanosti v družbi

Letni cilji, povezani s strateškim ciljem III:

- krepitev prepoznavnosti ZRC SAZU v domačem in mednarodnem prostoru in še posebej v splošni javnosti;
- kvalitativno večja prisotnost raziskovalcev in raziskovalk v medijih – v kakovostnih oddajah, s poglobljenimi pogovori;
- krepitev vsebinsko osredotočenega komuniciranja na družbenih omrežjih;
- zagon platforme za večmedijsko komuniciranje;
- sinergijsko delovanje in povezovanje vseh akterjev in akterk komuniciranja znanosti na ZRC SAZU;
- krepitev sodelovanja z vrhunskimi slovenskimi (v Sloveniji, zamejstvu in po svetu) in tujimi raziskovalnimi ustanovami;
- dvigovanje zavedanja o pomenu znanstvenih spoznanj v procesih odločanja in aktivno sooblikovanje državnih politik in državnih strateških razvojnih prioritet;
- prizadevanje za večji vpliv in ugled znanosti v družbi;
- prizadevanje za ustrezno rabo slovenskega jezika in njegov razvoj na vseh področjih javnega življenja;
- krepitev identitete (grafična podoba, ime).

Strateški cilj IV: Informacijsko in infrastrukturno podprto raziskovalno delo

Letni cilji, povezani s strateškim ciljem IV:

- izvajanje sistematičnih terenskih, laboratorijskih, dokumentacijskih, informacijskih, predstavitvenih in sorodnih dejavnosti pri raziskovalnih programih in projektih;
- skrb za nacionalno digitalno infrastrukturo v okviru evropskih infrastruktur (DARIAH, LifeWatch, eLTER, EPOS, CLARIN in OPERAS);
- zagotavljanje in nadgradnja obstoječih spletnih portalov in digitalnih korpusov širši strokovni in splošni javnosti (Fran, Jezikovna svetovalnica, Terminologišče, Franček in Franja);
- arhiviranje klasičnih arhivskih zbirk, spodbujanje njihove digitalizacije in priprava za podatkovne objave (korespondenca Henrika Tume, geografska in arheološka fototeka itd.);
- vključevanje podatkovnih zbirk o naravni in kulturni dediščini v evropske digitalne repozitorije in knjižnice (RILM, RISM, Europeana itd.);
- vsebinska obogatitev institucionalnega repozitorija podatkov Arzenal (Zbirka zapisov slovenskih ljudskih plesov, Judovsko pokopališče v Dolgi vasi itd.);
- nadgradnja institucionalnih portalov znanstvenih revij in monografij (OJS in OMP) ter redne vsebinske dopolnitve;
- uresničevanje načel odprte znanosti z izvajanjem aktivnosti Akcijskega načrta delovanja ZRC SAZU po načelih odprte znanosti in s sodelovanjem v projektu SPOZNAJ;
- skrb za nadgradnjo standardov znanstvenega založništva;
- posodabljanje obstoječih in priprava novih raziskovalnih podatkov za zagotavljanje podpore vladnim in drugim državnim organom ter javnosti;
- redno dopolnjevanje knjižničnega fonda in dostop do elektronskih bibliografskih baz;
- zagotavljanje kakovostne in učinkovite računalniške podpore raziskovalnemu delu in razvoj programskih rešitev za spremljanje in vodenje projektov s ciljem brezpapirnega poslovanja.

Strateški cilj V: Učinkovit, dobro organiziran in notranje povezan ZRC SAZU

Letni cilji, povezani s strateškim ciljem V:

- transparenten sistem notranje delitve sredstev;
- optimizacija organiziranosti in procesov, ki potekajo na ZRC SAZU, in poenostavitev rutinskega elektronskega poslovanja;
- poslovanje v skladu z zakonodajo in zahtevami financerjev in namenska raba sredstev;
- izvajanje enotne politike (enaka pravila in postopki) po organizacijskih enotah;

- spodbujanje oblikovanja strokovnih delovnih mest, krepitev sodelovanja med strokovnimi službami in nadgradnja podpore raziskovalnim skupinam;
- vzdrževanje uveljavljenega in dobro delujočega razmerja med notranjo decentralizacijo in centralizacijo;
- ohranitev in utrditev mreže raziskovalnih postaj;
- spodbujanje znotrajinstitutskega, medinstitutskega, večdisciplinarnega in interdisciplinarnega sodelovanja;
- skrb za dobro informiranost vseh zaposlenih in zagotavljanje hitrega pretoka notranjih in zunanjih informacij;
- upoštevanje posebnosti posameznih znanstvenih področij;
- smiselna povezanost in usklajenost različnih postopkov vrednotenja, ki celostno zajamejo raziskovalno delo.

Strateški cilj VI: Prenos znanja

Letni cilji, povezani s strateškim ciljem VI:

- premišljeno in sproti predstavljano raziskovalnih rezultatov in prenos znanja širšemu krogu uporabnikov s pospešenim uvajanjem in razvijanjem novih pristopov;
- spremljanje potreb države, družbe in gospodarstva (ne le na ravni Slovenije, ampak tudi na ravni EU in širše) in dejavno vključevanje v oblikovanje politik in drugih strateških dokumentov;
- trud za prenos znanstvenih spoznanj v širše družbeno okolje in spodbujanje inovativnih rešitev v sodelovanju z gospodarstvom in javnim sektorjem;
- stalen prenos znanja do končnih uporabnikov in v formalni in neformalni izobraževalni sistem na vseh ravneh;
- prizadevanje za okrepitev sodelovanja med ZRC SAZU in Podiplomsko šolo ZRC SAZU;
- prizadevanje za razpršeno prisotnost raziskovalcev in raziskovalcev v strokovnih telesih in odločevalskih procesih.

8.4. Ocena uspeha pri doseganju zastavljenih ciljev, upošteva fizične, finančne in opisne kazalnike za leto 2025

Nacionalno raziskovalno okolje je dinamično in spremenljivo. Ključne spremembe je prinesel ZZrID, ki je uvedel avtonomijo raziskovalnih ustanov. Prvo pogodbeno obdobje stabilnega financiranja obsega obdobje od leta 2022 do 2027. ARIS, ki je največji financer raziskovalnega dela, poleg stabilnega financiranja zagotavlja sredstva tudi prek javnih razpisov za raziskovalne projekte. Sredstva za delo pridobivamo tudi na razpisih drugih domačih financerjev in na trgu ter na mednarodnih razpisih (preglednice od 8.4.4 do 8.4.29; struktura preglednic sledi navodilom MVZI za pripravo programa dela 2025).

ZRC SAZU je v okviru svoje temeljne dejavnosti, to je raziskovanje na izbranih področjih, obsežno in kakovostno prispeval k novim znanstvenim spoznanjem in z vzporednimi aktivnostmi dosegel zavidljive uspehe na področju prenosa znanja, izobraževanja in razvoja znanstvenih kadrov, mednarodnega sodelovanja in odprte znanosti. Ocenjujemo, da smo na vseh šestih strateških področjih dosegli opisne letne cilje (poglavje 8.4.3). Ocena doseganja dolgoročnih ciljev je v poglavju 8.6.

Doseganje vsebinskih ciljev je mogoče le v povezavi s poslovno odličnostjo, ki med drugim temelji na upoštevanju zakonodaje in pravil financerjev. Poslovno odličnost dokazujejo izvedene revizije, ki so pokazale našo urejenost, gospodarnost in zakonske skladnosti poslovanja. S tem ustvarjamo trdne temelje za doseganje vsebinskih ciljev.

8.4.1 Dolgoročni kazalniki

Preglednica 8.4.1: Dolgoročni kazalniki z izhodiščno vrednostjo v letu 2023, doseženimi vrednostmi v letu 2025 ter ciljnimi vrednostmi v letih 2027 in 2030⁴

Št.	Kazalnik	Izhodiščna vrednost 2023	Realizacija 2025	Ciljna vrednost 2027	Ciljna vrednost 2030
Sodelovanje med znanostjo, visokim šolstvom, gospodarstvom, prenos znanja in inovacije					
1	Število raziskovalnih projektov, v katerih z ZRC SAZU sodeluje vsaj en visokošolski zavod	102	68	80	97
2	Število raziskovalcev, zaposlenih na ZRC SAZU, ki sodelujejo v pedagoškem procesu visokošolskih zavodov (v osebah)	145	137	120	154
3	Število raziskovalcev, zaposlenih na ZRC SAZU, ki so v gospodarstvu oz. pri drugih uporabnikih znanja opravili vsaj enomesečno raziskovalno delo (v osebah)	0	0	0	0
4	Število raziskovalnih in razvojnih projektov, v katerih sodeluje gospodarstvo oz. drugi uporabniki znanja in so krajši od enega leta	1	8	1	3
5	Vrednost raziskovalnih in razvojnih projektov, v katerih sodeluje gospodarstvo oz. drugi uporabniki znanja in so krajši od enega leta (v EUR)	2.600	43.400	2.500	17.788
6	Število raziskovalnih in razvojnih projektov, v katerih sodeluje gospodarstvo oz. drugi uporabniki znanja in trajajo vsaj eno leto	14	5	10	8
7	Vrednost raziskovalnih in razvojnih projektov, v katerih sodeluje gospodarstvo oz. drugi uporabniki znanja in trajajo vsaj eno leto (v EUR)	368.000	143.800	350.000	76.350
8	Število vloženih patentnih prijav na patentni urad v Sloveniji	0	0	0	0
9	Število vloženih patentnih prijav na patentni urad v tujini, ki so opravili popolni preizkus patentne prijave	0	0	0	0
10	Število inovacij	0	0	0	0
11	Število gospodarskih družb, ki so bile ustanovljene na podlagi ZZrID	0	0	0	0
Enake možnosti in enakost spolov					
12	Delež znanstvenih svetnic med vsemi znanstvenimi svetniki (v %)	48	44	49	44
13	Delež znanstvenih sodelavk med vsemi znanstvenimi sodelavci (v %)	62	60	64	60
14	Delež raziskovalcev, zaposlenih na JRZ, pri katerih ni preteklo več kot sedem let od zagovora prvega doktorata znanosti med vsemi raziskovalci (v %)	15	13	15	29
15	Delež raziskovalcev, zaposlenih na JRZ, ki so zaposleni za nedoločen čas (v %)	70	72	70	70
16	Delež raziskovalcev, zaposlenih na JRZ, pri katerih ni preteklo več kot sedem let od zagovora prvega doktorata znanosti, ki so zaposleni za nedoločen čas (v %)	53	73	53	29
17	Delež mladih raziskovalcev, zaposlenih na JRZ, med vsemi raziskovalci (v osebah)	13	11	12	12
Odlična znanost, mednarodno sodelovanje in razvoj kadrov					
18	Število sofinanciranih projektov iz okvirnega programa Evropske unije za raziskave in inovacije za obdobje 2021–2027 (Obzorje Evropa)	15	21	25	21

⁴ Vsebina kazalnikov in mejniki so bili opredeljeni v navodilih MVZI za pripravo Načrta dela 2024.

Št.	Kazalnik	Izhodiščna vrednost 2023	Realizacija 2025	Ciljna vrednost 2027	Ciljna vrednost 2030
19	Število prijavljenih projektnih predlogov v okviru stebra odlična znanost – MSCA v programu Obzorje Evropa	6	16	20	11
20	Število prijavljenih projektnih predlogov v okviru stebra odlična znanost – ERC v programu Obzorje Evropa	10	18	24	11
21	Delež uspešnih prijav v okviru stebra odlična znanost - MSCA	66,7	41,7	40	20
22	Delež uspešnih prijav v okviru stebra odlična znanost – ERC	10	14,3	8	0
23	Število tujih raziskovalcev, zaposlenih na ZRC SAZU (v osebah)	6	18	6	10
24	Število raziskovalcev, državljanov Republike Slovenije, zaposlenih na JRZ, ki so se v zadnjih 5 letih vrnili iz tujine (v osebah)	2	6	3	4
25	Število gostujočih mlajših raziskovalcev (do 10 let po zaključenem doktoratu), ki so na JRZ opravili manj kot enomesečno neprekinjeno raziskovalno delo (v osebah)	5	11	5	13
26	Število gostujočih mlajših raziskovalcev (do 10 let po zaključenem doktoratu), ki so na ZRC SAZU opravili vsaj enomesečno neprekinjeno raziskovalno delo (v osebah)	3	2	3	6
27	Število gostujočih starejših raziskovalcev (več kot 10 let po zaključenem doktoratu), ki so na ZRC SAZU opravili manj kot enomesečno neprekinjeno raziskovalno delo (v osebah)	16	21	10	11
28	Število gostujočih starejših raziskovalcev (več kot 10 let po zaključenem doktoratu), ki so na ZRC SAZU opravili več kot enomesečno neprekinjeno raziskovalno delo (v osebah)	1	1	2	3
29	Število raziskovalcev JRZ, ki so opravili vsaj enomesečno neprekinjeno raziskovalno delo na tujih univerzah ali tujih znanstvenih institucijah (v osebah)	17	16	15	19
Raziskovalna oprema					
30	Skupna nabavna vrednost raziskovalne opreme	3.674.468	3.957.801	4.500.000	3.845.922
31	Stopnja odpisanosti raziskovalne opreme na dan 31. 12. (v %)	75	68	70	81
Odprta znanost					
32	Delež odprtodostopnih znanstvenih publikacij (sofinanciranih z javnimi viri v višini 50 % ali več)	86	13	88	88
33	Delež odprtodostopnih objav z odprtodostopnimi raziskovalnimi podatki, objavljenimi po načelih FAIR (raziskovalni podatki, sofinancirani z javnimi viri v višini 50 % ali več) ⁵	33	4,5	54	46

8.4.2 Dejavnosti po virih financiranja

8.4.2.1 Dejavnost, financirana iz sredstev stabilnega financiranja

Stabilno financiranje je sistem dolgoročnega in predvidljivega financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti, ki ureja razporeditev sredstev za institucionalne, programske in razvojne raziskovalne aktivnosti. Omogoča avtonomno upravljanje dodeljenih sredstev raziskovalnim organizacijam, spremljanje in nadzor financiranja ter zagotavlja trajnostno podporo raziskovalnemu razvoju in usposabljanju mladih raziskovalcev.

⁵ Podatka o citiranosti podatkovnih setov trenutno ni mogoče dobiti v nobeni bazi. Kljub poskusu je bilo neizvedljivo ročno zbiranje podatkov o njihovi citiranosti. Zato navajamo le absolutne vrednosti zaključenih znanstvenih zbirk raziskovalnih podatkov (SICRIS kategorija 2.20) za leto 2023 in načrt povečanja števila teh zbirk v prihodnjih letih.

ZRC SAZU v vseh točkah izpolnjuje vstopne pogoje zmogljivosti in pogoje znanstvene odličnosti po 80. členu ZZrID za pridobitev/ohranitev sredstev za stabilno financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti.

V okviru doseganja zmogljivosti ZRC SAZU močno presega minimalno mejo, to je najmanj 30 FTE zaposlitev raziskovalcev v zadnjih osmih zaključenih koledarskih letih in dodeljena sredstva najmanj v vrednosti 500.000 EUR iz sredstev za aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti.⁶

Preglednica 8.4.2: Število FTE raziskovalcev in obseg dodeljenih sredstev za znanstvenoraziskovalno dejavnost za začetno (2018) in končno (2025) leto

Leto	Število FTE raziskovalcev	Realizirani prihodki na javni službi
2018	244,2	13.872.513,00 EUR
2025 (ocena)	278,0	31.401.599,84 EUR

V okviru doseganja pogojev znanstvene odličnosti ZRC SAZU močno presega minimalno mejo, to je najmanj dve pogodbi za raziskovalne oziroma inovacijske projekte okvirnega programa EU za raziskave, razvoj in inovacije ali projektov, ki so rezultat partnerskih projektov okvirnega programa EU, ali vsaj eno pogodbo za center odličnosti, financiran na osnovi centralnih programov EU v zadnjem osemletnem obdobju.

Preglednica 8.4.3: Seznam projektov v okviru doseganja pogojev znanstvene odličnosti v obdobju med 2018 in 2025

Inštrument	Tip projekta	Ime projekta (akronim)	Vloga v projektu	Trajanje
RIA	HORIZON-INFRA-2024-TECH-01-04	ARTEMIS	partner	1. 1. 2025–31. 12. 2027
RIA	INFRA-2024-DEV-01	TRANSFORM ²	partner	1. 1. 2025–1. 12. 2027
RIA	INFRA-2023-DEV-01-03	EPOS ON	partner	1. 9. 2024–31. 8. 2027
CSA	HORIZON-WIDERA-2023-ACCESS-02	RETLAMI-SEE	partner	1. 9. 2024–31. 8. 2027
ERC	ERC-2022-COG	STONE	vodja	1. 5. 2024–1. 5. 2029
RIA	HORIZON-CL2-2023-HERITAGE-01-05	CULTURALITY	partner	1. 4. 2024–1. 4. 2028
MSCA	HORIZON-TMA-MSCA-PF-EF	RESLOVI	vodja	1. 3. 2024–1. 3. 2026
MSCA	HORIZON-MSCA-2021-SE-01	PoPMeD-SuSDeV	partner	1. 1. 2023–31. 12. 2026
RIA	HORIZON-CL6-2022-COMMUNITIES-01-02	SafeHabitatus	partner	1. 1. 2023–31. 12. 2026
RIA	HORIZON-INFRA-2022-EOSC-01-02	CRAFT-OA	partner	1. 1. 2023–31. 12. 2025
CSA	HORIZON-WIDERA-2022-ERA-01-42	PALOMERA	partner	1. 1. 2023–31. 12. 2024
RIA	HORIZON-WIDERA-2021-ERA-01-80	INSPIRE	partner	1. 10. 2022–30. 9. 2026
MSCA-IF-EF-ST	H2020-WF-03-2020	CRISMET	vodja	1. 10. 2022–30. 9. 2024
CSA	HORIZON-INFRA-2021-DEV-02-01	OPERAS-PLUS	partner	1. 9. 2022–31. 8. 2025
RIA	HORIZON-CL6-2021-BIODIV-01-07	SELINA	partner	1. 7. 2022–30. 6. 2027

⁶ V vsoti sredstev so upoštevana prejeta sredstva ARIS za znanstvenoraziskovalne aktivnosti, sredstva koordinatorskih in partnerskih projektov okvirnega programa EU za raziskave, razvoj in inovacije. V skladu z ZZrID bi lahko upoštevali še sredstva projektov iz gospodarstva, vendar so le-ta tako nizka, da jih ne.

Inštru- ment	Tip projekta	Ime projekta (akronim)	Vloga v projektu	Trajanje
CSA	HORIZON-CL4-2021-HUMAN-01-02	AI4EUROPE	partner	1. 7. 2022–31. 12. 2025
RIA	H2020-LC-GD-2020-4	SHARED GREEN DEAL	partner	1. 2. 2022–31. 1. 2027
MSCA-IF- EF-CAR	H2020-MSCA-IF-2020	SOC-ILL	vodja	1. 10. 2021–30. 9. 2024
RIA	H2020-SC6-TRANSFORMATIONS- 2020	InTaVia	partner	1. 11. 2020–31. 10. 2023
RIA	H2020-INFRAIA-2019-1	eLTER PLUS	partner	1. 2. 2020–31. 1. 2025
CSA	H2020-INFRADEV-2019-2	eLTER PPP	partner	1. 2. 2020–31. 1. 2025
RIA	H2020-INFRADEV-2019-2	EPOS SP	partner	1. 2. 2020–30. 4. 2023
RIA	H2020-INFRAEOSC-2018-2	ENVRI-FAIR	partner	1. 1. 2019–30. 6. 2023
RIA	H2020-INFRAIA-2018-1	ARIADNEplus	partner	1. 1. 2019–31. 12. 2022
CSA	H2020-SwafS-2018-1	GRACE	partner	1. 1. 2019–31. 12. 2021
CSA	H2020-SwafS-2017-1	R-I PEERS	partner	1. 5. 2018–31. 8. 2022
CSA	H2020-SwafS-2017-1	ACT	partner	1. 5. 2018–31. 10. 2021
MSCA- RISE	H2020-MSCA-RISE-2016	trans-making	partner	1. 1. 2017–30. 9. 2022
RIA	H2020-INFRADEV-2016-2	Advance_eLTER	partner	1. 1. 2017–31. 12. 2017
RIA	H2020-INFRADEV-1-2015-1	EPOS IP	partner	1. 10. 2015–30. 9. 2019
RIA	H2020-INFRAIA-2014-2015	eLTER	partner	1. 6. 2015–31. 10. 2019
CSA	H2020-EU.3.5.2.	ESMERALDA	partner	1. 2. 2015–31. 8. 2018

Preglednica 8.4.4: Dejavnost, vključena v sredstva za stabilno financiranje – raziskovalni programi ARIS

Št.	Naslov programa	Oznaka	Vloga v programu	Vodja ⁷
1	Paleontologija in sedimentarna geologija	P1-0008	nosilec	Špela Goričan
2	Biodiverziteta: vzorci, procesi, predikcije in ohranjanje	P1-0236	nosilec	Simona Kralj Fišer
3	Narodna in kulturna identiteta slovenskega izseljenstva v kontekstu raziskovanja migracij	P5-0070	nosilec	Aleksej Kalc
4	Dediščina na obrobjih. Novi pogledi na dediščino in identiteto znotraj in onkraj nacionalnega	P5-0408	nosilec	Špela Ledinek Lozej
5	Raziskave o duševnih stiskah in dobrem počutju	P5-0439	nosilec	Dušanka Knežević Hočevnar
6	Raziskave glasbene preteklosti na Slovenskem	P6-0004	nosilec	Metoda Kokole
7	Pogoji in problemi sodobne filozofije	P6-0014	nosilec	Alenka Zupančič Žerdin
8	Literarnozgodovinske, literarno- teoretične in metodološke raziskave	P6-0024	nosilec	Marko Juvan

⁷ Če je vloga »sodelujoči«, je uradni vodja celotnega programa z druge ustanove.

Št.	Naslov programa	Oznaka	Vloga v programu	Vodja ⁷
9	Slovenski jezik v sinhronem in diahronem razvoju	P6-0038	nosilec	Kozma Ahačič
10	Temeljne raziskave slovenske kulturne preteklosti	P6-0052	nosilec	Miha Preinfalk
11	Umetnost na slovenskem stičišču kultur	P6-0061	nosilec	Mija Oter Gorenčič
12	Arheološke raziskave	P6-0064	nosilec	Anton Velušček
13	Antropološke in prostorske raziskave	P6-0079	nosilec	Ivan Šprajc
14	Etnološke, antropološke in folkloristične raziskave vsakdanjika	P6-0088	nosilec	Dan Podjed
15	Geografija Slovenije	P6-0101	nosilec	Blaž Komac
16	Folkloristične in etnološke raziskave slovenske ljudske duhovne kulture	P6-0111	nosilec	Marjetka Golež Kaučič
17	Raziskovanje krasa	P6-0119	nosilec	Nataša Viršek Ravbar
18	Historične interpretacije 20. stoletja	P6-0347	nosilec	Oto Luthar
19	Podoba–beseda–znanje. Življenje idej v prostoru med vzhodnimi Alpami in severnim Jadranom 1400–1800	P6-0437	nosilec	Helena Seražin
20	(Nova) Kulturna zgodovina intelektualne dediščine. Slovenski historični prostor v evropskem kontekstu	P6-0440	nosilec	Gregor Pobežin
21	Vključevanje pravnega izrazja evropskega prava v slovenski pravni sistem	P5-0217	sodelujoči	Tanja Fajfar
22	Opazovanje Zemlje in geoinformatika	P2-0406	sodelujoči	Žiga Kokalj

Preglednica 8.4.5 Dejavnost, vključena v sredstva za stabilno financiranje – infrastrukturna dejavnost⁸

Št.	Naslov programa	Oznaka	Vloga v programu	Vodja
1	Naravna in kulturna dediščina	I0-0031	nosilec	Jerneja Fridl

ZZrID je v drugem letu po uveljavitvi vpeljal Razvojni steber financiranja (RSF), ki je namenjen spodbujanju razvoja znanstvenoraziskovalne in infrastrukturne dejavnosti, in sicer z vidikov kakovosti, ustvarjalnosti in inovativnosti, internacionalizacije, odprtosti ter prenosa znanja in sodelovanja z okoljem, ki pripomorejo k doseganju ciljev in rezultatov ter izvajanju ukrepov ali nalog s področja znanstvenoraziskovalne dejavnosti, opredeljenih v strateških dokumentih države in EU, ob upoštevanju vizije, poslanstva in strateškega razvojnega programa ZRC SAZU.

Preglednica 8.4.6: Dejavnost, vključena v sredstva za stabilno financiranje – raziskovalni projekti iz Razvojnega stebra financiranja

Št.	Naslov projekta	Oznaka	Trajanje	Vodja
1	Raziskovalne metode prihodnosti za preučevanje preteklosti. Uporaba generativnih slikovnih modelov za humanistiko	I Novi raziskovalni horizonti: prebojni projekti	1. 7. 2023–30. 6. 2026	Katarina Mohar

⁸ Vsebinska razlaga aktivnosti iz naslova infrastrukturnega programa je podana v poglavju 8.4.3.

Št.	Naslov projekta	Oznaka	Trajanje	Vodja
2	Spolno specifični materinski učinki: metodološke in podatkovne osnove za raziskovanje ekstremne spolne velikostne dvoličnosti	I Novi raziskovalni horizonti: prebojni projekti	1. 7. 2023–30. 6. 2026	Simona Kralj Fišer
3	Ekonomika pajčjih mrež: evolucija razširjenega fenotipa v izredno raznoliki skupini nevretenčarjev	IV Usposobljeni in učinkoviti zaposleni: kadrovska krepitev in internacionalizacija raziskovalnih skupin	23. 4. 2024–22. 3. 2027	Matjaž Gregorič/ Luka Žarković
4	PANTHEON: Nacionalni panteoni Evrope: nacija, komemoracija, sakralizacija	I Novi raziskovalni horizonti: prebojni projekti	1. 1. 2025–31. 12. 2027	Marijan Dović
5	IQ: Odpravljanje kompleksnosti v kronologiji krasa: fenomen kvartarnega eolianitnega krasa	I Novi raziskovalni horizonti: prebojni projekti	1. 1. 2025–31. 12. 2027	Matej Lipar

Preglednica 8.4.7: Dejavnost, vključena v sredstva za stabilno financiranje – druge aktivnosti iz Razvojnega stebra financiranja

Ime mehanizma	Število razpisov	Načrtovane aktivnosti
II Mednarodni preboj	2	Podpora pripravi predlogov za mednarodne projekte (Alenka Zupančič Žerdin, Tadej Troha, Katarina Šrimpf Vendramin, Ksenija Bogetić Pejović), spodbuda za Obzorje Evropa (Edisa Lozić), Pot do odlične objave – obetajoča bodoča raziskava (Lucija Grahek), gostovanja tujih raziskovalk in raziskovalcev na ZRC SAZU (Špela Ledinek Lozej/ Janine Kristina Schemmer, Gregor Pobežin/ Manuel Mendez Alonso), nagrada ZRC Zvezda na obzorju (Edisa Lozić).
III Sodobna raziskovalna infrastruktura	2	Nadgradnja in vsebinske dopolnitve institucionalnega repozitorija Arzenal, vzpostavitev informacijskega sistema FloVegSI 4.0, urejanje metapodatkov revije Acta geographica Slovenica 2, dokumentiranje in shranjevanje podatkov za Proti-arhiv poti in materialne kulture na Balkanski poti, razvoj portalov Fran in Franja ob 80. obletnici ISJFR, digitalna panorama glasbene dediščine 19. stoletja na Slovenskem (podatkovna zbirka MUSIQUUM), skeniranje diapozitivov na steklu arhiva Izza, geografska digitalna fototeka Slovenije 2.0, program za izdelavo terminoloških slovarjev, razvoj mednarodne podatkovne zbirke in aplikacije DIAtlas v letu 2025: 3. faza, nadgradnja Krasoslovne baze podatkov, vzpostavitev infrastrukture za aplikacijo Link znotraj mreže ZRC SAZU, digitalizacija arhiva korespondence Henrika Tume, Etnološki leksikon – spletna verzija – nadaljevanje, orodje TEI Publisher za prikaz izdaj eZISS, izboljšan prikaz opisov rokopisov in digitalnih faksimilov RRSS.
IV Usposobljeni in učinkoviti zaposleni	2	3-mesečni raziskovalni obiski v tujini (Mateja Ferk, Miha Zobec), 1-mesečni raziskovalni obiski v tujini (Ana Hofman, Mateja Jemec Tomazin, Mojca Šorli, Jure Gombač), razvoj talentov: Luka Žarković (glej preglednico 8.4.4).

8.4.2.2 Dejavnost, financirana po nacionalnih javnih razpisih in pozivih

Preglednica 8.4.8: Temeljni raziskovalni projekti ARIS

Št.	Naslov projekta	Oznaka	Vloga v projektu	Trajanje	Vodja ⁹
1	Epidemije in zdravstvo v interakciji. Epidemije kot javnozdravstveni problem v slovenskem prostoru od epidemij kuge do 20. stoletja	J6-3122	nosilec	1. 10. 2021–30. 9. 2025	Katarina Keber
2	Vizionarske prakse v primerjalni perspektivi: Antropologija imaginarnega	J6-3127	nosilec	1. 10. 2021–30. 9. 2025	Maja Petrovič-Šteger
3	Misliti živali: transformativni vidiki raziskav živali v folklori, literaturi in kulturi	J6-3129	nosilec	1. 10. 2021–30. 9. 2025	Marjetka Golež Kaučič
4	Kombinatorika besedotvornih obrazil v slovenščini	J6-3131	nosilec	1. 10. 2021–30. 9. 2025	Boris Kern
5	Podledeniški karbonatni sedimenti – nov vir za preučevanje obstoja ledenikov v glaciokraškem okolju	J6-3141	nosilec	1. 10. 2021–30. 9. 2025	Matija Zorn
6	Korozijske cevi kot novi indikator preteklih podnebnih sprememb	J6-3142	nosilec	1. 11. 2021–31. 10. 2025	Matej Lipar
7	Dežela stečkov: multikulturna družbena slika srednjeveške Hercegovine	J6-3145	nosilec	1. 11. 2021–31. 10. 2025	Saša Čaval
8	fDNAqua – Zbiranje okoljske DNA s pomočjo filtratorskih organizmov: orodje za spremljanje biotske raznovrstnosti vod	J1-3015	sodelujoči	1. 10. 2021–30. 9. 2025	Matjaž Gregorič
9	ROVI – Združevanje in obdelava radarskih in optičnih časovnih vrst satelitskih posnetkov za spremljanje naravnega okolja	J2-3055	sodelujoči	1. 10. 2021–30. 6. 2025	Tatjana Veljanovski
10	Rapalska meja: četrto stoletja obstoja in stoletje dediščine ter spomina	J6-3124	sodelujoči	1. 10. 2021–30. 9. 2025	Matija Zorn
11	Meščanstvo kot umetnostni naročnik na Kranjskem in Štajerskem v 19. in prvi polovici 20. stoletja	J6-3136	sodelujoči	1. 10. 2021–31. 3. 2025	Barbara Vodopivec
12	Likovno in arhitekturno razstavljanje med umetnostnimi in ideološkimi koncepti. Primer Slovenije, 1947–1979	J6-3137	sodelujoči	1. 10. 2021–30. 9. 2025	Katarina Mohar
13	Slovenska zgodovina v malem: kontinuitete in spremembe v vaški skupnosti v dolgoročni perspektivi	J6-3143	sodelujoči	1. 10. 2021–30. 9. 2025	Marina Lukšič Hacin
14	Protesti, umetniške prakse in kultura spomina v post-jugoslovanskem kontekstu	J6-3144	sodelujoči	1. 10. 2021–30. 9. 2025	Ana Hofman
15	Teža preteklosti. Dediščina večkulturnega območja: primer Kočevske	J6-4612	nosilec	1. 10. 2022–30. 9. 2025	Anja Moric
16	Konceptualizacija konca: njegova temporalnost, dialektika in afektivna dimenzija	J6-4623	nosilec	1. 10. 2022–30. 9. 2026	Alenka Zupančič Žerdin

⁹ Če je vloga »sodelujoči«, je vodja celotnega projekta z druge ustanove.

Št.	Naslov projekta	Oznaka	Vloga v projektu	Trajanje	Vodja ⁹
17	Samodejna ortorektifikacija in registracija optičnih satelitskih posnetkov z uporabo naprednih metod globokega učenja	J2-4488	nosilec	1. 10. 2022–30. 9. 2026	Aleš Marsetič
18	Vpliv novih podnebnih razmer na snežne plazove v Sloveniji	J6-4627	nosilec	1. 10. 2022–30. 9. 2026	Blaž Komac
19	Identifikacija kamnolomov v rimski Panoniji (GENNI)	J6-4609	nosilec	1. 10. 2022–30. 9. 2025	Edisa Lozić
20	Umetnostna dediščina grofov Celjskih	J6-4622	nosilec	1. 10. 2022–30. 9. 2026	Mija Oter Gorenčič
21	Biografije poti: hoja in pisanje kot metodi raziskovanja obmejnih prostorov	J6-4611	nosilec	1. 10. 2022–31. 12. 2025	Nataša Rogelja Caf
22	Dinamika in porazdelitev CO ₂ v kraški vadozni in epifreatični coni (CARDIKARST)	J7-4630	nosilec	1. 10. 2022–30. 9. 2026	Franci Gabrovšek
23	Izolirani ljudje in skupnosti v Sloveniji in na Hrvaškem	J6-4610	nosilec	1. 10. 2022–31. 1. 2026	Dan Podjed
24	Književna republika Borisa Pahorja	J6-4619	nosilec	1. 10. 2022–30. 9. 2025	Neža Zajc
25	Razumeti krioturbacijo – do boljših napovedi usode ogljika iz talečega permafrosta s pomočjo kraških jam (CryoKarst)	J6-4634	nosilec	1. 12. 2022–30. 11. 2026	Jaroslav Obu
26	Hermenevitični problem razumevanja človeške eksistence in koeksistence v epohi nihilizma	J7-4631	sodelujoči	1. 10. 2022–30. 9. 2025	Igor Grdina
27	Med tradicijo in moderno: slovenski katoliški intelektualci in narodnostno vprašanje v transnacionalni perspektivi (1848–1948)	J5-4595	sodelujoči	1. 10. 2022–30. 9. 2025	Igor Grdina
28	Dediščina za vključujočo trajnostno preobrazbo – HEI-TRANSFORM	J7-4641	sodelujoči	1. 10. 2022–30. 9. 2026	Barbara Vodopivec
29	Materinstvo in reproduktivna politika v 19. in 20. stoletju	J6-4602	sodelujoči	1. 10. 2022–30. 9. 2026	Petra Testen Koren
30	Temeljne raziskave za razvoj govornih virov in tehnologij za slovenščino	J7-4642	sodelujoči	1. 10. 2022–30. 9. 2026	Carmen Kenda Jež
31	Življenje Skuškovke zbirke: od dneve sobe do virtualnega muzeja	J6-4618	sodelujoči	1. 5. 2023–30. 4. 2026	Ana Jelnikar
32	Biogeografija naslednje generacije: pajki splavarji kot modelna skupina	J1-50015	sodelujoči	1. 10. 2023–30. 9. 2026	Matjaž Gregorič
33	Sedimentarna evolucija zgornjekrednih globokomorskih bazenov v Dinaridih (SECRet)	J1-50027	nosilec	1. 11. 2023–31. 10. 2026	Špela Goričan
34	Raziskovanje potencialne uporabnosti speleotemov jamskega mleka kot paleoekoloških arhivov	J1-50028	nosilec	1. 10. 2023–30. 9. 2026	Andrea Martín Pérez
35	(Re)konceptualizacija pravne paradigme glede podnebnih sprememb	J5-50168	sodelujoči	1. 10. 2023–30. 9. 2026	Tadej Troha
36	Izzivi mednarodne delovne mobilnosti v nacionalnem kontekstu. Primer Slovenije	J5-50182	nosilec	1. 10. 2023–30. 9. 2026	Kristina Toplak
37	Zgodovina ženskega dela v 19. in 20. stoletju na Slovenskem	J6-50190	sodelujoči	1. 10. 2023–30. 9. 2026	Tanja Petrović

Št.	Naslov projekta	Oznaka	Vloga v projektu	Trajanje	Vodja ⁹
38	Med "deseto banovino" in "sedmo republiko": države in diaspore v prvi in drugi Jugoslaviji	J6-50191	nosilec	1. 10. 2023–30. 9. 2026	Miha Zobec
39	Karnij in Karneola. Centralno naselje in njegova okolica med antiko in srednjim vekom	J6-50193	nosilec	1. 10. 2023–30. 9. 2026	Zvezdana Modrijan
40	Vzpon in zaton Majev v osrednjem delu polotoka Jukatana: arheološka prospekcijska neraziskanega območja	J6-50195	nosilec	1. 10. 2023–30. 9. 2026	Ivan Šprajc
41	Zrno soli, kristaliziranje sobivanja: solinarstvo kot izkustvena okoljska modrost	J6-50196	sodelujoči	1. 10. 2023–30. 9. 2026	Primož Pipan
42	Jezik, kultura in vrednote: gospodarska podoba vsakdanjika v slovenskih folklorih in običajih	J6-50197	nosilec	1. 10. 2023–30. 9. 2026	Saša Babič
43	Etnografija tišin(e)	J6-50198	sodelujoči	1. 10. 2023–30. 9. 2026	Saša Poljak Istenič
44	Množična raziskava razširjenosti slovenskih besed	J6-50199	nosilec	1. 10. 2023–30. 9. 2026	Andrej Perdih
45	Začetki slovenske posvetne dramatike in gledališča (1670–1848)	J6-50203	nosilec	1. 10. 2023–30. 9. 2026	Luka Vidmar
46	Oblikovanje regionalnega umetnostnega središča v zgodnjem novem veku: primer Ljubljane	J6-50205	sodelujoči	1. 10. 2023–30. 9. 2026	Tina Košak
47	Umetnost za skupnost. Evidentiranje in vrednotenje likovnih del, naročenih za javne ustanove v Sloveniji, 1945–1991	J6-50206	nosilec	1. 10. 2023–30. 9. 2026	Katarina Mohar
48	Moč čustev in status ženskih likov v različnih literarnih žanrih Stare zaveze	J6-50212	sodelujoči	1. 10. 2023–30. 9. 2026	Gregor Pobežin
49	Denudirane jame ravnine Nullarbor	J6-50213	nosilec	1. 10. 2023–30. 9. 2026	Matej Lipar
50	Podpora rekonstrukciji holocenskega podnebja z visokoločljivimi kriosferskimi podatki iz kraških ledenih jam v Sloveniji	J6-50214	nosilec	1. 10. 2023–30. 9. 2026	Jure Tičar
51	Materialna kultura plemstva na Slovenskem v poznem srednjem in zgodnjem novem veku	J7-50216	sodelujoči	1. 10. 2023–30. 9. 2026	Boris Golec
52	Vloga materinskih učinkov v evoluciji spolne dvoličnosti	J1-60020	nosilec	1. 1. 2025–31. 12. 2027	Simona Kralj Fišer
53	Nacionalizacija in muzealizacija umetnostnih zbirk na Slovenskem v luči raziskav provenience	J6-60106	nosilec	1. 1. 2025–31. 12. 2027	Renata Komić Marn
54	Med misijo(nom) in muzejem – misijonarske zbirke v Sloveniji in njihov pomen danes	J6-60114	sodelujoči	1. 1. 2025–31. 12. 2027	Ana Jelnicar
55	Ocena vpliva podnebnih sprememb na zaloge podzemne vode in ekologijo kraškega vodonosnika, ki občasno poplavlja: Zgornja Pivška dolina	J1-60004	nosilec	1. 1. 2025–31. 12. 2027	Cyril Mayaud
56	Celostni pristop k preučevanju vplivov ekstremnih vremenskih dogodkov na procese na Zemljinem površju (ExtremEarth)	J7-60124	sodelujoči	1. 1. 2025–31. 12. 2027	Maja Andrič

Št.	Naslov projekta	Oznaka	Vloga v projektu	Trajanje	Vodja ⁹
57	Skrb za okolje v antropoceničnih krajinah: glasovi in prakse iz Albanije in Srbije	J6-60102	nosilec	1. 1. 2025–31. 12. 2027	Nataša Gregorič Bon
58	Obnova mestnih modrih površin z na naravi temelječimi rešitvami in socialnimi intervencijami za izboljšanje blaginje ljudi in okolja	J6-60099	nosilec	1. 1. 2025–31. 12. 2027	Katarina Polajnar Horvat
59	GAP: geološke, arheološke in palinološke raziskave dolgoročnih sprememb okolja	J7-60115	nosilec	1. 1. 2025–31. 12. 2027	Maja Andrič
60	Kolektivne identitete in stanovska družba med Srednjo in Jugovzhodno Evropo od iznajdbe tiska do pojava narodnih gibanj	J6-60104	nosilec	1. 1. 2025–31. 12. 2027	Vanja Kočever
61	Uprostorjanje migrantov na mikroravni: restavracije kot prostori stika	J6-60098	nosilec	1. 1. 2025–31. 12. 2027	Martina Bofulin
62	Boj za gore: slovenska nacionalna apropiacija Alp (19.–21. stoletje)	J6-60101	sodelujoči	1. 1. 2025–31. 12. 2027	Matija Zorn
63	Glasba in nacionalno oblikovanje v Trstu	J6-60111	sodelujoči	1. 1. 2025–31. 12. 2027	Maruša Zupančič
64	Identifikacije slovenske glasbe po 1991	J6-60108	sodelujoči	1. 1. 2025–31. 12. 2027	Anastasiia Mazurenko
65	(Skriti) industrijski prvaki: izvor, značilnosti in prihodnosti industrijskih malih mest	J6-60103	nosilec	1. 2. 2025–31. 1. 2028	David Bole
66	Evolucijska zgodovina afriških pajkov samotarjev: biografski odtisi naravnega ali antropogenega čezoceanskega razširjanja	J1-60005	sodelujoči	1. 1. 2025–31. 12. 2027	Matjaž Gregorič
67	MultiPart: inovativni pristopi za izboljšanje zdravja in počutja ljudi na antropogeno motenih območjih na osnovi multiparticipativnega raziskovanja	J7-60123	sodelujoči	1. 1. 2025–31. 12. 2027	David Bole
68	Ženski narodni aktivizem: delovanje ženskih podružnic Družbe sv. Cirila in Metoda na slovenskih narodnih mejah	J6-60110	sodelujoči	1. 1. 2025–31. 12. 2027	Daša Ličen
69	Oblike sramu v slovenski književnosti	J6-60113	sodelujoči	1. 1. 2025–31. 12. 2027	Marijan Dovič

Preglednica 8.4.9: Aplikativni raziskovalni projekti ARIS

Št.	Naslov projekta	Oznaka	Vloga v projektu	Trajanje	Sofinancer	Vodja ¹⁰
1	Težave v duševnem zdravju migrantk_ov: izkušnje, prepoznave in obravnave	L5-3183	nosilec	1. 10. 2021–30. 9. 2025	SAZU	Sanja Cukut Krilić
2	Poetovio – od legijskega tabora do avtonomnega mesta	L6-4607	nosilec	1. 10. 2022–30. 9. 2025	MO Ptuj	Borut Toškan

¹⁰ Če je vloga »sodelujoči«, je uradni vodja celotnega projekta z druge ustanove.

Št.	Naslov projekta	Oznaka	Vloga v projektu	Trajanje	Sofinancer	Vodja ¹⁰
3	Historična topografija Posavinja in Posotelja	L6-4604	nosilec	1. 10. 2022–30. 9. 2026	SAZU	Matjaž Bizjak
4	Digitalizacija zapuščine Franceta Marolta in razumevanje njegovega znanstvenega in umetniškega dela	L6-4621	nosilec	1. 10. 2022–30. 9. 2026	SAZU	Urša Šivic
5	Preučevanje sinergizma med različnimi okoljsko sprejemljivimi načini zatiranja škodljivcev	L4-4554	sodelujoči	1. 10. 2022–31. 12. 2025	MKGP	Urban Šilc
6	Episkop mejnosti: premislek o goriških preteklostih in prihodnostih ob Evropski prestolnici kulture, Nova Gorica 2025	L7-4629	nosilec	1. 1. 2023–31. 12. 2025	GO!2025	Špela Ledinek Lozej
7	Življenje in smrt kulturnih teras: zaznavanje in prostorska analiza teras z računalniškimi metodami	L6-60160	nosilec	1. 1. 2025–31. 12. 2027	SAZU	Rok Ciglič

Preglednica 8.4.10: Podoktorski raziskovalni projekti ARIS¹¹

Št.	Naslov projekta	Oznaka	Trajanje	Vodja
1	Recepcija starejšega pesništva v panonskem jezikovnem prostoru	Z6-3227	1. 10. 2021–31. 5. 2025	Nina Ditmajer
2	Zapuščinski inventarji družbenih elit na Štajerskem v zgodnjem novem veku	Z6-4606	1. 11. 2022–30. 6. 2025	Matjaž Grahornik
3	Analiza grobišča Župna cerkev v Kranju (Slovenija)	Z6-4608	1. 11. 2022–30. 6. 2025	Jernej Rihter
4	Za zveri, proti divjakom: k dolgi zgodovini gibanja za pravice živali	Z6-4613	1. 11. 2022–30. 6. 2025	Daša Ličen
5	Kombinirana uporaba analiz padavinskih dogodkov in sledilnih poskusov za določitev pretoka in prenosa snovi v kraških vodonosnikih	Z2-50091	1. 10. 2023–31. 5. 2026	Blaž Kogovšek
6	Mala naselbina ob veliki cesti – rimski vikus Navport	Z6-50194	1. 11. 2023–31. 10. 2025	Tina Berden
7	Nelinearne vzročnosti: problem (ne)predvidljivosti v sodobni tehnologiji	Z6-50210	1. 11. 2023–30. 6. 2026	Aleš Mendiževc
8	Umetnost med dvema ognjema. Nacistično plenjenje umetnin na zasedenem slovenskem ozemlju v letih 1941–1945 v luči kulturnega genocida	Z6-50207	1. 12. 2024–30. 11. 2026	Anja Milič Iskra
9	Geografske označbe in trajnostni razvoj podeželja: Primerjalna analiza treh študij primerov v Sloveniji	Z6-60181	1. 1. 2025–31. 12. 2026	Erik Logar
10	Raziskava podredij v slovenski večstavčni povedi	Z6-60182	1. 1. 2025–28. 2. 2027	Dejan Gabrovšek

Preglednica 8.4.11: Ciljni raziskovalni projekti (CRP)

Št.	Naslov projekta	Oznaka	Vloga v projektu	Trajanje	Sofinancer	Vodja ¹²
1	Vrednotenje ukrepov regionalne politike v Sloveniji v programskem obdobju 2014–2020	V6-2287	nosilec	1. 10. 2022–30. 9. 2025	MKRR	Janez Nared

¹¹ Vloga je vedno nosilec.

¹² Če je vloga »sodelujoči«, je uradni vodja celotnega projekta z druge ustanove.

Št.	Naslov projekta	Oznaka	Vloga v projektu	Trajanje	Sofinancer	Vodja ¹²
2	Razvoj opozorilnega sistema za zaznavanje vplivov vojaških dejavnosti na podzemno vodo	V1-2367	sodelujoči	1. 10. 2023–30. 11. 2025	MORS	Metka Petrič
3	Tveganja zaradi okoljskih in naravnih nesreč na območjih Slovenske vojske	V1-2372	sodelujoči	1. 10. 2023–30. 9. 2025	MORS	Metka Petrič
4	Druga celovita jezikovnopolitična raziskava o potrebah jezikovnih uporabnikov v RS in uporabnikov slovenščine v sosednjih državah in po svetu	V6-2339	nosilec	1. 10. 2023–31. 10. 2025	MK	Nataša Gliha Komac
5	Vpliv shem kakovosti Zaščiteni označba porekla (ZOP) in Zaščiteni geografska označba (ZGO) na sodelovanje in organiziranje proizvajalcev v Sloveniji	V6-2418	nosilec	1. 9. 2024–31. 8. 2026	MKGP	Erik Logar
6	Sintaksonomija, ekologija in biotska raznolikost gozdne vegetacije Slovenije	V1-2409	nosilec	1. 9. 2024–31. 8. 2026	MKGP	Urban Šilc
7	Raziskovanje ogroženih narečij v slovenskem jezikovnem prostoru (Brest z okolico, Savudrija z okolico, Porabje, Nadiške in Terske doline)	V6-24075	nosilec	1. 10. 2024–30. 9. 2027	USZS	Mojca Kumin Horvat
8	Zapuščina Joška Tischlerja	V6-24076	nosilec	1. 10. 2024–30. 9. 2025	USZS	Andrej Rahten
9	Razvoj metode in kazalnikov za spremljanje stanja krajine	V4-2527	sodelujoči	1. 9. 2025–29. 2. 2028	MNVP	Žiga Kokalj
10	Celovita analiza prevoda Konvencije o pravicah invalidov	V5-2501	sodelujoči	1. 9. 2025–31. 8. 2027	MDDSZEM	Mojca Žagar Karer

Preglednica 8.4.12: Projekti Gravitacija in strateški projekti ARIS

Št.	Naslov projekta	Oznaka	Vloga v projektu	Trajanje	Vodja ¹³
1	GeoAI – Geoprostorske informacijske tehnologije za odporno in trajnostno družbo	GC-0006	sodelujoči	1. 7. 2025–30. 6. 2028	Žiga Kokalj

Preglednica 8.4.13: Projekti, ki jih financirajo ministrstva in agencije

Št.	Naslov projekta	Vloga v projektu	Trajanje	Financer	Vodja na ZRC SAZU
1	Transforming data re-use in ARCHAeology	partner	1. 10. 2022–30. 9. 2025	MIZŠ	Edisa Lozić
2	OMRA III – opismenjevanje o motnjah razpoloženja in pridruženih motnjah	partner	13. 3. 2023–17. 11. 2025	MZ	Lilijana Šprah
3	Delimo (si) slovarje: Fran in Franček	nosilec	18. 3. 2024–31. 10. 2025	MK	Nina Ledinek
4	Analiza vključevanja otrok priseljencev	nosilec	1. 11. 2024–31. 8. 2025	MVI	Marijanca Ajša Vižintin
5	Počutje na kmetiji: krepitev virov in znanj	nosilec	1. 12. 2024–30. 11. 2026	MZ	Lilijana Šprah

¹³ Če je vloga »sodelujoči«, je vodja celotnega projekta z druge ustanove.

Št.	Naslov projekta	Vloga v projektu	Trajanje	Financer	Vodja na ZRC SAZU
6	Times of Crisis, Times in Crisis: The Temporalities of Europe in Polycrisis – TICTOC	partner	1. 3. 2025–29. 2. 2028	MVŠZI	Saša Poljak Istenič
7	Krasoslovna šola	nosilec	28. 1. 2025–10. 11. 2025	MVŠZI	Matej Blatnik
8	Sofinanciranje v okviru programa UNESCO v letu 2025 za dejavnosti znotraj programa IGGP	nosilec	28. 1. 2025–10. 11. 2025	MVŠZI	Špela Goričan
9	Koncert ljudske glasbe	nosilec	28. 1. 2025–10. 11. 2025	MVŠZI	Mojca Kovačič
10	Gostovanje na slovenskih visokošolskih zavodih	nosilec	20. 8. 2025–21. 11. 2025	JŠRIPS RS	Andreja Zevnik
11	Gostovanje na slovenskih visokošolskih zavodih	nosilec	3. 11. 2025–2. 11. 2026	JŠRIPS RS	Adela Černigoj
12	Gostovanje na slovenskih visokošolskih zavodih	nosilec	1. 7. 2025–30. 6. 2026	JŠRIPS RS	Izidor Janžekovič
13	Gostovanje na slovenskih visokošolskih zavodih	nosilec	19. 9. 2025–30. 11. 2025	JŠRIPS RS	Špela Dernovšek Zorko
14	Prenos sodobnih jezikoslovnih spoznanj v šolsko okolje in uporaba jezikovnih virov za slovenščino v osnovni in srednji šoli	nosilec	27. 5. 2025–24. 1. 2026	MVI	Nataša Jakop

Preglednica 8.4.14: Projekti raziskovalne infrastrukture ESFRI

Št.	Naslov programa	Oznaka	Vloga v programu	Trajanje	Vodja ¹⁴
1	LIFEWATCH – Znanstvena in tehnološka infrastruktura za podatke o biotski raznovrstnosti in opazovalnice	I0-E016	nosilec	1. 1. 2022–31. 12. 2027	Tanja Pipan
2	eLTER – Integrirana evropska dolgoročna socio-ekološka raziskovalna infrastruktura ekosistemov & kritičnih con	I0-E016	nosilec	1. 1. 2022–31. 12. 2027	Tanja Pipan
3	EPOS – Evropski sistem opazovanja plošč	I0-E017	nosilec	1. 1. 2022–31. 12. 2027	Stanka Šebela
4	OPERAS – Odprta znanstvena komunikacija v evropskem raziskovalnem prostoru za družboslovne in humanistične vede	I0-E021	nosilec	1. 1. 2025–31. 12. 2027	Aleš Pogačnik
5	DARIAH – Digitalna raziskovalna infrastruktura za umetnost in humanistiko	I0-E007	sodelujoči	1. 1. 2022–31. 12. 2027	Jerneja Fridl
6	CLARIN – Slovenska raziskovalna infrastruktura za jezikovne vire in tehnologije	/	sodelujoči	1. 1. 2022–31. 12. 2027	Mateja Jemec Tomazin

¹⁴ Če je vloga »sodelujoči«, je vodja celotnega projekta z druge ustanove.

Preglednica 8.4.15: Mednarodno sodelovanje: bilateralno sodelovanje ARIS¹⁵

Št.	Naslov projekta	Oznaka	Trajanje	Vodja
1	Koncept in kritika: skupna raziskava razmerja med umetnostjo in filozofijo	BI-AT/23-24-007	1. 1. 2023–30. 6. 2025	Rok Benčin
2	Sukcesijske spremembe vegetacije v zadnjih 80 letih v južni Dalmaciji	BI-HR/23-24-039	1. 4. 2023–31. 3. 2025	Urban Šilc
3	Prevpraševanje meja nacije: migracije in (de)konstrukcija Jugoslavije (19.–21. stoletje)	BI-VB/23-25-003	1. 5. 2023–30. 4. 2025	Miha Zobec
4	Država in diaspora v prvi in drugi Jugoslaviji	BI-RS/23-25-011	1. 7. 2023–30. 6. 2025	Miha Zobec
5	Dežela stečkov: multikulturna družbena slika srednjeveške Hercegovine	BI-RS/23-25-056	1. 7. 2023–31. 12. 2025	Saša Čaval
6	Vpliv geodiverzitete in predvidenih klimatskih sprememb na biotsko pestrost vrtač v Dinaridih	BI-BA/24-25-048	1. 1. 2024–31. 12. 2025	Andraž Čarni
7	Slovenska diaspora v ZDA in njeni odnosi s kraljevo in socialistično Jugoslavijo	BI-US/24-26-055	1. 7. 2024–30. 6. 2026	Aleksej Kalc
8	Ocena velikosti in pogostosti snežnih plazov v Evropi in ZDA: upoštevanje vpliva podnebnih sprememb	BI-US/24-26-038	1. 7. 2024–30. 6. 2026	Blaž Komac
9	Po koncu zgodovine: Hegel, Marx in prihodnost emancipacije	BI-US/24-26-091	1. 7. 2024–30. 6. 2026	Boštjan Nedoh
10	Obrobje v središču: vključenost in izključenost raziskovalk in raziskovalcev s področja antropologije v vodilnih mednarodnih znanstvenih dejavnostih	BI-US/24-26-032	1. 7. 2024–30. 6. 2026	Dan Podjed
11	Vertikalni kraški kanali in vrtače v eogenetskem apnencu	BI-US/24-26-102	1. 7. 2024–30. 6. 2026	Matej Lipar
12	Med svetovi in brezsvetnostjo: skupno filozofsko preizpraševanje	BI-US/24-26-042	1. 7. 2024–30. 6. 2026	Rok Benčin
13	Skrivnost Mistihalja skozi zapuščino prof. W. Vucinicha	BI-US/24-26-031	1. 7. 2024–30. 6. 2026	Saša Čaval
14	Izotopska oznaka z vodo prepojenih rastlinskih ostankov kot pokazatelj okolja koliščarjev	BI-VB/25-27-005	1. 1. 2025–31. 12. 2026	Filip Kūzmič
15	Dolgoživost transhumance: primer planine Morine v Bosni in Hercegovini	BI-VB/25-27-006	1. 1. 2025–31. 12. 2026	Urška Kanjir
16	O stratigrafskih sekvencah eolianitov	BI-VB/25-27-020	1. 1. 2025–31. 12. 2026	Matej Lipar
17	Humorna folklor v vsakdanjiku	BI-EST/25-27-002	1. 1. 2025–31. 12. 2026	Saša Babič
18	Melanholija kot kulturni in zgodovinski fenomen	BI-EST/25-27-003	1. 1. 2025–31. 12. 2026	Neža Zajc
19	Kontaktne kras in njegovi jamski sistemi: vpliv tektonske aktivnosti na razvoj rečnih mrež	BI-FR/25-26-PROTEUS-007	1. 1. 2025–31. 12. 2026	Nadja Zupan Hajna
20	Migracije in razvoj v jugovzhodni in srednji Evropi od 19. stoletja	BI-DE/25-27-004	1. 1. 2025–31. 12. 2026	Miha Zobec
21	Vegetacija suhih termofilnih travišč v Črni gori, njihova pomen in zaščita	BI-ME/25-27-020	1. 1. 2025–31. 12. 2026	Filip Kūzmič
22	Primerjalna analiza institucionalnega razvoja izseljenskih politik – Slovenija in Hrvaška od 19. stoletja do državne samostojnosti	BI-HR/25-27-040	1. 1. 2025–31. 12. 2026	Miha Zobec
23	Mesta in prihodnosti: etnološke in kulturnoantropološke raziskave (FUTURB)	BI-HR/25-27-043	1. 1. 2025–31. 12. 2026	Saša Poljak Istenič

¹⁵ Projekti v okviru sheme dvostranskega sodelovanja, pri kateri so sofinancirani le potni stroški. Vloga je vedno nosilec.

24	Umetnostne zbirke in umetnostni trg v Kraljevini Jugoslaviji (1918–1941)	BI-HR/25-27-044	1. 1. 2025–31. 12. 2026	Renata Komić Marn
25	Slovensko-hrvaške vzporednice na obmejnem območju (Gorski kotar in Kočevska)	BI-HR/25-27-046	1. 1. 2025–31. 12. 2026	Anja Moric

Preglednica 8.4.16: Mednarodni raziskovalni in razvojni projekti ARIS¹⁶

Št.	Naslov projekta	Oznaka	Vloga v projektu	Trajanje	Vodja ¹⁷
1	Večplastne (multi-proksi) raziskave dedolomitizacije in z njo povezane speleogeneze v osrednji Sloveniji ter njen pomen za razumevanje začetnih faz mineralizacije sulfidov v južni Poljski	N1-0226	nosilec	1. 12. 2021–30. 11. 2025	Bojan Otoničar
2	V novi preobleki: spremembe v ljudskoglasbeni in plesni kulturi na Madžarskem, v Sloveniji in drugod	N6-0231	nosilec	1. 1. 2022–30. 9. 2025	Drago Kunej
3	Hraniti zmago: preskrba s hrano in postimperialna tranzicija v čeških deželah in Sloveniji, 1918–1923	N6-0190	sodelujoči	1. 3. 2021–28. 2. 2025	Maja Godina Golija
4	Folklorna dejavnost v postsocialističnih državah: politike, spomin, dediščinjenje in trajnost	N6-0259	nosilec	1. 3. 2022–28. 2. 2026	Rebeka Kunej
5	REIMAGINE ADM; Novo zamišljanje javnih vrednot v algoritemskih prihodnostih	H6-8292	sodelujoči	1. 10. 2022–30. 9. 2025	Dan Podjed
6	Prostorska in okoljska rekonstrukcija srednjeveške pokrajine: primer Hercegovine	N6-0284	nosilec	1. 10. 2022–30. 9. 2025	Saša Čaval
7	Realnost, iluzija, fikcija, resnica: preliminarne študije	N6-0286	nosilec	1. 10. 2022–31. 3. 2026	Alenka Zupančič Žerdin
8	Zrak v kraškem podzemlju kot ponor toplogrednih plinov	N2-0299	sodelujoči	1. 4. 2023–31. 3. 2026	Franci Gabrovšek
9	Diskurzi in prakse vmesnosti v regiji Alpe Jadran: Celovec, Ljubljana, Trst 1815–1914. Transnacionalni interdisciplinarni raziskovalni projekt	N6-0294	nosilec	1. 4. 2023–31. 3. 2026	Jurij Fikfak
10	Religiopolitika – Imperium Christianum in njegovi prebivalci (REPLICO)	N6-0317	nosilec	1. 5. 2023–30. 4. 2026	Benjamin Štular
11	Hungarica v zbirki Pokrajinskega arhiva Maribor, enotah Zgodovinskega arhiva Ljubljana in Rokopisne zbirke Narodne in univerzitetne knjižnice Slovenije	N6-0341	nosilec	1. 3. 2024–28. 2. 2027	Andrej Rahten
12	Kaj je nujno? Evropska politika podnebne nevtralnosti mest in njene lokalne interpretacije (EU-URGE)	N6-0329	nosilec	1. 4. 2024–31. 3. 2028	Saša Poljak Istenič
13	Svetovna vojna literatura: zgodovina razprave o svetovni literaturi kot razprave o svetovni vojni	N6-0357	nosilec	1. 7. 2024–30. 6. 2027	Jernej Habjan
14	Ženska med nelegalnim in nereguliranim delom od srede 19. stoletja do danes	N6-0372	sodelujoči	1. 4. 2024–31. 3. 2027	Urška Strle
15	Plemiške umetnostne zbirke v srednji Evropi, 1795–1939. Primerjalna raziskava	N6-0382	nosilec	1. 3. 2025–29. 2. 2028	Tina Košak
16	TuneTo15 Prilagoditev koncepta 15-minutnega mesta funkcionalnim urbanim	H6-8296	nosilec	1. 1. 2025–31. 12. 2027	Jernej Tiran

¹⁶ Mednarodno sodelovanje v okviru sheme vodilne agencije in podpornih mehanizmov EU.

¹⁷ Če je vloga »sodelujoči«, je vodja celotnega projekta z druge ustanove.

Št.	Naslov projekta	Oznaka	Vloga v projektu	Trajanje	Vodja ¹⁷
	območjem v kontekstu družbeno-prostorskih neenakosti in tranzicijskih konfliktov				

Preglednica 8.4.17: Znanstvene revije, ki so izšle leta 2025 s subvencijo ARIS

Št.	Naslov revije	Zvezek
1	Acta Carsologica	Acta Carsologica 54/1
2	Acta Carsologica	Acta Carsologica 54/2
3	Acta Geographica Slovenica	Acta Geographica Slovenica 65/1
4	Acta Geographica Slovenica	Acta Geographica Slovenica 65/2
5	Acta Geographica Slovenica	Acta Geographica Slovenica 65/3
6	Acta historiae artis Slovenica	Acta historiae artis Slovenica 30/1
7	Acta historiae artis Slovenica	Acta historiae artis Slovenica 30/2
8	Arheološki vestnik	Arheološki vestnik 76
9	De musica disserenda	De musica disserenda 21/1
11	De musica disserenda	De musica disserenda 21/2
12	Dve Domovini / Two Homelands	Dve Domovini / Two Homelands 61
13	Dve Domovini / Two Homelands	Dve Domovini / Two Homelands 62
14	Filozofski vestnik	Filozofski vestnik 46/1
15	Filozofski vestnik	Filozofski vestnik 46/2
16	Filozofski vestnik	Filozofski vestnik 46/3
17	Hacquetia	Hacquetia 24/1
18	Hacquetia	Hacquetia 24/2
19	Jezikoslovni zapiski	Jezikoslovni zapiski 31/1
20	Jezikoslovni zapiski	Jezikoslovni zapiski 31/2
21	Slovenski jezik / Slovene Linguistic Studies	Slovenski jezik / Slovene Linguistic Studies 17/2025
22	Studia Mythologica Slavica	Studia Mythologica Slavica 28
23	Traditiones	Traditiones 54/1
24	Traditiones	Traditiones 54/2
25	Traditiones	Traditiones 54/3

Preglednica 8.4.18: Znanstvene monografije, ki so izšle leta 2025 s subvencijo ARIS

Št.	Knjižna zbirka	Avtor oziroma urednik	Naslov monografije
1	Geografija Slovenije	Erik Logar	Znamčenje območij kot pristop k razvoju podeželja v Sloveniji
2	Historica Scientia	Matija Jan	Descartesova teorija idej
3	Migracije	Urška Strle	Kanadskim sanjam naproti. K zgodovini migracij Slovencev

4	Opera Instituti Archaeologici Sloveniae	Alma Bavdek (ur.)	Trnovo pri Ilirski Bistrici v starejši železni dobi
5	Slovarji; Terminologišče; Fran	Tanja Fajfar, Mateja Jemec Tomazin, Valentina Usenik (ur.)	Agronomski terminološki slovar
6	Teoretska praksa arhitekture	Petra Čeferin (ur.)	Arhitektura v svetu. Rancière in Gage – Riha – Čeferin – Badiou
7	Historica Scientia	René Descartes	Svet I / Le monde I. Traktat o svetlobi / Traité de la lumière
8	Kulturni spomin	Tanja Petrović	Utopija uniforme. Afektivna življenja Jugoslovanske ljudske armade
9		Monika Kropej Telban	Tipni indeks slovenskih pravljic. Čudežne pravljice I
10	Castellologica Slovenica	Miha Preinfalk, Helena Seražin (ur.)	Rihemberk 1
11	Slovarji / Rastoči slovarji	Domen Krvina	Sprotni slovar slovenskega jezika 2024
12	Slovarji / Rastoči slovarji	Andreja Legan Ravnkar, Metod Čepar, Alenka Jelovšek, Eva Trivunović, Mitja Trojar (ur.)	Slovar slovenskega knjižnega jezika 16. stoletja 2024
13	Slovarji / Rastoči slovarji	Nataša Gliha Komac, Nataša Jakop, Janoš Ježovnik, Boris Kern, Simona Klemenčič, Domen Krvina, Nina Ledinek, Matej Meterc, Mija Michelizza, Tanja Mirtič, Matic Pavlič, Andrej Perdih, Špela Petric, Marko Snoj, Andreja Žele (ur.)	Slovar slovenskega knjižnega jezika 2024
14	Slovarji / Rastoči slovarji	Simon Atelšek, Tanja Fajfar, Mateja Jemec Tomazin, Jera Sitar, Mitja Trojar, Mojca ŽagarKarer (ur.)	Terminološki slovarji 2024
15	Opera ethnologica Slovenica	Helena Ložar-Podlogar	Raziskovanje izročila. Izbrani etnološki spisi 2
16		Monika Kropej Telban	Tipni indeks slovenskih pravljic. Čudežne pravljice II
17	Lingua Slovenica	Tanja Mirtič	Pregibnostno-naglasni vzorci knjižne slovenščine. Samostalnik
18	Opera Instituti Archaeologici Sloveniae	Lucija Grahek, Otmar Kovač Pezdirčeva njiva v Podzemlju	Opera Instituti Archaeologici Sloveniae

Preglednica 8.4.19: Projekti ARIS za odprto znanost in popularizacijo znanosti

Št.	Naslov projekta	Oznaka	Vloga v projektu	Trajanje	Vodja na ZRC SAZU
1	Multimedijska platforma ZRC SAZU	MU-PZ/25-008 ARIS	nosilec	1. 1. 2025–31. 12. 2025	Oto Luthar
2	Skrivnostno taljenje: Razkrivanje vplivov podnebnih sprememb na ledene jame skozi občansko znanost	O6-50214 ARIS	nosilec	1. 9. 2025–31. 10. 2026	Jure Tičar
3	Raziskave besedišča z občani raziskovalci	O6-50199 ARIS	nosilec	1. 7. 2025–30. 6. 2026	Andrej Perdih

8.4.2.3 Dejavnost, financirana po mednarodnih javnih razpisih in pozivih

Preglednica 8.4.20: Mednarodni centralizirani projekti – okvirni program EU (Obzorje 2020 in Obzorje Evropa)

Št.	Naslov projekta	Oznaka	Vloga v projektu	Trajanje	Vodja na ZRC SAZU
1	eLTER PPP – eLTER Preparatory Phase Project	INFRADEV-2018-2020	partner	1. 2. 2020–31. 1. 2025	Tanja Pipan
2	eLTER PLUS – European long-term ecosystem, critical zone and socio-ecological systems PLUSresearch infrastructure	INFRAIA-2019-1	partner	1. 2. 2020–31. 1. 2025	Tanja Pipan
3	SHARED GREEN DEAL – Social sciences & Humanities for Achieving a Responsible, Equitable and Desirable Green Deal	H2020-LC-GD-2020	partner	1. 2. 2022–31. 1. 2027	Mateja Šmid Hribar
4	SELINA – Science for Evidence-based and sustainabLe decisions about NATural capital	HORIZON-CL6-2021-BIODIV-01-07	partner	1. 7. 2022–30. 6. 2027	Mateja Šmid Hribar
5	AI4EUROPE – An AI On-demand platform to support research excellence in Europe	CL4-2021-HUMAN-01-02	partner	1. 7. 2022–31. 12. 2025	Edisa Lozić
6	OPERAS-PLUS – On the road to sustainability: paving the way for OPERAS as an efficient open SSHscholarly communication Research Infrastructure	INFRA-2021-DEV-02	partner	1. 9. 2022–31. 8. 2025	Aleš Pogačnik
7	INSPIRE – Centre of Excellence on Inclusive Gender Equality in Research & Innovation: Creating Knowledge & Engaging in Collaborative Action	Widera	partner	1. 10. 2022–30. 9. 2026	Jovana Mihajlović Trbovc
8	CRAFT-OA – Creating a Robust Accessible Federated Technology for Open Access	INFRA-2022-EOSC-01-02	partner	1. 1. 2023–31. 12. 2025	Aleš Pogačnik
9	PoPMeD-SuSDeV – Population Medicine and Sustainable Development: European Opportunities in collaborating with China to improving global health	MSCA-2021-SE-01	partner	1. 1. 2023–31. 12. 2026	Martina Bofulin
10	SafeHabitus – Strengthening Farm Health And Safety Knowledge And Innovation Systems	CL6-2022-COMMUNITIES-01-02	partner	1. 1. 2023–31. 12. 2026	Majda Černič Istenič
11	RESLOVI – Time is (not) on my side: Remembering victims of slow violence in a post-conflict and post-disaster setting	HORIZON-TMA-MSCA-PF-EF	vodja	1. 3. 2024–28. 2. 2026	Tamara Banjeglav
12	CULTUral heritage in RurAL remote areas for creative tourism and sustainabILLTY	HE-CL2-2023-HERITAGE-01	partner	1. 4. 2024–1. 4. 2028	Saša Poljak Istenič
13	STONE – Unde venis? Unraveling the enigma of stećci tombstones	ERC-2022-COG	koordinator	1. 5. 2024–30. 4. 2029	Saša Čaval
14	RETLAMI-SEE Enhancing Capacities for Quality and Impactful Research on Transformations, Labour and Migration in Southeast-Europe	HORIZON-WIDERA-2023-ACCESS-02	partner	1. 9. 2024–31. 8. 2027	Tanja Petrović
15	EPOS Optimization and Evolution	INFRA-2023-DEV-01-03	partner	1. 9. 2024–31. 8. 2027	Stanka Šebela
16	OEMC – Open-Earth-Monitor Cyberinfrastructure	CL6-2021-GOVERNANCE-01	pridruženi partner	1. 1. 2024–31. 5. 2026	Tanja Pipan

Št.	Naslov projekta	Oznaka	Vloga v projektu	Trajanje	Vodja na ZRC SAZU
17	TRANSFORM ² – TowArDs AdvANced multiDiSciplinary Fault ObseRvatory systeMs	INFRA-2024-DEV-01	partner	1. 1. 2025– 1. 12. 2027	Stanka Šebela
18	ARTEMIS – Applying Reactive Twins to Enhance Monument Information Systems	HORIZON-INFRA-2024-TECH-01-04	partner	1. 1. 2025– 31. 12. 2027	Benjamin Štular

Preglednica 8.4.21: Drugi mednarodni centralizirani projekti (za projekte okvirnih programov EU glej preglednico 8.4.20)

Št.	Naslov projekta	Oznaka	Vloga v projektu	Trajanje	Vodja na ZRC SAZU
1	CARE4CLIMATE – Boosting greenhouse gas emissions reduction by 2020 with a view to 2030	Life+	partner	1. 1. 2019– 31. 12. 2026	Matej Gabrovec
2	Dance as ICH: New models of facilitating participatory dance events	CREA-CULT-2021-COOP-2	partner	1. 6. 2022– 30. 11. 2025	Rebeka Kunej
3	LookUP – Supporting Tourism SMEs Triple Transition by Uncovering the Value of Sky as Destination	SMP-COSME-2021-TOURSME-01	partner	1. 1. 2023– 31. 12. 2025	Nika Razpotnik Visković
4	MoC – The Museum of the Commons. Towards a Healthier Arts Ecosystem	Creative Europe	partner	1. 2. 2023– 31. 1. 2026	Martin Pogačar
5	Managing marsh habitats for conservation of waterfowl of temporary lakes	Life+	partner	1. 9. 2023– 31. 12. 2029	Matej Blatnik
6	CHARYSMA: Cultural Heritage & Arts for Rural Youth Socializing through digital Media & Archeology	Erasmus +	partner	1. 9. 2023– 31. 8. 2025	Zvezdana Modrijan
7	HOUSE – Housing: to Overcome Unstable Situation in Europe	AMIF	partner	1. 3. 2024– 28. 2. 2027	Jure Gombač
8	RES-MOVE – Resources on the move	AMIF	partner	1. 3. 2024– 28. 2. 2027	Jure Gombač
9	Posting.STAT 2.0 – Enhancing the collection and analysis of national data on intra-EU posting	ESF+	partner	1. 4. 2024– 31. 3. 2026	Mojca Vah Jevšnik
10	CAFE – Redefining Café Houses as unique European Cultural Heritage	CREA-CULT-2024-COOP	partner	1. 11. 2024– 31. 10. 2026	Petra Kolenc

Preglednica 8.4.22: Mednarodni decentralizirani projekti, ki jih financira Evropski sklad za regionalni razvoj (ERDF)

Št.	Naslov projekta	Oznaka	Vloga v projektu	Trajanje	Vodja na ZRC SAZU
1	AlpTextyles – Collaborative solutions for a heritage & consumer sensitive relocalization of sustainable, circular, and innovative Alpine textile value chains	Interreg Alpski prostor	ERDF koordinator ¹⁸	1. 11. 2022– 31. 10. 2025	Katarina Šrmpf Vendramin
2	TranStat – Transitions to Sustainable Ski Tourism in the Alps of Tomorrow	Interreg Alpski prostor	partner	1. 11. 2022– 31. 10. 2025	Maruša Goluža

¹⁸ Koordinator je švicarska ustanova, in ker Švica ni del EU, mora projekt imeti še koordinatorja z območja EU.

Št.	Naslov projekta	Oznaka	Vloga v projektu	Trajanje	Vodja na ZRC SAZU
3	Skupno upravljanje in trajnostni razvoj območja Matičnega Krasa – KRAS-CARSO II	Interreg Slovenija Italija	partner	1. 1. 2023–31. 12. 2025	Astrid Švara
4	GEtCoheSive – Governance Enhancement for Cohesive Societies	Interreg Srednja Evropa	partner	1. 4. 2023–31. 3. 2026	Jure Gombač
5	WIN – Improving the position of Women in the labour markets of peripheral Industrial regions	Interreg Podonavje	partner	1. 1. 2024–30. 6. 2026	Jani Kozina
6	TransPlant: Integralna čezmejna zaščita Natura 2000 rastlinskih vrst in rastišč	Interreg Slovenija Hrvaška	partner	1. 4. 2024–30. 9. 2026	Mateja Breg Valjavec
7	Karst Firewall 5.0 – Innovative Ecosystem-Based Climate Change Adaptation in Karst. Promoting wildfire resilient landscape embracing industry 5.0 approach	Interreg Slovenija Italija	partner	15. 4. 2024–31. 3. 2026	Mateja Breg Valjavec
8	Glass-routes – Po poteh glažutarjev na Goriškem	Interreg Slovenija Italija	koordinator	21. 4. 2024–30. 4. 2026	Petra Kolenc
9	Beyond Walk of Peace – Beyond Walk of Peace: from Crossborder Historical Research and Cultural Heritage to European trail and stories	Interreg Slovenija Italija	partner	1. 5. 2024–14. 4. 2026	Petra Svoljšak
10	CEWoPGOV – Multi-dimensional and cross-territorial governance model for activation of the World War I heritage to foster sustainable socio-economic development of remote territories of Central Europe	Interreg Srednja Evropar	partner	1. 5. 2024–31. 10. 2026	Petra Svoljšak
11	PANNONIAN.GW – Harmonisation of joint monitoring and modelling of groundwater system of Pannonian Plain	Interreg Podonavje	partner	1. 9. 2024–31. 8. 2025	Žiga Kokalj
12	SMF CONSPIRO – Breathing Together for Cleaner Air	Interreg Podonavje	partner	1. 9. 2024–31. 8. 2025	Primož Pipan
13	TRANSDINARCA2 – Transformation with Trans Dinarica – Phase 2	Interreg Donava	koordinator	1. 4. 2025–31. 12. 2027	Katarina Polajnar Horvat
14	Regenera4MED – Towards Regenerative Tourism SMEs in the Mediterranean	Interreg Euro-MED	partner	1. 4. 2025–31. 3. 2028	Logar Erik
15	CLIMANATRES – Climate-proofing ecological restoration plans in the middle and lower Danube Region	Interreg Donava	partner	1. 4. 2025–31. 3. 2028	Andraž Čarni

Preglednica 8.4.23: Mednarodni decentralizirani projekti iz naslova kohezijske politike¹⁹

Št.	Naslov projekta	Oznaka	Vloga v projektu	Trajanje	Vodja na ZRC SAZU
1	Ohranjanje skrivališč in bivališč podpornih organizmov za zagotavljanje vrstne pestrosti, ekosistemskih storitev, varovanja naravnih virov in izboljšanja potenciala kmetijskih zemljišč v luči prilagajanja prihajajočih podnebnih sprememb	EKSRP	partner	18. 5. 2022–17. 5. 2025	Filip Küzmič

¹⁹ ESS – Evropski socialni sklad, KS – Kohezijski sklad.

Preglednica 8.4.24: Drugi mednarodni projekti

Št.	Naslov projekta	Oznaka	Vloga v projektu	Trajanje	Vodja na ZRC SAZU
1	EarlyMuse A new ecosystem of early music studies	COST CA21161	sodelujoči	21. 9. 2022–20. 9. 2026	Metoda Kokole
2	TraFaDy – Transnational Family Dynamics in Europe	COST CA21143	sodelujoči	3. 10. 2022–2. 10. 2026	Sanja Cukut Krilić
3	AFFECT-EVO – An Evolutionary View to Understanding Affective States across Species	COST CA23106	sodelujoči	10. 10. 2024–9. 10. 2028	Simona Kralj Fišer
4	MAIA – Managing Artificial Intelligence in Archaeology	COST CA2341	sodelujoči	20. 9. 2024–19. 9. 2028	Edisa Lozić
5	PCPSce – Print Culture and Public Spheres in Central Europe 1500–1800	COST CA23137	sodelujoči	7. 10. 2024–6. 10. 2028	Nina Ditmajer, Andrejka Žejn
6	ESIND – Europe's Representations of India: Texts, Images, and Encounters	COST CA23144	sodelujoči	9. 10. 2024–8. 10. 2028	Ana Jelnikar
7	EuroHealthHist – National, International and Transnational Histories of Healthcare, 1850-2000	CA 22159	sodelujoči	28. 9. 2023–27. 9. 2027	Katarina Keber, Jaroš Krivec
8	SENSES – Sensing Europe's Court Spaces at the Crossroads of Past, Present and Future	COST CA24164	sodelujoči	1. 10. 2025–30. 9. 2029	Helena Seražin

Preglednica 8.4.25: Projekti iz Načrta za odpornost in okrevanje (Next generation)

Št.	Naslov projekta	Oznaka	Vloga v projektu	Trajanje	Vodja na ZRC SAZU
1	5xPRO – Konzorcij projektnih pisarn za krepitev odličnosti, interdisciplinarnosti in mednarodne vpetosti slovenskega raziskovalnega prostora	JR NOO APP	partner	20. 4. 2023–30. 6. 2026	Mimi Urbanc, Jana Bales
2	SPOZNAJ – Podpora pri uvajanju načel odprte znanosti v Sloveniji	NOO OZ	partner	1. 5. 2023–30. 6. 2026	Jerneja Fridl
3	PoVeJMo – Prilagodljiva obdelava naravnega jezika s pomočjo Velikih Jezikovnih Modelov	NOO TRL3	partner	1. 9. 2023–30. 6. 2026	Janoš Ježovnik
4	Institutions and Society: Towards a Critical Theory of Economic Institutions	NOO-C3.K8.IC-B	nosilec	1. 2. 2024–31. 1. 2026	Uroš Kranjc
5	Thinking pandemic societies through metaphor: Language, crisis and coronationalism in the post-Yugoslav area	NOO-C3.K8.IC-B	nosilec	1. 10. 2024–30. 6. 2026	Ksenija Bogetić Pejović
6	Picturing Modernist Future Women Illustrators and Childhood Conceptions in Socialist Yugoslavia	NOO-C3.K8.IC-B	nosilec	1. 10. 2024–30. 6. 2026	Katja Kobolt
7	Catholic performance in early modern England	NOO-C3.K8.IC-B	nosilec	1. 10. 2024–30. 6. 2026	Gašper Jakovac
8	A patch of land: reconsidering work as a life-sustaining practice in the post-socialist semi-periphery through intergenerational childhood memories	NOO-C3.K8.IC-B	nosilec	10. 6. 2025–30. 6. 2026	Barbara Turk Niskač
9	Eco-Transversal Remapping of Northern Adriatic Avant-Gardes	NOO-C3.K8.IC-A	nosilec	1. 10. 2025–6. 2026 (30. 9. 2028)	Kristina Pranjić

8.4.2.4 Dejavnost, financirana iz drugih projektov javne službe

ZRC SAZU ima javno pooblastilo za opravljanje strokovne naloge zbiranja, obdelave in preverjanja podatkov o jamah. Po 9. členu Zakona o varstvu podzemnih jam (Uradni list RS, št. 2/04, 61/06 – ZDru-1, 46/14 – ZON-C in 21/18 – ZNORG) Inštitut za raziskovanje krasi zbira podatke o kraških jamah, preverja, ali ima del narave res lastnosti jame, zbrane podatke strokovno obdeluje in primerja nove podatke o odkritih jamah z že znanimi dejstvi. Inštitut obdelane podatke letno sporoča Ministrstvu za naravne vire in prostor (preglednica 8.4.26).

Inštitut za raziskovanje krasi na podlagi 147. člena Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 44/22, 18/23 – ZDU-10 in 78/23 – ZUNPEOVE) in Statuta Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti prav tako Ministrstvu za naravne vire in prostor oddaja strokovne geološke podlage in analize kot del monitoringa geoloških pojavov in monitoringa stanja podzemnih voda (preglednica 8.4.26).

Na podlagi Odloka Vlade RS, št. 00719-4/2021 z dne 11. 2. 2021 ZRC SAZU, natančneje Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU, izvaja strokovne naloge za Komisijo za standardizacijo zemljepisnih imen RS (KSZI). KSZI ima sledeče naloge: izvaja naloge po Zakonu o določanju območij ter o imenovanju in označevanju naselij, ulic in stavb; v imenu RS izvaja mednarodne obveznosti RS na področju zemljepisnih imen; zastopanje na zasedanjih Organizacije združenih narodov (OZN) v ekspertnih skupinah za standardizacijo zemljepisnih imen (UNGEGN) in opravlja druge naloge, povezane z resolucijami OZN, UNGEGN; pripravlja standardizacijske dokumente in standardizacijo zemljepisnih imen v Republiki Sloveniji (preglednica 8.4.26)

Preglednica 8.4.26: Strokovne naloge oz. javna služba po pooblastilu

Št.	Naslov projekta	Tip projekta	Financer	Trajanje	Vodja na ZRC SAZU
1	Zbiranje, obdelava in preverjanje podatkov o jamah ter njihovo sporočanje ²⁰	Javno pooblastilo	MNVP	14. 4. 2025–31. 12. 2025	Nadja Zupan Hajna
2	Priprava strokovnih geoloških podlag in analiz kot del monitoringa geoloških pojavov in monitoringa stanja podzemnih voda ²¹	Javna služba	MNVP	30. 6. 2024–28. 1. 2026	Metka Petrič
3	Komisija za standardizacijo zemljepisnih imen v letu 2025 ²²	Strokovna naloga	Geodetska uprava RS	1. 1. 2025–31. 12. 2025	Matjaž Geršič

Preglednica 8.4.20: Projekti, financirani iz občinskih proračunov

Št.	Naslov projekta	Vloga v projektu	Trajanje	Vodja na ZRC SAZU
1	Zahodna narodnostna meja v luči sprememb časa ²³	koordinator	1. 1. 2025–31. 12. 2025	Petra Svoljšak
2	Jezikoslovne raziskave zahodnega slovenskega narodnostnega prostora	nosilec	1. 1. 2024–31. 12. 2025	Danila Zuljan Kumar

SAZU in ZRC SAZU na podlagi 26. člena Zakona o Slovenski akademiji znanosti in umetnosti (Uradni list RS, št. 48/94) izvajata skupni dolgoročni raziskovalni program Naravna in kulturna dediščina slovenskega naroda. Letne aktivnosti so predvidene v programu dela in vsakoletni pogodbi, ki jo skleneta ustanovi v ta namen.

²⁰ Dolgoročni projekt, ki se formalno ureja z letno oziroma kratkoročno pogodbo.

²¹ Dolgoročni projekt, ki se formalno ureja z letno oziroma kratkoročno pogodbo.

²² Dolgoročni projekt, ki se formalno ureja z letno oziroma kratkoročno pogodbo.

²³ Dolgoročni projekt, ki se formalno ureja z letno oziroma kratkoročno pogodbo.

Preglednica 8.4.27: Dolgoročni program NKDSN in projekti mobilnosti, ki jih sofinancira SAZU

Št.	Naslov projekta	Vloga v projektu	Trajanje	Vodja na ZRC SAZU
1	NKDSN – Skupni dolgoročni program "Naravna in kulturna dediščina slovenskega naroda" ZRC SAZU in SAZU	koordinator	1. 1. 2025–31. 12. 2025	Oto Luthar

8.4.2.5 Tržna dejavnost

Preglednica 8.4.28: Mednarodni tržni projekti

Št.	Naslov projekta	Vloga v projektu	Financer	Trajanje	Vodja na ZRC SAZU
1	Odplačni prenos avtorskih pravic na bazi SSSKJ za potrebe EUIPO (Urad EU za intelektualno lastnino) EUIPO License	nosilec	Babelscape	12. 4. 2023–12. 4. 2027	Mateja Jemec Tomazin
2	WILDCARD HORIZON-CL5-2022-D1-02 / HORIZON-CL5-2022-D1-02-05	podizvajalec	Výzkumný ústav pro krajinu	14. 2. 2025–15. 9. 2025	Andraž Čarni

Preglednica 8.4.29: Nacionalni tržni projekti

Št.	Naslov projekta	Vloga v projektu	Financer	Trajanje	Vodja na ZRC SAZU
1	Krasoslovni nadzor pri gradnji drugega tira železniške proge Divača–Koper	partner	2TDK d.o.o	4. 10. 2018–3. 10. 2025	Martin Knez
2	Klimatski in biološki monitoring jamskih sistemov	nosilec	Postojnska jama d.d.	1. 1. 2019–26. 10. 2029	Stanka Šebela
3	Geološki nadzor pri gradnji drugega tira železniške proge Divača–Koper	partner	2TDK d.o.o.	19. 2. 2019–19. 2. 2026	Adrijan Košir
4	Geofizikalne preiskave za zaznavanje kraških pojavov pri gradnji drugega tira železniške proge Divača–Koper	partner	2TDK d.o.o.	1. 3. 2022–31. 1. 2025	Martin Knez
5	Izvedba popisov metuljev v okviru projekta LIFE for Seeds	partner	DOPPS	20. 4. 2022–15. 10. 2026	Tatjana Čelik
6	Strokovne podlage za določitev vpliva načrtovanih variant obvozne ceste Ribnica na kraške jame	nosilec	DRSI	14. 7. 2022–28. 7. 2026	Mitja Prelovšek
7	Hidrogeološki monitoring za potrebe gradnje drugega tira Divača–Koper	nosilec	ELEA IC d.o.o.	3. 11. 2022–31. 8. 2026	Martin Knez
8	Strokovne podlage za določitev vpliva posega na kraške jame z ekspertnim mnenjem (Ivančna Gorica–Ljubljana)	nosilec	Lineal d.o.o.	18. 10. 2023–31. 12. 2025	Mitja Prelovšek
9	LIFE-IP NATURA.SI Akcija Akcija C.7 Razvoj in testiranje protokolov za monitoring	partner	Gozdarski inštitut Slovenije	1. 1. 2024–31. 12. 2025	Urban Šilc
10	Georeferenciranje arhiva aerofotografij	nosilec	MNVP, GURS	25. 3. 2024–2. 3. 2026	Aleš Marsetič
11	Strokovne podlage za jame in udornice za nadgradnjo železniške postaje Sežana (Helektitovo brezno)	nosilec	DRSI	4. 4. 2024–28. 2. 2025	Mitja Prelovšek
12	Izdelava strategije razvoja kulture Mestne občine Nova Gorica 2024–2027	nosilec	MO Nova Gorica	20. 6. 2024–30. 6. 2025	Petra Kolenc
13	Ortorektifikacija satelitskih posnetkov za IAKS QA	nosilec	MKGP	1. 7. 2024–31. 1. 2025	Aleš Marsetič

Št.	Naslov projekta	Vloga v projektu	Financer	Trajanje	Vodja na ZRC SAZU
14	Testiranje možnosti in izvedba kartiranja travniških habitatnih tipov z daljinskim zaznavanjem s poudarkom na satelitskih posnetkih visoke ločljivosti in ločevanju habitatnih tipov ekstenzivnih travnišč	nosilec	MNVP	4. 9. 2024–30. 11. 2025	Tatjana Veljanovski
15	Izdelava elaborata posegov in zasutja vrtače (Begunje pri Cerknici)	nosilec	RRD d.o.o.	20. 11. 2024–31. 1. 2025	Matej Blatnik
16	Earth observation data fusion for forest mapping (EO4fus)	nosilec	Flai d.o.o.	6. 12. 2024–1. 6. 2026	Urša Kanjir
17	Demografske projekcije za Občino Kranjska Gora	nosilec	IPoP – Inštitut za politike prostora	1. 1. 2025–31. 3. 2025	Maruša Goluža
18	Arheološki nadzor pri čiščenju jarkov na Ljubljanskem barju	nosilec	Hidrotehnik d.o.o.	9. 1. 2025–31. 12. 2025	Anton Velušček
19	Popis flore in vegetacije izbranih vinogradov	nosilec	UL, BF	21. 1. 2025–31. 12. 2025	Urban Šilc
20	Izvedba monitoringa uspešnosti vzpostavitve habitatnih tipov na območju zadrževalnika Brdnikova za leto 2025	nosilec	MO Ljubljana	21. 1. 2025–31. 12. 2025	Filip Kuzmič
21	Strokovni nadzor med izvajanjem zemeljskih del na območju Tunjščice	nosilec	Občina Komenda	21. 1. 2025–31. 12. 2025	Aleksander Horvat
22	Medkulturni dialog, večkulturna družba v okviru projekta LABOUR-INT 3	nosilec	Zavod RS za zaposlovanje	21. 1. 2025–31. 12. 2025	Jure Gombač
23	Raziskava kraških vodnih virov v KS Hruševje	nosilec	Občina Postojna	24. 1. 2025–31. 12. 2025	Blaž Kogovšek
24	Analiza biodiverzitete rastlin travnikov in zaraščajočih površin na pilotnem območju v občini Komen, v okviru projekta FoRESisT	nosilec	Gozdarski inštitut Slovenije	26. 2. 2025–30. 11. 2025	Filip Kuzmič
25	Svetovanje in vsebinska podpora v okviru izvajanja aktivnosti Delovnega sklopa 3 (aktivnost A3.3) pri projektu TRANS-BORDERS+	nosilec	RRA Koroška d.o.o.	11. 3. 2025–31. 5. 2025	Matej Gabrovec
26	Krasoslovna podlaga dodatka za varovana območja vpliva farme Ravne na Škocjanske jame	nosilec	AQUARIUS d.o.o.	8. 4. 2025–8. 5. 2025	Mitja Prelovšek
27	Spremljanje hidroloških značilnosti in kakovosti vodotokov na Radenskem polju in njegovih prispevnih območjih	nosilec	Turizem Grosuplje	11. 4. 2025–15. 11. 2025	Nataša Viršek Ravbar
28	Risanje in tuširanje arheoloških predmetov keramike	nosilec	Koroški pokrajinski muzej	16. 4. 2025–31. 12. 2025	Anton Velušček
29	Krasoslovna študija za območje pridobivalnega prostora kamnoloma Ceplje 2	nosilec	CGP d.d.	5. 5. 2025–16. 6. 2025	Mitja Prelovšek
30	Arheološki nadzor pri čiščenju jarkov na Ljubljanskem barju v zimi 2025–2026	nosilec	Hidrotehnik d.o.o.	9. 5. 2025–30. 6. 2026	Anton Velušček
31	Raziskava kraškega pojava (jamskega rova) ob železniški progi na relaciji Logatec–Planina	nosilec	SŽ - Infrastruktura, d.o.o.	30. 5. 2025–30. 6. 2025	Mitja Prelovšek
32	Arheobotanične raziskave	nosilec	Narodni muzej Slovenije	12. 9. 2025–31. 12. 2025	Tjaša Tolar
33	Lingua mundi	nosilec	GEAart d.o.o.	13. 9. 2025–15. 12. 2025	Danila Zuljan Kumar

Št.	Naslov projekta	Vloga v projektu	Financer	Trajanje	Vodja na ZRC SAZU
34	Izvedba sledilnega poskusa na kraškem območju med naseljem Dobeno in dolino Planik pri Mengšu	nosilec	Zavod RS za varstvo narave	25. 9. 2025–31. 12. 2025	Metka Petrič
35	Pesmi Notranjske	nosilec	Občina Cerknica	1. 10. 2025–31. 7. 2026	Peter Vendramin
36	Predhodne arheološke raziskave – antropološke raziskave, palinološke analize, makrobotanične analize, arheozoološke analize	nosilec	Zavod za varstvo kulturne dediščine	3. 11. 2025–2. 11. 2029	Brina Zagorc, Maja Andrič, Tjaša Tolar, Borut Toškan
37	Izvedba sledilnega preizkusa zaledja vodnega vira Dobrova	nosilec	MO Krško	17. 11. 2025–31. 7. 2026	Metka Petrič
38	Vzpostavitev infrastrukture in priključitev novih zbirk biodiverzitetnih podatkov v sistem NarciS	nosilec	MOPE, ARSO	9. 12. 2025–15. 11. 2026	Urban Šilc

8.4.3 Pojasnilo o doseganju strateških ciljev

8.4.3.1 Strateški cilj I: Odlično, avtonomno in odgovorno raziskovalno delo

Cilj I izhaja iz obstoječih prednosti ZRC SAZU, kot so več-, med- in transdisciplinarnost, kakovost raziskav in rezultatov, močna tradicija in ugled v slovenskem in mednarodnem okolju. Kljub temu obstajajo slabosti, kot so občasno pomanjkanje samokritičnosti in nezadostna prisotnost v vrhunskih mednarodnih publikacijah in najodličnejših projektih. Priložnosti se kažejo v povečanju mednarodnih projektov in interdisciplinarnih sodelovanj, nevarnosti pa v nestabilnem financiranju in kvantificiranju dosežkov. Cilji zato vključujejo krepitev temeljnega in dolgoročnega raziskovanja, povečanje mednarodnih projektov (zlasti Obzorje Evropa in ERC), spodbujanje raziskovalne odličnosti ter kakovostnih objav, interdisciplinarno povezovanje ter vključevanje javnosti v raziskave.

1) Razumevanje temeljnega raziskovanja kot hrbtnice raziskovalnega dela

Izvajali smo sistematično **temeljno in aplikativno raziskovanje** na znanstvenih področjih, na katerih delujemo, pri čemer smo v skladu z našo tradicijo in poslanstvom nadaljevali z delom na sinteznih, celovitih in preglednih temeljnih rezultatih, ki predstavljajo referenčno oporo za nadaljnje (mikro)raziskave.

Raziskovalna dejavnost ZRC SAZU je **organizirana po raziskovalnih programih**, ki delujejo kot vsebinsko in organizacijsko jedro raziskovalnih skupin. Po klasifikaciji ARIS so zastopana naslednja področja: 1.03 biologija, 1.06 geologija, 2.17 geodezija, 5.11 narodno vprašanje, 6.01 zgodovinopisje, 6.02 arheologija, 6.03 antropologija, 6.04 etnologija, 6.05 jezikoslovje, 6.07 literarne vede, 6.08 muzikologija, 6.09 umetnostna zgodovina, 6.10 filozofija in 6.11 geografija.

Dodaten vpogled v raziskovalna področja ZRC SAZU omogočajo paneli ERC²⁴, v katere so za namene evalvacije področij uvrščeni RP, pri katerih je ZRC SAZU nosilna ustanova: PE10 Znanost o Zemlji (2 RP), LS8 Okoljska biologija, ekologija in evolucija (1 RP), SH3 Družba in njena raznolikost (3 RP), SH4 Človeški um in njegova kompleksnost (1 RP), SH5 Kulture in kulturna produkcija (8 RP), SH6 Preučevanje človeške preteklosti (4 RP), SH7 Človeška mobilnost, okolje in prostor (1 RP). S posameznimi raziskavami segamo tudi na druga področja.

Disciplinarno specifična področja ZRC SAZU:

– **biologija**: sistematika rastlin in živali, evolucija, ekologija, biogeografija in vedenjska biologija, integrativna biologija, aplikativna biologija in biodiverzitetna, varstvo naravne dediščine;

²⁴ Opredeljeni so v Delovnem programu Evropskega raziskovalnega sveta (ERC): https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/horizon/wp-call/2022/wp_horizon-erc-2022_en.pdf. Vsebinska struktura panelov ERC se je po sprejetju ZZrID spremenila in bo za namene ocenjevanja področij začela veljati z naslednjim programskim obdobjem.

- **paleontologija:** paleontologija izbranih skupin organizmov, sedimentarna geologija karbonatnih platform in bazenov, geobiologija terestričnih karbonatov;
- **izseljenstvo in migracije:** migracijski procesi v Sloveniji in na tujem, izseljevanje, priseljevanje, vrnitev izseljencev, migracijske politike in etnična ekonomija, integracija, izobraževanje, kultura in umetnost, etnična pripadnost, dediščina manjšinskih skupin, večkulturnost;
- **zgodovinopisje:** zgodovina plemstva in genealogija, ekonomska in socialna zgodovina, zgodovina prve svetovne vojne; zgodovina diplomacije, kritične edicije zgodovinskih virov, zgodovinska topografija in toponimija; zgodovina zdravstva, zgodovina obmejnih prostorov, zgodovina čustev;
- **kulturna zgodovina:** biografija, kulturnozgodovinska metodologija, (ne)zgodovinski viri za zgodovino slovenskega prostora, zgodovina idej, zgodovina mentalitet, zgodovina zločina, vojaška zgodovina, zgodovina vsakdana;
- **kulturne in spominske študije:** odnos med jezikom, spominom in politikami reprezentacije v slovenski družbi in na širšem območju srednje in jugovzhodne Evrope;
- **arheologija:** prazgodovina, arheologija rimske dobe, zgodnjega in visokega srednjega veka, historična arheologija, epigrafika in klasični književni viri, palinologija, arheobotanika in arheozoologija;
- **antropologija in prostorske študije:** opazovanje Zemlje in geoinformatika, geografski informacijski sistemi, kulturna astronomija, socialna antropologija in arheologija Srednje Amerike ter Indijskega oceana;
- **narodopisje:** kultura vsakdanjika in njene transformacije, materialne, družbene in simbolne prakse, folklor, vizualna etnografija, zgodovina in metodologija etnologije in folkloristike, dediščina in procesi ustvarjanja dediščine;
- **etnomuzikologija in folkloristika:** raziskovanje glasbenih, pesemskih in plesnih praks ter njihovih družbenih, zgodovinskih in okoljskih kontekstov, terensko in arhivsko delo – dokumentiranje, analize in interpretacije, študije kulturnih transformacij, upravljanje arhivskih zbirk, digitalizacija in dostopnost nesnovne kulturne dediščine, ekokritični pristopi;
- **jezikoslovje:** leksikologija in leksikografija, terminologija, standardizacija jezika in normativistika, dialektologija, etimologija in onomastika, splošno in primerjalno jezikoslovje, historično jezikoslovje, sociolingvistika;
- **literarne vede:** starejša in novejša slovenska literatura, primerjalna književnost, literarna in kulturna teorija, zgodovina in metodologija primerjalnih ved, kritika besedil;
- **muzikologija:** zgodovina umetnostne glasbe v Sloveniji in njena umeščenost v širši geografski, časovni in družbeni kontekst, raziskave glasbenih virov in kritične izdaje, refleksija o glasbi, njeni pojavnosti in poustvarjanju, zgodovina muzikološke vede;
- **umetnostna zgodovina:** umetnostna zgodovina v Sloveniji in njeno mesto v Evropi, umetnost in umetniki ter umetnice v družbenem kontekstu, naročniki umetnin in zbiratelji, ikonografija in ikonologija, umetnostna topografija Slovenije, umetnostna dediščina v fizični obliki, metodologija in zgodovina umetnostne zgodovine;
- **filozofija:** filozofija nemškega idealizma, filozofske razsežnosti psihoanalize, politična filozofija, zgodovina in filozofija znanosti, estetika, etika ter sodobne reartikulacije marksizma in kritične teorije;
- **geografija:** fizična geografija z naravnimi nesrečami, humana geografija z regionalnim načrtovanjem, regionalna geografija, varstvo okolja, geografska terminologija z zemljepisnimi imeni, geografski informacijski sistemi in tematska kartografija;
- **krasoslovje:** geologija in geomorfologija krasa, speleologija, hidrogeologija krasa, biologija in mikrobiologija krasa, ekologija krasa in razvoj krasa, krasoslovna baza podatkov;
- **družbena medicina in zdravje:** blaginja in duševno zdravje, stres, nasilje v družini, digitalno zdravje, družinsko kmetovanje, migracije in zdravje.

Nabor raziskovalnih področij je precej širši od zgoraj navedenega: ZRC SAZU zaznamuje meddisciplinarnost tako na ravni posameznih raziskovalnih skupin kot na ravni posameznih projektov, ki se izvajajo na osnovi sodelovanja med notranjimi organizacijskimi enotami.

Leta 2025 smo raziskave razširili na nova področja oz. podpodročja znotraj uveljavljenih tematskih sklopov: na področju umetnostne zgodovine na kapilarne družbene in kulturnozgodovinske študije, egiptološke študije,

kriptologijo, pravoslavno umetnost, transnacionalne primerjalne analize plemiškega zbirateljstva in plemiške dediščine, južno- in zahodnoslovanske študije ter srednjeveško arheologijo.

2) V sodelovanju z ustanoviteljico SAZU nadaljevanje izvajanja programa Naravna in kulturna dediščina slovenskega naroda in prizadevanje za povečanje sredstev zanj

Dolgoročni raziskovalni program **Naravna in kulturna dediščina slovenskega naroda**, ki ga ZRC SAZU izvaja skupaj s SAZU (SAZU je tudi sofinancerka), se osredotoča na preučevanje dediščine. Pod njegovim okriljem smo leta 2025 izvedli vrsto raziskav in z njimi povezanih aktivnosti. Največji sklop zajemajo raziskave slovenskega jezika:

- redakcija tretje izdaje *Slovarja slovenskega knjižnega jezika*, ki kot rastoči slovar pod oznako eSSKJ izhaja na slovarskem portalu Fran, in s tem povezane raziskave ter svetovanja;
- posodobitev pravopisnih pravil in redakcija novega pravopisnega priročnika in s tem povezane raziskave ter svetovanja;
- redakcija terminoloških slovarjev različnih strok in s tem povezane raziskave ter svetovanja;
- redakcija *Slovarja slovenskega knjižnega jezika 16. stoletja* in s tem povezane raziskave ter svetovanja;
- izdelovanje geolingvističnih del in s tem povezane raziskave ter svetovanja.

Poleg tega smo izvajali aktivnosti na zgodovinskem aplikativnem projektu *Historična topografija Posavinja in Posotelja*.

3) Nadaljevanje dolgoročnih raziskav in priprava celovitih in preglednih rezultatov

Raziskovalni programi (preglednica 8.4.4) so jedro raziskovalnega dela ZRC SAZU, ker predstavljajo dolgoročno, stabilno in vsebinsko koherentno raziskovalno hrbtenico. Omogočajo kontinuiteto raziskovalnih vprašanj, sistematično gradnjo znanja ter razvoj raziskovalnih skupin in infrastrukture, kar je ključno za doseganje kakovostnih in mednarodno relevantnih rezultatov.

Med preglednimi in celovitimi rezultati z letnico 2025 lahko omenimo:

- tematsko številko revije *De musica disserenda* XXI/1 (2025), ki prinaša izbor študij s področja ustvarjalnosti glasbenic v 19. stoletju ter kontekst njihovega življenja in delovanja,
- *Tipni indeks slovenskih pravljič: Čudežne pravljice* Monike Kropelj Telban,
- monografijo *Pezdirčeva njiva v Podzemlju* Lucije Grahek in Otmarja Kovača,
- monografijo Tanje Mirtič *Pregibnostno-naglasni vzorci knjižne slovenščine. Samostalniki*,
- tretjo dopolnjeno izdajo *Historične topografije Kranjske* (Matjaž Bizjak, Miha Kosi, Miha Seručnik, Jurij Šilc),
- drugo dopolnjeno izdajo *Historične topografije Primorske* (Matjaž Bizjak, Neva Makuc, Miha Seručnik, Jurij Šilc).

ZRC SAZU ohranja in razvija svetovno pomembne dolgoročne raziskave, ki so hkrati trdno umeščene v slovenski prostor in izrazito vpete v mednarodne znanstvene tokove. To se kaže v kontinuiranem raziskovanju ključnih naravnih, družbenih in kulturnih fenomenov, v prepoznavnih mednarodnih raziskovalnih sodelovanjih ter v rezultatih, ki dosegajo globalno občinstvo in imajo trajno referenčno vrednost.

Kot primer lahko omenimo raziskave s področja krasoslovja, kjer je proučevanje kraških pojavov že pred desetletji preraslo nacionalne meje in postalo globalno relevantno, vidno tudi v oblikovanju Kitajsko-slovenskega laboratorija za kraško geologijo v okviru pobude »En pas, ena pot«, sodelovanju z Univerzo v Novi Gorici in UNESCO Krasoslovnim študijskim središčem ter v pripravi dvojne doktorske diplome z Junansko univerzo (Kitajska).

Preučevanje slovenske kriosfere je najdaljši stalno potekajoči slovenski znanstveni projekt, kjer že osem desetletij (od leta 1946) celostno in v sodelovanju z domačimi in tujimi ustanovami spremljamo Triglavski ledenik in ledenik pod Skuto ter led v kraških jamah. Redne meritve in opazovanja smo opravili tudi v letu 2025. Ker gre za najbolj jugovzhodno in najnižje ležeča ledna telesa v Alpah, kjer so številni ledeniki na robu izginotja, so ti preostanki izjemno pomemben kazalnik posledic podnebnih sprememb.

Na področju arheologije in arheoastronomije izpostavljamo dolgoletne raziskave v Mezoameriki, ki dokazujejo, da ZRC SAZU poleg nacionalno relevantnih tem kontinuirano izvaja tudi raziskave, ki pomembno prispevajo k razumevanju globalne kulturne dediščine in zgodovine. Najnovejši dosežek je članek *Astronomy and architecture in the El Palmar Area, Campeche, Mexico*, objavljen v reviji *Ancient Mesoamerica* (Cambridge University Press).

Zbirka *Slovensko baročno slovstvo* predstavlja rezultate večletnih raziskav starejših slovenskih rokopisov. Prinaša celotne prepise besedil, digitalne faksimile in uredniške uvode. Spletišče (TEI Publisher) vključuje več kot 30 izdaj prej neznanih ali nedostopnih rokopisov iz obdobja od 17. stoletja do začetka 19. stoletja. Leta 2025 je zbirka dobila dve novi in dve dopolnjeni ediciji.

Pomemben del teh dolgoročnih raziskav se uveljavlja tudi prek sistematičnega založniškega in odprto-dostopnega objavljania, ki prispeva k mednarodni odmevnosti rezultatov in njihovi dolgotrajni uporabi v znanosti in širši javnosti.

5) Spodbujanje skupinskega dela in ohranjanje vsebinske enovitosti programov in inštitutov

ZRC SAZU izhaja iz razumevanja, da so ključni raziskovalni izzivi praviloma interdisciplinarni in zahtevajo usklajeno sodelovanje znotraj ustanove. Zato se krepijo sodelovanje med raziskovalnimi skupinami, izmenjava znanj ter povezovanje raziskovalnih programov v smiselne vsebinske sklope, ki omogočajo večjo sinergijo in prepoznavnost rezultatov.

Okrepljeno interno sodelovanje med različnimi raziskovalnimi skupinami se kaže v skupnih projektih; leta 2025 so se 3 RP od 20 RP in 45 projektov od 225 (takih, na katerih so tudi stroški dela) izvajali v medinštitutskem sodelovanju.

Raziskovalni programi ostajajo osredotočeni na svoje ključne raziskovalne teme, usmeritve in strokovna področja, kar omogoča ohranjanje njihove strokovne identitete. Pomembno vlogo pri tem imajo tudi notranji mehanizmi usklajevanja in vodenja, kot je Kolegij, ki podpira pretok informacij, povezovanje med enotami ter skupno delovanje.

6) Ustvarjanje razmer za vsebinsko uspešno izvedene projekte in programe

ZRC SAZU sistematično krepi podporno okolje, ki raziskovalnim skupinam omogoča kakovostno načrtovanje, izvajanje in zaključevanje raziskav. To podporno okolje se uresničuje prek strokovnih služb in centraliziranih postopkov, ki zagotavljajo celovito pravno, finančno, administrativno in infrastrukturno podporo v vseh fazah projektnega cikla. Ključen element je sprotno spremljanje zakonodaje ter zagotavljanje zakonitosti in skladnosti poslovanja na ravni ZRC SAZU. S tem ZRC SAZU zmanjšuje pravna in finančna tveganja, omogoča predvidljivo in pregledno upravljanje sredstev ter krepi zaupanje financerjev in projektnih partnerjev. Uspešnost načina dela potrjujejo tudi uspešno izvedene revizije poslovanja (glej poglavje 4.8), ki hkrati predstavljajo pomembno izhodišče za nadaljnje izboljševanje notranjih postopkov in podpornih mehanizmov.

7) Prizadevanje za pridobitev novih mednarodnih projektov, še posebej iz okvirnih programov (Obzorje Evropa)

8) Spodbujanje sodelovanja v mednarodnih projektih s prevlado akademskih ustanov

Evropski projekti so že skoraj dve desetletji zelo pomembni: ne le s finančnega vidika, ampak zlasti zaradi prenosa znanja in povezovanja. Skupno smo **oddali 59 mednarodnih projektnih predlogov** (2024: 74, 2023: 54), od tega 12 koordinatorskih projektov. V zadnjih letih se povečuje število oddanih predlogov na centraliziranih programih, še zlasti na Okvirnih programih. Ker je na teh programih stopnja uspešnosti zelo nizka, se stopnja uspešnosti znižuje.

Preglednica 8.4.28: Pregled prijav na evropske programe (prijave, oddane leta 2025)²⁵

	Centralizirani programi ²⁶		Decentralizirani programi ²⁷		Drugi programi ²⁸		Skupaj
	K	P	K	P	K	P	
Odobreni (število) ²⁹	1	1	1	2	0	2	7
Neodobreni (število)	2	15	0	4	0	0	21
V procesu evalvacije (število)	8	19	0	3	0	1	31
Oddani skupaj (število)	11	35	1	9	0	3	59
Uspešnost (%)	9 %	3 %	100 %	22 %	1	67 %	12 %

(K: koordinatorski predlogi, P: partnerski predlogi)

Leta 2025 smo uvedli novo nagrado z imenom ZRC zvezda na obzorju, ki je namenjena posameznici oziroma posamezniku, ki je v iztekajočem se letu pustil opazen pečat na področju evropskih projektov – tako pri uspešnem izvajanju tekočih projektov kot tudi pri pripravi novih prijav. Prva nagrajenka je bila Edisa Lozić z Arheološkega inštituta.

Pomemben dosežek je pridobitev projekta ERC SYNERGY GRANT PLANETARY EEL, ki je opisan na strani 4.2.

9) Oblikovanje novih ali poglobitev obstoječih sodelovanj z gospodarskimi subjekti, ministrstvi, državnimi agencijami in zavodi

ZRC SAZU razvija in pogloblja sodelovanja z gospodarskimi subjekti ter javnimi ustanovami (ministrstvi, agencijami, občinami, zavodi) in tako temeljno znanje neposredno prenaša v strokovne podlage, monitoringe, nadzore, razvojne strategije in podporo javnim politikam.

Delo ZRC SAZU je med drugim obsegalo:

– **Sodelovanje pri oblikovanju izhodišč, dokumentov ter lokalnih, nacionalnih in sektorskih politik ter pri njihovi izvedbi:** sooblikovanje državne jezikovne politike (celostna analiza jezikovnopolične situacije in oblikovanje strokovne podlage za novo Resolucijo o nacionalnem programu); sooblikovanje šolske politike (sodelujemo v različnih skupinah za pripravo novih učnih načrtov in v Državni komisiji za splošno maturo); sodelovanje pri pripravi političnih priporočil za EUSDR za zaposlovanje ženske delovne sile v industrijskih mestih Podonavske regije; priprava lokalnega akcijskega načrta za zaposlovanje ženske delovne sile v občini Trbovlje; priprava političnih priporočil na različnih ravneh (EUSALP, nacionalna, lokalna) za trajnostno preobrazbo gorskih središč; rezultati projekta Mobilnostna revščina v Sloveniji so bili temelj za mobilnostni del Socialnega načrta za podnebje 2026–2032; sodelovanje pri prenovi zakonodaje o geografskih označbah; sodelovanje v skupini za pripravo Strategije regionalnega razvoja Slovenije; sodelovanje pri pripravi Vizije »Naše kmetijstvo in hrana v 2040«.

– **Mehanizmi (CRP, odbori, komisije):** delovanje Komisije za standardizacijo zemljepisnih imen Vlade RS, ki na nacionalni ravni skladno z zakoni daje soglasja k spremembam zemljepisnih imen ter standardizira endonime v Sloveniji in slovenske eksonime v tujini; na regionalni ravni sodeluje s sorodnimi komisijami sosednjih držav, kjer živijo pripadniki slovenske manjšine; na mednarodni ravni deluje v imenoslovnih organih OZN in zastopa interese Slovenije v matičnem jezikovno-zemljepisnem oddelku Skupine izvedencev Združenih narodov za

²⁵ Brez projektov iz naslova kohezijske politike, katerih razpisi potekajo prek naših ministrstev: ESRR –Evropski sklad za regionalni razvoj, ESS – Evropski socialni sklad, KS – Kohezijski sklad, torej samo tisti, za katere so objavljeni mednarodni razpisi.

²⁶ Horizon Europe, H2020, Hera, ERASMUS+, *Ustvarjalna Evropa*, *Evropa za državljane*, projekti drugih Generalnih direktoriatov (EaSI, AMIF, COSME, EU Civil Protection, Life+).

²⁷ Evropsko teritorialno sodelovanje (interregionalno, transnacionalno, čezmejno).

²⁸ COST, era-net, ki jih v celoti financirajo nacionalne agencije (HERA CHANSE).

²⁹ Nekateri od teh so bili oddani že leta 2023.

zemljepisna imena (UNGEEN); sodelovanje v zunanjem ekspertnem panelu ARIS, v Znanstvenoraziskovalnem svetu za humanistične vede ARIS, znanstvenem svetu in upravnem odboru ARIS.

– **Sodelovanje z ministrstvi, državnimi agencijami, zavodi, občinami, ARSO, UNHCR, turističnimi jamami, Podnebnim svetom Vlade RS ter Svetom za vodo Ministrstva za naravne vire in prostor:** priprava strokovnih geoloških podlag in analiz kot del monitoringa geoloških pojavov in stanja podzemnih voda in vzdrževanja Katastra jam (javna služba); vzpostavitev infrastrukture in priključitev novih zbirk biodiverzitetnih podatkov v sistem NarcIS; sodelovanje v Svetu za varovanje okolja pri SAZU, v Podnebnem svetu Vlade RS, v Svetu za vodo Ministrstva za naravne vire in prostor, v svetovalnem svetu evropskih akademij EASAC, Slovenski nacionalni komisiji za UNESCO, Strokovnem svetu zavoda Notranjski park in Strokovnem svetu Parka Škocjanske jame; z ARSO Uradom za seizmologijo sodelujemo pri pridobivanju seizmoloških podatkov, pomembnih za razumevanje potresne ogroženosti Slovenije; sodelovanje z OZN (UNDRR in UNGEEN), Evropsko komisijo, združenjem Planalp in Vlado RS na področju naravnih nesreč; v (neformalni) skupini za ekosistemske storitve in ekosistemske račune, ki deluje na Statističnem uradu RS.

– **Kultura – delovne in strokovne skupine na lokalni in državni ravni (komisije, strokovne skupine), evropske ravni (strategije):** sodelovanje z Ministrstvom za kulturo (v strokovni komisiji za slovenski jezik, pri evidentiranju dediščine in pripravi strokovnih podlag); na področju varstva nesnovne kulturne dediščine sodelujemo v različnih delovnih skupinah na lokalni ravni (Razvojna agencija Zgornje Gorenjske, Pomurska akademsko-znanstvena unija, Zavod za kulturo, turizem, šport in mlade Občine Brda) in državni ravni (delovna skupina Koordinatorja varstva nesnovne kulturne dediščine pri Slovenskem etnografskem muzeju, Muzej slovenskega jezika in knjige v Štanjelu); na področju prenove in varstva kulturne dediščine smo pripravili strokovno mnenje za ohranitev in zaščito Vodnikovega trga v Ljubljani, strokovno mnenje za ohranitev in zaščito turističnega kompleksa Slovenske plaže v Budvi, sodelovali v strokovni komisiji ZVKDS OE Nova Gorica pri prenovi štukatur v prezbitariji samostanske cerkve na Kostanjevici pri Novi Gorici, sodelovali v delovni skupini za pripravo mednarodne nominacije alpske prehranske dediščine v Unescov Register dobrih praks varovanja nesnovne kulturne dediščine, pripravili predlog sistemskega ukrepa za razvoj novega modela večkriterijskega interdisciplinarnega vrednotenja nepremične kulturne dediščine ter sodelovali pri reviziji predloga novega zakona o varovanju kulturne dediščine.

– **Migracijska in integracijska politika:** na področju vključevanja migrantov delovali na lokalni ravni skupaj z nevladnimi organizacijami; v okviru projektov H:ouse in Res-move smo lokalnim skupnostim pomagali pri vključevanju migrantov prek različnih shem, v Novem mestu, Ljubljani in Mariboru ustanovili neformalne lokalne odbore za integracijo; vključevanje in delo z otroki priseljenci v vrtcih in šolah v Sloveniji; priprava analize stanja glede vključevanja otrok priseljencev ter potreb pedagoških delavk in delavcev po kompetencah in znanju za vključevanje ter oblikovanje predlogov za spremembe.

– **Digitalna preobrazba (strokovni panel):** sooblikovanje jezikovne politike na področju jezikovnih virov in jezikovnih tehnologij; s sodelovanjem pri projektu PoVejMo smo prispevali k razvoju jezikovne infrastrukture.

– **Okolje in naravna dediščina:** zbiranje, obdelava in preverjanje podatkov o jamah ter njihovo poročanje (javna služba MOPE); sodelovanje v (neformalni) skupini za ekosistemske storitve in ekosistemske račune, ki deluje na Statističnem uradu RS.

– **Regionalni razvoj (razvojni svet regije, zakonodaja):** sodelujemo v Razvojnem svetu regije JV Slovenija, ki razvija podporno okolje za rast podjetništva, delovnih mest in trajnostnega razvoja za kakovostno življenje prebivalcev regije; sodelujemo pri oblikovanju strategij za preprečevanje bega možganov iz Mestne občine Celje.

– **Infrastruktura in načrtovanje:** sodelujemo pri umeščanju večjih infrastrukturnih objektov (drugi tir, posodobitev železniških prog Borovnica–Divača, Divača–Sežana ter Ljubljana–Ivančna Gorica, obvoznica Ribnica) v kraški prostor z vidika zmanjšanja okoljskega vpliva in varstva narave pred in med gradnjo; nadaljujemo z geofizikalnim napovedovanjem kraških pojavov, svetovanjem pri premoščanju kraških objektov, izvajanjem krasoslovnega monitoringa, preverjanjem možnosti dvotirnosti ter izvajanjem krasoslovnega nadzora gradbenih del.

– **Naravne nesreče:** izvajamo hidrološke analize in modeliranje na krasu za podporo ukrepom Načrta upravljanja voda 3 ter spremljamo stanje alpskih vodnih virov z namenom prilagajanja podnebnim spremembam in vzpostavitev prilagoditvenih ukrepov za ARSO, MOPE; za izboljšanje upravljanja v Krajinskem parku Radensko polje smo nadaljevali meritve hidrodinamike poplavljanja in ocenjevanje kakovosti voda; sodelujemo v Evropski skupini za znanost in tehnologijo E-STAG, ki deluje pri UN DRR itd.

– **Kmetijska politika (Natura 2000, ukrepi, smernice):** sodelujemo pri aktivnostih za integralno čezmejno zaščito Natura 2000 rastlinskih vrst in rastišč; oblikovali smo Slovensko skupnost prakse, ki združuje več kot 20 raziskovalcev, kmetov, kmetijskih svetovalcev, predstavnikov ministrstev in drugih strokovnjakov, namenjeno izboljšanju stanja na področju zdravja in varnosti pri delu v kmetijstvu v Sloveniji in Evropski uniji.

– **Preprečevanje nasilja (nacionalna priporočila):** sodelujemo pri pripravi Akcijskega načrta 2025–2027 na področju duševnega zdravja v okviru nacionalnega programa Mira (NIJZ); sodelovali smo v kampanji Odklopi.net za omejitev uporabe zasebnih telefonov v vzgojno-izobraževalnih ustanovah (rezultat je vpis člena v novi Zakon o šoli, sprejet v DZ RS julija 2025) itd.

Med sodelovanjem z občinami velja omeniti sodelovanje ZRC SAZU z Mestno občino Nova Gorica. Dolgoletno sodelovanje se osredotoča na obravnavo zahodne narodnostne meje kot zgodovinske in identitetne teme, ki ga dopolnjuje sodelovanje pri aktualnih razvojnih izzivih čezmejnega somestja. V zadnjem obdobju se je sodelovanje izrazito okrepilo z izdelavo **Strategije razvoja kulture Mestne občine Nova Gorica 2024–2027**. Pomemben poudarek sodelovanja v letu 2025 pa je predstavljal tudi celoletni program **Episkop** v okviru Evropske prestolnice kulture GO! 2025, ki so ga sooblikovali raziskovalke in raziskovalci ZRC SAZU skupaj z lokalnimi ustvarjalci.

10) Z raziskavami obravnavati aktualne družbene, okoljske in gospodarske teme oziroma dokumente in se kritično, strokovno in nepristransko odzivati nanje

Pri obravnavi aktualnih družbenih, okoljskih in gospodarskih tem ter pri strokovnem in nepristranskem odzivanju nanje ZRC SAZU izhaja iz svoje vloge javne raziskovalne ustanove, ki znanstvena spoznanja umešča v širši družbeni kontekst in jih povezuje s sodobnimi izzivi. Raziskovalne skupine se odzivajo na aktualne procese in dokumente z analitično poglobljenimi prispevki, ki temeljijo na preverjenih metodah in strokovni presoji, hkrati pa spodbujajo odprt dialog z različnimi javnostmi.

Izpostavljamo nekaj aktualnih tem: umetna inteligenca, veliki jezikovnih modeli, migracijsko vprašanje, varovanje okolja in duševno zdravje.

11) Spodbujanje kakovostnega raziskovalnega dela in priprave odličnih objav

ZRC SAZU sistematično gradi raziskovalno okolje, ki omogoča razvoj ambicioznih raziskovalnih vprašanj, metodološko poglobljeno delo ter stabilno produkcijo rezultatov z mednarodno primerljivimi standardi. Kakovost se uresničuje tako skozi kontinuirano programsko delo kot skozi ciljano podporo pri pripravi zahtevnejših raziskovalnih rezultatov, tako pri Založbi ZRC kot pri objavah v uveljavljenih mednarodnih revijah in pri uglednih založbah.

Ta cilj uresničujemo tudi z RSF, natančneje skozi interne mehanizme za podporo odličnim objavam, s spodbujanjem interdisciplinarnih povezav in mednarodnih sodelovanj do podpore pripravi projektnih prijav, ki povečujejo raziskovalno ambicioznost in prispevajo k nastajanju rezultatov z večjo znanstveno odmevnostjo in dolgoročnim vplivom.

Kakovostno raziskovalno delo se med drugim zrcali v nagradah in priznanjih. V izbor najvidnejših dosežkov preteklega leta **Odlični v znanosti**, ki ga izvaja ARIS z namenom promocije znanosti, so bili uvrščeni tudi dosežki, pri katerih so sodelovale raziskovalke in raziskovalci ZRC SAZU, in sicer: za članek s področja geologije »Ironing out complexities in karst chronology: (U-Th)/He ferricrete ages reveal wet MIS 5c« (*Science Advances* 10(40), 2024) avtorjev Mateja Liparja, Mateje Ferk in sodelavcev; za članek s področja sociologije »Work-life balance on a farm with young children in Slovenia« (*Agriculture and Human Values* 42, september 2024) avtorice Majde Černič Istenič; za monografijo *Dolgotrajna oskrba ljudi z demenco v Sloveniji v teoriji in praksi socialnega dela* (Založba Univerze, 2024), pri kateri je sodelovala Duška Knežević Hočevár; za monografijo s področja zgodovinarstva *Texts and Contexts from the History of Feminism and Women's Rights: East Central Europe, Second Half of the Twentieth Century* (CEU Press, 2024), katere (so)urednica je Jovana Mihajlović Trbovc; za monografijo *Epidemije in zdravstvo: zgodovinski pogled* (Založba ZRC, 2024) pod (so)uredništvom Katarine Keber; za monografijo s področja etnologije *Tipni indeks slovenskih ljudskih pravljic: Čudežne pravljice 1* (Založba ZRC, 2025) Monike Kropelj Telban ter za članek s področja geografije »Multi-decadal changes in vegetation and land use inferred from different data sources: Two case studies at the regional scale in the Slovenian karst« (*Land Degradation & Development*, 2024) v (so)avtorstvu Nataše Ravbar.

Druge nagrade, ki so jih za raziskovalno delo prejeli raziskovalke in raziskovalci ZRC SAZU:

Andrej Rahten je prejel Zoisovo nagrado za vrhunske dosežke na področju preučevanja slovenske politične zgodovine, Luka Vidmar pa je prejel Zoisovo priznanje za pomembne dosežke na področju interdisciplinarnih raziskav literature in kulture med 16. in 19. stoletjem. Priznanje Izidorja Cankarja sta prejeli Tina Košak za uredništvo monografije *Umetnostna dediščina plemstva v času njegovega zatona. Transformacije, prenosi, reinterpretacije* in Mija Oter Gorenčič za uredništvo monografije *Medieval Murals. New Perspectives and Research Approaches*. Marko Motnik je prejel Mantuanijevo priznanje Slovenskega muzikološkega društva za monografijo *Glasbena pot Sophie Linhart: Po sledeh družine Antona Tomaža Linharta*. Marko Juvan je prejel priznanje Antona Ocvirka, ki ga podeljuje Slovensko društvo za primerjalno književnost. Matija Ogrin in Andrejka Žejn sta za *Poljanski rokopis* (Založba ZRC) prejela Trubarjevo priznanje Narodne in univerzitetne knjižnice. Nagrado "Pazi šta čitaš" za monografijo je dobil zbornik *Peace, unconditional!* (sourednik Martin Pogačar), ki sta ga v sozaložništvu izdala ZRC SAZU in Institute for Recent History of Serbia. Zveza geografov Slovenije je podelila Melikovo priznanje za življenjsko delo Mateju Gabrovcu, Melikovo priznanje za mladega znanstvenika Eriku Logarju, srebrno plaketo Mimi Urbanc, bronasti plaketi Matjažu Geršiču in Jerneju Tiranu ter pohvalo Špeli Čonč.

12) Spodbujanje kakovosti/odličnosti kot vrednote

ZRC SAZU dosledno razvija raziskovalno kulturo, ki temelji na visokih standardih, raziskovalni integriteti (poglavje 6) ter ambicioznosti pri oblikovanju raziskovalnih vprašanj in rezultatov. Odličnost se razume ne le kot izjemen dosežek posameznika ali posamezne skupine, temveč kot institucionalna usmeritev. Naštejemo le nekaj ukrepov in aktivnosti iz leta 2025:

- štirje prebojni projekti, izbrani na dveh razpisih v okviru RSF; poudarek je na kakovosti, ustvarjalnosti, inovativnosti in internacionalizaciji,
- nagrada ZRC zvezda na obzorju (glej tudi točki 7 in 8 v poglavju 8.4.3.1) za spodbujanje prijav mednarodnih projektov,
- objava informacij o najvidnejših dogodkih in najboljših objava v Letnem poročilu, na socialnih omrežjih, spletni strani in na ZRC TV.

13) Prizadevanje za dvig kakovostne ravni revij in monografij, korektno opravljene recenzentske postopke vseh izdaj ZRC SAZU in povečanje njihove mednarodne odmevnosti

Sočasno z razvojem založniške dejavnosti kot integralnim delom raziskovalnega procesa in kot pomemben nosilec mednarodne odmevnosti raziskovalnih rezultatov si Založba ZRC prizadeva za dvig kakovostne ravni revij in monografij ter za korektno in transparentno izvedene recenzentske postopke. To zagotavlja kakovost in verodostojnost objavljenih prispevkov, strokovno pripravo publikacij ter dolgoročno sledljivost in uporabo rezultatov z uvajanjem sodobnih identifikatorjev (DOI). Poleg tega sledi zahtevam financerjev glede odprte znanosti, vključno s politikami Obzorje Evropa in Plan S, s čimer prispeva k širjenju znanja ter spodbujanju etičnega in dostopnega znanstvenega publiciranja.

V letu 2025 je Založba ZRC postala nacionalni koordinator vseevropskega portala znanstvenih revij z diamantnim dostopom (Diamond Discovery Hub, DDH), v katerega smo uvrstili 113 slovenskih revij, ki ustrezajo diamantnemu kriteriju. Naš seznam več kot 200 revij je uporabila Univerza v Mariboru, ki razvija portal za monitoring odprte znanosti. V okviru združenja OPERAS-SI, ki ga prav tako koordinira Založba ZRC, smo se posebej posvetili tematiki vloge uredništva v zvezi z dostopnostjo raziskovalnih podatkov. Ker v humanistiki (revije ZRC SAZU so večinoma s področja humanistike) praksa navajanja in objavljanja raziskovalnih podatkov še ni razvita, je bila ta tematika v razpravah še posebej izpostavljena.

Pomemben element dviga mednarodne odmevnosti je sistematično širjenje prostega dostopa: v letu 2025 je bilo v repozitoriju OMP prosto dostopnih že 1022 monografij, to je približno 64 % vseh monografij Založbe ZRC. Mednarodni doseg publikacij se kaže tudi v njihovi prisotnosti na globalnih platformah. Digitalne izvode še vedno odlagamo tudi na portal Google Books, ki pa se je preoblikoval in nekatere od skupaj 1362 tam oddanih publikacij še niso vidne; v letu 2025 so si obiskovalci te storitve ogledali 621.000 strani naših knjig.

Pomembni so tudi prevodi in objave v tujih jezikih, ki rezultate raziskovalnega dela ZRC SAZU umeščajo v širši evropski in svetovni prostor. Angleška publikacija *Dancing Heritage* je bila prevedena v še šest jezikov, med njimi so prve knjige Založbe ZRC v norveščini, romunščini in nizozemščini. Tudi vseh 12 publikacij z naslovom

Episkop, ki jih je Raziskovalna postaja v Novi Gorici pripravila v sklopu evropske prestolnice kulture GO!2025, je večjezičnih.

Založba ZRC je izdajatelj **12 znanstvenih revij**, ki so indeksirane v uglednih mednarodnih bazah (Scopus in/ali WoS, DOAJ) in drugih bibliografskih bazah:

Acta Carsologica: Aquatic Sciences and Fisheries Abstracts (ASFA); Current Geographical publications; Directory of Open Access Journals (DOAJ); GeoRef; PubMed; Science Citation Index Expanded (SCI-EXPANDED); Scopus; Zoological Record.

Acta Geographica Slovenica: Current Geographical publications; Directory of Open Access Journals (DOAJ); European Reference Index for the Humanities and Social Sciences (ERIH PLUS); GeoRef; IBZ Online (Internationale Bibliographie der geistes- und sozialwissenschaftlichen Zeitschriftenliteratur); Science Citation Index Expanded (SCI-EXPANDED); Scopus; Scopus (d).

Acta historiae artis Slovenica: Directory of Open Access Journals (DOAJ); European Reference Index for the Humanities and Social Sciences (ERIH PLUS); IBZ Online (Internationale Bibliographie der geistes- und sozialwissenschaftlichen Zeitschriftenliteratur); Scopus (d); Scopus (h).

Arheološki vestnik: Arts & Humanities Citation Index (A&HCI); Anthropology Plus; Directory of Open Access Journals (DOAJ); European Reference Index for the Humanities and Social Sciences (ERIH PLUS); GeoRef; IBZ Online (Internationale Bibliographie der geistes- und sozialwissenschaftlichen Zeitschriftenliteratur); Scopus (d); Scopus (h).

De musica disserenda: Directory of Open Access Journals (DOAJ); Abstracts of Music Literature (RILM); IBZ Online (Internationale Bibliographie der geistes- und sozialwissenschaftlichen Zeitschriftenliteratur); Scopus (h).

Dve domovini: Directory of Open Access Journals (DOAJ); European Reference Index for the Humanities and Social Sciences (ERIH PLUS); International Bibliography of the Social Sciences (IBSS); IBZ Online (Internationale Bibliographie der geistes- und sozialwissenschaftlichen Zeitschriftenliteratur); Sociological Abstracts; Scopus (d).

Filozofski vestnik: Arts & Humanities Citation Index (A&HCI); European Reference Index for the Humanities and Social Sciences (ERIH PLUS); IBZ Online (Internationale Bibliographie der geistes- und sozialwissenschaftlichen Zeitschriftenliteratur); Philosopher's Index; Scopus (h).

Hacquetia: Biological Abstracts; BIOSIS Previews; CAB Abstracts; Emerging Sources Citation Index; Scopus.

Jezikoslovni zapiski: Directory of Open Access Journals (DOAJ); BrillOnline (Linguistic Bibliography); IBZ Online (Internationale Bibliographie der geistes- und sozialwissenschaftlichen Zeitschriftenliteratur); MLA International Bibliography; Scopus (d); Scopus (h).

Studia mythologica Slavica: Anthropology Plus; BrillOnline (Linguistic Bibliography); Directory of Open Access Journals (DOAJ); European Reference Index for the Humanities and Social Sciences (ERIH PLUS); IBZ Online (Internationale Bibliographie der geistes- und sozialwissenschaftlichen Zeitschriftenliteratur); Scopus (d).

Traditiones: Anthropology Plus; BrillOnline (Linguistic Bibliography); Directory of Open Access Journals (DOAJ); European Reference Index for the Humanities and Social Sciences (ERIH PLUS); IBZ Online (Internationale Bibliographie der geistes- und sozialwissenschaftlichen Zeitschriftenliteratur); MLA International Bibliography; Scopus (d); Scopus (h).

14) Spodbujanje sodelovanja z raziskovalkami in raziskovalci drugih domačih in tujih ustanov in krepitev medinstitucionalnega sodelovanja

ZRC SAZU se pomena mednarodnega sodelovanja že dolgo zaveda. Za razvoj znanosti je le-to pomembno zaradi prenosa znanja ter vpliva na družbo na nacionalni in mednarodni ravni. Internacionalizacija znanosti se lahko manifestira v različnih oblikah, in sicer kot mednarodni projekti, medinstitucionalna partnerstva in sporazumi, mednarodne konference in simpoziji, izmenjave raziskovalcev in študentov ter raziskovalni obiski, skupne publikacije in mednarodni izobraževalni programi. Sodelovanje poteka na ravni posameznikov in posameznikov, raziskovalnih skupin in tudi ustanove kot celote, in sicer v neformalnih oblikah (na primer skupne objave, udeležba na konferencah) in formalizirano v okviru različnih projektov ARIS (preglednici 8.4.15 in 8.4.16), mednarodnih projektov (preglednice od 8.4.20 do 8.4.22 in 8.4.24) in tudi mednarodnih projektov iz naslova mednarodnega sodelovanja MVŠZI (projekta TETARCH in TICTOC) iz preglednice 8.4.13.

Skupne publikacije postajajo vse pogostejša oblika sodelovanja. Od 229 člankov (enote 1.01, 1.02 in 1.03 v Sicrisu z dne 2. 2. 2026) jih je 134 napisanih v soavtorstvu in 73 od teh (58 %) s soavtorji in soavtoricami s tujih ustanov.

Pozornost smo posvetili **mreženju zlasti s tujimi ustanovami**, ki so uspešne na mednarodnih razpisih. Pri tem smo se naslonili na že uveljavljene mreže in se s pomočjo spletnih predstavitev predstavili tudi širši akademski javnosti. Na različne načine smo poskušali krepiti prepoznavnost ustanove, in sicer prek članstev v mednarodnih organizacijah in društvih ter z udeležbo na konferencah, delavnicah, informativnih dnevih in drugih dogodkih. Posebej omenjamo mednarodne konference kot pomembno orodje navezovanja in ohranjanja stikov v globalni akademski skupnosti. V Sicrisu (2. 2. 2026) je od 254 enot v kategorijah 3.15 in 3.16 (Prispevek na konferenci brez natisa in Vabljenje predavanja na konferenci brez natisa) 133 takih, ki so bile v okviru konferenc v tujini in od 116 prispevkov na konferencah v Sloveniji jih je bilo 50 na konferencah z mednarodno udeležbo.

Medinstitucionalna partnerstva in sporazumi: ZRC SAZU sodeluje s tujimi ustanovami v okviru mednarodnih projektov in sporazumov o sodelovanju. Drugo desetletje poteka t. i. Slovenska raziskovalna iniciativa, to je sodelovanje med ZRC SAZU, Society for Slovene Studies ter Centrom za slovanske in vzhodnoevropske študije Univerze v Ohiju s podporo MVZI. Namen sodelovanja je izmenjava slovenskih in severnoameriških raziskovalcev in raziskovalcev predvsem s področja humanistike. ZRC SAZU ima podpisane večstranske sporazume o sodelovanju z univerzami in raziskovalnimi ustanovami po svetu, še največ s področja krasoslovja, ki ZRC SAZU utrjujejo kot vodilno ustanovo s tega področja. Vsako leto pa širimo mrežo sodelovanj. Leta 2025 smo podpisali sporazuma s Kulturnim centrom "Jevto Dedijer" Bileća in Institutom za noviju istoriju Srbije iz Beograda za sodelovanje v okviru projekta STONE.

8.4.3.2 Strateški cilj II: Visoko usposobljeni, odgovorni, motivirani in zdravi zaposleni

Cilj II izhaja iz obstoječih prednosti ZRC SAZU, kot so visoka usposobljenost zaposlenih, raznolike raziskovalne skupine ter močna tradicija medgeneracijskega prenosa znanja. Kljub temu obstajajo slabosti, kot sta pomanjkanje mladih kadrov in šibka kadrovska mobilnost. Priložnosti se kažejo v povečanju mednarodne mobilnosti in izpopolnjevanju zaposlenih, nevarnosti pa v omejenem financiranju in togosti zakonodaje. Cilji zato vključujejo oblikovanje povezanih raziskovalnih skupin, strokovno kadrovanje in razvoj kariernih poti, privabljanje mladih raziskovalcev, nenehno strokovno izobraževanje, zagotavljanje zdravega delovnega okolja ter uveljavljanje akademskih vrednot, enakosti spolov in ničelne tolerance do nedopustnih praks.

1) Močne in povezane raziskovalne skupine s čutom pripadnosti in odgovornosti

Raziskovalna odličnost se ne vzdržuje le z individualnimi dosežki, temveč predvsem z dolgoročno stabilnimi in vsebinsko koherentnimi ekipami. Zato se sistematično krepí skupinska dinamika in občutek pripadnosti prek načrtovanih skupnih aktivnosti, ki povezujejo zaposlene ter podpirajo prenos znanja znotraj skupin – med drugim tudi s strokovnimi ekskurzijami (leta 2025 je bila v Kamniku), internimi srečanji (prednovoletno srečanje decembra, dogodek ZRC zvezda na obzorju zadnji teden novembra) in zborom zaposlenih. Vsako leto enkrat direktor v sodelovanju s predstavnikoma reprezentativnih sindikatov SVIZ ter Sindikata ZRC SAZU in SAZU organizira zbor zaposlenih; leta 2025 je bil 25. septembra in na njem so bila obravnavana vprašanja urejanja odnosov na delovnem mestu ter predstavljeni procesi na področju nagrajevanja delovne uspešnosti in uporabe umetne inteligence v raziskovanju.

2) Strokovno kadrovanje s poudarkom na kakovosti in razvoj kariernih poti posameznika v skladu s potrebami raziskovalne skupine

Pri kadrovanju ZRC SAZU daje prednost kakovosti, sposobnosti skupinskega dela in dolgoročni krepitvi raziskovalnih skupin, zato kadrovske odločitve načrtuje premišljeno in jih povezuje z vsebinskimi prioritetami programov ter razvojnimi potrebami posameznih inštitutov. Hkrati skrbimo za strokovno rast in razvoj in s tem krepimo karijerne možnosti raziskovalcev in raziskovalnic. Takšen pristop omogoča bolj transparentno napredovanje, večjo motivacijo zaposlenih ter učinkovitejše oblikovanje raziskovalnih ekip, ki lahko prevzemajo tudi zahtevnejše raziskovalne in vodstvene naloge v nacionalnem in mednarodnem okolju. Posebna pozornost je bila namenjena razvoju mladih raziskovalcev, zagotavljanju ustreznega obsega kadrovske prenove programskih skupin ter podpori kakovostnemu usposabljanju. ZRC SAZU je hkrati spodbujal prožno povezovanje raziskovalnega, pedagoškega in organizacijskega dela, kar je omogočalo prilagojen razvoj kariere posameznikov.

3) Spodbujanje in omogočanje izpopolnjevanja in pridobivanja izkušenj na domačih in tujih znanstvenih in visokošolskih ustanovah ter prenosa znanja

ZRC SAZU že dolgo spodbuja in omogoča pridobivanje izkušenj na domačih in tujih akademskih ustanovah ter s prožno kombinacijo pedagoškega, raziskovalnega in organizacijskega dela omogoča razvijanje kariere posameznic in posameznikov. To je dolgoročna naložba v kakovost raziskovalnega dela in mednarodno konkurenčnost. Posebna pozornost je namenjena tudi prenosu pridobljenega znanja nazaj v raziskovalne skupine, bodisi prek deljenja izkušenj, notranjih predstavitev ali vključevanja novih pristopov v tekoče projekte.

145 sodelavk in sodelavcev je sodelovalo v ustanovah terciarnega izobraževanja doma in v tujini³⁰:

- Podiplomska šola ZRC: 78
- Univerza v Ljubljani: 38
- Univerza v Mariboru: 22
- Univerza na Primorskem: 16
- Univerza v Novi Gorici: 33
- na fakultetah in različnih visokih šolah v Sloveniji: 21
- na izobraževalnih ustanovah v tujini: 11

V sistemu COBISS (2. 2. 2026) je z letnico 2025 vpisanih 7 mentorstev doktorskih disertacij, 22 mentorstev magistrskih in diplomskih del, 4 somentorstva doktorskih disertacij in 17 somentorstev na različnih stopnjah diplomskega in magistrskega študija. Zabeleženih je tudi 85 predavanj na tujih univerzah.

Pomembna prvina pridobivanja izkušenj so raziskovalni obiski v tujini, ki so financirani iz programov in projektov, od leta 2022 pa tudi iz sredstev RSF. Leta 2025 je bilo na vsaj enomesečnem obisku 14 naših sodelavk in sodelavcev (preglednica 8.14.9), od tega šest iz naslova RSF.

4) Ohranjanje ustreznega števila mladih raziskovalcev, ki bo omogočalo kadrovsko prenovo programskih skupin, in zagotavljanje njihovega kakovostnega izobraževanja in učinkovitega usposabljanja

Sistematično se skrbi za stabilno vključevanje mladih v raziskovalne programe in projekte, hkrati pa se poudarja kakovostno izobraževanje in učinkovito usposabljanje, ki mladim omogoča samostojen raziskovalni razvoj, odgovorno raziskovalno delo ter postopno prevzemanje zahtevnejših nalog.

V tem programskem obdobju smo predvideli skupno 49 mest za mlade raziskovalce; vsako leto po 8 oziroma eno leto 9. Razpisi tečejo po načrtani poti, tako da bomo na koncu obdobja dosegli načrtano število.

Leta 2025 je doktoriralo sedem mladih raziskovalcev, in sicer Špela Čonč, Manca Filak, Lucija Mandić, Rok Mrvič, Uroš Novak, Miha Sušnik in Anja Trobec.

5) »Lov na kadre«: sodelovanje s študentkami in študenti v času študija, motiviranje že zaposlenih vrhunskih raziskovalk in raziskovalcev za zaposlitev na ZRC SAZU

Aktivno sodelujemo z različnimi univerzami in visokošolskimi zavodi, kjer so raziskovalci ZRC SAZU v okviru pedagoškega procesa prepoznavali in pritegnili perspektivne študentke in študente. Redno smo izvajali študentsko prakso, omogočali vključevanje študentov v tekoče raziskovalne projekte in jih motivirali za nadaljnjo zaposlitev na ZRC SAZU.

Leta 2025 je na ZRC SAZU gostovalo 41 tujih raziskovalk in raziskovalcev, večinoma za krajše obdobje. Od tega jih je bilo 40 % mladih (do deset let po doktoratu) (preglednici 8.14.9 in 8.4.10). Da bi spodbudili daljša gostovanja tujih raziskovalcev, smo znotraj RSF oblikovali shemo za gostovanja. Leta 2025 sta bili iz tega naslova dve enomesečni gostovanji. V shemi RSF je posebno mesto za raziskovalce na začetku kariere, ki bi na ZRC SAZU prijavi projekt MSCA.

³⁰ Seštevek po izobraževalnih ustanovah je večji od celokupnega števila, ker so nekateri angažirani na več ustanovah.

V zadnjih letih se kot pomemben dopolnilni vir uveljavljajo tudi sredstva Javnega poziva za (so)financiranje projektov za krepitev mednarodne mobilnosti slovenskih raziskovalcev in raziskovalnih organizacij ter za spodbujanje mednarodne vpetosti slovenskih prijaviteljev. V okviru shem NOO-C3.K8.IC A in B smo leta 2025 izvajali sedem projektov, kar je omogočilo zaposlitev sedmih obetavnih raziskovalk in raziskovalcev (preglednica 1.7.26).

Iz naslova Javnega štipendijskega, razvojnega, invalidskega in preživninskega sklada RS smo v shemi Gostovanja na slovenskih visokošolskih zavodih gostili tri raziskovalke in enega raziskovalca (preglednica 8.4.13).

Iz naslova RSF, shema Kadrovska krepitev in internacionalizacija raziskovalnih skupin, je zaposlen en tuji doktorski študent.

6) Nadaljevanje s stalnim strokovnim izobraževanjem zaposlenih na vseh ravneh in še posebej tistih, ki vstopajo v vloge vodij (projektov, skupin itd.)

Sodoben razvoj znanosti prinaša zahteve po novih znanjih. Poleg strokovnega znanja s svojega raziskovalnega področja morajo zaposleni pridobiti tudi horizontalne veščine, potrebne za izvajanje raziskav: etika in integriteta raziskovanja, enakost spolov, upravljanje raziskovalnih podatkov ter učinkovita komunikacija znanosti. Zaposleni na administrativnih in strokovnih delovnih mestih pa potrebujejo kontinuirano izobraževanje iz naslova vedno kompleksnejšega zakonodajnega okolja in vse strožjih zahtev financerjev.

Pri nadaljevanju stalnega strokovnega izobraževanja zaposlenih ZRC SAZU krepi kompetence na vseh ravneh, pri čemer posebno pozornost namenja tistim, ki vstopajo v vodstvene vloge (vodje projektov, skupin, programov), saj kakovost vodenja neposredno vpliva na uspešnost izvedbe raziskav, delovno kulturo in učinkovito rabo virov. Izvedena izobraževanja so razvidna iz preglednice 8.4.30. Izobraževanja iz naslova odprte znanosti so zajeta v poglavju 7.

Preglednica 8.4.30: Strokovna izobraževanja, ki smo jih organizirali leta 2025

Datum	Naslov	Po spletu/v živo	Ciljna skupina	Število udeležencev
6. 1.	Razlike med pisanjem projektne prijave in znanstvenega članka	v živo	raziskovalci	26
20. 1.	Evalvacija (predstavitev načina evalvacije in primeri uspešnih evalvacij projektnih predlogov ZRC SAZU)	v živo	raziskovalci	18
21. 1.	Young researchers publishing workshop ³¹	v živo	raziskovalci	2
12. 2.	OPERAS-SI: Delavnica o rabi OJS in iThenticate (v sodelovanju z INZ in UL)	po spletu	raziskovalci	30
12. 5.	Okvirni program – oblikovanje, sprejemanje, prihodnost	v živo	raziskovalci	14
17. 9.	ERC srečanje dobitnikov z zainteresiranimi raziskovalci	v živo	raziskovalci	23
10. 11.	From a Great Idea to a Great Publication ³²	po spletu	raziskovalci	10
14. 11.	Izobraževanje za novo zaposlene	v živo	novi zaposleni (od decembra 2024 do novembra 2025)	29
19. in 20. 3. 2025	Prva konferenca strokovnih sodelavk in sodelavcev ZRC SAZU	v živo	vsi strokovni sodelavci	44

³¹ Organizator ISCAR (International Scientific Committee on Research in the Alps) za mlade raziskovalce iz alpskih držav, ki so sodelovali na natečaju za najboljše diplomske (magistrske naloge). Ker sta bila dva od treh izvajalcev z ZRC SAZU, so bili na delavnico povabljeni vsi naši mladi raziskovalci. Številke so samo za zaposlene na ZRC SAZU.

³² Okrogla miza je bila organizirana za mednarodno javnost. Posebej so bili povabljeni zaposleni na ZRC. Med udeleženkami in udeleženci so prevladovali raziskovalke in raziskovalci na začetku kariere.

7) Nadaljevanje skrbi za zdravje in dobrega počutja zaposlenih v okviru promocije zdravja na delovnem mestu ter spodbujanje zdravega razmerja med poklicnim in zasebnim življenjem

ZRC SAZU je v letu 2025 nadaljeval z izvajanjem promocije zdravja na delovnem mestu kot podporo dobremu počutju zaposlenih ter kot del prizadevanj za kakovostno in spodbudno delovno okolje. Poseben poudarek je bil namenjen dejavnostim za zmanjševanje obremenitev, povezanih z delom, zlasti z dolgotrajnim sedečim delom.

Zaposlenim so bile na voljo različne aktivnosti, med drugim serija kratkih video posnetkov z vajami za razgibavanje in sproščanje, ki so omogočali izvajanje kratkih gibalnih odmorov med delovnim časom. Poleg tega so potekale redne spletne sprostitevne delavnice, usmerjene v tehnike meditacije, dihalne vaje in sproščanje, ter spletne vadbe pilatesa. Del ponudbe je bila tudi organizirana skupinska rekreacija: badminton, plavanje, pilates, plezanje. V letu 2025 se je ZRC SAZU ponovno pridružil akciji Polni zagona kolesarimo v službo v okviru projekta CARE4CLIMATE.

Kot dodatna oblika podpore je bila zaposlenim omogočena možnost anonimnega individualnega razbremenilnega pogovora, namenjenega psihološki podpori in obravnavi osebnih stisk.

Skrb za dobro počutje zaposlenih se je v letu 2025 dopolnjevala tudi z ukrepi za boljše ravnotežje med delom in zasebnim življenjem. Ti so vključevali možnost dela na daljavo, fleksibilen delovni čas ter uveljavljanje pravice do odklopa. Pravica do odklopa je bila formalno podrobneje urejena 19. 6. 2025 s sprejetjem Pravilnika o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o delovnem času.

8) Spodbujanje akademskih vrednot ter razvijanje profesionalnih in etičnih praks

Z izobraževanji, ozaveščanjem in informiranjem krepimo kulturo raziskovalne etike in integritete, odgovornega ravnanja s podatki in drugih akademskih vrednot. Na sistemski ravni je zagotovljeno spoštovanje avtorskih ter uredniških načel (točka 8 v poglavju 8.4.3.4), hkrati pa se spodbuja profesionalna komunikacija in argumentirana razprava znotraj raziskovalnih skupin ter navzven.

Poročilo o etiki in integriteti je v poglavju 6.

9) Izvajanje načrta enakosti spolov

Poročilo o aktivnostih s področja enakosti spolov je v poglavju 5.

10) Skrbeti za spoštovanje dela vseh zaposlenih na ZRC SAZU

Pri skrbi za spoštovanje dela vseh zaposlenih ZRC SAZU razvija organizacijsko kulturo, ki prepoznava raznolikost prispevkov k raziskovalnemu procesu – od raziskovalnega dela do strokovne, tehnične in administrativne podpore, brez katere kakovostno delovanje institucije ni mogoče. Spoštovanje se zato razume kot praktično načelo, ki se kaže v profesionalni komunikaciji, pravični obravnavi in vidnosti dela posameznikov. Za večjo vidnost podpornih služb ZRC SAZU od leta 2017 podeljuje nagrado modri znak ZRC SAZU strokovnim sodelavkam in sodelavcem. Modri znak dopolnjuje nagrade za raziskovalne dosežke (zlati in srebrni znak, častni član ZRC SAZU in zaslužni raziskovalec ZRC SAZU). Za leto 2025 sta ga prejela Sonja Stamenkovič, strokovna sodelavka na Inštitutu za raziskovanje krasa v Postojni, in Marko Jevnikar, vodja tehnične službe ZRC SAZU.

11) Ničelna toleranca do vseh oblik trpinčenja in nadlegovanja na delovnem mestu in v povezavi z delom ter preprečevanje in sankcioniranje nedopustnih praks

ZRC SAZU ima sprejet Pravilnik o ukrepih proti nasilju, nadlegovanju in trpinčenju (objavljen na spletni strani v slovenskem in angleškem jeziku: <https://www.zrc-sazu.si/sl/strani/dokumenti-in-pravilniki>), ki določa ničelno toleranco do vseh ravnanj, ki posegajo v dostojanstvo posameznic in posameznikov. Leta 2025 je bil izpeljan interni razpis za candidature za zaupne osebe (za podporo in pomoč osebam, katerih dostojanstvo je kršeno) ter osebe, potrjene kot primerne za članstvo v komisiji za ugotovitev dejstev in okoliščin v zvezi s prijavo kršitve dostojanstva. Na podlagi prejetih prijav in samokandidatur je direktor imenoval 7 zaupnih oseb (z veljavnostjo do preklica) ter 16 potrjenih oseb (za obdobje petih let). Poseben poudarek je namenjen tudi obveščanju, usposabljanju in drugim preventivnim dejavnostim. V letu 2025 je bilo izvedeno usposabljanje za zaupne osebe.

V letu 2025 so bile vložene štiri prijave o domnevnem trpinčenju, kršitvi osebnega dostojanstva oziroma nadlegovanju na delovnem mestu ali v povezavi z delom. V vseh primerih so bile imenovane tričlanske komisije, sestavljene iz zaposlenih na ZRC SAZU. Za strokovno podporo delu komisij je bila sklenjena pogodba o sodelovanju z zunanjo pravno strokovnjakinjo. Do konca leta 2025 so bili zaključeni trije postopki. V enem primeru je bila ugotovljena kršitev dostojanstva, v ostalih dveh zaključenih postopkih pa kršitve niso bile ugotovljene.

8.4.3.3 Strateški cilj III: Nacionalno in mednarodno prepoznavna ustanova, ki prispeva h krepitvi položaja in vloge znanosti v družbi

Strateški cilj III izhaja iz obstoječih prednosti ZRC SAZU, kot so visok ugled v slovenskem raziskovalnem prostoru, dobra promocija rezultatov in številni publikacijski kanali. Kljub temu obstajajo slabosti, kot so nizka navzočnost v najvišjih mednarodnih telesih, manjše zastopanje v uredniških odborih referenčnih tujih revij ter predolgo ime, ki zmanjšuje prepoznavnost. Priložnosti se kažejo v krepitvi mednarodnih povezav in organizaciji vrhunskih znanstvenih srečanj. Cilji zato vključujejo krepitev mednarodne prisotnosti, spodbujanje sodelovanja v mednarodnih konzorcijih, soorganizacijo znanstvenih dogodkov z uglednimi ustanovami ter povečanje vpliva znanosti v družbi ob krepitvi javne rabe slovenskega jezika.

1) Krepitev prepoznavnosti ZRC SAZU v domačem in mednarodnem prostoru, posebej v splošni javnosti

ZRC SAZU si je s številnimi dogodki in drugimi aktivnostmi pridobil sloves družbenokritične in intelektualnoproductorne ustanove z raziskovalci in raziskovalkami, ki niso dejavni le na področju raziskav, temveč se kot javni intelektualci in intelektualke izrekajo o pomembnih vprašanjih družbe in sodobnega sveta. ZRC SAZU je soustanovitelj Koordinacije raziskovalnih inštitutov Slovenije (KOsRIS) in pobudnik slovenske podružnice Shoda za znanost.

ZRC SAZU krepi prepoznavnost kot raziskovalna ustanova, ki deluje v javnem interesu in svoje raziskovalne rezultate umešča v širši družbeni prostor, tako na nacionalni kot na mednarodni ravni. Pridobil si je sloves družbenokritične in intelektualnoproductorne ustanove. Prepoznavnost se gradi z vsebinsko relevantnimi raziskavami in aktivnim odpiranjem znanstvenih tem javnosti, pri čemer pomembno vlogo igrajo tudi dogodki in projekti z večjo vidnostjo. Kot primer takšnega javno odmevnega povezovanja raziskovalnega dela in družbe izstopa program Episkop v okviru EPK GO! 2025 v Novi Gorici, ki je skozi celoletno serijo dogodkov in publikacij omogočil prepoznavno prisotnost ZRC SAZU v regionalnem in širšem prostoru ter okrepil razumevanje vloge znanosti v javnosti.

Sodelovanje ZRC SAZU v mednarodnem raziskovalnem okolju med drugim vključuje sooblikovanje jezikovne politike na mednarodni ravni s sodelovanjem pri Evropski zvezi državnih jezikovnih ustanov (European Federation of National Institutions for Language) in prispevkom preko članstva v izvršnem odboru zveze, sooblikovanje evropske terminološke politike s sodelovanjem pri EAFT (European Association for Terminology) in članstvom v upravnem odboru zveze ter sooblikovanje politike na področju regionalnih in manjšinskih jezikov s sodelovanjem pri dejavnostih v okviru Odbora strokovnjakov za Evropsko listino za regionalne in/ali manjšinske jezike pri Svetu Evrope. Ob tem pomemben del mednarodnega delovanja predstavljajo tudi članstva v Evropski svetovalni skupini za znanost in tehnologijo (E-STAG) pri Uradu OZN za zmanjševanje naravnih nesreč (UN DRR), članstvo v EU mreži znanja o civilni zaščiti ter v Skupnosti za evropske raziskave in inovacije za varnost – CERIS – ter zastopanje Slovenije v imenoslovnih organih Organizacije združenih narodov (OZN) in sodelovanje v skupini izvedencev OZN za zemljepisna imena, skladno z delovanjem v okviru UNGEGN.

Mednarodno prepoznavnost ZRC SAZU krepi tudi vidna prisotnost raziskovalk in raziskovalcev na uglednih javnih in strokovnih dogodkih v tujini. Ana Jelenc je bila glavna govorka na dogodku »100 Years of Healing Presence Around the World«, ki je potekal v Lordski zbornici v Londonu.

Pomembno vlogo pri krepitvi prepoznavnosti ima Založba ZRC, ki si s svojimi tiskanimi izdajami prizadeva za stalno prisotnost na slovenskem knjigotršnem prostoru, s sodelovanjem v mednarodnem združenju OPERAS pa krepi tudi mednarodno sodelovanje. Leta 2025 je konzorcij OPERAS-SI s svojimi aktivnostmi združil najpomembnejše slovenske založnike znanstvenega tiska. Založba je v letu 2025 organizirala 124 prireditev, 97 se jih je v okviru prireditev evropske prestolnice kulture odvijalo v Knjigarni Maks v Novi Gorici. Poleg tega je založba sodelovala še na 29 prireditvah drugih organizatorjev, tako na tradicionalnih slovenskih sejamskih

priredivah (Liber.ac, Sejem na zraku, Mesto knjige, Festival Tinta, Slovenski knjižni sejem) kot mednarodnih (Leipzig, Frankfurt).

Ena najbolj odmevnih akcij – 67 prispevkov v različnih medijih – je *Beseda leta*, ki je potekala že desetič zapored. Izmed enajstih finalistk je bila na prireditvi za besedo leta 2025 razglašena beseda *božičnica*, za kretnjo leta pa kretnja za *geopestro*.

2) Kvalitativno večja prisotnost raziskovalcev in raziskovalk v medijih

Kvalitativna prisotnost raziskovalk in raziskovalcev ZRC SAZU v medijih temelji na strokovnosti, verodostojnosti in družbeni relevantnosti njihovih prispevkov. Z javnimi nastopi in komentarji pomagajo naslavljati kompleksna družbena vprašanja ter prispevajo k informirani javni razpravi. Posebna pozornost je namenjena inkluzivnosti vsebin, raznolikosti perspektiv in dostopnosti znanja. S tem medijska prisotnost raziskovalnega dela prispeva k širšemu razumevanju znanosti in ima potencial opolnomočiti različne javnosti.

V letu 2025 je ZRC SAZU zabeležil obsežno medijsko prisotnost, skupno **1.414 objav** v tiskanih medijih, na radiu, televiziji in spletu. V **tiskanih medijih** je bilo objavljenih **717 prispevkov**, na **radiu** je bilo skupaj **191 objav**, na **spletu** je bilo zabeleženih **370 prispevkov**, na **televiziji** pa je bilo evidentiranih **136 objav**. Najpogostejše omenjena tema v letu 2025 je bila »Beseda leta«, ki se je pojavila v 67 prispevkih.

3) Krepitev vsebinsko osredotočenega komuniciranja na družbenih omrežjih

Vsebinsko osredotočeno komuniciranje ZRC SAZU na družbenih omrežjih trenutno poteka na platformah Facebook in Instagram. Objave so usmerjene v predstavitev raziskovalnih dosežkov, projektov in strokovnih uvidov pa tudi poobjavljanju medijskih prispevkov, v katerih nastopajo raziskovalke in raziskovalci ZRC SAZU. Tak pristop spodbuja sinergijo med raziskovalnim delom in javnostjo ter krepi institucionalno prepoznavnost. Hkrati prispeva k večji odpornosti komuniciranja z osredotočanjem na kakovost, konsistentnost in relevantnost vsebin.

Na Facebooku ima profil približno 7.900 všečkov (sledilcev) in aktivne odzive sledilcev, na Instagramu pa okoli 2.700 sledilcev, ki se redno odzivajo na objave z všečki in komentarji.

4) Zagon platforme za večmedijsko komuniciranje

ZRC SAZU z zagonom platforme za večmedijsko komuniciranje vzpostavlja osrednje okolje za povezovanje znanstvenih vsebin v različnih formatih. Orodja, kot sta video in fotografija, podprta z besedo, se bodo v prihodnje razširila tudi na avdio formate ter samostojne besedilne in interaktivne predstavitve raziskovalnih rezultatov, s čimer se bosta izboljšali dostopnost raziskovalnih spoznanj in njihova trajnejša uporaba v javnosti.

5) Sinergijsko delovanje in povezovanje vseh akterjev komuniciranja znanosti na ZRC SAZU

ZRC SAZU krepi sinergijsko delovanje vseh udeležencev komuniciranja znanosti – raziskovalcev in raziskovalk, podpornih služb, projektnih ekip, založbe in vodstva –, da bi komunikacija izhajala iz skupnih vsebinskih prioritet ter bila izvedena dosledno, kakovostno in usklajeno. Takšen pristop zmanjšuje razpršenost sporočil, omogoča učinkovitejšo rabo kanalov ter krepi prepoznavnost institucije kot celote, ne le posameznih enot.

6) Krepitev sodelovanja z vrhunskimi slovenskimi in tujimi raziskovalnimi ustanovami

ZRC SAZU krepi sodelovanje z vrhunskimi raziskovalnimi ustanovami v Sloveniji, zamejstvu in po svetu ter s tujimi ustanovami. Sodelovanje je raznoliko in široko razvejeno, vidno v sodelovanju na projektih (samo na projektih iz okvirnega programa smo v letu 2025 sodelovali z več kot 100 akademskimi ustanovami), raziskovalnih obiskih, soavtorstvu in pri izvajanju pedagoških vsebin. Če omenimo le slednje; več kot 140 naših zaposlenih sodeluje v pedagoškem programu visokošolskih ustanov. Najtesnejšo povezavo ZRC SAZU z izobraževalnimi ustanovami predstavlja Podiplomska šola ZRC SAZU (PŠ ZRC SAZU) (več v točki 5 poglavja 8.4.3.6). Na področju mednarodnih izobraževalnih programov omenjamo Erasmus Mundus program Migracije in medkulturni odnosi, ki povezuje evropske, indijske in afriške univerze. Drugi primer je doktorski študij krasoslovja, ki ga razvijamo v sodelovanju z Univerzo v Novi Gorici. Je edini tovrstni program na svetu in

obenem Krasoslovno študijsko središče Unesca. V okviru tega pa pripravljamo dvojno doktorsko diplomu s Kitajsko (Junanska univerza), kar krepi globalno akademsko povezovanje.

Pomembno je tudi sodelovanje z zamejskim prostorom, katerega kakovost se med drugim kaže tudi v priznanju Zveze slovenskih kulturnih društev ETS, ki ga je leta 2025 za raziskovalno delo v Kanalski dolini prejela Karmen Kenda-Jež.

7) Dvigovanje zavedanja o pomenu znanstvenih spoznanj v procesih odločanja in aktivno sooblikovanje državnih politik in državnih strateških razvojnih prioritet

Na ZRC SAZU se zavedamo pomena prenosa akademskih spoznanj v proces oblikovanja politik, zato smo sodelovali pri oblikovanju izhodišč, dokumentov ter lokalnih, nacionalnih in sektorskih politik in pri njihovi izvedbi na različnih področjih, pri čemer so bili mehanizmi vključevanja raznoliki – od izvajanja projektov Ciljnega raziskovalnega programa do sodelovanja v različnih odborih in komisijah. Na različnih ravneh smo prispevali k uresničevanju ciljev razvojnih programov in strategij države, lokalnih skupnosti in javnih ustanov, obenem pa smo pri oblikovanju dokumentov in politik ter pri oblikovanju mnenj in sprejemanju informiranih odločitev sodelovali na področjih kulture, jezikovne politike, izobraževanja, raziskovalne politike, migracijskega vprašanja, digitalne preobrazbe, okolja in prostora, regionalnega razvoja, prometa in energetike, obrambe, varnosti in javnega reda, kmetijstva, zdravja ter zunanjih zadev (dodatna pojasnila v točki 9 poglavja 8.4.3.1 in poglavju 8.10).

8) Prizadevanje za večji vpliv in ugled znanosti v družbi

Izvajanje dogodkov za prenos znanja (konference, okrogle mize, razstave, koncerti itd.), ki povečujejo vidnost in prepoznavnost ZRC SAZU v domačem in mednarodnem prostoru, ter spodbujanje vključevanja raziskovalcev v strokovne javne diskusije.

Komunikacijske in promocijske aktivnosti so vključene v organizacijo dela na projektih, kar omogoča raziskovalcem aktivno in usmerjeno predstavljanje rezultatov širši javnosti.

9) Prizadevanje za ustrezno rabo slovenskega jezika in njegov razvoj na vseh področjih javnega življenja

ZRC SAZU prispeva k ustrezni rabi slovenskega jezika in njegovemu razvoju na vseh področjih javnega življenja, saj razume jezik kot temelj kulturne identitete, strokovne natančnosti in vključujoče javne razprave. Posebno pomembno je prenašanje znanstvenih spoznanj v slovenščino tudi tam, kjer so raziskovalni rezultati in ključne razprave običajno dostopni predvsem v angleškem jeziku; pri tem ima pomembno vlogo platforma Alternator, ki deluje kot most med raziskovanjem in slovenskim javnim prostorom ter omogoča, da kompleksne vsebine postanejo razumljive in uporabne tudi v domačem jeziku. Razvoj slovenske strokovne govorice se krepi tudi z oblikovanjem terminoloških slovarjev (leta 2025 sta izšla 2: Tanja Fajfar, Mateja Jemec Tomazin, Valentina Usenik (ur.): *Agronomski terminološki slovar*, in Mateja Jemec Tomazin idr.: *Gasilski terminološki slovar*), delovanjem jezikovne svetovalnice ter nacionalno referenčno jezikovno infrastrukturo, kot je Fran, ki podpira kakovostno rabo jezika v znanosti, izobraževanju, medijih in javni upravi.

Sooblikovanje jezikovne politike RS vključuje sooblikovanje politike na področju jezikovnih virov in jezikovnih tehnologij, sodelovanje v Strokovni komisiji za slovenski jezik na Ministrstvu za kulturo, sodelovanje pri pripravi novih učnih načrtov v okviru Zavoda RS za šolstvo ter sodelovanje pri projektu Prilagodljiva obdelava naravnega jezika s pomočjo velikih jezikovnih modelov (PoVejMo) in s tem prispevek k razvoju jezikovne infrastrukture ter k udeležanju jezikovne politike RS, nenazadnje pa tudi jezikovno in terminološko svetovanje vladnim službam pri pripravi zakonodajnih dokumentov kot tudi drugim javnim uporabnikom (univerzam, javnim zavodom, prevajalskim službam EU itd.).

ZRC SAZU si prizadeva za prevode pomembnih znanstvenih del v slovenščino. Izšli so knjiga *Utopija uniforme*, avtorice Tanje Petrović, ki je sledil prvotni izdaji v ZDA, prevod protivojnega stripa *Vsi so molčali, pa sem molčal tudi jaz* Đorđa Balmazovića in prevod treh knjižic v zbirki Pamflet (Omer Bartov: »Neskončne pravice«, Stanisław Lem: Provokacija, Jeffery D. Sachs: Zahodna politika, Rusija in Ukrajina). V sozaložništvu z založbo Sophia je izšel prevod referenčnega dela o izseljevanju Slovencev v Nemčijo (Rolf Wörsdörfer: Od "vestfalskega" Slovenca do "gastarbajterja"). Večje pozornosti javnosti sta bila deležna prevoda dveh priložnostnih publikacij, futurističnih stripov o Nathanu Neverju italijanske megazaložbe Bonelli.

10) Krepitev identitete (grafična podoba, ime)

ZRC SAZU krepi svojo institucionalno identiteto kot pomemben pogoj prepoznavnosti in zaupanja, saj enotna grafična podoba, dosledna raba imena ter usklajena predstavitev raziskovalnih vsebin javnosti omogočajo jasnejše razumevanje, kdo je nosilec znanja in kakšna je njegova vloga v družbi. Prizadevanja so usmerjena v dosledno rabo imena ZRC SAZU ter nadaljnjo nadgradnjo celostne grafične podobe, vključno s priložnostnimi logotipi ob pomembnih dogodkih in obletnicah.

8.4.3.4 Strateški cilj IV: Informacijsko in infrastrukturno podprto raziskovalno delo

Strateški cilj IV izhaja iz prednosti ZRC SAZU, kot so: visoka mednarodna vpetost v evropske raziskovalne infrastrukture, ugled v infrastrukturnih mrežah ter obsežna in prepoznavna založniška dejavnosti. Zaradi velikih razlik med raziskovalnimi področji, zlasti med humanistiko in naravoslovjem, poenotenje infrastrukturnih rešitev ni mogoče. Ključni izziv je zato načrtovanje, zagotavljanje in usklajevanje raznolike raziskovalne opreme posameznih organizacijskih enot. Uporabljajo se tudi različni metodološki pristopi in programska orodja, kar povečuje potrebo po ciljno usmerjeni podpori in več različnih infrastrukturnih rešitvah. Del storitev in zbirk je odvisen od projektnega financiranja, kar otežuje stabilno vzdrževanje, kadrovsko podporo ter pravočasno načrtovanje nadgradenj. Poleg tega manjka izmenjava informacij med institucijami o potrebah, razpoložljivih storitvah in načrtovanih investicijah. Med priložnostmi izstopa prenos praks med različnimi infrastrukturami pri družbeno aktualnih temah, med tveganji pa naraščajoča birokratizacija postopkov.

Informacijsko in infrastrukturno podporo raziskovalnemu delu na ZRC SAZU v največjem obsegu zagotavljata Infrastrukturna pisarna in Založba ZRC. Ključni dolgoročni cilji vključujejo sistematično izvajanje terenskih, laboratorijskih in informacijskih dejavnosti, vzdrževanje in nadgradnjo nacionalne digitalne infrastrukture ter zagotavljanje dostopa do spletnih servisnih storitev, kot so jezikovni portali. Poseben poudarek je na digitalizaciji arhivskih zbirk, vključevanju podatkov o naravni in kulturni dediščini v evropske repozitorije ter na rednih nadgradnjah institucionalnih zbirk znanstvenih publikacij. Raziskovalno delo se dodatno krepi s posodabljanjem raziskovalne opreme, nadgrajevanjem standardov znanstvenega založništva ter zagotavljanjem kakovostne računalniške podpore.

1) Izvajanje sistematičnih terenskih, laboratorijskih, dokumentacijskih, informacijskih, predstavitvenih in sorodnih dejavnosti pri raziskovalnih programih in projektih

Infrastrukturna dejavnost na ZRC SAZU poteka na treh ravneh. **Infrastrukturna pisarna** opravlja krovno organizacijo infrastrukturne dejavnosti, zagotavlja programsko in strojno opremo, svetuje raziskovalcem in strokovnim sodelavcem na inštitutih ter pripravlja multimedijske vsebine.

Hkrati se infrastrukturna dejavnost v večjem obsegu izvaja tudi na **posameznih inštitutih**, neposredno v podporo raziskovalnim programom in projektom. Ta podpora obsega:

- **terenske dejavnosti** (npr. vzorčenje kamnin in sedimentov, geofizikalne meritve, geomorfološko kartiranje, snemanje zemeljskega površja z brezpilotnimi letalniki, plitve izkope sedimentov, intervjuje in ankete, snemanje dokumentarnih filmov, arheološka izkopavanja, geodetske meritve, sledilne poskuse z vodo, meritve kraških jam, kartiranje vegetacije in biotopov, fotografiranje nacionalnih spomenikov, popis umetnostno-topografskih podatkov ter obiske arhivov, muzejev in drugih ustanov doma in v tujini),

- **laboratorijske dejavnosti** (npr. merjenje velikosti zrn, pripravo in obdelavo vzorcev za analize, sušenje, mikroskopske in geokemijske analize trdnih in tekočih vzorcev, kemijske analize tekočin, pripravo vzorcev in mikroskopske analize arheozooloških, arheobotaničnih in palinoloških vzorcev, pripravo obruskov, vzorčenje odpadnih voda, žaganje, brušenje in poliranje vzorcev kamnin, fosilov in kosti ter raztapljanje kamnin),

- **dokumentacijske dejavnosti** (npr. razvrščanje, katalogiziranje in arhiviranje vzorcev, gradiv in podatkov, statistično obdelavo, urejanje metapodatkov ter vodenje evidenc o uporabi laboratorijske opreme),

- **informacijske dejavnosti** (npr. snemanje govora, besedilne analize, fotografiranje, skeniranje in digitalizacijo rokopisnih virov ali tiskov, prilagajanje podatkovnih baz aktualnim formatom, kot je XML, ter spletno objavo na ustreznih portalih, vzpostavljanje in vodenje podatkovnih zbirk, GIS-analize, modeliranje in avdiovizualno podporo) ter

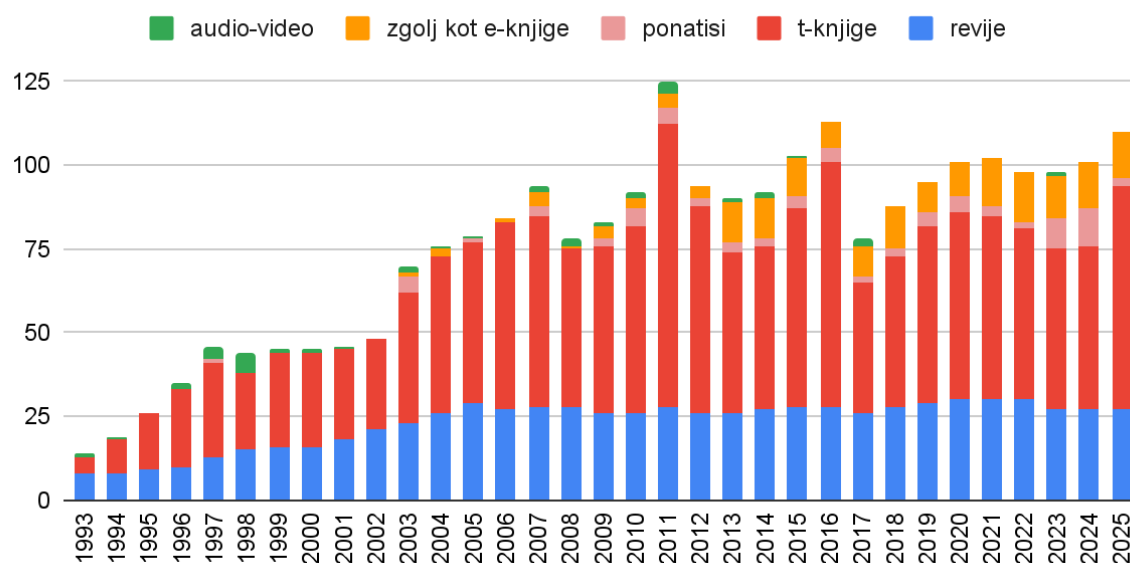
- **predstavitvene dejavnosti** (npr. organiziranje konferenc, simpozijev, delavnic in koncertov, prelom knjig ter postavitev razstav).

Najobsežnejšo in hkrati enotno organizirano raziskovalno infrastrukturo ZRC SAZU predstavlja znanstveno založništvo. Založniška dejavnost poteka v okviru **Založbe ZRC**, ustanovljene leta 1993, in združuje med seboj povezane naloge: uredniško in produkcijsko pripravo ter založništvo znanstvene literature, prodajo knjig in promocijo znanstvenih dosežkov.

Založba ZRC izdaja 16 strokovnih revij ter objavlja izvirne znanstvene monografije, prevode, kritične izdaje virov, leksikografska dela in zemljevide, pretežno v eni od približno 70 knjižnih zbirk in podzbirk. Dejavnost obsega tudi elektronske izdaje (npr. CD-plošče, spletne publikacije) ter avdiovizualno produkcijo. Založba ZRC letno objavi približno 100 publikacij in okoli 40 enot drobnega tiska. V letu 2025 je izšlo 83 monografskih publikacij, med njimi dva ponatisa ter štirinajst publikacij, izdanih samo v elektronski obliki (PDF).

Slika 8.4.1: Produkcija Založbe ZRC od ustanovitve leta 1993 do vključno leta 2025

n = 2401

2) Skrb za nacionalno digitalno infrastrukturo v okviru evropskih infrastruktur (DARIAH, LifeWatch, eLTER, EPOS, CLARIN in novega nacionalnega vozlišča OPERAS)

Od leta 2025 je ZRC SAZU povezan že s šestimi mrežami evropskih raziskovalnih infrastruktur ESFRI (DARIAH, LifeWatch, eLTER, EPOS, CLARIN in OPERAS). Pomemben del infrastrukturnih aktivnosti zato usmerjamo v delovanje nacionalnih vozlišč, usklajevanje storitev in pretok podatkov v evropske sisteme. Pri infrastrukturah LifeWatch, eLTER, EPOS in OPERAS opravljamo tudi vlogo nacionalnega koordinatorskega ter sodelujemo v upravnih in delovnih telesih na evropski ravni, kar nam omogoča, da nacionalne potrebe pravočasno usklajujemo z razvojem evropskih storitev.

V okviru DARIAH (v sodelovanju z Inštitutom za novejšo zgodovino) podpiramo digitalno usmerjene raziskave na področju umetnosti in humanistike ter uporabo računalniških metod pri obravnavi humanističnih virov. Pri LifeWatch prispevamo k dostopu do podatkov in storitev, povezanih z biotsko raznovrstnostjo in opazovalnicami, ter k razvoju e-znanstvenih zmogljivosti za raziskave ekosistemov. V eLTER sodelujemo pri dolgoročnem spremljanju ekosistemov in kritičnih območij ter pri razvoju pristopov, ki povezujejo biološke, geološke, hidrološke in socioekološke podatke. Znotraj EPOS sodelujemo pri dejavnostih, povezanih z opazovanjem trdne Zemlje, ter pri razvoju skupnih metodoloških in podatkovnih rešitev za zbiranje, analizo in predstavljanje raziskovalnih podatkov. Pri CLARIN kot član nacionalnega konzorcija (koordinator je Institut "Jožef Stefan") podpiramo dostop do jezikovnih virov in storitev ter njihovo uporabo in razvoj za raziskave, ki temeljijo na jezikovnih podatkih.

Prav leto 2025 je prineslo tudi okrepljene aktivnosti na področju OPERAS, nove ESFRI infrastrukture za odprto znanstveno komuniciranje v družboslovju in humanistiki. Založba ZRC koordinira delo konzorcija OPERAS,

ustanovljenega decembra 2024, v katerem sodelujejo še Univerza v Ljubljani, Univerza v Mariboru, Univerza na Primorskem, Inštitut za novejšo zgodovino in Centralna tehniška knjižnica. Na petih rednih srečanjih so se kot opazovalke pridružile tudi tri ustanove (ZRS Koper, Univerza v Novi Gorici in Pedagoški inštitut). Med izvedenimi nalogami izpostavimo pripravo izobraževanj o OJS (objavljenih tudi na YouTube kanalu ZRC SAZU), pripravo predloge besedila o ravnanju z raziskovalnimi podatki za potrebe znanstvenih revij ter zbiranje organizacijskih dokumentov članov konzorcija, prevode izbranih besedil s področja odprte znanosti (npr. priporočila EIFL za revije ter prevodi vmesnikov GoTriple, VERA in Think–Check–Submit), pobudo ARIS glede razpisov za znanstvene monografije in BIBLIO-C ter posodobitev seznama slovenskih znanstvenih revij z metapodatki.

3) Zagotavljanje in nadgradnja spletnih servisnih storitev in digitalnih korpusov (Fran, Jezikovna svetovalnica, Terminologišče, Franček, Franja)

Izmed **spletnih portalov**, ki širijo naša znanja, velja omeniti portal *Fran*, ki je vstopna točka za brskanje po slovarjih, korpusih in zbirkah Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU ter po odgovorih v obeh jezikovnih svetovalnicah. Letos smo na *Franu* beležili več kot 210 milijonov iskanj oziroma okrog 500.000 iskanj dnevno. Če upoštevamo celoten promet (ne le števila unikatnih uporabnikov), se *Fran* uvršča med štiri najbolj obiskane slovenske spletne strani, ki niso globalne platforme. Zelo visoko obiskanost dosegajo tudi odgovori v naši *Jezikovni svetovalnici*, ki si jo dnevno ogleda več kot 16.000 obiskovalcev.

Fran ima tudi »mlajšega učenca«, šolski slovarsko-slovnčni portal *Franček*, ki je namenjen predvsem učenkam in učencem osnovnih in srednjih šol ter njihovim učiteljicam in učiteljem. Njegova uporaba je že presegla 1,3 milijona iskanj, kar je za šolski prostor zelo veliko. Portal *Franja*, kjer so na voljo dvojezični slovarji za jezikovne pare najpogostejše rabljenih jezikov s slovenščino, je v dobrem letu delovanja zabeležil 121 milijonov iskanj in s tem presegel pričakovanja. V okviru inštituta deluje tudi specializirano spletišče *Terminologišče*, namenjeno vsem, ki jih zanima terminologija. Spletišče ponuja terminološke slovarje in terminološko svetovalnico.

Vsa ta spletišča so pomembna tudi z vidika virov za učenje umetne inteligence: iz meseca v mesec je več »pajkov«, ki črpajo naše (kakovostne in zanesljive) podatke. Ti seveda niso zajeti v zgornji statistiki, je pa obstoj naših portalov pomemben tudi zato, da veliki jezikovni modeli govorijo kakovostno slovenščino.

4) Arhiviranje klasičnih arhivskih zbirk, spodbujanje njihove digitalizacije in priprava za podatkovne objave

V letu 2025 smo nadaljevali sistematično arhiviranje klasičnih arhivskih zbirk, njihovo dolgoročno varovanje ter pripravo gradiva za raziskovalno rabo in podatkovne objave. Poseben poudarek smo namenili digitalizaciji izbranih zbirk (npr. Zapuščina Henrika Tume, Geografska fototeka, arhivsko gradivo Inštituta za arheologijo), pri čemer smo sledili uveljavljenemu poteku dela: identifikaciji in urejanju gradiva, pripravi za zajem, ustvarjanju opisnih metapodatkov ter vzpostavljanju varne hrambe z ustreznimi varnostnimi kopijami. Pri delu smo se oprli tudi na postopke, razvite v okviru RSF-digitalizacij, kjer so bili materiali pred digitalizacijo urejeni in prepakirani v arhivsko embalažo, digitalizati pa so bili shranjeni na omrežnih nosilcih z varnostnim kopiranjem na dislocirani lokaciji.

Digitalizirane enote in pripadajoče metapodatke pripravljamo za objave v Arzenalu – institucionalnem objektnem repozitoriju – ali v drugih podatkovnih skladiščih. V Arzenalu je trenutno objavljenih sedem zbirk: *Judovsko pokopališče v Dolgi vasi*, *Zbirka zapisov slovenskih ljudskih plesov*, *Narečni frazemi v bovškem govoru*, *Zbirka ilustracij za otroke umetnic v času socialistične Jugoslavije (1945–1991)*, *Zbirka pripovednega izročila*, *Kartografska zbirka Zemljepisnega muzeja* in *Zbirka terenskih zvočnih zapisov*. Za zbirke, kjer odprta objava celotnega gradiva ni mogoča (npr. zaradi osebnih podatkov ali drugih omejitev), praviloma najprej zagotovimo urejene metapodatke, jasna pravila dostopa in zanesljivo tehnično hrambo, nato pa postopno širimo nabor vsebin, ki jih je mogoče javno objaviti ali predstaviti vsaj na ravni opisov.

5) Vključevanje podatkovnih zbirk o naravni in kulturni dediščini v evropske digitalne repozitorije

ZRC SAZU sistematično vključuje podatkovne zbirke o naravni in kulturni dediščini v evropske digitalne repozitorije, s čimer slovenske podatke umeščamo v mednarodni raziskovalni prostor ter povečujemo njihovo vidnost, primerljivost in uporabo. Takšno vključevanje zahteva urejanje in standardizacijo metapodatkov,

preverjanje kakovosti podatkov ter usklajevanje z evropskimi zahtevami interoperabilnosti, kar neposredno prispeva tudi k dvigu standardov upravljanja podatkov v domačem okolju.

V okviru kontinuirane infrastrukturne dejavnosti vzdržujemo in nadgrajujemo več podatkovnih zbirk, ki so povezane z dediščino in so pripravljene za širšo uporabo. Med ključnimi so: *Kataster jam* (zbiranje in posodabljanje podatkov o jamah), varovanje in hranjenje arhivskega glasbenonarodopisnega gradiva v sodelovanju z Arhivom Republike Slovenije ter podatkovne zbirke in digitalne predstavitve umetnostne dediščine (umetnostne topografije, virtualne razstave, umetnostnozgodovinske podatkovne zbirke in portali). V mednarodne tokove vključujemo tudi vsebine s področja glasbene dediščine (npr. dopolnjevanje baz *RISM*, *RILM*, *MUSIQU* ter omogočanje dostopa do *Registra starejše glasbene dediščine na Slovenskem*) in podatkovne zbirke, ki nastajajo v okviru digitalnih korpusov (npr. *EZISS* ter digitalni korpusi za objavo srednjeveških in drugih virov). Med pomembnimi razvojnimi nalogami je tudi dopolnjevanje nastajajočega korpusa srednjeveškega stenskega slikarstva s posnetki, vizualizacijami, arhitekturnimi izrisi in besedilnimi opisi.

S tehnološkimi in vsebinskimi posodobitvami zbirk in portalov izboljšujemo dostopnost raziskovalnih rezultatov ter podpornih in svetovalnih storitev, hkrati pa prispevamo k večji učinkovitosti na nacionalni ravni. Vzporedno skrbimo tudi za približevanje raziskovalnih vsebin javnosti, med drugim s poljudno spletno revijo *Alternator* in z glasilom *Heriskop*, ki odpira vprašanja dediščine in načinov vrednotenja preteklosti.

6) Nadgradnja institucionalnih portalov znanstvenih revij in monografij (OJS in OMP) ter redne vsebinske dopolnitve

ZRC SAZU nadgrajuje institucionalna portala OJS in OMP kot ključna digitalna mehanizma za objavlanje znanstvenih revij in monografij ter za povečanje dostopnosti raziskovalnih rezultatov. Redne vsebinske dopolnitve portalov zagotavljajo stabilno infrastrukturo, boljšo uporabniško izkušnjo ter večjo mednarodno vidnost publikacij, zlasti v povezavi z odprtim dostopom. OMP je hkrati primer dobre prakse pri sistematičnem zagotavljanju prostega dostopa do monografij, OJS pa podpira uredniške in recenzentske procese revij, kar krepi standarde kakovosti in transparentnosti znanstvenega objavlanja.

Večji del monografij, ki izhaja s podporo ARIS (preglednica 8.4.18), je hkrati objavljen tudi v elektronski obliki na internem portalu monografij (<https://omp.zrc-sazu.si>). Omenjeni portal je avgusta presegel 1000 objavljenih publikacij v prostem dostopu. Decembra je vseboval 1022 monografij Založbe ZRC, še 75 pa jih je bilo v prostem dostopu dostopnih drugje na spletu; brez ponatisov je v prostem dostopu 64 % vseh monografskih publikacij Založbe ZRC. Z DOI smo v letu 2025 opremili večino slovarjev na Franu; skupno je bilo z DOI opremljenih 1091 knjig in 1283 poglavij (<https://www.crossref.org/members/prep/2363>).

Zaradi novih zahtev glede objave publikacij, financiranih z javnimi sredstvi, v odprtem dostopu smo zagotovili vnos teh knjig tudi v zaupanja vreden repozitorij DIRROS.

Preglednica 8.4.25: Največkrat prenesene (download) knjige Založbe ZRC v letu 2025

Avtor in naslov	Število prenosov
<i>Dobrovoljc et al.</i> Pravopisna razpotja. Razprave o pravopisnih vprašanjih	4429
<i>Meterc</i> Slovar pregovorov in sorodnih paremioloških izrazov 2023	2944
<i>Gallus et al.</i> Iacobus Gallus: Opus musicum IV/4. Harmoniae quatuor vocum / Psalmi omnibus sanctis triumphales	2336
<i>Pollhammer et al.</i> Roman urban landscape. Towns and minor settlements from Aquileia to the Danube	2333
<i>Jakop et al.</i> Pravopisna stikanja. Razprave o pravopisnih vprašanjih	2252
<i>Gallus et al.</i> Iacobus Gallus: Opus musicum I/3. A dominica septuagesimae per quadragesimam de poenitentia	2220
<i>Gallus et al.</i> Iacobus Gallus: Opus musicum I/1. In adventu Domini nostri Iesu Christi	2214

<i>Gallus et al.</i> Iacobus Gallus: Opus musicum I/2. De nativitate, circumcissione et epiphania Domini	2039
<i>Breg Valjavec et al.</i> Preteklost in prihodnost	2030
<i>Kokalj et al.</i> Airborne laser scanning raster data visualization. A Guide to Good Practice	1878

7) Uresničevanje načel odprte znanosti z izvajanjem aktivnosti Akcijskega načrta delovanja ZRC SAZU po načelih odprte znanosti

Aktivnosti odprte znanosti so podrobneje obravnavane v poglavju 7, zato jih na tem mestu navajamo le v ključnih poudarkih.

V letu 2025 je ZRC SAZU načela odprte znanosti uresničeval z nizom konkretnih podpornih, organizacijskih in infrastrukturnih ukrepov. Raziskovalcem je podporo zagotavljala Infrastrukturna pisarna (svetovanje, podatkovna podpora, usposabljanja in razvoj storitev) v sodelovanju z drugimi notranjimi službami. V sodelovanju z Univerzo v Ljubljani je izvedel posvet o upravljanju avtorskih pravic na rezultatih raziskav. V okviru projekta SPOZNAJ je sodeloval še pri pripravi vsebin za obveščanje raziskovalcev in javnosti ter pri aktivnostih za krepitev znanj na področju odprte znanosti.

Na operativni ravni je ZRC SAZU okrepil odprti dostop in podporno infrastrukturo tako, da je s CTK sklenil dogovor o uporabi repozitorija DIRROS in bo v njem objavil produkcijo za leto 2025, financirano iz javnih sredstev. Opozarjal je na neprimernost kazalnikov odprte znanosti in bil vključen v delovno skupino; skupaj z Biblioteko SAZU pa pripravil obrazec za zbiranje podatkov za dCOBISS.

ZRC SAZU je po pregledu internih aktov izvajal aktivnosti za pripravo Pravilnika o upravljanju raziskovalnih podatkov, a iz utemeljenih razlogov ta še dokončan. Nadgrajeval je podatkovne zbirke (npr. *FloVegSI*, *KarstDB*), povečal število podatkovnih objav v institucionalnem repozitoriju Arzenal, objavil terminološki slovar odprte znanosti, razvijal strežniško infrastrukturo za varnejšo hrambo rezultatov ter uvajal storitev Oblak ZRC SAZU. Na področju kompetenc je skupaj že 27 sodelavcev zaključilo specialistična izobraževanja SPOZNAJ, izvedene so bile delavnice, hkrati pa so se okrepili notranji postopki za začasno in dolgoročno hrambo podatkov ter za natančnejši vnos bibliografskih podatkov za spremljanje odprte znanosti.

8) Skrb za nadgradnjo standardov znanstvenega založništva

ZRC SAZU skrbi za stalno nadgrajevanje standardov znanstvenega založništva, saj je kakovostno objavlanje ključni del raziskovalne infrastrukture in pomemben pogoj za mednarodno odmevnost rezultatov. Nadgradnjo uresničuje z razvojem uredniških in recenzentskih praks, z uvajanjem digitalnih standardov identifikacije in sledljivosti (npr. DOI) ter z izboljševanjem objavnih procesov, ki zagotavljajo transparentnost in dolgoročno dostopnost publikacij. Posebno vlogo imata pri tem portala OJS in OMP, ki podpirata sodobne objavne pristope, hkrati pa omogočata širjenje odprtega dostopa in s tem večji doseg znanstvenih izdaj.

Založniški svet je februarja 2025 potrdil bistveno popravljeno različico Uredniškega priročnika Založbe ZRC, ki se odslej na spletu redno posodablja. Založba je v okviru dejavnosti OPERAS-SI zbrala tudi založniške dokumente drugih članov konzorcija ter vodila prevod EIFL priročnika, ki na kratek in pregleden način navaja zahteve, ki jih mora izpolnjevati revija v odprtem dostopu.

9) Posodabljanje obstoječih in priprava novih raziskovalnih podatkov za zagotavljanje podpore vladnim in drugim državnim organom ter javnosti

ZRC SAZU posodablja obstoječe raziskovalne podatke in pripravlja nove podatkovne nize ter storitve tako, da so uporabni za podporo odločanju, delu vladnih in drugih državnih organov ter širši javnosti. Podpora poteka v obliki strokovnih podlag, analiz, spremljanj stanja in vzdrževanja podatkovnih zbirk, pri čemer je poudarek na urejenosti podatkov, primerljivosti, jasnih metapodatkih in dokumentiranih postopkih, da so rezultati zanesljivo uporabni tudi izven raziskovalnega okolja.

V programskem obdobju 2022–2027 zagotavljamo ali podpiramo več ključnih nalog in sodelovanj. Za ARSO se izvaja javna služba vodenja *Katastra jam*. Hkrati poteka sodelovanje z Uradom za seizmologijo ARSO pri vzdrževanju seizmoloških postaj in pridobivanju seizmoloških podatkov. Za Upravo RS za zaščito in reševanje se pripravljajo analize optičnih in radarskih satelitskih posnetkov ob naravnih nesrečah. Za GURS se razvijajo postopki avtomatskega posodabljanja prostorskih baz podatkov z uporabo sodobnih virov zajema (satelitski in letalski posnetki, lidar). Na področju prostora in dediščine se zagotavljajo arheološki podatki (npr. ARKAS) za potrebe prostorskega načrtovanja ter podatkovne podlage za evidentiranje, dokumentiranje in strokovno vrednotenje kulturne dediščine v podporo Ministrstvu za kulturo in ZVKDS. Na jezikovnem področju se zagotavlja podatkovna in svetovalna podpora prek Jezikovne in *Terminološke svetovalnice* ter portala *Fran*, hkrati pa poteka dopolnjevanje, usklajevanje in standardizacija zemljepisnih imen za državno bazo REZI ter sodelovanje pri postopkih sprememb zemljepisnih imen. Na družboslovnih in javnozdravstvenih področjih se razvijajo podatkovne podlage in metodologije (npr. za NIJZ na področju duševnega zdravja) ter analize, povezane z delovno mobilnostjo in migracijami za potrebe resorjev. Pomemben del podpore predstavlja tudi krasoslovno spremljanje: hidrološke analize in modeliranje za podporo ukrepom upravljanja voda, spremljanje stanja alpskih vodnih virov ter krasoslovni nadzor pri večjih infrastrukturnih projektih.

10) Redno dopolnjevanje knjižničnega fonda in dostop do elektronskih bibliografskih baz

ZRC SAZU skrbi za redno dopolnjevanje knjižničnega fonda in za stabilen dostop do elektronskih bibliografskih baz ter drugih elektronskih virov, saj sta dostop do znanstvene literature in informacijska podpora nujna za raziskovalno delo. Knjižnična infrastruktura raziskovalcem omogoča sprotno spremljanje razvoja področij, sistematičen pregled nad relevantnimi viri ter podporo pri pripravi znanstvenih objav in projektnih prijav, pri čemer je posebej pomembna tudi pri interdisciplinarnem delu in vključevanju v mednarodni prostor.

Dostop do elektronskih virov ZRC SAZU zagotavlja prek dveh konzorcijev v koordinaciji NUK in CTK, pri čemer je bil večji del sredstev za naročnine pridobljen na razpisu ARIS, preostanek pa se krije iz lastnih sredstev. V letu 2025 je bil omogočen dostop do večjih paketov elektronskih revij in vsebin (npr. SAGE Journals Online, Academic Search Elite, Elsevier ScienceDirect, SpringerLink, JSTOR, Taylor & Francis Online, Nature, De Gruyter, Wiley) ter do specializiranih referenčnih baz (npr. Allgemeines Künstlerlexikon Online); hkrati je prek konzorcija v koordinaciji CTK bil omogočen tudi dostop do bibliografske baze Scopus s citatnim indeksom.

Do naročenih zbirk se praviloma dostopa iz omrežja ZRC SAZU, ponekod pa je mogoče izjemoma dostopati tudi od doma z odprtim osebnega računa pri ponudniku. Članstvo v konzorcijih prinaša tudi dogovorjene ugodnosti pri objavljanju v odprtem dostopu pri posameznih založnikih (npr. vavčerje ali popuste), kar dodatno podpira objavljanje rezultatov raziskav.

11) Zagotavljanje kakovostne in učinkovite računalniške podpore raziskovalnemu delu in razvoj programskih rešitev za spremljanje in vodenje projektov s ciljem brezpapirnega poslovanja

ZRC SAZU zagotavlja kakovostno in učinkovito računalniško podporo raziskovalnemu delu ter v sodelovanju z zunanjimi izvajalci razvija programske rešitve za vodenje, hrambo in arhiviranje dokumentacije in podatkov s ciljem večje preglednosti, učinkovitosti ter postopnega prehoda v brezpapirno poslovanje. Pri razvoju lastnega dokumentnega sistema želimo čim bolj upoštevati posebnosti raziskovalne dejavnosti in zahteve arhivske zakonodaje (ZVDAGA in UVDA), saj je to pogoj za certifikacijo programskih rešitev.

Oddelek za informatiko skrbi za sprotno posodabljanje strojne in programske opreme ter redno obnavljanje letnih licenc za programe, ki so ključni za nemoteno raziskovalno delo (npr. ArcGIS, Ilex, Dropbox, SPSS ipd.). Izvaja tudi odpravljanje napak in organizacijo popravil, zagotavlja nemoteno delovanje omrežja, opravlja sistemsko administracijo strežniške infrastrukture ter skrbi za infrastrukturne storitve (npr. e-pošta, oblačne storitve in upravljanje licenc). Med podpornimi nalogami izstopajo: priprava individualnih spletnih strani, uvajanje sodelavcev na inštitutih za delo z raziskovalno opremo ter stalna pomoč raziskovalcem pri uporabi raziskovalne infrastrukture.

Infrastrukturna pisarna je pripravila sistematičen načrt dopolnitev in nadgradnje IT-infrastrukture za zagotavljanje informacijske varnosti ter tekočo, stalno in arhivsko hrambo gradiv.

8.4.3.5 Strateški cilj V: Učinkovit, dobro organiziran in notranje povezan ZRC SAZU

Strateški cilj V izhaja iz obstoječih prednosti ZRC SAZU, kot so dobro vzpostavljeno ravnanje med centralizacijo in decentralizacijo, kakovostna infrastrukturna podpora in podpora strokovnih služb. Kljub temu obstajajo izzivi, kot so zapleteni administrativni postopki, izjemno hiter razvoj digitalizacije, ki mu je težko slediti, enotno izvajanje pravil ter komunikacijski šumi med različnimi ravni in enotami. Priložnosti se kažejo v možnosti nadaljnje digitalizacije, optimizaciji procesov ter krepitvi strokovnih služb. Cilji zato vključujejo široko sodelovanje navznoter z učinkovitim pretokom informacij, optimizacijo organizacijskih procesov, poenostavitev elektronskega poslovanja in krepitev strokovnih služb.

1) Transparenten sistem notranje delitve sredstev

ZRC SAZU krepi transparenten sistem notranje delitve sredstev, saj je predvidljivost financiranja ključna za stabilno načrtovanje raziskovalnega dela in odgovorno upravljanje. Pri tem se izhaja iz jasnih kriterijev in postopkov, ki upoštevajo različne potrebe raziskovalnih programov, projektov in infrastrukturnih dejavnosti ter omogočajo primerljivo obravnavo organizacijskih enot. Transparentnost pomeni tudi razumljivo komunikacijo odločitev in razlogov zanje, kar zmanjšuje tveganja za nesporazume ter krepi zaupanje v notranje upravljanje.

2) Optimizacija organiziranosti in procesov, ki potekajo na ZRC SAZU, in poenostavitev rutinskega elektronskega poslovanja

ZRC SAZU si prizadeva za optimizacijo organiziranosti in notranjih procesov, da bi zmanjšal administrativna bremena in povečal učinkovitost podpornega okolja za raziskovalno delo. Poudarek je na poenostavitvi rutinskih postopkov, digitalizaciji in bolj enotnem elektronskem poslovanju, kjer so ključne naloge sledljivost, jasna odgovornost in hitra izvedba (npr. postopki naročanja, potni nalogi, pogodbe in poročanje). Takšen razvoj podpira tudi cilj brezpapirnega poslovanja ter boljše upravljanje projektnih obveznosti, saj omogoča večjo preglednost in manj podvajanja dela med organizacijskimi enotami.

3) Poslovanje v skladu z zakonodajo in zahtevami financerjev in namenska raba sredstev

ZRC SAZU zagotavlja poslovanje v skladu z zakonodajo in zahtevami financerjev, ker sta zakonitost in namenska raba sredstev temelj institucionalne verodostojnosti ter pogoj za stabilno financiranje raziskovalnega dela. Posebna pozornost je namenjena skladnosti postopkov pri javnem naročanju, sklepanju pogodb, obračunavanju stroškov in poročanju, saj so ti elementi ključni za uspešno izvajanje domačih in mednarodnih projektov. ZRC SAZU s tem zmanjšuje finančna in pravna tveganja ter krepi zaupanje financerjev, hkrati pa ustvarja predvidljive pogoje za raziskovalne skupine, ki se lahko osredotočijo na vsebinski del raziskav.

4) Izvajanje enotne politike (enaka pravila in postopki) po organizacijskih enotah

ZRC SAZU krepi enotno politiko delovanja po organizacijskih enotah z namenom, da so pravila in postopki primerljivi, predvidljivi in pravični ne glede na inštitut ali službo. Enaka pravila omogočajo lažje sodelovanje med enotami, zmanjšujejo možnosti različnih interpretacij ter krepijo učinkovitost notranjega upravljanja. Hkrati enotna politika ne pomeni uniformnosti vsebin, temveč enotnost standardov – npr. pri administrativnih postopkih, finančnem poslovanju, podpori projektom in vodenju evidenc –, kar prispeva k večji profesionalnosti institucije kot celote.

5) Spodbujanje oblikovanja strokovnih delovnih mest, krepitev sodelovanja med strokovnimi službami in nadgradnja podpore raziskovalnim skupinam

ZRC SAZU sistematično krepi strokovna delovna mesta in sodelovanje med strokovnimi službami, saj kakovostna podpora raziskovalnim skupinam postaja ključni pogoj za uspešno izvajanje programov in projektov. Poudarek je na profesionalizaciji podpornih procesov (finančna, pravna, projektna, kadrovska, IT- in komunikacijska podpora) ter na boljši koordinaciji med službami, kar zmanjšuje podvajanja in izboljšuje odzivnost. Dobra podpora omogoča stabilnejše izvajanje zahtevnih nalog, lažje obvladovanje projektnih obveznosti in boljše razmere za mednarodno konkurenčno raziskovalno delo.

6) Vzdrževanje uveljavljenega in dobro delujočega razmerja med notranjo decentralizacijo in centralizacijo

ZRC SAZU ohranja uveljavljeno in učinkovito ravnotežje med notranjo centralizacijo in decentralizacijo, saj takšna ureditev omogoča vsebinsko avtonomijo raziskovalnih enot in hkrati skupne institucionalne standarde. Decentralizacija zagotavlja prilagodljivost in bližino raziskovalnim potrebam, centralizacija pa omogoča enotne postopke, racionalnejšo rabo virov ter boljše obvladovanje zakonitosti in skladnosti. Tak model krepi notranjo povezanost, saj omogoča usklajeno delovanje pri skupnih nalogah (npr. IT, finance, založništvo, komunikacija), hkrati pa ohranja raziskovalno raznolikost in specifične posameznih področij.

7) Ohranitev in utrditve mreže raziskovalnih postaj

ZRC SAZU ohranja in utrjuje mrežo raziskovalnih postaj kot pomemben infrastrukturni in vsebinski element raziskovalnega dela. Raziskovalne postaje omogočajo trajnejše povezave z regionalnimi deležniki, neposredno udeležbo v kreiranju mestnih, občinskih in regionalnih politik, kontinuirano in sistematično čezmejno povezovanje in projektno sodelovanje ter decentralizira prenos rezultatov.

8) Spodbujanje znotrajinstitutskega, medinstitutskega, meddisciplinarnega sodelovanja

ZRC SAZU spodbuja sodelovanje znotraj in med inštituti ter razvija večdisciplinarne in interdisciplinarne povezave, saj sodobni raziskovalni izzivi pogosto presegajo okvir posamezne discipline. Takšno sodelovanje omogoča sinergije pri metodah, podatkih in interpretacijah ter prispeva k celovitejšim raziskovalnim rezultatom in večji mednarodni konkurenčnosti. Pomemben učinek interdisciplinarnosti se kaže tudi v večjih projektnih prijavah, kjer je povezovanje znanj ključno za uspeh, ter v skupnih institucionalnih pobudah, ki povezujejo raziskovalno delo z družbenimi potrebami in javnimi politikami.

9) Skrb za dobro informiranost vseh zaposlenih in zagotavljanje hitrega pretoka notranjih in zunanjih informacij

ZRC SAZU skrbi za dobro informiranost vseh zaposlenih in za hiter pretok notranjih in zunanjih informacij.

Intranet nudi dostop do vseh internih aktov; vsi pravilniki in interni razpisi so ažurno objavljeni. Redno, celovito in premišljeno obveščanje zaposlenih o vseh pomembnih notranjih in zunanjih informacijah poteka prek institucionalne adreme. Vzpostavljen imamo sistem notranjega obveščanja in sprejet Protokol internega elektronskega obveščanja zaposlenih.

Kolegij predstojnic in predstojnikov je posvetovalno telo direktorja in služi kot platforma za redno obravnavno vsebinskih, strateških in organizacijskih vprašanj.

10) Upoštevanje posebnosti posameznih znanstvenih področij

Področna raznolikost je dobro integrirana v institucionalno kulturo ZRC SAZU. Redni dialogi s predstojniki, občasni sestanki z vodji programov in njihova stalna vključenost v delovne skupine, Znanstveni svet ter Upravni odbor omogočajo sprotno prepoznavanje in upoštevanje specifičnih potreb posameznih področij. S tem je zagotovljena institucionalna podpora, ki ceni in upošteva raznolikost raziskovalnih skupin.

11) Smiselna povezanost in usklajenost postopkov vrednotenja raziskovalnega dela

ZRC SAZU si prizadeva za smiselno povezanost in usklajenost različnih postopkov vrednotenja, tako da celostno zajamejo raziskovalno delo. Pozorno smo spremljali oblikovanje sistema evalvacij na ARIS in kriterije in principe institucionalnega vrednotenja in vrednotenja področij ter principe vgrajevali v pravilnik o izvolitvah.

8.4.3.6 Strateški cilj j VI: Prenos znanja

Strateški cilj VI izhaja iz prednosti ZRC SAZU, kot so uspešen prenos znanja v širšo javnost, povezanost z neakadetskimi ustanovami ter vloga mnenjskega vodje v slovenski družbi. Kljub temu so zaznane slabosti, kot je preveč razpršen pristop k prenosu znanstvenih rezultatov v družbo in še posebej v gospodarstvo. Priložnosti

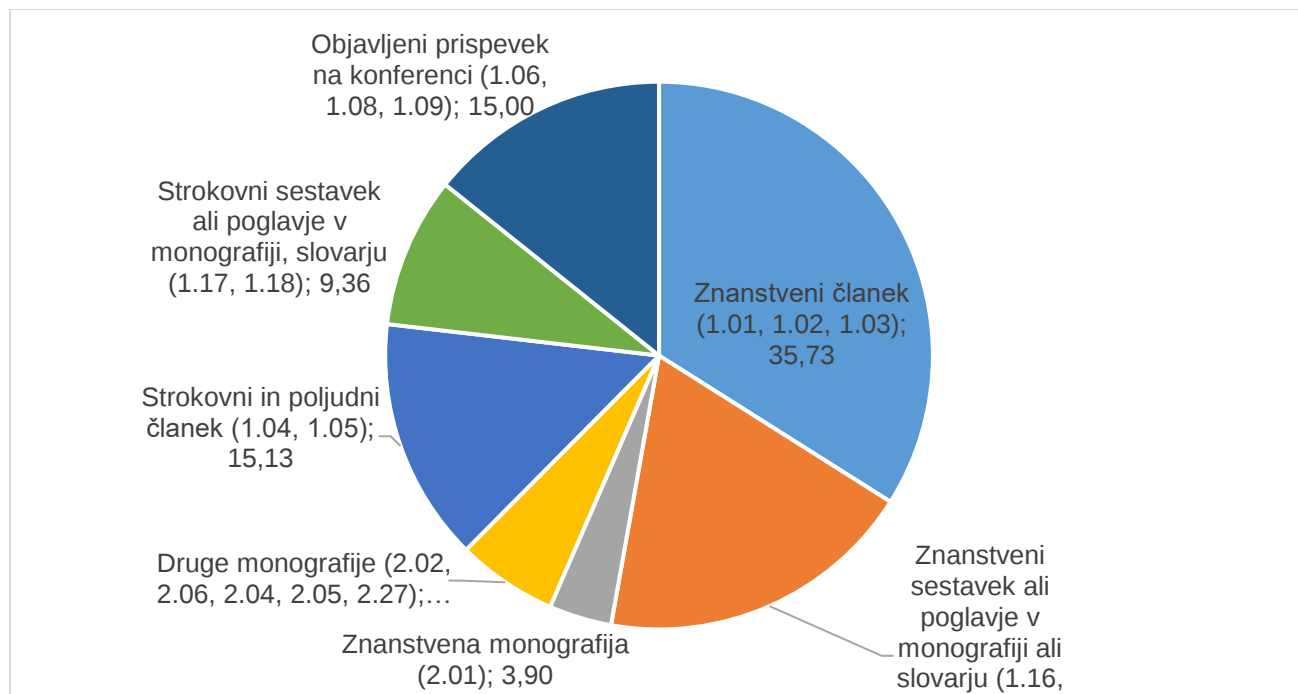
se kažejo v naraščajočem interesu javnosti za družbeno relevantne teme ter možnosti aktivnega vključevanja v oblikovanje politik na nacionalni ravni in ravni EU. Cilji zato vključujejo premišljeno predstavljanje rezultatov širši javnosti, spremljanje potreb države, družbe in gospodarstva, dejavno vključevanje v oblikovanje politik in krepitev prenosa znanja.

1) Premišljeno in sprotno predstavljanje rezultatov ter prenos znanja širšemu krogu uporabnikov z novimi pristopi

ZRC SAZU krepi premišljeno in sprotno predstavljanje raziskovalnih rezultatov in prenos znanja širšemu krogu uporabnikov, pri čemer poudarek ni le na diseminaciji, temveč na razumljivem prevodu znanstvenih spoznanj v oblike, ki so uporabne za različne javnosti. Ob tem se pospešeno uvajajo novi komunikacijski in prenosni pristopi, ki omogočajo večji doseg in boljši učinek, denimo večformatne predstavitve vsebin (dogodki, pogovori, publikacije, digitalne vsebine) ali programske oblike, ki raziskovalce povezujejo z lokalnimi okolji. Kot primer takšnega pristopa se kaže program Episkop v okviru EPK GO! 2025, ki je skozi serijo 45 dogodkov in večjezično publikacijo omogočil stalno prisotnost raziskovalnih vsebin v javnem prostoru ter neposreden dialog z občinstvom.

Objave so tradicionalno najpomembnejši način prenosa znanja v znanstveni skupnosti. Rezultati raziskovalnega dela raziskovalk in raziskovalcev ZRC SAZU so številni in zelo raznoliki. V sistemu Sicris (2. 2. 2026) je bilo z letnico 2025 zavedenih 2216 vpisov (2024: 2359, 2023: 2662, 2022: 2208), od tega 1213 **tiskanih del** (2024: 1159, 2023: 825)³³. Njihovo strukturo kaže slika 9.4.3. 229 izvirnih, preglednih in kratkih znanstvenih člankov (2024: 268), 132 poglavij v znanstvenih monografijah in sestavkov v slovarjih, enciklopedijah in leksikonih (2024: 187), 25 (2024: 33) znanstvenih monografij ter 15 slovarjev in enciklopedij (2024: 20) je zavidanja vredno število. Publicistična dejavnost z objavami, namenjenimi obči javnosti, sega tudi na področja zunaj ozke znanstvene sfere in obsega sledeče: 97 poljudnih in strokovnih člankov (2024: 136), 60 strokovnih sestavkov in poglavij v knjigah in leksikonih (2024: 99) ter 15 strokovnih monografij (2024: 7). Popularizacijo znanosti in prenos znanja v strokovno in občo javnost dopolnjuje 25 razstav, 99 radijskih in televizijskih oddaj ter 55 radijskih in televizijskih dogodkov.

Slika 8.4.2: Sestava objavljenih del raziskovalk in raziskovalcev ZRC SAZU, ki so izšla z letnico 2025³⁴

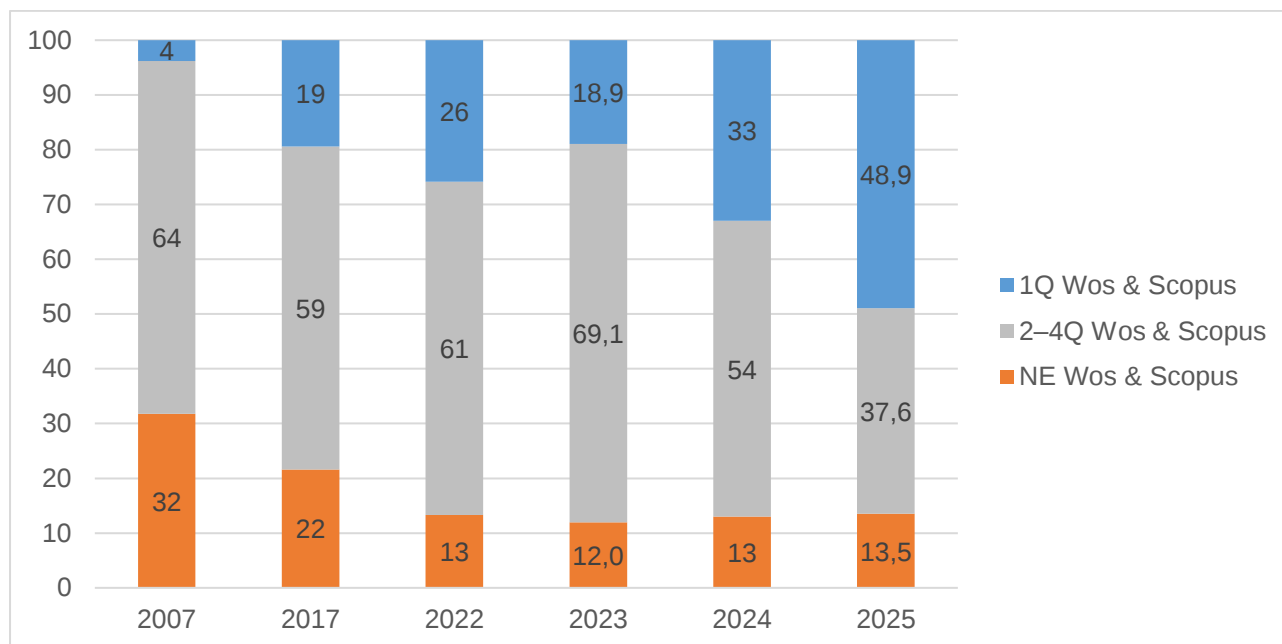

³³ Enote 1.01, 1.02, 1.03, 1.04, 1.05, 1.06, 1.07, 1.08, 1.09, 1.16, 1.17, 1.18, 1.26, 2.01, 2.02, 2.04, 2.06, 2.27, brez recenzij, predgovorov in komentarjev; vir: SICRIS, 2. 2. 2026.

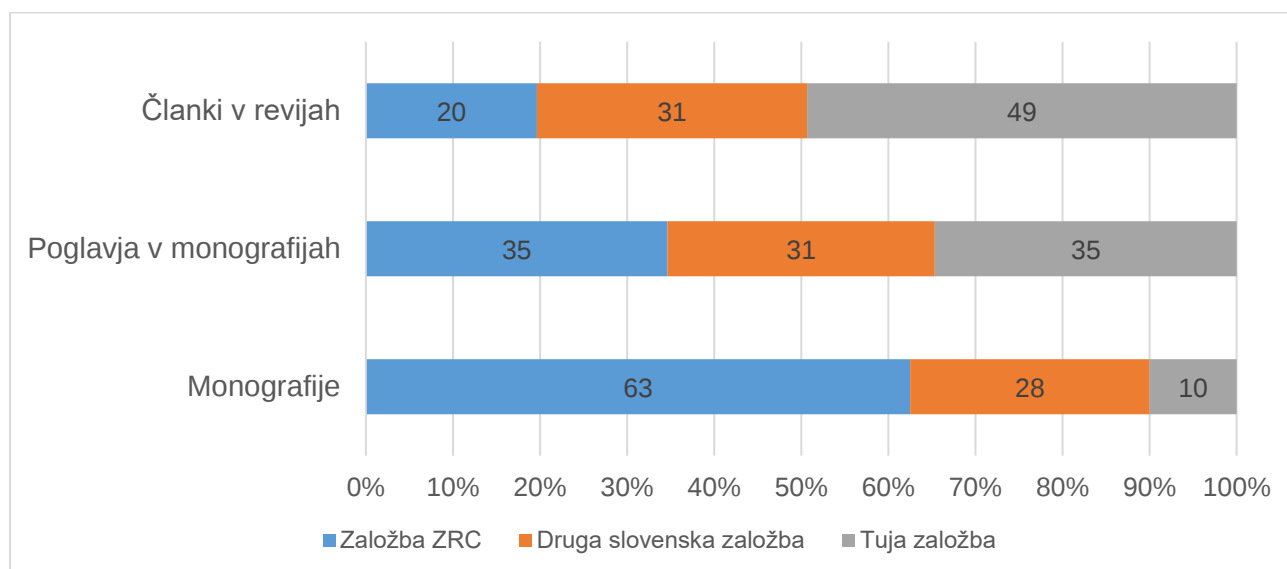
³⁴ Enote 1.01, 1.02, 1.03, 1.04, 1.05, 1.06, 1.08, 1.09, 1.16, 1.26, 1.17, 1.18, 2.01, 2.02, 2.06, 2.27, 2.04, 2.05; vir: SICRIS, 2. 2. 2026.

Analiza revij (slika 8.4.4), v katerih so bili objavljeni znanstveni članki zaposlenih na ZRC SAZU, kaže dolgoročen trend upadanja števila objav v revijah, ki niso vključene v bibliografski bazi WOS in Scopus. Še bolj spodbudno pa je izrazito naraščanje objav v revijah, ki se v omenjenih bazah uvrščata v prvi kvartil, to je v zgornjo četrtino najbolj citiranih revij. Prav tako je zanimiva analiza znanstvenih objav (člankov 1.01, 1.02, 1.03, poglavij 1.16, 1.26 in monografij 2.01) glede na tipe založb (slika 8.4.5). Skoraj polovica znanstvenih člankov je izšla v tujih oziroma mednarodnih založbah, medtem ko je delež poglavij v monografijah manjši. Obratno pa večina monografij izide v Sloveniji.

Slika 8.4.3: Članki v revijah glede na uvrstitev v bazah WOS in Scopus v deležih za leta 2007, 2017 in od 2022 dalje³⁵

Slika 8.4.5: Sestava znanstvenih objav z letnico glede na založbo v deležih³⁶

³⁵ Enote 1.01, 1.02 in 1.03; vir: SICRIS, 2. 2. 2026.

³⁶ Članki 1.01, 1.02, 1.03, poglavja v znanstvenih knjigah 1.16, 1.26 in monografije 2.01; vir: SICRIS, 2. 2. 2026.

Zbirka Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev, ki jo pripravlja Inštitut za slovensko literaturo in literarne vede ZRC SAZU, je najstarejša in največja knjižna zbirka v slovenskem jeziku, saj neprekinjeno izhaja od leta 1946. Skupno je v zbirki izšlo že več kot 300 knjig: 293 v osnovni zbirki, 17 v podzbirki Monografije z Zbranim delom slovenskih pesnikov in pisateljev in še 4 v podzbirki Dela starejšega slovenskega slovstva. Od leta 2009, ko zbirka domuje na ZRC SAZU, smo izdali 60 knjig, ki jih je finančno podprla Javna agencija za knjigo (JAK). Leta 2025 so izšle tri nove publikacije: druga knjiga zbranega dela Janeza Ciglerja ter kritični izdaji liturgičnih del *Haeresis fulminata* in *Poljanski rokopis o Jezusovem življenju*, obe v podzbirki Dela starejšega slovenskega slovstva, ki se je začela prav na ZRC SAZU.

2) Spremljanje potreb države, družbe in gospodarstva (ne le na ravni Slovenije, ampak tudi na ravni EU in širše) in dejavno vključevanje v oblikovanje politik in drugih strateških dokumentov

ZRC SAZU sistematično spremlja potrebe države, družbe in gospodarstva ter se dejavno vključuje v oblikovanje politik in razvojnih dokumentov, pri čemer svoje raziskovalno delo povezuje z aktualnimi izzivi na ravni Slovenije in EU, obenem pa prenos znanstvenih spoznanj udejanja tudi skozi pripravo smernic in ukrepov za upravljalce (Postojnska jama, Predjama in Škocjanske jame), oblikovanje ukrepov za preprečevanje prevozne revščine v Sloveniji in za pripravo usmeritev za vzpostavljanje trajnostne mobilnosti na zavarovanih območjih ter razvoj okvirnih smernic za trajnostne modele kmetovanja na območjih Natura 2000, pri čemer so v ospredju strokovne podlage in analize, ki temeljijo na podatkih in raziskovalnih metodah ter omogočajo bolj utemeljeno odločanje v javnem interesu. Konkreten primer takšnega prispevka je izdelava strategije razvoja kulture Mestne občine Nova Gorica 2024–2027, ki predstavlja raziskovalno-strokovno podporo lokalnemu razvoju in načrtovanju, podobno vlogo pa imajo tudi številna strokovna sodelovanja z ministrstvi, agencijami in zavodi pri monitoringih, evidencah in prostorskih podlagah.

3) Trud za prenos znanstvenih spoznanj v širše družbeno okolje in spodbujanje inovativnih rešitev v sodelovanju z gospodarstvom in javnim sektorjem

ZRC SAZU spodbuja prenos znanstvenih spoznanj v širše družbeno okolje in krepí sodelovanje z gospodarstvom ter javnim sektorjem, pri čemer je cilj, da raziskovalni rezultati prispevajo k inovativnim rešitvam, izboljšanju praks in razvoju storitev. Tak prenos se pogosto uresničuje skozi aplikativne projekte, strokovne podlage, monitoring in nadzore, kjer raziskovalno znanje neposredno podpira infrastrukturne, okoljske in razvojne procese. Med primeri sodelovanj izstopajo večletni monitoring in strokovne naloge na kraških območjih, sodelovanja pri velikih infrastrukturnih posegih (npr. drugi tir Divača–Koper) ter projekti s podjetji in javnimi organi, kjer se uporabljajo napredne metode (npr. daljinsko zaznavanje, kartiranje habitatov, podatkovne fuzije) in se rezultati neposredno vključujejo v odločanje ter izvajanje ukrepov.

4) Stalen prenos znanja do končnih uporabnikov in v formalni in neformalni izobraževalni sistem na vseh ravneh

ZRC SAZU zagotavlja stalen prenos znanja do končnih uporabnikov ter v formalni in neformalni izobraževalni sistem na vseh ravneh, saj razume izobraževanje kot ključen kanal dolgoročnega učinka raziskovalnega dela. Prenos znanja poteka prek predavanj, delavnic, javnih dogodkov, učnih gradiv in publikacij, ki omogočajo uporabo znanstvenih spoznanj v šolah, na univerzah ter v širšem javnem prostoru. Pomemben element tega prenosa predstavljajo tudi digitalne platforme in servisne storitve (npr. Fran, jezikovna svetovalnica, terminološki viri), ki omogočajo široko dostopnost strokovnega znanja v slovenščini, hkrati pa podpirajo razvoj kompetenc in kakovostno rabo jezika v izobraževanju ter javnosti.

Ena najmočnejših poti za širjenje znanstvenih spoznanj je prenos znanja na učitelje, saj ti delujejo kot multiplikatorji znanja. Ključno je, da imajo dostop do najnovejših znanstvenih dognanj, metodoloških pristopov in učnih orodij, ki jim omogočajo učinkovito posredovanje znanja učencem. Na ZRC SAZU že tradicionalno ohranjamo tesne stike s šolami (dolgoročna vključenost raziskovalcev ZRC SAZU v univerzitetni pedagoški proces) in njihovim osebjem ter aktivno sodelujemo pri različnih pobudah (npr. priprava učnih vsebin, strokovne komisije, komisije za učne načrte, maturo). V letu 2025 je ZRC SAZU z več ključnimi projekti okrepil povezovanje med akademsko raziskovalno sfero in izobraževalnim sistemom. Med osrednjimi izpostavljammo ciljni raziskovalni projekt Analiza vključevanja otrok priseljencev, ki je v sodelovanju z Ministrstvom za vzgojo in izobraževanje zagotovil analizo stanja ter oblikoval strokovne podlage za izboljšanje pedagoških praks in priporočila za usposabljanje pedagoških delavcev. Pomemben prispevek k prenosu znanstvenih spoznanj v šolski prostor predstavlja tudi projekt Prenos sodobnih jezikoslovnih spoznanj v šolsko okolje, ki povezuje raziskovalna jezikoslovna spoznanja z njihovo pedagoško rabo v osnovnem in srednjem izobraževanju.

5) Prizadevanje za okrepitev sodelovanja med ZRC SAZU in Podiplomsko šolo ZRC SAZU

V letu 2025 je ZRC SAZU okrepil sodelovanje s PŠ ZRC SAZU na več ravneh. Ključni premik je predstavljalo skupno delo pri pripravi osnutka *Strategije prenosa raziskovalnega znanja in rezultatov ZRC SAZU v visokošolsko izobraževanje*, ki predstavlja ključen strateški dokument za prihodnje sodelovanje med raziskovalno in pedagoško sfero ZRC SAZU. Ta skupni proces je okrepil strateško usklajenost in spodbudil širšo institucionalno razpravo o vlogi raziskovalk in raziskovalcev v visokošolskem prostoru.

Na ravni izvajanja študijskih programov je v letu 2025 sodelovalo 86 raziskovalk in raziskovalcev ZRC SAZU, ki so prevzemali vloge nosilcev in izvajalcev predmetov, mentorjev in somentorjev ter članov komisij in organov PŠ ZRC SAZU. To pomeni nadaljevanje stabilne in obsežne vključitve raziskovalk in raziskovalcev v neposredno pedagoško dejavnost PŠ ZRC SAZU. V letu 2025 je bila spodbujena tudi udeležba raziskovalcev in pedagoških sodelavcev v programih mednarodne mobilnosti (npr. Erasmus+), kar je prispevalo k nadgradnji pedagoških kompetenc in krepitvi mednarodne vpetosti tako PŠ ZRC SAZU kot ZRC SAZU.

V letu 2025 je ZRC SAZU igral ključno vlogo pri pripravi dveh novih študijskih modulov na PŠ ZRC SAZU. Sodelavke in sodelavci, ki raziskujejo široko polje dediščine, so uvedli modul *Dediščine in dediščinski procesi v kritični perspektivi*. Modul je prvi celovit študijski program kritičnih študij dediščine v srednji in vzhodni Evropi ter na Balkanu. Novo ustanovljeni modul *Migracijske študije* obravnava raznotere transformacije sodobnih družb kot rezultat migracij.

Raziskovalke in raziskovalci ZRC SAZU so bili v letu 2025 vključeni v osem pridobljenih nacionalnih in mednarodnih raziskovalnih in razvojnih projektov, financiranih v okviru programov in razpisov ARIS, Obzorje Evropa, Erasmus+, KATIS, FFAI – Foundation for Arts Initiatives in drugih. Pridobljeni projekti krepijo vlogo in pomen raziskovalne odličnosti ZRC SAZU za izobraževalno področje ter povečujejo vpetost doktorskega študija PŠ ZRC SAZU v aktualne raziskovalne tokove.

Med študentkami in študenti PŠ ZRC SAZU je bilo v letu 2025 vpisanih 15 mladih raziskovalk in mladih raziskovalcev na ZRC SAZU. V tem času so se dodatno okrepile tudi aktivnosti vključevanja ostalih študentk in študentov PŠ ZRC SAZU v raziskovalno delo prek vzpostavljanja mehanizma *Raziskovalnih praks in sodelovanja pri projektih inštitutov ZRC SAZU*. Ob tem je posebna pozornost namenjena usklajevanju tem doktorskih disertacij z raziskovalnimi prioritetami ZRC SAZU.

6) Prizadevanje za razpršeno prisotnost raziskovalk in raziskovalcev v strokovnih telesih in odločevalskih procesih

ZRC SAZU krepi razpršeno prisotnost svojih raziskovalk in raziskovalcev v strokovnih telesih (npr. sodelovanje z OZN (UNDRR), Evropsko komisijo, združenjem Planalp in Vlado RS na področju naravnih nesreč), svetih (Podnebni svet Vlade RS, Svet za varovanje okolja, Razvojni svet regije JV Slovenija, Znanstvenoraziskovalni svet za humanistične vede ARIS, svetovalni svet evropskih akademij EASAC itd.), komisijah (Slovenska nacionalna komisija za UNESCO, strokovna komisija za slovenski jezik na Ministrstvu za kulturo itd.) in drugih odločevalskih procesih (skupina za pripravo Strategije regionalnega razvoja Slovenije, sodelovanje pri strokovnih razpravah in vsebinah učnih načrtov, delovna skupina Koordinatorja varstva nesnovne kulturne dediščine pri Slovenskem etnografskem muzeju, strokovna komisija ZVKDS OE Nova Gorica, sooblikovanje šolske politike prek sodelovanja v različnih skupinah za pripravo novih učnih načrtov in v Državni komisiji za splošno maturo, zunanji ekspertni panel ARIS, delovna skupina za pripravo splošnih aktov ARIS itd.), saj je to pomemben kanal prenosa znanja v javno upravljanje in družbeno odločanje. Primeri vpetosti na najvišji ravni so članstvo v Upravnem odboru ARIS (Marina Lukšič Hacin), Znanstvenem svetu ARIS (Benjamin Štular) in vodenje Komisije za standardizacijo zemljepisnih imen RS (Matjaž Geršič).

8.4.4 Opredelitev doseganja finančnih ciljev

V letu 2025 smo ustvarili 32.096.622,60 EUR prihodkov in 30.100.225,31 EUR odhodkov. Poslovno leto smo sklenili s presežkom prihodkov nad odhodki v višini 1.996.397,29 EUR oziroma 1.986.835,78 EUR po obračunu davka od dohodka pravnih oseb.

Celotni realizirani prihodki so višji od načrtovanih za slabih 13 %. Na javni službi so realizirani prihodki višji za 6 % od načrtovanih, na tržni dejavnosti pa za 47 %.

Presežek prihodkov, ki znaša 1.986.835,78 EUR, ni bil načrtovan in presega načrtovane cilje.

8.5 Nastanek nedopustnih ali nepričakovanih posledic pri izvajanju programa dela in pojasnila

V letu 2025 nismo bili soočeni z nedopustnimi ali nepričakovanimi dejavniki, zaradi katerih bi nastala odstopanja pri izvajanju programa dela, kljub temu pa tveganja ostajajo.

Največje predvidljivo tveganje je tudi v letu 2025 predstavljala nepredvidljivost obsega in dinamike pridobivanja novih sredstev iz kompetitivnih razpisov. Nepredvidljivost pri mednarodnih projektih je še izrazitejša, saj nanjo poleg konkurenčnosti vplivajo tudi razpisane tematike, ki se spreminjajo glede na aktualne družbene, politične in ekonomske prioritete. Za razliko od razpisov ARIS, ki delujejo (razen pri ciljnih raziskovalnih projektih) po principu od spodaj navzgor, pa glavnina mednarodnih razpisov zasleduje logiko reševanja družbenih izzivov oziroma pristop od zgoraj navzdol. To pomeni, da raziskovalne organizacije niso le odvisne od lastnih raziskovalnih interesov in iniciativ, temveč od širšega (vseevropskega) političnega in raziskovalnega okvirja. Zaradi teh dejavnikov prihaja tudi do znatnih nihanj v številu oddanih prijav med posameznimi leti, saj je uspešnost pri pridobivanju projektov ne le odvisna od kakovosti raziskovalnih predlogov, temveč tudi od usklajenosti raziskovalnih usmeritev s strateškimi cilji razpisov.

Z uveljavitvijo ZZrID se je nestabilnost in posledična zahtevnost pri načrtovanju rahlo omilila, vendar je še vedno veliko dejavnikov, ki vnašajo negotovost v financiranje naše dejavnosti. Obvestilo o višini sredstev stabilnega financiranja smo prejeli 17. 2. 2025, Načrt razporeditve sredstev pa smo na ARIS oddali 4. 4. 2025. Pogodba je bila podpisana 29. 5. 2025. Cena ure za raziskovalne projekte ARIS pa je bila določena šele sredi leta 2025. Vsi ti zamiki, več mesecev po začetku leta, otežujejo načrtovanje in izvedbo raziskovalnih procesov v prvi polovici leta.

Dolgoročna problema, ki ju ARIS ne more preseči, sta nepredvidljiva časovnica začetka izvajanja raziskovalnih projektov in pozna objava cene raziskovalne ure ARIS za dotično leto. Za leto 2025 je bila objavljena šele 24. septembra, torej krepko v drugi polovici leta. Takšna zamuda nas postavlja pred težak izziv, saj močno otežuje pravočasno finančno načrtovanje in posledično izvajanje raziskovalnega dela.

8.6 Ocena uspeha pri doseganju zastavljenih ciljev v primerjavi z doseženimi cilji iz poročila preteklega leta ali več preteklih let

Uresničevanje opisnih ciljev v daljšem obdobju kaže, da na vseh strateških prioritetnih področjih zasledujemo in uresničujemo dolgoročne cilje. Analiza doseganja predpisanih dolgoročnih ciljev ZRC SAZU glede na ciljne vrednosti kazalnikov, kot jih prikazuje preglednica 8.4.1, zahteva nekaj pojasnil. Iz preglednice je razvidno, da obstaja precejšen razkorak med realizacijo za leto 2025 in ciljnim vrednostma za leti 2027 in 2030. Splošni razlog je, da je bil leta 2023 ob določanju izhodiščnih ciljnih vrednosti ZZrID šele v začetni fazi izvajanja, zato vseh njegovih sistemskih učinkov ter posledic za raziskovalno in financersko okolje ni bilo mogoče zanesljivo predvideti. Obdobje po uveljavitvi nove zakonodaje je zaznamovala izrazita dinamika in povečana nepredvidljivost – zlasti na področju nacionalnega financiranja in razpisnih mehanizmov.

V nadaljevanju podajamo utemeljitev za razkorak med realizacijo leta 2025 in ciljnim vrednostma za leti 2027 in 2030 za tiste kazalnike, pri katerih prihaja do razkoraka.

Kazalnik št. 1: Število raziskovalnih projektov, v katerih z ZRC SAZU sodeluje vsaj en visokošolski zavod

Odstopanje vrednosti kazalnika v letu 2025 od ciljnih vrednosti je predvsem posledica sistemskih sprememb v nacionalnem raziskovalnem okolju. Sodelovanje z visokošolskimi zavodi je bilo v preteklosti najpogostejše vezano na projekte ARIS, pri katerih pa sodelovanje visokošolskih institucij v zadnjih razpisnih ciklih ni več

obvezen pogoj. Posledično se je strukturna pogostost tovrstnih projektnih partnerstev zmanjšala, ne glede na raziskovalne usmeritve ali sodelovalno naravnost zavoda.

Kazalnik št. 6: Število raziskovalnih in razvojnih projektov, v katerih sodeluje gospodarstvo oziroma drugi (zunaj javnega sektorja) uporabniki znanja in trajajo vsaj eno leto

Odstopanje vrednosti kazalnika v letu 2025 od ciljnih vrednosti je posledica kombinacije strukturnih značilnosti raziskovalne dejavnosti ZRC SAZU ter sprememb v nacionalnem in mednarodnem financerskem okviru. Projekti, ki so v celoti financirani s strani gospodarstva ali drugih zunajjavnih uporabnikov znanja, so za ZRC SAZU razmeroma omejeni, kar je povezano s pretežno humanistično in družboslovno raziskovalno usmeritvijo, kjer so takšne oblike sodelovanja manj pogoste. Hkrati se je po uveljavitvi ZZrID povečal obseg stabilnega financiranja, obenem pa se je okrepila vključenost zavoda v mednarodne raziskovalne programe, zlasti v program Obzorje Evropa. V takšnih razmerah se relativna vloga projektov, ki temeljijo na izključno zunajjavnih virih financiranja, zmanjšuje.

Kazalnik št. 7: Vrednost raziskovalnih in razvojnih projektov, v katerih sodeluje gospodarstvo oziroma drugi uporabniki znanja in trajajo vsaj eno leto (v EUR)

Spremenjene okoliščine, ki vplivajo na kazalnik št. 6, se neposredno odražajo tudi pri tem kazalniku. Zmanjšano število projektov, ki temeljijo na izključno zunajjavnih virih financiranja, ter spremenjena struktura financiranja raziskovalne dejavnosti vplivata na skupno vrednost tovrstnih projektov in s tem na odstopanje od prvotno zastavljenih ciljnih vrednosti.

Kazalnik št. 12: Delež znanstvenih svetnic med vsemi znanstvenimi svetniki (v %)

Odstopanje vrednosti kazalnika v letu 2025 od ciljnih vrednosti je povezano s strukturnimi značilnostmi raziskovalnega okolja ter omejenim vplivom ustanove na kadrovsko dinamiko, ki je v veliki meri odvisna od projektnega načina financiranja. Ciljne vrednosti, določene leta 2023, so temeljile na takrat doseženem razmeroma visokem deležu znanstvenih svetnic ter na predpostavki nadaljevanja pozitivnega trenda iz prejšnjih let. V nadaljnjem obdobju pa se je dinamika povečevanja tega deleža umirila, predvsem zaradi negotovosti zaposlovanja in napredovanj, povezanih s časovno omejenimi projekti, kar ni več omogočalo nadaljnjega približevanja zastavljenim ciljem.

Kazalnik št. 13: Delež znanstvenih sodelavk med vsemi znanstvenimi sodelavci (v %)

Odstopanje vrednosti kazalnika v letu 2025 od ciljnih vrednosti je povezano z dodatno razjasnitvijo namena in interpretacije kazalnika v okviru uveljavljenih načel enakosti spolov v evropskem in nacionalnem raziskovalnem prostoru. Ta načela uravnoteženo zastopanje spolov opredeljujejo kot razmerje 40 : 60 %, in ne kot enosmerno povečevanje zastopanosti posameznega spola.

Kazalnik št. 30: Skupna nabavna vrednost raziskovalne opreme

Odstopanje vrednosti kazalnika v letu 2025 od ciljnih vrednosti je posledica nižjega obsega investicijske dejavnosti v primerjavi s pričakovanji ob oblikovanju prvotnih ciljev. Ti so temeljili na predpostavki nadaljevanja intenzivnejših investicij, povezanih z raziskovalnima infrastrukturnima projektoma RI-SI LifeWatch in RI-SI EPOS, ter na napovedi objave novega nacionalnega poziva za investicijske projekte. Poziva ni bilo, kar je neposredno vplivalo na nižji obseg vlaganj v raziskovalno opremo. Večje investicije so v veliki meri vezane na enkratne zunanje vire financiranja, katerih časovna dinamika in razpoložljivost nista neposredno v vplivu ustanove.

Kazalnik št. 31: Stopnja odpisanosti raziskovalne opreme na dan 31. 12. (v %)

Odstopanje vrednosti kazalnika v letu 2025 od ciljnih vrednosti je povezano z zmanjšanim obsegom investicij v posodabljanje raziskovalne opreme. ZRC SAZU je pretežno humanistični zavod, kjer večina raziskovalne dejavnosti ne zahteva obsežnih vlaganj v novo opremo. Zaradi racionalnega upravljanja se obstoječa, že amortizirana oprema uporablja, dokler je funkcionalna, del zahtevnejše opreme pa se zagotavlja v okviru

konzorcijev z drugimi zavodi. Relativno visoka in stabilna stopnja odpisanosti tako realno odraža dejansko stanje in način upravljanja opreme.

Kazalnik št. 32: Delež odprtodostopnih znanstvenih publikacij

Odstopanje vrednosti kazalnika v letu 2025 od ciljnih vrednosti je povezano z natančnejšo in metodološko enotnejšo opredelitvijo nabora publikacij, ki se upoštevajo pri izračunu kazalnika, ter z izboljšanim razumevanjem dejanskih možnosti spremljanja odprtodostopnosti. Prvotne ciljne vrednosti so temeljile na širšem in metodološko manj jasno opredeljenem naboru publikacij.

Kazalnik št. 33: Delež odprtodostopnih objav z odprtodostopnimi raziskovalnimi podatki, objavljenimi po načelih FAIR

Prvotna definicija kazalnika iz leta 2024 ni omogočala enotnega razumevanja in primerljivega poročanja med javnimi raziskovalnimi organizacijami. Izračun kazalnika je bil dodatno otežen, saj podatki o citiranosti podatkovnih nizov trenutno niso sistematično dostopni v relevantnih podatkovnih bazah, ročno zbiranje pa se je izkazalo za neizvedljivo.

Na pobudo MVZI so bila organizirana usklajevalna srečanja delovnega telesa za monitor odprte znanosti, na katerih je sodelovala tudi predstavnica ZRC SAZU. Na tej podlagi sta bila pripravljena jasnejša definicija kazalnika in predviden način spremljanja prek portala Monitor odprte znanosti.

Upoštevati je treba tudi časovni zamik pri vzpostavitvi nacionalne infrastrukture za zajem ustreznih metapodatkov v sistemu dCOBISS. Po obvestilu MVZI se bo sistematičen zajem podatkov začel šele z bibliografskimi vnosi za leto 2026.

V obdobju po začetnih sistemskih spremembah se je raziskovalno in financersko okolje postopno umirilo in stabiliziralo ter postalo bolj predvidljivo. Na tej podlagi ugotavljamo, da tudi v naslednjih dveh letih ne bo mogoče doseči prvotno zastavljenih ciljnih vrednosti kazalnikov. Zato smo v programu dela za leto 2026 ponovno opredelili ciljne vrednosti in jih prilagodili dejanskim razmeram. Te spremenjene ciljne vrednosti bodo upoštevane v poročilu za leto 2026.

8.7 Ocena gospodarnosti in učinkovitosti poslovanja

(glede na opredeljene standarde in merila, kot jih je predpisalo pristojno ministrstvo, in ukrepi za izboljšanje učinkovitosti ter kvalitete poslovanja posrednega uporabnika)

ZRC SAZU kot javni raziskovalni zavod pri svojem poslovanju porablja sredstva v skladu z *Uredbo o financiranju znanstvenoraziskovalne dejavnosti iz Proračuna Republike Slovenije* z vsemi dopolnitvami ter z navodili, ki jih predpisujejo financerji mednarodnih in ostalih projektov.

Skrbno načrtovanje prihodkov in odhodkov za posamezne organizacijske enote in za ZRC SAZU kot celoto omogoča prožno prilagajanje spremenjenemu finančnemu položaju. Pravočasno ugotavljanje odmikov in razhajanj med pričakovanimi prihodki in odhodki omogoča hiter odziv in sprejemanje ustreznih odločitev.

Svoje delo izvajamo na način, ki zagotavlja največjo možno učinkovitost in gospodarno porabo finančnih sredstev, pri čemer sledimo usmeritvam ministrstva.

8.8 Ocena notranjega nadzora javnih financ in poročilo notranjega revizorja

Izjava direktorja o notranjem nadzoru ter Letno poročilo o izvedeni notranji reviziji, ki jo je opravila preizkušena državna notranja revizorka Simona Krese, se nahajata v prilogi poročila.

Notranja revizija v letu 2025 je bila omejena na del poslovanja in je obsegala področje finančno-računovodske funkcije v letu 2024 v delu, ki se nanaša na razmejevanje prihodkov in odhodkov med javno službo in tržno dejavnostjo.

V revizijski oceni stanja je bilo ugotovljeno naslednje:

Na podlagi ugotovitev o poslovanju zavoda revizorka ocenjuje, da je uprava zavoda med revizijo že sprejela določene ukrepe za izboljšanje sistema notranjih kontrol in pravilnosti poslovanja. V okviru danih priporočil je predlagala uskladitev kontnega načrta z enotnim kontnim načrtom, npr. konte prihodkov javne službe in tržnih dejavnosti ter izvedbo celovitega pregleda in ponovno presojo uporabljenega sistema stroškovnih mest in razporejanja prihodkov, odhodkov in stroškov ter sprejem internega akta, ki bo celovito določal pravila poslovnega računovodstva.

8.9 Pojasnila na področjih, kjer zastavljeni cilji niso bili doseženi

Ocenjujemo, da so bili cilji, predvideni v Programu dela in finančnem načrtu za leto 2025, skoraj v celoti doseženi, v nekaterih postavkah tudi preseženi. Pri dveh ciljnih vrednostih letnih kazalnikov prihaja do rahlega odstopanja, kar pa ni vplivalo na celotno uspešnost izvajanja programa.

Prva ciljna vrednost, pri kateri beležimo rahlo odstopanje, je število raziskovalk in raziskovalcev glede na kadrovske načrt. Na dan 31. 12. 2025 je bilo zaposlenih 299 raziskovalk in raziskovalcev (275,40 FTE), kar je za 1 osebo oziroma 1,68 FTE manj od načrtovane vrednosti (300 oseb; 277,08 FTE). Odstopanje je posledica običajne kadrovske fluktuacije zaradi projektne narave raziskovalnega dela ter upokožitev ter prenehanj zaposlitev v letu 2025. Ne glede na navedeno je bilo raziskovalno delo v celoti realizirano z večjim angažiranjem drugih sodelavcev ter ustrezno organizacijo dela.

Druga ciljna vrednost, kje je rahlo odstopanje, je število raziskovalnih in razvojnih projektov, v katerih sodeluje gospodarstvo oziroma drugi uporabniki znanja in trajajo vsaj eno leto. Predvidevanje glede projektov, ki jih financira gospodarstvo oziroma financerji zunaj javnega sektorja, je zahtevno in pogosto nepredvidljivo. Pri tem kazalniku so tudi dolgoročne ciljne vrednosti težko dosegljive, kar pojasnujemo v poglavju 8.6 pri pojasnilu kazalnika št. 6.

Sklepno ocenjujemo, da zaznani odstopanja predstavljata manjše odklone, ki so posledica letne dinamike poslovanja, tako da posebni ukrepi niso bili potrebni in zato niso bili uvedeni.

8.10 Ocena učinkov poslovanja na druga področja

Znanost ima ključno vlogo v sodobni družbi, saj prispeva k napredku, izboljšanju kakovosti življenja in reševanju izzivov na različnih ravneh. Prva in najpomembnejša naloga ZRC SAZU je temeljno raziskovanje, ki je lahko uspešno in prodorno le v razmerah systemske urejenosti in predvidljivosti oziroma stabilnosti na eni in ustvarjalne svobode ter avtonomije na drugi strani. Temeljno raziskovanje, ki izhaja iz raziskovalne radovednosti, poglobljene analize in kritične refleksije, mora imeti izrazito dolgoročen značaj in njegov glavni rezultat mora biti znanje. Visoka raven znanja omogoča njegov učinkovit prenos v prakso in s tem pozitiven učinek na druga področja. ZRC SAZU izsledke svojega temeljnega raziskovanja prek različnih oblik že desetletja prenaša v izobraževalni sistem in prispeva k bogatenju gospodarstva in družbe varovanju okolja.

Konkurenčnost in blagostanje družbe sta v veliki meri odvisna od stanja duha, ki vlada v družbi. Pozitivne težnje v družbenem oziroma duhovnem razvoju so podlaga in predpogoj za uspešno inovativno gospodarstvo.

Prispevek raziskav in aktivnosti ZRC SAZU h gospodarstvu

Prispevali smo k upravljanju in varovanju kulturne in naravne dediščine prek modelov upravljanja, kar je spodbudilo in okrepilo njeno turistično rabo – zlasti v okviru kulturnega turizma. Sodelovali smo pri trajnostni preobrazbi turizma, in sicer pri pripravi akcijskih načrtov za trajnostni razvoj turizma v občutljivih okoljih, kot so alpska območja in kraški svet. Sodelovali smo pri digitalizaciji kulturne dediščine, kar je omogočilo nove poslovne in raziskovalne priložnosti v sektorju kreativnih industrij ter izboljšalo dostopnost in interpretacijo dediščine za širšo javnost. Razvoj kreativnega sektorja smo podprli z raziskavami, ki so povezovale kulturno dediščino, digitalne tehnologije in umetniške prakse.

Prispevali smo k izobraževalnemu procesu, s čimer smo omogočili medgeneracijsko sodelovanje, prenos znanja in posledično večjo usposobljenost prihodnjih generacij.

Omogočili smo prenos temeljnega znanja v gospodarstvo prek številnih raziskovalnih projektov, v katerih so sodelovali gospodarski subjekti ali drugi uporabniki znanja. V tem segmentu lahko izpostavimo sodelovanje z gospodarskimi družbami, kot so 2TDK, Elea IC in Turizem Grosuplje, kar je krepilo gospodarski potencial različnih sektorjev. Sodelovali smo pri razvoju digitalnih in jezikovnih orodij, ki so imela potencialne aplikacije v različnih gospodarskih sektorjih, kot so jezikovne tehnologije, kartografske rešitve in zgodovinska analiza poslovnih okolij.

Podprli smo razvoj kmetijstva prek sodelovanja pri različnih modelih in načrtih kmetovanja, ki so prispevali k trajnostnemu upravljanju zemljišč in virov. Na področju hidrologije, varstva voda in trajnostnega upravljanja z naravnimi viri smo izvedli raziskave, ki so imele neposreden vpliv na kmetijstvo, energetiko in komunalne storitve.

Aktivno smo prispevali k razvoju javnega potniškega prometa – predvsem z raziskavami, ki so podpirale trajnostno mobilnost in izboljšanje prometnih rešitev.

Prispevek raziskav in aktivnosti ZRC SAZU k družbi

Z organizacijo dogodkov, delavnic, predavanj, medijskih nastopov, izdajo publikacij in drugih objav smo prispevali k ozaveščanju o družbeno pomembnih temah, kot so podnebne spremembe, jezikovna politika, enakost spolov in dostopnost izobraževanja ter širši javnosti omogočali dostop do znanja in izobraževanja. Prispevali smo k medgeneracijskemu sodelovanju in prenosu znanja, kar je omogočilo boljše povezovanje znanosti in družbe ter večjo vključenost mladih v raziskovalne in izobraževalne procese.

Raziskave in spremljajoča dejavnost so prispevale k socialni, kulturni, humani, etični družbi in vzpostavljajo skupnost družbeno odgovornih in informiranih državljanov, ohranjajo njihovo nacionalno zavest in zgodovinski spomin ter s tem omogočajo enakopravno in samozavestno vključevanje v evropsko družbo in kulturo.

Poglobljeno razumevanje družbeno-kulturnih sprememb v različnih okoljih vpliva na družbeno zavest o procesih rabe tradicije in preteklosti ter pomaga pri razumevanju odnosa do ponavljajočih se trendov sodobnega sveta. Raziskovali smo družbene neenakosti in migracije, s čimer smo prispevali k boljšemu razumevanju socialnih izzivov in oblikovanju ukrepov za večjo vključenost ranljivih skupin. Na področju izobraževanja, mobilnosti in socialnega vključevanja smo podpirali razvoj javnih storitev, s čimer smo prispevali k izboljšanju kakovosti življenja prebivalstva.

Podprli smo razvoj participativnih oblik odločanja, pri čemer smo s terenskimi raziskavami in analitičnimi študijami prispevali k vključevanju javnosti v procese načrtovanja in oblikovanja politik. K oblikovanju javnih politik, zlasti na področjih kulture, jezika, prostora in okolja, smo prispevali tudi s strokovnimi analizami in priporočili za odločevalce na lokalni, nacionalni in evropski ravni.

In nenazadnje smo s širokim naborom aktivnosti, povezanih s slovenskim jezikom, skrbeli za razvoj jezika in njegovo pravilno in ustrezno rabo na različnih ravneh in področjih.

Prispevek raziskav in aktivnosti ZRC SAZU k varstvu okolja

Raziskovali smo podnebne spremembe in njihove vplive na okolje ter s tem prispevali k razvoju strategij za prilagajanje in zmanjševanje njihovih posledic na lokalni, nacionalni in evropski ravni, hkrati pa smo sodelovali pri oblikovanju okoljskih politik in strategij za trajnostne rešitve na področju rabe prostora, varstva narave in blaženja podnebnih sprememb. Razvili smo metode za spremljanje in vrednotenje okoljskih sprememb, ki omogočajo dolgoročno spremljanje ekoloških in podnebnih trendov ter oceno učinkovitosti okoljskih politik.

Raziskovali smo vplive človekovih dejavnosti na naravno okolje, zlasti na področju rabe zemljišč, posegov v prostor in razvoja urbanih območij, kar je pripomoglo k bolj trajnostnemu načrtovanju prostora. Z raziskavami o zelenih površinah, urbani klimi in trajnostni infrastrukturi smo prispevali k prilagajanju mest in naselij na podnebne spremembe, kar je izboljšalo kakovost bivanja v urbanih okoljih. Z raziskavami in analizami, ki so

podprle načrtovanje okolju prijaznejših oblik mobilnosti in zmanjševanje emisij toplogrednih plinov, smo sodelovali pri razvoju trajnostnega prometa.

Z analizami o vplivu kmetijstva, gozdarstva in industrije na okolje ter s predlogi za bolj trajnostne prakse smo podpirali trajnostno rabo naravnih virov. K trajnostnemu upravljanju vodnih virov smo prispevali z raziskavami na področju hidrologije in kakovosti voda ter z oblikovanjem ukrepov za varstvo podzemnih in površinskih voda. Sodelovali smo pri upravljanju zaščitnih območij in naravnih parkov, s čimer smo prispevali k ohranjanju biotske raznovrstnosti in trajnostnemu razvoju teh območij. S preučevanjem kraških pojavov, geomorfoloških procesov in naravnih vrednot smo prispevali k prepoznavanju in varovanju geološke dediščine, kar je omogočilo boljše upravljanje s tovrstnimi območji.

S preučevanjem poplav, plazov, suš in drugih naravnih procesov smo prispevali k zmanjševanju okoljskih tveganj in naravnih nesreč, kar je pripomoglo k boljšemu načrtovanju zaščitnih ukrepov.

Del naših aktivnosti je bilo tudi ozaveščanje javnosti o pomenu varstva okolja s publikacijami, delavnicami in javnimi dogodki, ki so pripomogli k večji okoljski zavesti med prebivalstvom.

Prispevek raziskav in aktivnosti ZRC SAZU k regionalnemu razvoju in urejanju prostora

S pripravo analiz in priporočil za uravnotežen razvoj slovenskih regij, zmanjševanje razvojnih razlik ter krepitev lokalnih in regionalnih potencialov smo prispevali k strateškemu načrtovanju regionalnega razvoja. Z raziskavami in z raziskovanjem povezanimi dejavnostmi smo krepili dialog med deležniki s področja regionalnega razvoja, kar je prispevalo k večji sinergiji med različnimi deležniki in posledično k bolj uravnoteženemu in vključujočemu regionalnemu razvoju.

S sodelovanjem v mednarodnih projektih, ki so omogočali izmenjavo dobrih praks in razvoj skupnih strategij, smo podpirali čezmejno sodelovanje in integracijo v evropske razvojne politike.

Sodelovali smo pri oblikovanju prostorskih načrtov in strategij, ki so podpirali trajnostno rabo prostora, učinkovito infrastrukturo in prilagajanje na podnebne spremembe. Raziskovali smo prostorsko načrtovanje v urbanih območjih s poudarkom na trajnostnem razvoju mest, dostopnosti storitev in prilagoditvah na podnebne spremembe. Prispevali smo k razvoju konceptov pametnih mest in regij, kjer smo podpirali uvajanje inovativnih tehnologij in digitalizacije v načrtovanje urbanega in regionalnega razvoja.

Raziskovali smo vpliv gospodarskih dejavnosti na prostor, pri čemer smo podali priporočila za prostorsko umestitev industrije, kmetijstva in storitvenih dejavnosti na način, ki podpira trajnostni razvoj. Omeniti velja poseben prispevek k razvoju alpskih in kraških regij, kjer smo analizirali vplive podnebnih sprememb, turizma in gospodarskih dejavnosti ter predlagali rešitve za njihovo trajnostno upravljanje.

S preučevanjem zgodovinskih vzorcev rabe prostora ter z oblikovanjem smernic za njihovo ohranjanje in vključevanje v sodobne razvojne strategije smo sodelovali pri varovanju kulturne pokrajine in dediščine.

Z raziskavami demografskih trendov, gospodarskih priložnosti in okoljskih izzivov ter s predlogi za krepitev lokalnih gospodarstev in skupnosti smo prispevali k razvoju podeželja.

8.11 Poročilo o realiziranih investicijah in investicijskih vlaganjih

- **Investicije po obračunskem načelu**

Gradnja dvigala na Novem trgu 2

Projekt gradnje dvigala na Novem trgu 2 je bil načrtovan kot celovita investicija z namenom izboljšanja dostopnosti objekta, povečanja njegove funkcionalnosti ter zagotavljanja enakopravne uporabe za vse uporabnike.

V letu 2024 so bile izvedene ključne pripravljalne aktivnosti, ki so obsegale pripravo idejne zasnove, projektne in investicijske dokumentacije. Na podlagi tega se je v letu 2025 začela izvedbena faza projekta, pri čemer smo se gradnje lotili celostno in sistematično.

V letu 2025 je bila izvedena približno polovica vseh predvidenih del v okviru projekta gradnje dvigala. Izvedena dela potekajo skladno s časovnim in finančnim načrtom ter predstavljajo trdno osnovo za dokončanje investicije v naslednjem obdobju.

Rimska cesta 3, Ljubljana

Najpomembnejši del investicije predstavlja vzpostavitev ustreznih podlag za financiranje projekta v prihodnjih letih. V fazi priprave projekta smo zato pristopili k dogovorom z MVZI glede financiranja investicije v naslednjih letih.

V letu 2025 smo izvedli študije gradbene statike, pripravili projektno nalogo ter naročili izdelavo idejne zasnove. Poleg tega so potekala intenzivna usklajevanja in pogajanja z MVZI, Zavodom za varstvo kulturne dediščine Slovenije ter s solastniki nepremičnine, družino Šef.

Pripravo projektne dokumentacije za pridobitev gradbenega dovoljenja načrtujemo v letih 2026 in 2027.

Preglednica 8.10.1: Realizacija načrta investicij v nepremičnine v letu 2025 v primerjavi z načrtovanimi po obračunskem načelu in denarnem toku

Investicijski projekt (ime investicije)	Ocenjena vrednost celotne investicije v EUR z DDV	Obdobje investicije (od–do)	Načrt 2025 (v EUR)	Realizacija 2025 (v EUR) – obračunsko	Realizacija 2025 (v EUR) – denarni tok	Vir financiranja (če je financerjev več, se navede financerja in znesek)	Izvedena dela v letu 2025 in pojasnilo razlik glede na načrt 2025
1	2	3	4	4a	4b	5	6
Gradnja dvigala in adaptacija prostorov Novi trg 2	320.000	2023–2026	320.000	168.744	204.760,00	ZRC SAZU	Izbor izvajalca po JN, nadzornikov in izvedba 3/4 na projektu
Rekonstrukcija objekta Rimska 3	4.000.000	2025–2028	700.000	19.939	19.939	ZRC SAZU	Priprava statične presoje, študije idej ter projektne naloge
Nakup poslovnih prostorov v Mariboru	428.400	2025–2026	428.400	0	0	ZRC SAZU	Sklenjena je bila predpogodba za nakup do konca leta 2026.

V stolpcu 4a so investirana sredstva v letu 2025 prikazana po obračunskem načelu in v stolpcu 4b, ki smo ga dodali, po denarnem toku.

Preglednica 8.10.2: Realizacija celotnih investicij po obračunskem načelu (v EUR)

	Inv. za področje javne službe	Inv. za tržno dejavnost	Skupaj
Računalniška oprema	657.669,95		657.669,95
Raziskovalna oprema	115.341,63		115.341,63
Programska oprema	8.797,14		8.797,14
Ostala oprema in drobní inventar	246.751,36		246.751,36
Prevozna sredstva	89.503,18	0,00	89.503,18
Skupaj oprema	1.118.063,26	0,00	1.118.063,26
Gradnja dvigala in adaptacija prostorov Novi trg 2	168.744,38	0,00	168.744,38
Rekonstrukcija objekta Rimska 3	19.938,64	0,00	19.938,64
Nakup poslovnih prostorov v Mariboru	0,00	0,00	0,00
Skupaj nepremičnine	188.683,02	0,00	188.683,02
Skupaj vse	1.306.746,28	0,00	1.306.746,28

Viri financiranja investicij so razvidni iz preglednice 8.10.3.

Preglednica 8.10.3: Viri financiranja investicij

Vrsta vira	Realizirana vrednost v EUR
Obračunana amortizacija za leto 2025	1.227.118,58
Neporabljena amortizacija iz leta 2024	88.297,09
Prenos neporabljene amortizacije za investicije v leto 2026	-8.669,39
Skupaj finančni viri	1.306.746,28

- **Investicije v opremo po denarnem toku**

Naslednja preglednica prikazuje nakup opreme, katere vrednost presega 10.000 EUR z DDV, po denarnem toku.

Preglednica 8.10.4: Realizacija nakupa opreme, dražje od 10.000 EUR, za leto 2025 po denarnem toku

Vrsta opreme	Naziv opreme	Klasifikacija	Nabavna vrednost opreme	Načrt 2025 (v EUR z DDV)	Realizacija 2025 (v EUR z DDV)	Vir financiranja	Pojasnilo razlik med načrtom in realizacijo
1	2	3	4	5	6	7	8
	Skupni znesek opreme, ki ima vrednosti nižje od 10.000 evrov		1.200.191,88	1.200.191,88	605.086,66		
druga oprema	Strežnik za nespremenljive varnostne kopije	57	31.720	31.720	30.217	ZRC SAZU	Realizirano
druga oprema	Strežnik za virtualke	57	25.620	25.620	0	ZRC SAZU	Oprema je bila nadomeščena z drugo opremo, prikazano v spodnjih petih vrsticah.
druga oprema	IBM FlashSystem nadgradnja 12x8TB	57	19.520	19.520	0	ZRC SAZU	
druga oprema	IBM FlashSystem nadgradnja 12x8TB	57	19.520,00	19.520,00	0,00	ZRC SAZU	
druga oprema	IBM FlashSystem nadgradnja 12x8TB	57	19.520,00	19.520,00	0,00	ZRC SAZU	
druga oprema	Strežnik IBM STORWIZE V5100 NVME HYBRID DISKSYSTEM	/	0,00	0,00	32.458,45	ZRC SAZU	Nabavljena je bila oprema za prenovu in razširitev osrednjega strežnika DEPO ter dva DNS strežnika za lokacijo Ljubljana ter Postojna.
druga oprema	Strežnik IBM STORWIZE V5100 NVME DISK SYSTEM	/	0,00	0,00	26.998,15	ZRC SAZU	
druga oprema	Strežnik THINKSYSTEM SE E1 1U ENCLOSURE WITH 2	/	0,00	0,00	11.836,71	ZRC SAZU	
druga oprema	Strežnik THINKSYSTEM SE E1 1U ENCLOSURE WITH 2	/	0,00	0,00	11.836,71	ZRC SAZU	
druga oprema	Stacionarni računalnik APPLE MAC STUDIO M3 ULTRA	0	0,00	0,00	16.584,90	ZRC SAZU	Nabava enega zmogljivejšega računalnika namesto dveh načrtovanih.
druga oprema	Avdio-vizualna oprema za Atrij	/	38.835,04	38.835,04	26.876,81	ZRC SAZU	Realizirano
prevozna sredstva	Vozilo za terensko delo	/	48.787,80	48.787,80	0,00		Prenos investicije v leto 2026
prevozna sredstva	Vozilo za terensko delo	/	75.000,00	75.000,00	89.503,18	ZRC SAZU	Realizirano
prevozna sredstva	Vozilo za terensko delo	/	48.787,80	48.787,80	0,00		Prenos investicije v leto 2026
druga oprema	Klimatski sistem GIAM	/	0,00	0,00	20.705,96	ZRC SAZU	Nujna investicija za izboljšanje delovnih pogojev
druga oprema	Klimatski sistem Breg 4	/	0,00	0,00	19.644,95	ZRC SAZU	Nujna investicija za izboljšanje delovnih pogojev
raziskovalna oprema	Tahimeter totalna postaja Leica TS03	64	0,00	0,00	10.938,03	ZRC SAZU	Nujna nabava za potrebe ERC projekta
	Skupaj		1.527.502,52	1.527.502,52	902.687,81		

- **Investicijsko vzdrževanje**

Sanacija vlage v pritličnih prostorih Novi trg 2 – knjigarna Azil in prisilno prezračevanje medprostora do objekta Novi trg 3 ter sanacija zamakanja steklene strehe v objektu Novi trg 2 z ureditvijo prezračevanja, naravne osvetlitve in prostorske ureditve

Investicijsko vzdrževanje objekta Novi trg 2 je bilo načrtovano celostno, strateško in dolgoročno, v neposredni povezavi z investicijo v izgradnjo dvigala, s katero se objekt prilagaja zahtevam univerzalne dostopnosti in omogoča dostop gibalno oviranim osebam. Zaradi zagotavljanja racionalne porabe javnih sredstev, zmanjševanja vplivov na redno delovanje uporabnikov objekta ter optimizacije organizacije gradbišča so bila investicijska vzdrževalna dela izvedena sočasno z investicijo dvigala, kar je z vidika časovne, tehnične in ekonomske učinkovitosti predstavljalo najprimernejšo rešitev.

Predmet investicijskega vzdrževanja je bila sanacija vlažnih in konstrukcijsko problematičnih delov objekta Novi trg 2 z namenom izboljšanja bivalnih in delovnih pogojev ter zagotavljanja dolgoročne mehanske, gradbeno-fizikalne in funkcionalne stabilnosti objekta. V okviru investicije je bila izvedena sanacija vlage v pritličnih prostorih objekta Novi trg 2 (knjigarna Azil), ureditev prisilnega prezračevanja medprostora do objekta Novi trg 3 ter sanacija zamakanja steklene strehe objekta Novi trg 2. Navedeni posegi so vključevali tudi ureditev prezračevanja, izboljšanje naravne osvetlitve in ustrezno prostorsko ureditev.

V letu 2025 je bila v okviru investicijskega vzdrževanja izvedena polovica predvidenih del, preostanek investicije pa je načrtovan za izvedbo v nadaljnjem obdobju, skladno s potrjenim terminskim in finančnim načrtom.

Preglednica 8.10.5: Realizacija načrta investicijskega vzdrževanja v letu 2025 po obračunskem načelu in denarnem toku

Zap. št.	Opis in vrsta del investicijskega vzdrževanja	Načrt 2025 (v EUR)	Realizacija 2025 po obračunskem načelu (v EUR)	Realizacija 2025 po denarnem toku (v EUR)	Vir financiranja (če je financerjev več, se navede financerja in znesek)	Izvedena dela v letu 2025 in pojasnilo razlik glede na načrt 2025
a	b	c1	c2	c3	d	e
1	Sanacija vlage v pritličnih prostorih Novi trg 2 – knjigarna Azil in prisilno prezračevanje medprostora do objekta Novi trg 3 in Sanacija zamakanja steklene strehe v objektu Novi trg 2 z ureditvijo prezračevanja, naravne osvetlitve in prostorske ureditve	78.000,00	55.357,29	72.505,15	ZRC SAZU	Analize tal in projekt sanacije, odstranitev tlakov do nasipa in izvedba del po projektu do finalnih tlakov

- **Poročilo o izvajanju investicijskih projektov in spremljanju učinkov investicij**

Obnova goriškega knjižnega središča (Knjigarna Maks)

Investicijski projekt obnove Goriškega knjižnega središča v Novi Gorici, zaključen v letu 2023, tudi v letu 2025 izkazuje pozitivne in trajne učinke. S celovito prenovo je bil vzpostavljen prostor za predstavitve in prodajo publikacij v okviru Knjigarne Maks ter družabni prostor z gostinsko ponudbo, ki omogoča izvajanje raznovrstnih dejavnosti.

Projekt je bil zasnovan z namenom vzpostavitve dodatnih možnosti za delovanje raziskovalcev Raziskovalne postaje Nova Gorica ter prispevanja k obogatitvi družbenega in kulturnega življenja v Mestni občini Nova Gorica. Ti cilji se v letu 2025 še naprej uresničujejo. Knjigarna Maks se je utrdila kot priljubljeno zbirališče lokalne skupnosti, v prostoru pa se redno odvijajo znanstveni in kulturni dogodki, kot so predstavitve raziskovalnih rezultatov, literarni večeri, razstave in predstavitve knjig.

Prostor ohranja vlogo ene osrednjih kulturnih točk v Novi Gorici, privablja obiskovalce iz širše regije ter omogoča kontinuirano in učinkovito predstavljanje raziskovalnih dosežkov širši javnosti. Učinki investicije so skladni s cilji, opredeljenimi v investicijski dokumentaciji, in potrjujejo upravičenost izvedene investicije.

Prenova dvorane Zemljepisnega muzeja

V okviru investicijskega vzdrževanja je bila v letu 2024 zaključena prenova nekdanje dvorane Zemljepisnega muzeja na Gosposki ulici v Ljubljani. Od novembra dalje sta v uporabi dve sodobno opremljeni konferenčni dvorani, ki omogočata vzporedno izvajanje dejavnosti in pomembno razbremenjujeta Atrij, osrednji konferenčni in razstavni prostor zavoda, ki je bil tudi v obravnavanem letu zaseden skoraj vse delovne dni.

Investicija je izboljšala prostorske pogoje za izvajanje znanstvenih in strokovnih dogodkov ter prispevala k učinkovitejši izrabi infrastrukturnih zmogljivosti. Prenova je bila sofinancirana iz sredstev državnega proračuna, predvsem iz naslova stabilnega financiranja ARIS ter dodatnih sredstev MVZI za investicijsko vzdrževanje. Doseženi rezultati so skladni s cilji, opredeljenimi v investicijski dokumentaciji.

8.12 Analiza kadrovanja, kadrovske politike in izobrazbene strukture

Na dan 31. 12. 2025 smo imeli 410 zaposlenih, od tega 398 v rednem delovnem razmerju in 12 v dopolnilnem delovnem razmerju – od tega 299 raziskovalcev, 52 strokovnih sodelavcev v plačni podskupini H2, 39 na specifičnih delovnih mestih na področju znanosti ter 15 administrativnih oz. tehničnih delavcev. V plačni skupini B je bilo zaposlenih 5 oseb. V letu 2025 je bilo zaposlenih 32 mladih raziskovalcev. Doktoriralo jih je 6.

Na ZRC SAZU smo v letu 2025 na novo zaposlili 21 oseb, vključno z 8 mladimi raziskovalci. Delovno razmerje je prenehalo 23 zaposlenim: 12 so potekle pogodbe o zaposlitvi za določen čas, 6 javnih uslužbencev je podalo redno odpoved pogodbe o zaposlitvi, 5 se jih je upokojilo. Število zaposlenih se je glede na 31. 12. 2024 povečalo za 2, kar je manj, kot je bilo predvideno s kadrovskim načrtom.

Kadrovski načrt za leto 2025 je bil delno realiziran skladno z načrtovanimi vrednostmi. Ugotovljena so bila posamezna odstopanja, ki izhajajo iz dinamike raziskovalne dejavnosti, trajanja projektov in pomanjkanja podpornih strokovnih kadrov na trgu dela.

Pri raziskovalcih (plačna podskupina H1) je bilo realiziranih 249 zaposlitev namesto 245 načrtovanih. Višje od načrtovanega je število zaposlenih za nedoločen (213 namesto 207), nižje pa načrtovano število zaposlitev za določen čas (36 namesto 38).

Pri raziskovalcih z dopolnilnim delovnim časom po 147. členu ZDR-1 je bilo realiziranih 12 zaposlitev namesto 14 načrtovanih.

Zaposlovali smo 32 mladih raziskovalcev (DM H017002). Odstopanje od kadrovskega načrta (41) je predvsem posledica dejstva, da ob njegovi pripravi ni bilo mogoče v celoti predvideti natančnega števila zagovorov doktorskih disertacij v letu 2025. Po uspešno zaključenem zagovoru so se posamezni mladi raziskovalci zaposlili oziroma prerazporedili na nova delovna mesta asistentov z doktoratom v plačni podskupini H1, kar se odraža v višjem obsegu zaposlovanja v tej plačni podskupini in hkrati v nižjem obsegu zaposlovanja mladih raziskovalcev glede na načrt.

Pri strokovnih sodelavcih (H2) je realizacija rahlo presegla načrt (52 realiziranih zaposlitev namesto 51 načrtovanih), medtem ko je bilo pri specifičnih delovnih mestih na področju znanosti (H3) realiziranih 39 zaposlitev namesto 41 načrtovanih. Pri administrativnih in tehničnih delavcih (H9) odstopanj od načrta ni bilo. Odstopanje pri realizaciji zaposlitev v podskupini H3 je posledica razmer na trgu dela, zlasti pomanjkanja ustreznega kadra ter odhodov zaposlenih, zaradi česar vseh načrtovanih zaposlitev ni bilo mogoče realizirati.

Skupno je bilo realiziranih 410 zaposlitev namesto 412 načrtovanih. V sklopu realiziranih zaposlitev je bilo 6 raziskovalcev zaposlenih na podlagi 64. člena ZZrID, ki v načrtu niso bile predvidene, saj je bil šele 28. 2. 2025 sprejet nov Pravilnik o določitvi plač za delo na posebnih projektih na ZRC SAZU, ki je pričel veljati 1. 3. 2025.

V letu 2025 smo na MVZI posredovali vloge za dodatna napredovanja javnih uslužbencev skladno z 22. členom ZSTSPJS. Vloge so bile odobrene in so vključevale zaposlene na delovnih mestih v plačnih podskupinah H01 (15 vlog), H02 (4 vloge) in H03 (3 vloge). Skupno je bilo vloženih 22 vlog. Ocenjeni finančni učinek zaprošenih napredovanj na podlagi veljavne plačne lestvice javnega sektorja za leto 2025 znaša približno 10.651 EUR bruto na mesec oziroma 127.812 EUR bruto na letni ravni. Sredstva so bila načrtovana in zagotovljena iz potekajočih aktivnosti.

V okviru implementacije ZSTSPJS smo uskladili tudi sistemizacijo delovnih mest ter v drugem koraku zaposlene prezaposlili po plačnih podskupinah. Tako smo 20 zaposlenih prerazporedili iz plačne podskupine H02 v H03, 3 zaposlene iz H03 v H02 ter 3 zaposlene in H02 v H09.

Preglednica 8.12.1: Pregled števila zaposlenih na dan 1. 1. 2025, načrt na dan 1. 1. 2026 in število zaposlenih na dan 1. 1. 2026 po virih financiranja

Viri	Realizacija 1. 1. 2025	Načrt 1. 1. 2026	Realizacija 1. 1. 2026	Odstopanje realizacije od načrta (1. 1. 2026)
1. Državni proračun				
2. Proračun občin				
3. ZZSZ in ZPIZ				
4. Druga javna sredstva za opravljanje javne službe (na primer takse, pristojbine, koncesnine, RTV-prispevek)				
5. Sredstva od prodaje blaga in storitev na trgu	2,707	2,7	2,431	90,0
6. Nejavna sredstva za opravljanje javne službe				
7. Sredstva prejetih donacij				
8. Sredstva EU ali drugih mednarodnih virov, vključno s sredstvi sofinanciranja iz državnega proračuna	37,271	37,2	35,584	95,7
9. Sredstva proračuna za zaposlene iz prvega, drugega in tretjega odstavka 25. člena Zakona o zdravniški službi (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 15/08 – ZPacP, 58/08, 107/10 – ZPPKZ, 40/12 – ZUJF, 88/16 – ZdZPZD, 40/17, 64/17 – ZZDej-K, 49/18, 66/19, 136/23 – ZIUZDS in 35/24 199/21) in iz tretjega odstavka 34. člena ZZDej				
10. Sredstva iz sistema javnih del				
11. Sredstva stabilnega financiranja, raziskovalnih projektov ter sredstva za projekte in programe, namenjene za internacionalizacijo, odprtost in kakovost v izobraževanju in znanosti	339,922	348	348,41	100,1
SKUPNO ŠTEVILO VSEH ZAPOSLENIH OD 1. DO 11. TOČKE	379,9	387,9	386,425	99,6
ŠTEVILO ZAPOSLENIH, KI SE FINANCIRAJO IZ 1., 2., 3. in 4 TOČKE	0	0	0	
ŠTEVILO ZAPOSLENIH, KI SE FINAANCIRAJO IZ 5., 6., 7., 8., 9., 10. in 11. TOČKE	379,9	387,9	386,425	99,6

Preglednica 8.12.2: Zaposleni po plačnih (pod)skupinah, trajanju zaposlitve in spolu, realizacija na dan 31. 12. 2025, v osebah

		PO VRSTI ZAPOSLOTITVE			PO SPOLU		
Zap. št.	Plačna podskupina	Število zaposlenih na dan 31. 12. 2025 (realizacija) (v osebah)			Število zaposlenih na dan 31. 12. 2025 (realizacija) (v osebah)		
		Določen čas	Nedoločen čas	Skupaj	Moški	Ženske	Skupaj
a	POSLOVODNI ORGANI PRI UPORABNIKIH PRORAČUNA (DM plačne skupine B)	5,0	0,0	5,0	1,0	4,0	5,0
b	RAZISKOVALCI (DM plačne podskupine H1, brez DM H017002, H017004 in H018007 ter brez zaposlenih po 147. členu ZDR-1)	36,0	213,0	249,0	112,0	137,0	249,0
c	RAZISKOVALCI – dopolnilni delovni čas (147. člen ZDR-1) (vsa DM plačne podskupine H1)	9,0	3,0	12,0	7,0	5,0	12,0
d	MLADI RAZISKOVALCI (DM H017002)	32,0	0,0	32,0	12,0	20,0	32,0
e	DM H017004 RAZISKOVALEC IN H018007 VIŠJI RAZISKOVALEC	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
f	STROKOVNI SODELAVCI (DM plačne podskupine H2)	10,0	42,0	52,0	15,0	37,0	52,0
g	SPECIFIČNA DELOVNA MESTA NA PODROČJU ZNANOSTI (DM plačne podskupine H3)	1,0	38,0	39,0	11,0	28,0	39,0
h	ADMINISTRATIVNI, RAČUNOVODSKI, TEHNIČNI IN OSTALI DELAVCI NA PODROČJU ZNANOSTI (DM plačne podskupine H9)	0,0	15,0	15,0	3,0	12,0	15,0
i=vsota (a - h)	SKUPAJ ZSTSPJS	93,0	311,0	404,0	161,0	243,0	404,0
j	RAZISKOVALCI – zaposlitev samo na podlagi 64. člena ZZrID oz. četrtega odstavka 4. člena ZSTSPJS	6,0	0,0	6,0	2,0	4,0	6,0
k=i+j	SKUPAJ ZSTSPJS in 64. člen ZZrID ter četrti odstavek 4. člena ZSTSPJS	99,0	311,0	410,0	163,0	247,0	410,0
l (od a in od b)	RAZISKOVALCI – dopolnilni delovni čas (drugi in tretji odstavek 62. člena ZZrID) (DM plačne podskupine H1)	7,0	2,0	9,0	5,0	4,0	9,0
m (od b)	RAZISKOVALCI – zaposlitev za krajši čas od polnega na podlagi 64. člena ZZrID oz. četrtega odstavka 4. člena ZSTSPJS ob hkratni zaposlitvi (za krajši čas od polnega) na DM plačne podskupine H1	3,0	0,0	3,0	1,0	2,0	3,0

Preglednica 8.12.3: Zaposleni po plačnih (pod)skupinah, trajanju zaposlitve in spolu na dan 31. 12. 2025, v FTE

		PO VRSTI ZAPOSLOTITVE			PO SPOLU		
Zap. št.		Število zaposlenih na dan 31. 12. 2025 (v FTE)			Število zaposlenih na dan 31. 12. 2025 (v FTE)		
		Določen čas	Nedoločen čas	Skupaj	Moški	Ženske	Skupaj
a	POSLOVODNI ORGANI PRI UPORABNIKIH PRORAČUNA (DM plačne skupine B)	5,0	0,0	5,0	1,0	4,0	5,0
b	RAZISKOVALCI (DM plačne podskupine H1, brez DM H017002, H017004 in H018007 ter brez zaposlenih po 147. členu ZDR-1)	33,9	200,9	234,8	106,2	128,6	234,8
c	RAZISKOVALCI – dopolnilni delovni čas (147. člen ZDR-1) (vsa DM plačne podskupine H1)	1,1	0,6	1,7	1,1	0,6	1,7
d	MLADI RAZISKOVALCI (DM H017002)	31,5	0,0	31,5	12,0	19,5	31,5
e	DM H017004 RAZISKOVALEC IN H018007 VIŠJI RAZISKOVALEC	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
f	STROKOVNI SODELAVCI (DM plačne podskupine H2)	8,9	41,4	50,3	14,0	36,3	50,3
g	SPECIFIČNA DELOVNA MESTA NA PODROČJU ZNANOSTI (DM plačne podskupine H3)	1,0	37,3	38,3	10,5	27,8	38,3
h	ADMINISTRATIVNI, RAČUNOVODSKI, TEHNIČNI IN OSTALI DELAVCI NA PODROČJU ZNANOSTI (DM plačne podskupine H9)	0,0	15,0	15,0	3,0	12,0	15,0
i=V _{sota} (a - h)	SKUPAJ ZTSPJS	81,4	295,2	376,6	147,8	228,8	376,6
j	RAZISKOVALCI – zaposlitev na podlagi 64. člena ZZrID oz. četrtega odstavka 4. člena ZTSPJS	7,4	0,0	7,4	2,5	4,9	7,4
k=i+j	SKUPAJ ZTSPJS in 64. člen ZZrID ter četrty odstavek 4. člena ZTSPJS	88,7	295,2	383,9	150,3	233,6	383,9

Preglednica 9.14.4: Raziskovalci po spolu in po nazivih na dan 31. 12. 2025, v osebah

Raziskovalni naziv	Kategorija	Moški	Ženske	Skupaj	Delež žensk (v %)
Znanstveni nazivi	Mlajše raziskovalke / Mlajši raziskovalci	35	42	77	54,5
	Starejše raziskovalke / Starejši raziskovalci	96	117	213	54,9
	Skupaj	131	159	290	54,8
Strokovno-raziskovalni nazivi	Mlajše raziskovalke / Mlajši raziskovalci	1	4	5	80,0
	Starejše raziskovalke / Starejši raziskovalci	1	3	4	75,0
	Skupaj	2	7	9	77,8
Razvojni nazivi	Mlajše raziskovalke / Mlajši raziskovalci	0	0	0	
	Starejše raziskovalke / Starejši raziskovalci	0	0	0	
	Skupaj	0	0	0	
Skupaj	Mlajše raziskovalke / Mlajši raziskovalci	36	46	82	56,1
	Starejše raziskovalke / Starejši raziskovalci	97	120	217	55,3
	Skupaj	133	166	299	55,5

Preglednica 9.14.5: Raziskovalci po državljanstvu in po nazivih na dan 31. 12. 2025, v osebah

Raziskovalni naziv	Kategorija	Državljanstvo Republike Slovenije	Državljanstvo držav članic EU	Državljanstvo drugih držav	Skupaj
Znanstveni nazivi	Mlajše raziskovalke / Mlajši raziskovalci	69	2	6	77
	Starejše raziskovalke / Starejši raziskovalci	203	6	4	213
	Skupaj	272	8	10	290
Strokovno-raziskovalni nazivi	Mlajše raziskovalke / Mlajši raziskovalci	5			5
	Starejše raziskovalke / Starejši raziskovalci	4			4
	Skupaj	9	0	0	9
Razvojni nazivi	Mlajše raziskovalke / Mlajši raziskovalci				0
	Starejše raziskovalke / Starejši raziskovalci				0
	Skupaj	0	0	0	0
Skupaj	Mlajše raziskovalke / Mlajši raziskovalci	74	2	6	82
	Starejše raziskovalke / Starejši raziskovalci	207	6	4	217
	Skupaj	281	8	10	299

Preglednica 9.14.6: Raziskovalci po starosti in po nazivih na dan 31. 12. 2025, v osebah

Raziskovalni naziv	Kategorija	do 24 let	25–34 let	35–44 let	45–54 let	55–64 let	od 65 let	Skupaj
Znanstveni nazivi	Mlajše raziskovalke / Mlajši raziskovalci		57	18	1	1		77
	Starejše raziskovalke / Starejši raziskovalci		1	60	87	45	20	213
	Skupaj	0	58	78	88	46	20	290
Strokovno-raziskovalni nazivi	Mlajše raziskovalke / Mlajši raziskovalci			2	1	1	1	5
	Starejše raziskovalke / Starejši raziskovalci			1		2	1	4
	Skupaj	0	0	3	1	3	2	9
Razvojni nazivi	Mlajše raziskovalke / Mlajši raziskovalci							0
	Starejše raziskovalke / Starejši raziskovalci							0
	Skupaj	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	Mlajše raziskovalke / Mlajši raziskovalci	0	57	20	2	2	1	82
	Starejše raziskovalke / Starejši raziskovalci	0	1	61	87	47	21	217
	Skupaj	0	58	81	89	49	22	299

Preglednica 8.14.7: Raziskovalci po posameznih značilnostih, zaposleni na ZRC SAZU na dan 31. 12. 2025, v osebah

Raziskova- lni naziv	Kategorija	Raziskovalke in raziskovalci, ki so prvič doktorirali od vključno 1. 1. 2023 do vključno 31. 12. 2025 (v osebah)		Raziskovalke in raziskovalci, ki so prvič doktorirali od vključno 1. 1. 2019 do vključno 31. 12. 2022 (v osebah)		Raziskovalke in raziskovalci, ki so prvič doktorirali od vključno 1. 1. 2011 do vključno 31. 12. 2018 (v osebah)		Raziskovalke in raziskovalci, ki so prvič doktorirali do vključno 31. 12. 2010 (v osebah)		Raziskovalke in raziskovalci brez doktorata znanosti (v osebah)	Raziskovalke in raziskovalci, vključeni v pedagoški proces v letu 2025 (v osebah)
		Skupaj	Zaposleni za nedoločen čas	Skupaj	Zaposleni za nedoločen čas	Skupaj	Zaposleni za nedoločen čas	Skupaj	Zaposleni za nedoločen čas		
Znanstveni nazivi	Mlajše raziskovalke / Mlajši raziskovalci	14	6	4	4	7		1	1	51	11
	Starejše raziskoval- ke / Starejši raziskovalci			16	16	73	63	124	113		133
	Skupaj	14	6	20	20	80	63	125	114	51	0
Strokovno- raziskovalni nazivi	Mlajše raziskovalke / Mlajši raziskovalci					0		0	3	5	0
	Starejše raziskovalke / Starejši raziskovalci			1	1			3	3		1
	Skupaj	0	0	1	1	0	0	3	6	5	0
Razvojni nazivi	Mlajše raziskovalke / Mlajši raziskovalci										0
	Starejše raziskovalke / Starejši raziskovalci										0
	Skupaj	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	Mlajše raziskovalke / Mlajši raziskovalci	14	6	4	4	7	0	1	4	56	11
	Starejše raziskovalke / Starejši raziskovalci	0	0	17	17	73	63	127	116	0	134
	Skupaj	14	6	21	21	80	63	128	120	56	0

Preglednica 8.14.8: Število novih zaposlitev, upokojitev, prenehanj pogodb o zaposlitvi za določen čas ter odpovedi pogodbe o zaposlitvi iz poslovnih razlogov ali iz razlogov nesposobnosti v FTE v letu 2025

Šifra delovnega mesta	Naziv delovnega mesta	Število upokojitev (v FTE)	Število oseb, ki jim je prenehala pogodba o zaposlitvi za določen čas (v FTE)	Število zaposlenih, ki jim je bila odpovedana pogodba o zaposlitvi iz poslovnih razlogov (ali iz razloga nesposobnosti) (v FTE)	Število novih zaposlitev za nedoločen čas (v FTE)	Število novih zaposlitev za določen čas (v FTE)
H017001	Asistent		2,0			2,0
H017002	Mladi raziskovalec		3,0			8,0
H019001	Asistent z doktoratom		1,0			1,0
H019006	Višji znanstveni sodelavec	1,0	0,2			
H019007	Znanstveni sodelavec	1,0	1,0			1,0
H019008	Znanstveni svetnik		0,1			
H027001	Samostojni strokovni sodelavec				0,7	1,0
H027010	Samostojni strokovni svetovalec področja v raziskovalni dejavnosti VII/2-II				0,9	1,1
H027021	Področni svetovalec II					1,0
H037003	Strokovni delavec v raziskovalni dejavnosti VII/1-I	3,0				
H037008	Samostojni strokovni svetovalec področja v raziskovalni dejavnosti VII/2-II				1,0	
H093003	Čistilka III/ Čistilec III		2,0			
07	Asistent z doktoratom – PP koordinator					2,0
SKUPAJ		5,0	9,3	0,0	2,6	17,1

Preglednica 8.14.9: Gostujoči raziskovalke in raziskovalci v letu 2025

	do 1 mesec	od 1 do 6 mesecev	od 6 mes. in 1 dan do 12 mesecev	dlje kot 12 mesecev
Tuji raziskovalci, gostujoči pri nas (število)	37	4	/	/
Domači raziskovalci, gostujoči v tujini (število)	18	14	/	/
Države institucij, iz katerih so prišli tuji raziskovalci (po instituciji, v kateri so zaposleni)	Avstrija 2-krat, Bolgarija, Češka 6-krat, Egipt, Francija 3-krat, Hrvaška 2-krat, Kanada 3-krat, Kitajska 6-krat, Nemčija 2-krat, Nova Zelandija, Norveška, Romunija 2-krat, Španija 2-krat, ZDA 3-krat, ZK 2-krat	Avstrija 2-krat, Japonska, ZK		
Države gostovanja domačih raziskovalcev	Češka 3-krat, Črna gora, Francija 2-krat, Grčija 2-krat, Kitajska, Mehika, Nizozemska, Srbija 2-krat, Španija, ZDA 4-krat	Avstrija 3-krat, Češka 2-krat, Hrvaška, Italija 3-krat, Kitajska, Španija 2-krat, ZDA, ZK		

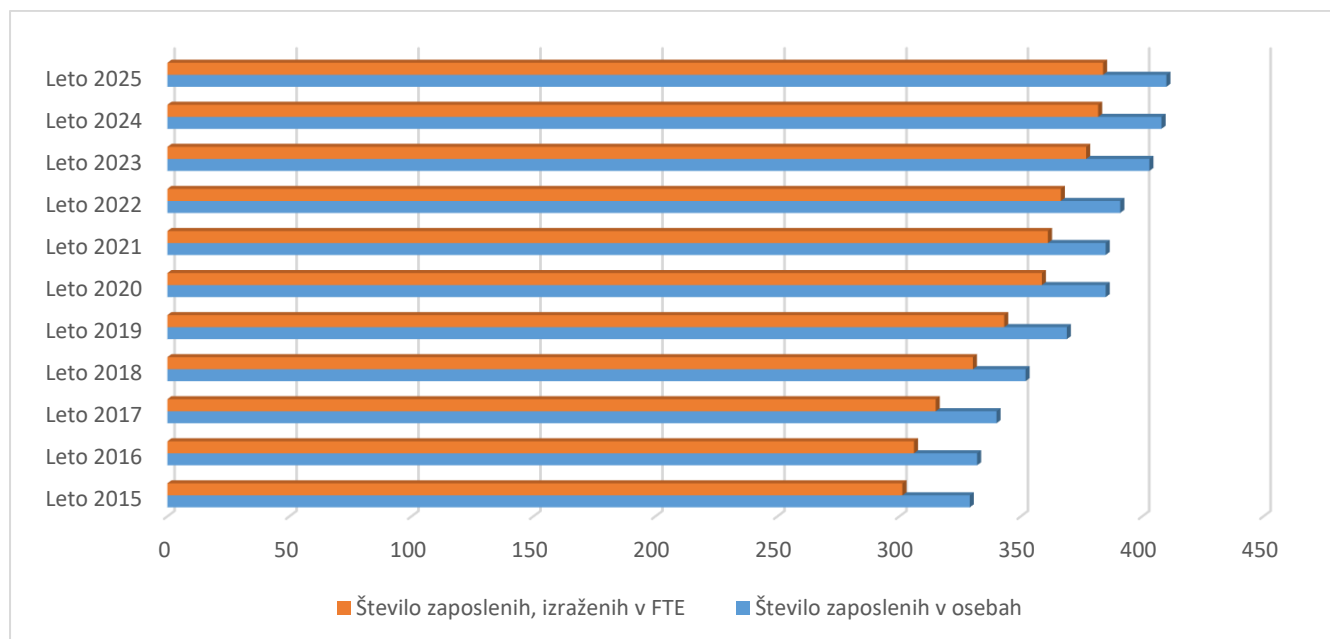
Preglednica 8.14.10: Odlični, tuji uveljavljeni znanstvenice in znanstveniki, gostujoči na ZRC SAZU v letu 2025³⁷

	V letu 2025
Število	24
Države institucij, iz katerih so prišli (po instituciji, v kateri so zaposleni)	Avstrija 2-krat, Bolgarija, Češka 2-krat, Egipt, Francija, Hrvaška, Kanada 2-krat, Kitajska 3-krat, Nemčija 2-krat, Norveška, Romunija, Španija 2-krat, ZDA 3-krat, ZK 2-krat

Preglednica 8.14.11: Gibanje števila zaposlenih v osebah in zaposlenih, izraženih v FTE, v obdobju 2015–2025

	Leto 2015	Leto 2016	Leto 2017	Leto 2018	Leto 2019	Leto 2020	Leto 2021	Leto 2022	Leto 2023	Leto 2024	Leto 2025
Število zaposlenih v osebah	329	332	340	352	369	385	385	391	403	408	410
Število zaposlenih, izraženih v FTE	301,25	306,03	314,95	330,3	343,2	358,7	361,2	366,525	376,95	381,9	383,9

Slika 9.14.1: Število zaposlenih v osebah in zaposlenih, izraženih v FTE, v obdobju 2015–2025

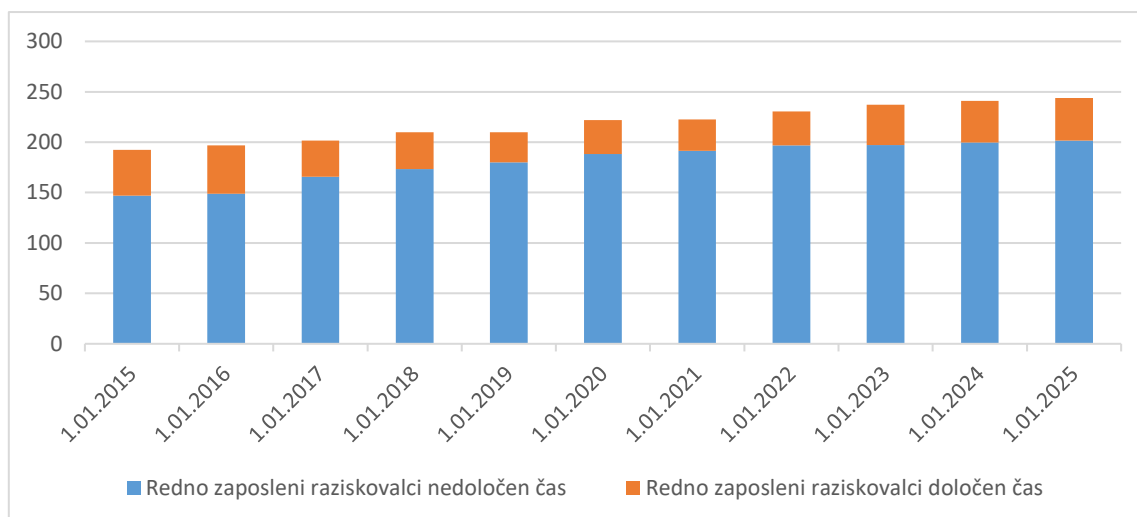

³⁷ Sem štejemo starejše raziskovalke in raziskovalce (nad 10 let po doktoratu).

Preglednica 9.14.12: Gibanje števila zaposlenih raziskovalcev, izraženih v FTE, glede na obliko zaposlitve v obdobju 2015–2025

Število zaposlenih raziskovalcev v FTE na dan (brez MR)	Oblika pogodbe	31. 12. 2015	31. 12. 2016	31. 12. 2017	31. 12. 2018	31. 12. 2019	31. 12. 2020	31. 12. 2021	31. 12. 2022	31. 12. 2023	31. 12. 2024	31. 12. 2025
Redno zaposleni raziskovalci	Nedoloč. čas	146,9	148,85	165,68	173,2	179,9	188,4	191,4	196,8	197,175	199,7	201,5
Redno zaposleni raziskovalci	Določ. čas	45,35	47,9	36,05	36,6	30,1	33,4	31,1	33,8	39,875	41,3	42,3

Slika 9.14.2: Gibanje števila zaposlenih raziskovalcev, izraženih v FTE, glede na obliko zaposlitve 2015–2025

II RAČUNOVODSKO POROČILO ZA LETO 2025

1 SPLOŠNO

ZRC SAZU je davčni zavezanec za DDV in zavezanec za plačilo davka od dohodkov pravnih oseb.

Sodila za razmejevanje prihodkov in odhodkov na dejavnost javne službe ter tržno dejavnost

Prihodki

Med prihodke iz dejavnosti javne službe vključujemo prihodke, kot jih določa 79. člen Zakona o znanstvenoraziskovalni in inovacijski dejavnosti:

- sredstva stabilnega financiranja (raziskovalni programi in usposabljanje mladih raziskovalcev ter infrastrukturna, upravljavska in podporna dejavnost in druga institucionalna infrastruktura, programi nacionalnih raziskav in razvoj znanstvenoraziskovalne dejavnosti, financirani prek stabilnega financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti),
- sredstva, pridobljena na javnih razpisih oziroma pozivih za raziskovalne projekte, raziskovalna infrastruktura in raziskovalna oprema, mednarodno sodelovanje, znanstvene publikacije in monografije ter odprtost in popularizacija znanosti ter javna pooblastila,
- sredstva za sofinanciranje mednarodnih projektov in
- prihodki od prodaje netržnih publikacij, netržnih izobraževanj in zaračunane najemnine.

Med prihodke tržne dejavnosti štejemo prihodke, ki so financirani na podlagi izstavljenih računov za opravljene raziskovalne storitve (analize in ekspertna mnenja za različna področja naše dejavnosti), prodajo tržnih publikacij ter prejete subvencije za sofinanciranje tržne založniške dejavnosti.

Odhodki

Način razporejanja odhodkov in sodila za razporejanja posrednih stroškov:

- neposredne stroške posameznih stroškovnih mest razporejamo neposredno na podlagi ustreznih dokazil,
- stroške, ki jih ob njihovem nastanku ne moremo pripisati posameznemu stroškovnemu mestu, razvrščamo med posredne stroške,
- posredne stroške na ravni celotnega zavoda razporejamo na dejavnosti javne službe in tržne dejavnosti s pomočjo sodila, števila realiziranih učinkovitih delovnih ur, opravljenih na javni službi oziroma trgu, v celotnih učinkovitih delovnih urah vseh projektov in programov,
- posredne stroške na ravni organizacijske enote razporejamo na stroškovna mesta/nosilce s pomočjo sodila, števila realiziranih učinkovitih delovnih ur posameznega stroškovnega mesta/nosilca v celotnih učinkovitih delovnih urah vseh stroškovnih mest/nosilcev.

Pojasnilo o metodah vrednotenja postavk v računovodskih izkazih: postavke v računovodskih izkazih so vrednotene skladno z zakonodajo in internimi akti.

2 RAČUNOVODSKI IZKAZI

Preglednica 2.1: Bilanca stanja na dan 31. 12. 2025 v evrih s centi

Členitev kontov	Naziv konta	Oznaka za AOP	Znesek		Indeks tekoče leto/predh. leto
			Tekočega leta	Prejšnjega leta	
1	2	3	4	5	
	A) DOLGOROČNA SREDSTVA IN SREDSTVA V UPRAVLJANJU (002-003+004-005+006-007+008+009+010+011)	001	11.309.631	11.646.058	97
00	NEOPREDMETENA SREDSTVA IN DOLGOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	002	531.604	522.807	102
01	POPRAVEK VREDNOSTI NEOPREDMETENIH SREDSTEV	003	492.485	438.112	112
02	NEPREMIČNINE	004	12.160.239	11.971.556	102
03	POPRAVEK VREDNOSTI ZGRADB	005	3.860.117	3.518.859	110
04	OPREMA IN DRUGA OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA	006	13.863.378	12.335.274	112
05	POPRAVEK VREDNOSTI OPREME IN DRUGIH OPREDMETENIH OSNOVNIH SREDSTEV	007	10.974.166	9.283.869	118
06	DOLGOROČNE FINANČNE NALOŽBE	008	3.000	3.000	100
07	DOLGOROČNO DANA POSOJILA IN DEPOZITI	009	0	0	
08	DOLGOROČNE TERJATVE IZ POSLOVANJA	010	78.177	54.260	144
09	TERJATVE ZA SREDSTVA DANA V UPRAVLJANJE	011	0	0	
	B) KRATKOROČNA SREDSTVA; RAZEN ZALOG IN AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE (013+014+015+016+017+018+019+020+021+022)	012	16.692.905	15.584.506	107
10	DENARNA SREDSTVA V BLAGAJNI IN TAKOJ UNOVČLJIVI VREDNOSTNI PAPIRJI	013	0	0	
11	DOBROIMETJE PRI BANKAH IN DRUGIH FINANČNIH USTANOVAH	014	763.827	1.865.052	41
12	KRATKOROČNE TERJATVE DO KUPCEV	015	166.071	145.654	114
13	DANI PREDUJMI IN VARŠČINE	016	0	0	
14	KRATKOROČNE TERJATVE DO UPORABNIKOV ENOTNEGA KONTNEGA NAČRTA	017	14.326.179	12.481.737	115
15	KRATKOROČNE FINANČNE NALOŽBE	018	0	0	
16	KRATKOROČNE TERJATVE IZ FINANCIRANJA	019	417	638	65
17	DRUGE KRATKOROČNE TERJATVE	020	9.201	20.068	46
18	NEPLAČANI ODHODKI	021	0	0	
19	AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	022	1.427.210	1.071.359	133
	C) ZALOGE (024+025+026+027+028+029+030+031)	023	53.223	40.436	132
30	OBRAČUN NABAVE MATERIALA	024	0	0	
31	ZALOGE MATERIALA	025	0	0	
32	ZALOGE DROBNEGA INVENTARJA IN EMBALAŽE	026	0	0	
33	NEDOKONČANA PROIZVODNJA	027	0	0	
34	PROIZVODI	028	23	106	21
35	OBRAČUN NABAVE BLAGA	029	0	0	
36	ZALOGE BLAGA	030	53.200	40.330	132
37	DRUGE ZALOGE	031	0	0	
	I. AKTIVA SKUPAJ (001+012+023)	032	28.055.758	27.271.000	103
99	IZVENBILANČNA EVIDENCA	033	437.901	430.675	102

	D) KRATKOROČNE OBVEZNOSTI IN PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE (035+036+037+038+039+040+041+042+043)	034	9.203.141	10.066.206	91
20	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI ZA PREJETE PREDUJME IN VARŠČINE	035	0	0	
21	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO ZAPOSLENIH	036	1.731.056	1.628.918	106
22	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO DOBAVITELJEV	037	601.992	557.619	108
23	DRUGE KRATKOROČNE OBVEZNOSTI IZ POSLOVANJA	038	369.006	387.930	95
24	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO UPORABNIKOV ENOTNEGA KONTNEGA NAČRTA	039	28.998	33.328	87
25	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO FINANCERJEV	040	0	0	
26	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI IZ FINANCIRANJA	041	0	0	
28	NEPLAČANI PRIHODKI	042	0	0	
29	PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	043	6.472.089	7.458.412	87
	E) LASTNI VIRI IN DOLGOROČNE OBVEZNOSTI (045+046+047+048+049+050+051+052-053+054+055+056+057+058-059)	044	18.852.617	17.204.793	110
90	SPLOŠNI SKLAD	045	0	0	
91	REZERVNI SKLAD	046	0	0	
92	DOLGOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	047	4.387	6.053	72
93	REZERVACIJE	048	0	0	
940	SKLAD NAMENSKEGA PREMOŽENJA V JAVNIH SKLADIH	049	0	0	
9410	Sklad premoženja v drugih pravnih osebah javnega prava, ki je v njihovi lasti, za neopredmetena sredstva in opredmetena osnovna sredstva	050	16.428.441	15.827.071	104
9411	Sklad premoženja v drugih pravnih osebah javnega prava, ki je v njihovi lasti, za finančne naložbe	051	3.000	3.000	100
9412	Presežek prihodkov nad odhodki	052	2.416.789	1.368.669	177
9413	Presežek odhodkov nad prihodki	053	0	0	
96	DOLGOROČNE FINANČNE OBVEZNOSTI	054	0	0	
97	DRUGE DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	055	0	0	
980	OBVEZNOSTI ZA NEOPREDMETENA SREDSTVA IN OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA	056	0	0	
981	OBVEZNOSTI ZA DOLGOROČNE FINANČNE NALOŽBE	057	0	0	
985	PRESEŽEK PRIHODKOV NAD ODHODKI	058	0	0	
986	PRESEŽEK ODHODKOV NAD PRIHODKI	059	0	0	
	I. PASIVA SKUPAJ (034+044)	060	28.055.758	27.271.000	103
99	IZVENBILANČNA EVIDENCA	061	437.901	430.675	102

Preglednica 2.2: Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov v evrih s centi (obračunsko)

Členitev kontov	Naziv konta	Oznaka za AOP	Znesek		Indeks tekoče leto/predhodno leto
			Tekočega leta	Prejšnjega leta	
1	2	3	4	5	6
	A) PRIHODKI OD POSLOVANJA (861+862-863+864)	860	31.783.335	28.123.429	113
760	PRIHODKI IZ JAVNIH FINANC IN NEJAVNIH VIROV ZA OPRAVLJANJE JAVNE SLUŽBE	861	31.092.451	27.949.599	111
	POVEČANJE VREDNOSTI ZALOG	862	0	0	
	ZMANJŠANJE VREDNOSTI ZALOG	863	0	0	
761	PRIHODKI OD PRODAJE PROIZVODOV, BLAGA IN STORITEV NA TRGU	864	690.884	173.830	397
762	FINANČNI PRIHODKI	865	293.144	394.318	74
763	DRUGI PRIHODKI	866	11.847	1.000	1.185
	Č) PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI PRIHODKI (868+869)	867	8.297	10.552	79
del 764	PRIHODKI OD PRODAJE OSNOVNIH SREDSTEV	868	8.297	10.552	79
del 764	DRUGI PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI PRIHODKI	869	0	0	
	D) CELOTNI PRIHODKI (860+865+866+867)	870	32.096.623	28.529.298	113
	E) STROŠKI BLAGA, MATERIALA IN STORITEV (872+873+874)	871	7.819.949	7.126.253	110
del 466	STROŠKI PRODANIH ZALOG	872	112.030	108.431	103
460	STROŠKI MATERIALA	873	705.441	768.441	92
461	STROŠKI STORITEV	874	7.002.477	6.249.380	112
	F) STROŠKI DELA (876+877+878)	875	20.953.949	18.980.735	110
del 464	PLAČE IN NADOMESTILA PLAČ	876	16.276.888	14.953.290	109
del 464	PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST	877	2.723.631	2.361.059	115
del 464	DRUGI STROŠKI DELA	878	1.953.431	1.666.385	117
462	AMORTIZACIJA	879	1.227.117	1.126.511	109
463	REZERVACIJE	880	0	0	
465	DRUGI STROŠKI	881	86.888	147.801	59
467	FINANČNI ODHODKI	882	2.087	2.188	95
468	DRUGI ODHODKI	883	8.229	7.151	115
	M) PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI ODHODKI (885+886)	884	2.007	0	
del 469	ODHODKI OD PRODAJE OSNOVNIH SREDSTEV	885	2.007	0	
del 469	OSTALI PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI ODHODKI	886	0	0	
	N) CELOTNI ODHODKI (871+875+879+880+881+882+883+884)	887	30.100.225	27.390.638	110
	O) PRESEŽEK PRIHODKOV (870-887)	888	1.996.397	1.138.660	175
	P) PRESEŽEK ODHODKOV (887-870)	889	0	0	
del 80	Davek od dohodka pravnih oseb	890	9.562	9.944	96
del 80	Presežek prihodkov obračunskega obdobja z upoštevanjem davka od dohodka (888-890)	891	1.986.836	1.128.716	176
del 80	Presežek odhodkov obračunskega obdobja z upoštevanjem davka od dohodka (889+890)	892	0	0	
	Presežek prihodkov iz prejšnjih let, namenjen pokritju odhodkov obračunskega obdobja	893	190.000	0	
	Povprečno število zaposlenih na podlagi delovnih ur v obračunskem obdobju (celo število)	894	389	382	102
	Število mesecev poslovanja	895	12	12	100

Preglednica 2.3: Izkaz prihodkov in odhodkov po vrstah dejavnosti v evrih s centi

Členitev kontov	Naziv konta	Oznaka za AOP	Znesek	
			Prihodki in odhodki za izvajanje javne službe	Prihodki in odhodki od prodaje blaga in storitev na trgu
1	2	3	4	5
	A) PRIHODKI OD POSLOVANJA (661+662-663+664)	660	31.092.451	690.884
760	PRIHODKI IZ JAVNIH FINANC IN NEJAVNIH VIROV ZA OPRAVLJANJE JAVNE SLUŽBE	661	31.092.451	0
	POVEČANJE VREDNOSTI ZALOG	662	0	0
	ZMANJŠANJE VREDNOSTI ZALOG	663	0	0
761	PRIHODKI OD PRODAJE PROIZVODOV, BLAGA IN STORITEV NA TRGU	664	0	690.884
762	FINANČNI PRIHODKI	665	289.005	4.138
763	DRUGI PRIHODKI	666	11.847	0
	Č) PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI PRIHODKI (668+669)	667	8.297	0
del 764	PRIHODKI OD PRODAJE OSNOVNIH SREDSTEV	668	8.297	0
del 764	DRUGI PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI PRIHODKI	669	0	0
	D) CELOTNI PRIHODKI (660+665+666+667)	670	31.401.600	695.023
	E) STROŠKI BLAGA, MATERIALA IN STORITEV (672+673+674)	671	7.557.265	262.684
del 466	STROŠKI PRODANIH ZALOG	672	0	112.030
460	STROŠKI MATERIALA	673	695.476	9.966
461	STROŠKI STORITEV	674	6.861.789	140.688
	F) STROŠKI DELA (676+677+678)	675	20.637.825	316.124
del 464	PLAČE IN NADOMESTILA PLAČ	676	16.045.241	231.647
del 464	PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST	677	2.686.041	37.590
del 464	DRUGI STROŠKI DELA	678	1.906.543	46.888
462	AMORTIZACIJA	679	1.211.811	15.305
463	REZERVACIJE	680	0	0
465	DRUGI STROŠKI	681	85.532	1.356
467	FINANČNI ODHODKI	682	2.074	13
468	DRUGI ODHODKI	683	8.200	29
	M) PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI ODHODKI (685+686)	684	2.007	0
del 469	ODHODKI OD PRODAJE OSNOVNIH SREDSTEV	685	2.007	0
del 469	OSTALI PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI ODHODKI	686	0	0
	N) CELOTNI ODHODKI (671+675+679+680+681+682+683+684)	687	29.504.714	595.512
	O) PRESEŽEK PRIHODKOV	688	1.896.886	99.511
	P) PRESEŽEK ODHODKOV (687-670)	689	0	0
del 80	Davek od dohodka pravnih oseb	690	0	9.562
del 80	Presežek prihodkov obračunskega obdobja z upoštevanjem davka od dohodka (688-690)	691	1.896.886	89.949
del 80	Presežek odhodkov obračunskega obdobja z upoštevanjem davka od dohodka (689+690)	692	0	0
	Presežek prihodkov iz prejšnjih let, namenjen pokritju odhodkov obračunskega obdobja	693	190.000	0

Preglednica 2.4: Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po načelu denarnega toka v evrih s centi

Členitev kontov	Naziv konta	Oznaka za AOP	Znesek		Indeks tekoče leto/predh. leto
			Tekočega leta	Prejšnjega leta	
1	2	3	4	5	6
	I. SKUPAJ PRIHODKI (402+431)	401	31.241.644	31.100.891	100
	1. PRIHODKI ZA IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE (403+420)	402	30.453.811	30.238.750	101
	A. Prihodki iz sredstev javnih financ (404+407+410+413+418+419)	403	28.328.222	26.918.881	105
	a. Prejeta sredstva iz državnega proračuna (405+406)	404	27.811.979	26.429.097	105
del 7400	Prejeta sredstva iz državnega proračuna za tekočo porabo	405	27.811.979	26.429.097	105
del 7400	Prejeta sredstva iz državnega proračuna za investicije	406	0	0	#DIV/0!
	b. Prejeta sredstva iz občinskih proračunov (408+409)	407	51.443	43.593	118
del 7401	Prejeta sredstva iz občinskih proračunov za tekočo porabo	408	51.443	43.593	118
del 7401	Prejeta sredstva iz občinskih proračunov za investicije	409	0	0	#DIV/0!
	c. Prejeta sredstva iz skladov socialnega zavarovanja (411+412)	410	0	0	#DIV/0!
del 7402	Prejeta sredstva iz skladov socialnega zavarovanja za tekočo porabo	411	0	0	#DIV/0!
del 7402	Prejeta sredstva iz skladov socialnega zavarovanja za investicije	412	0	0	#DIV/0!
	d. Prejeta sredstva iz javnih skladov, javnih agencij in javnih zavodov (414+415+416+417)	413	0	0	#DIV/0!
del 7403	Prejeta sredstva iz javnih skladov za tekočo porabo	414	0	0	#DIV/0!
del 7403	Prejeta sredstva iz javnih skladov za investicije	415	0	0	#DIV/0!
del 7404	Prejeta sredstva iz javnih agencij in javnih zavodov za tekočo porabo	416	0	0	#DIV/0!
del 7404	Prejeta sredstva iz javnih agencij in javnih zavodov za investicije	417	0	0	#DIV/0!
del 740	e. Prejeta sredstva iz proračunov iz naslova tujih donacij	418	0	0	#DIV/0!
741	PREJETA SREDSTVA IZ DRŽAVNEGA PRORAČUNA IZ SREDSTEV PRORAČUNA EU IN IZ DRUGIH DRŽAV	419	464.801	446.191	104
	B. Drugi prihodki za izvajanje dejavnosti javne službe (422+423+487+424+425+426+427+488+489+490+429+430)	420	2.125.589	3.319.869	64
del 7102	Prihodki od obresti	422	349.106	295.301	118
7100	Prihodki od udeležbe na dobičku in dividend ter presežkov prihodkov nad odhodki	423	0	0	#DIV/0!
7103	Prihodki od premoženja	487	33.823	31.389	108
7141	Drugi nedavčni prihodki	424	359.194	81.154	443
72	KAPITALSKI PRIHODKI	425	11.433	10.390	110
730	PREJETE DONACIJE IZ DOMAČIH VIROV	426	22.050	40.022	55
731	PREJETE DONACIJE IZ TUJINE	427	0	0	#DIV/0!
782	PREJETA SREDSTVA IZ PRORAČUNA EU IZ STRUKTURNIH SKLADOV	488	548.076	340.016	161
783	PREJETA SREDSTVA IZ PRORAČUNA EU IZ KOHEZIJSKEGA SKLADA	489	0	0	#DIV/0!
784	PREJETA SREDSTVA IZ PRORAČUNA EU ZA IZVAJANJE CENTRALIZIRANIH IN DRUGIH PROGRAMOV EU	490	433.056	2.078.022	21
786	OSTALA PREJETA SREDSTVA IZ PRORAČUNA EU	429	0	0	#DIV/0!
787	PREJETA SREDSTVA OD DRUGIH EVROPSKIH INSTITUCIJ IN IZ DRUGIH DRŽAV	430	368.851	443.575	83
	2. PRIHODKI OD PRODAJE BLAGA IN STORITEV NA TRGU (432+433)	431	787.832	862.141	91
7130	Prihodki od prodaje blaga in storitev na trgu	432	783.913	859.108	91
del 7102	Prihodki od obresti	433	3.920	3.034	129
	II. SKUPAJ ODHODKI (438+481)	437	30.073.575	27.523.882	109

	1. ODHODKI ZA IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE (439+447+453+464+465+466+467+468+469+470)	438	29.464.153	26.885.332	110
	A. Plače in drugi izdatki zaposlenim (440+441+442+443+444+445+446)	439	17.686.328	16.103.028	110
del 4000	Plače in dodatki	440	15.164.241	13.914.300	109
del 4001	Regres za letni dopust	441	753.513	472.751	159
del 4002	Povračila in nadomestila	442	1.117.277	911.941	123
del 4003	Sredstva za delovno uspešnost	443	422.959	569.371	74
del 4004	Sredstva za nadurno delo	444	119.015	80.138	149
del 4005	Plače za delo nerezidentov po pogodbi	445	0	0	
del 4009	Drugi izdatki zaposlenim	446	109.323	154.527	71
	B. Prispevki delodajalcev za socialno varnost (448+449+450+451+491+452)	447	2.735.519	2.479.973	110
del 4010	Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje	448	1.326.906	1.231.022	108
del 4011	Prispevek za zdravstveno zavarovanje	449	1.118.848	1.038.932	108
del 4012	Prispevek za zaposlovanje	450	14.641	14.068	104
del 4013	Prispevek za starševsko varstvo	451	15.760	14.628	108
del 4014	Prispevek za dolgotrajno oskrbo	491	65.989	0	
del 4015	Premije kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja, na podlagi ZKDPZJU	452	193.374	181.324	107
	C. Izdatki za blago in storitve za izvajanje javne službe (454+455+456+457+458+459+460+461+463)	453	7.836.685	6.729.422	116
del 4020	Pisarniški in splošni material in storitve	454	3.106.303	2.573.424	121
del 4021	Posebni material in storitve	455	47.294	43.357	109
del 4022	Energija, voda, komunalne storitve in komunikacije	456	389.700	361.173	108
del 4023	Prevozní stroški in storitve	457	136.660	153.765	89
del 4024	Izdatki za službena potovanja	458	1.058.590	952.393	111
del 4025	Tekoče vzdrževanje	459	1.049.930	987.412	106
del 4026	Poslovne najemnine in zakupnine	460	496.250	349.668	142
del 4027	Kazni in odškodnine	461	579	0	
del 4029	Drugi operativni odhodki	463	1.551.377	1.308.229	119
403	PLAČILA DOMAČIH OBRESTI	464	0	0	
404	PLAČILA TUJIH OBRESTI	465	0	0	
410	SUBVENCije	466	0	0	
411	TRANSFERI POSAMEZNIKOM IN GOSPODINJSTVOM	467	0	0	
412	TRANSFERI NEPRIDOBITNIM ORGANIZACIJAM IN USTANOVAM	468	0	0	
413	DRUGI TEKOČI DOMAČI TRANSFERI	469	0	0	
	J. Investicijski odhodki (471+472+473+474+475+476+477+478+479+480)	470	1.205.621	1.572.909	77
4200	Nakup zgradb in prostorov	471	5.729	11.117	52
4201	Nakup prevoznih sredstev	472	89.503	48.415	185
4202	Nakup opreme	473	775.985	1.018.249	76
4203	Nakup drugih osnovnih sredstev	474	37.199	41.089	91
4204	Novogradnje, rekonstrukcije in adaptacije	475	224.699	22.727	989
4205	Investicijsko vzdrževanje in obnove	476	72.505	418.773	17
4206	Nakup zemljišč in naravnih bogastev	477	0	0	
4207	Nakup nematerialnega premoženja	478	0	12.539	0
4208	Študije o izvedljivosti projektov, projektna dokumentacija, nadzor in investicijski inženiring	479	0	0	
4209	Nakup blagovnih rezerv in intervencijskih zalog	480	0	0	
	2. ODHODKI IZ NASLOVA PRODAJE BLAGA IN STORITEV NA TRGU (482+483+484)	481	609.422	638.550	95
del 400	A. Plače in drugi izdatki zaposlenim iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu	482	290.334	278.378	104
del 401	B. Prispevki delodajalcev za socialno varnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu	483	46.104	43.520	106
del 402	C. Izdatki za blago in storitve iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu	484	272.984	316.652	86
	III/1 PRESEŽEK PRIHODKOV NAD ODHODKI (401-437)	485	1.168.069	3.577.009	33
	III/2 PRESEŽEK ODHODKOV NAD PRIHODKI (437-401)	486	0	0	

Preglednica 2.5: Izkaz računa financiranja določenih uporabnikov v evrih s centi

Členitev kontov	Naziv konta	Oznaka za AOP	Znesek	
			Tekočega leta	Prejšnjega leta
1	2	3	4	5
50	VII. ZADOLŽEVANJE (551+559)	550	0	0
500	Domače zadolževanje (552+553+554+555+557+558)	551	0	0
5001	Najeti krediti pri bankah	552	0	0
5002	Najeti krediti pri drugih finančnih institucijah	553	0	0
del 5003	Najeti krediti pri državnem proračunu	554	0	0
del 5003	Najeti krediti pri proračunih občin	555	0	0
del 5003	Najeti krediti pri javnih skladih	557	0	0
del 5003	Najeti krediti pri drugih domačih kreditodajalcih	558	0	0
501	ZADOLŽEVANJE V TUJINI	559	0	0
55	VIII. ODPLAČILA DOLGA (561+569)	560	0	0
550	Odplačila domačega dolga (562+563+564+565+567+568)	561	0	0
5501	Odplačila kreditov bankam	562	0	0
5502	Odplačila kreditov drugim finančnim institucijam	563	0	0
del 5503	Odplačila kreditov državnemu proračunu	564	0	0
del 5503	Odplačila kreditov proračunom občin	565	0	0
del 5503	Odplačila kreditov javnim skladom	567	0	0
del 5503	Odplačila kreditov drugim domačim kreditodajalcem	568	0	0
551	ODPLAČILA DOLGA V TUJINO	569	0	0
	IX/1 NETO ZADOLŽEVANJE (550-560)	570	0	0
	IX/2 NETO ODPLAČILO DOLGA (560-550)	571	0	0
	X/1 POVEČANJE SREDSTEV NA RAČUNIH (485+524+570)-(486+525+571)	572	1.168.069	3.577.009
	X/2 ZMANJŠANJE SREDSTEV NA RAČUNIH (486+525+571)-(485+524+570)	573	0	0

Preglednica 2.6: Izkaz računa finančnih terjatev in naložb določenih uporabnikov v evrih s centi

Členitev kontov	Naziv konta	Oznaka za AOP	Znesek	
			Tekočega leta	Prejšnjega leta
1	2	3	4	5
75	IV. PREJETA VRAČILA DANIH POSOJIL IN ZMANJŠANJE FINANČNIH NALOŽB (501+502+503+504+505+506+507+508+509+510+511)	500	0	0
7500	Prejeta vračila danih posojil od posameznikov in zasebnikov	501	0	0
7501	Prejeta vračila danih posojil od javnih skladov	502	0	0
7502	Prejeta vračila danih posojil od javnih podjetij in družb, ki so v lasti države ali občin	503	0	0
7503	Prejeta vračila danih posojil od finančnih institucij	504	0	0
7504	Prejeta vračila danih posojil od privatnih podjetij	505	0	0
7505	Prejeta vračila danih posojil od občin	506	0	0
7506	Prejeta vračila danih posojil iz tujine	507	0	0
7507	Prejeta vračila danih posojil državnemu proračunu	508	0	0
7508	Prejeta vračila danih posojil od javnih agencij in javnih zavodov	509	0	0
7509	Prejeta vračila plačanih poroštev	510	0	0
751	ZMANJŠANJE FINANČNIH NALOŽB	511	0	0
44	V. DANA POSOJILA IN POVEČANJE FINANČNIH NALOŽB (513+514+515+516+517+518+519+520+521+522+523)	512	0	0
4400	Dana posojila posameznikom in zasebnikom	513	0	0
4401	Dana posojila javnim skladom	514	0	0
4402	Dana posojila javnim podjetjem in družbam, ki so v lasti države ali občin	515	0	0
4403	Dana posojila finančnim institucijam	516	0	0
4404	Dana posojila privatnim podjetjem	517	0	0
4405	Dana posojila občinam	518	0	0
4406	Dana posojila v tujino	519	0	0
4407	Dana posojila državnemu proračunu	520	0	0
4408	Dana posojila javnim agencijam in javnim zavodom	521	0	0
4409	Plačila zapadlih poroštev	522	0	0
441	POVEČANJE FINANČNIH NALOŽB	523	0	0
	VI/1 PREJETA MINUS DANA POSOJILA (500-512)	524	0	0
	VI/2 DANA MINUS PREJETA POSOJILA (512-500)	525	0	0

Preglednica 2.7: Stanje in gibanje neopredmetenih in opredmetenih osnovnih sredstev v evrih s centi

Naziv konta	AOP	Nabavna vrednost (1.1.)	Popravek vrednost (1.1.)	Poveč.nab. vred.	Poveč. popr. vred.	Zmanjš. nab. vred.	Zmanj. pop. vred.	Amortizacija	Neodpisana vrednost (31.12.)	Prevred. zaradi okrepitve	Prevred. zaradi oslabitve
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 (3-4+5-6-7+8-9)	11	12
I. Neopredmetena sredstva in opredmetena osnovna sredstva v upravljanju (701+702+703+704+705+706+707)	700	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
A. Dolgoročno odloženi stroški	701	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B. Dolgoročne premoženjske pravice	702	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C. Druga neopredmetena sredstva	703	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D. Zemljišča	704	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
E. Zgradbe	705	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
F. Oprema	706	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
G. Druga opredmetena osnovna sredstva	707	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
II. Neopredmetena sredstva in opredmetena osnovna sredstva v lasti (709+710+711+712+713+714+715)	708	24.829.636	13.240.839	1.871.017	0	145.432	143.426	2.229.354	11.228.454	0	0
A. Dolgoročno odloženi stroški	709	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B. Dolgoročne premoženjske pravice	710	522.807	438.112	8.797	0	0	0	54.373	39.119	0	0
C. Druga neopredmetena sredstva	711	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D. Zemljišča	712	568.868	0	0	0	0	0	0	568.868	0	0
E. Zgradbe	713	11.402.688	3.518.859	188.683	0	0	0	341.258	7.731.255	0	0
F. Oprema	714	12.322.622	9.283.869	1.671.837	0	145.432	143.426	1.833.723	2.874.861	0	0
G. Druga opredmetena osnovna sredstva	715	12.652	0	1.700	0	0	0	0	14.352	0	0
III. Neopredmetena sredstva in opredmetena osnovna sredstva v finančnem najemu (717+718+719+720+721+722+723)	716	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
A. Dolgoročno odloženi stroški	717	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B. Dolgoročne premoženjske pravice	718	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C. Druga neopredmetena sredstva	719	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D. Zemljišča	720	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
E. Zgradbe	721	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
F. Oprema	722	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
G. Druga opredmetena osnovna sredstva	723	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Preglednica 2.8: Stanje in gibanje dolgoročnih finančnih naložb v evrih s centi

Naziv konta	Oznaka za AOP	Znesek naložb in danih posojil (1.1.)	Znesek popravko v naložb in danih posojil (1.1.)	Znesek povečanj a naložb in danih posojil	Znesek povečanj popravko v naložb in danih posojil	Znesek zmanjšanj a naložb in danih posojil	Znesek zmanjšanj a popravkov naložb in danih posojil	Znesek k naložb in danih posojil (31.12.)	Znesek popravko v naložb in danih posojil (31.12.)	Knjigovod. vrednost naložb in danih posojil (31.12.)	Znesek odpisanih naložb in danih posojil
1	2	3	4	5	6	7	8	9 (3+5-7)	10 (4+6-8)	11 (9-10)	12
I. Dolgoročne finančne naložbe (801+806+813+814)	800	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
A. Naložbe v delnice (802+803+804+805)	801	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1. Naložbe v delnice v javna podjetja	802	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Naložbe v delnice v finančne institucije	803	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Naložbe v delnice v privatna podjetja	804	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4. Naložbe v delnice v tujini	805	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B. Naložbe v deleže (807+808+809+810+811+812)	806	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1. Naložbe v deleže v javna podjetja	807	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Naložbe v deleže v finančne institucije	808	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Naložbe v deleže v privatna podjetja	809	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4. Naložbe v deleže državnih družb, ki imajo obliko d. d.	810	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5. Naložbe v deleže državnih družb, ki imajo obliko d. o. o.	811	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6. Naložbe v deleže v tujini	812	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C. Naložbe v plemenite kovine, drage kamne, umetniška dela in podobno	813	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D. Druge dolgoročne kapitalske naložbe (815+816+817+818)	814	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1. Namensko premoženje, preneseno javnim sklantom	815	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Premoženje, preneseno v last drugim pravnim osebam javnega prava, ki imajo premoženje v svoji lasti	816	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Druge dolgoročne kapitalske naložbe doma	817	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4. Druge dolgoročne kapitalske naložbe v tujini	818	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
II. Dolgoročno dana posojila in depoziti (820+829+832+835)	819	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
A. Dolgoročno dana posojila (821+822+823+824+825+826+827+828)	820	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1. Dolgoročno dana posojila posameznikom in zasebnikom	821	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Dolgoročno dana posojila javnim sklantom	822	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Dolgoročno dana posojila javnim podjetjem in družbam v lasti države ali občin	823	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4. Dolgoročno dana posojila finančnim institucijam	824	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5. Dolgoročno dana posojila privatnim podjetjem	825	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6. Dolgoročno dana posojila drugim ravnam države	826	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7. Dolgoročno dana posojila državnemu proračunu	827	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8. Druga dolgoročno dana posojila v tujino	828	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B. Dolgoročne finančne naložbe v vrednostne papirje (830+831)	829	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1. Domači vrednostni papirji	830	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Tuji vrednostni papirji	831	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C. Dolgoročno dani depoziti (833+834)	832	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1. Dolgoročno dani depoziti poslovnim bankam	833	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Drugi dolgoročno dani depoziti	834	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D. Druga dolgoročno dana posojila	835	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
III. Skupaj (800+819)	836	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

3 POJASNILA K POSAMEZNIM RAČUNOVODSKIM IZKAZOM

3.1 Bilanca stanja

Sodila za razporejanja posrednih stroškov

– Posredne stroške na ravni celotnega zavoda razporejamo na dejavnosti javne službe in tržne dejavnosti s pomočjo sodila, števila realiziranih učinkovitih delovnih ur, opravljenih na javni službi oziroma trgu, v celotnih učinkovitih delovnih urah vseh projektov in programov.

– Posredne stroške na ravni organizacijske enote razporejamo na stroškovna mesta/nosilce s pomočjo sodila, števila realiziranih učinkovitih delovnih ur posameznega stroškovnega mesta/nosilca v celotnih učinkovitih delovnih urah vseh stroškovnih mest/nosilcev.

- **Nameni, za katere so bile oblikovane dolgoročne rezervacije, ter oblikovanje in poraba dolgoročnih rezervacij po namenih**

Dolgoročnih rezervacij nismo oblikovali.

- **Pojasnilo o ugotovljenem presežku prihodkov nad odhodki**

Poslovno leto 2025 smo zaključili s presežkom prihodkov nad odhodki v višini 1.986.835,78 EUR z upoštevanjem davka od dohodka pravnih oseb, kot ga izkazuje *Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov* na postavki AOP 891.

V Bilanci stanja izkazujemo 2.416.789,11 presežka prihodkov nad odhodki (AOP 052), ki poleg letošnjega presežka vključuje tudi nerazporejeni presežek 239.953,33 iz leta 2019.

V letu 2025 razporejenega presežka nismo realizirali za namene investicijskih vlaganj zaradi zamika nekaterih investicij v prihodnja leta, ko spet načrtujemo obširnejše investicijske projekte.

- **Metoda vrednotenja zalog gotovih izdelkov in zalog nedokončane proizvodnje**

Zaloge gotovih proizvodov vrednotimo po neposrednih proizvodnih stroških, v katere vključujemo neposredne proizvodne storitve in avtorske honorarje. Prejete subvencije zmanjšujejo vrednost zalog. Poraba zalog se izkazuje po povprečni ceni.

Zaloge trgovskega blaga vrednotimo po nabavni ceni, vključno z neposrednimi stroški nabave. Poraba zaloge se izkazuje po metodi zaporednih cen FIFO.

- **Podatki o stanju neporavnanih terjatev ter ukrepi za njihovo poravnavo oziroma razlog neplačila**

Odprte terjatve iz preteklega leta sestavljajo terjatve do Agencije za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost RS, ki zapadejo v plačilo v letu 2026 v višini 150.823,08 EUR.

Odprte terjatve do kupcev na dan 31. 12. 2025 skupaj znašajo 166.070,89 EUR. Terjatve za račune, zapadle v letu 2025, izhajajo iz terjatev do fizičnih oseb, ki jih redno opominjamo, in pravnih oseb iz naslova zadržanih pogodbenih sredstev (v višini 5 % od vsakega izdanega računa naročnikom: IRGO CONSULTING d. o. o., Geološki zavod Slovenije in 2TDK d.o.o.). Zadržana sredstva bomo prejeli po uspešno končanem projektu in potrditvi končnih poročil s strani naročnika v letu 2026.

- **Podatki o stanju neporavnanih obveznosti, ki so do konca poslovnega leta zapadle v plačilo, ter o vzrokih neplačila**

Neplačanih poslovnih obveznosti iz preteklega leta nimamo, ker vse svoje obveznosti poravnavamo v dogovorjenih rokih.

- **Viri sredstev, uporabljenih za vlaganja v opredmetena osnovna sredstva, neopredmetena dolgoročna sredstva ter dolgoročne finančne naložbe** (kapitalske naložbe in posojila)

V letu 2025 smo v neopredmetena in opredmetena osnovna sredstva investirali 1.306.746,28 EUR. Vir financiranja je bila neporabljena amortizacija iz leta 2024 v višini 88.897,09 EUR ter obračunana amortizacija leta 2025 v višini 1.218.449,19 EUR.

- **Naložbe prostih denarnih sredstev**

Na dan 31. 12. 2025 znašajo vezana sredstva pri Zakladnici enotnega zakladniškega računa države 14.050.000,00 EUR. Vezana sredstva predstavljajo trenutno prosta likvidna sredstva, ki smo jih prejeli iz naslova financiranja in predfinanciranja projektov Evropske unije in drugih mednarodnih projektov, iz naslova razmejenih prihodkov in sredstev, rezerviranih za investicije. Prosta likvidna sredstva potrebujemo za premostitev izpada prilivov s strani financerjev v prvih mesecih poslovnega leta, ko še niso sklenjene vse pogodbe o financiranju dejavnosti za tekoče leto, ter za financiranje izdatkov izvajanja mednarodnih projektov, za katera prejmemo finančna sredstva šele po njihovem zaključku.

- **Razlogi za pomembnejše spremembe dolgoročnih (stalnih) sredstev**

Med dolgoročnimi sredstvi se je zmanjšala vrednost neopredmetenih osnovnih sredstev za 187.725 EUR, povečali pa sta se vrednost opredmetenih osnovnih sredstev za 203.131 EUR ter vrednost nepremičnin za 129.601 EUR.

- **Vrste postavk, ki so zajete v znesku, izkazanem na kontih izvenbilančne evidence**

V izvenbilančni evidenci so evidentirane dane in prejete garancije, prejete in izdane menice za zavarovanje pogodbenih obveznosti iz naslova sklenjenih pogodb ter zaloga knjig, ki jih imata knjigarna Azil in knjigarna Maks v komisijiski prodaji. Izvenbilančno vodimo tudi materialno evidenco srebrnih in zlatih znakov ZRC SAZU, ki so namenjeni bodočim nagrajencem ZRC SAZU.

Preglednica 3.1.2: Postavke na kontih izvenbilančne evidence

Naziv	Vrednost v EUR
Zaloga komisija AZIL	29.157,56
Zaloga komisija MAKS	75.826,96
Prejete menice za zavarovanje dobre izvedbe posla pri tržnih javnih naročilih	283.052,99
Prejete garancije za zavarovanje dobre izvedbe posla pri tržnih javnih naročilih	60.816,22
Izdane menice za zavarovanje	12.800,00
Zlati in srebrni znaki ZRC SAZU	1.847,69
Skupaj	463.501,42

- **Pojasnilo o pomembnejših opredmetenih osnovnih sredstvih in o neopredmetenih dolgoročnih sredstvih, ki so že v celoti odpisana, pa se še vedno uporabljajo za opravljanje dejavnosti**

Oprema se uporablja, dokler tehnološko ne zastara oziroma dokler se ne okvari tako, da popravilo ni več smiselno, ne glede na to, ali je že v celoti odpisana. Trije primeri velike opreme, ki je že v celoti odpisana in se še uporablja, so: *mikroskop* (inventarna številka 108645), nabavljen leta 2015, *3D-teresečni laserski skener* (inventarna številka 110750), nabavljen leta 2020, namizni praškovni *difraktometer* (inventarna številka 116220), nabavljen v letu 2018, in *merilnik natezne trdnosti* (inventarna številka 111379), nabavljen leta 2020.

3.2 Drugo, kar je pomembno za popolnejšo predstavitev poslovanja in premoženjskega stanja

- **Sestava kumulativnega presežka prihodkov nad odhodki**

ZRC SAZU je leto 2025 po načelu nastanka poslovnega dogodka zaključil s presežkom prihodkov nad odhodki (po davkih) v višini 1.986.835,78 EUR, ob upoštevanju presežka prihodkov nad odhodki iz prejšnjih let, ki je bil razporejen za razvoj dejavnosti Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša in namenjen pokritju tekočih odhodkov v višini 190.000,00, pa znaša presežek po obračunskem načelu 2.176.835,78 EUR.

Preglednica 3.2.1: Sestava kumulativnega presežka prihodkov nad odhodki (AOP 052)

Naziv	Vrednost v EUR	Sklep organa
Nerazporejen presežek 2019	239.953,33	Sklep Upravnega odbora št. UO-3-3 z dne 27. 2. 2020
Presežek prihodkov nad odhodki 2025	2.176.835,78	Podan predlog Upravnemu odboru za razporeditev presežka prihodkov
SKUPAJ A052	2.416.789,11	

- **Stopnja odpisanosti raziskovalne opreme: 68 %**
- **Dolgoročne pasivne časovne razmejitve**

Dolgoročne pasivne časovne razmejitve v višini 4.386,55 EUR, evidentirane na kontih skupine 92, so oblikovane iz naslova prejetih namenskih sredstev evropskih financerjev za pokrivanje stroškov amortizacije raziskovalne opreme, ki je bila kupljena izključno za potrebe izvajanja evropskih projektov. Dolgoročne pasivne razmejitve se letno zmanjšujejo za vrednost obračunane amortizacije teh osnovnih sredstev.

- **Kratkoročne pasivne časovne razmejitve po namenih in vrednostih**

Kratkoročno odloženi prihodki

Na kontih pasivnih časovnih razmejitev skupine 291 smo evidentirali del prihodkov (v spodnji preglednici), ki jih zaradi trajanja opravljanja raziskovalnih storitev nismo mogli priznati kot prihodek, saj raziskovalne storitve pri nedokončanih programih, projektih in usposabljanju mladih raziskovalcev še niso v celoti opravljene in stroški še niso nastali.

Preglednica 3.2.2: Kratkoročno odloženi prihodki

KONTO	NAZIV	VREDNOST V EUR
2910010	KRAT. ODL. PRIH.-	104.939,87
2910060	KRATK. ODL. PRIH.- ARIS -INFRASTRUKTURA	595.978,58
2910150	KRATK. ODL. PRIH.- ARIS ISF-UO	477.324,12
2910210	KRATK. ODL. PRIH.- ARIS- TEMELJNI APLIKATIVNI PROJEKTI J	639.183,44
2910220	KRATK. ODL. PRIH.- ARIS-PSF-RAZISKOVALNI PROGRAMI	2.643.037,87
2910250	KRATK. ODL. PRIH.-ERA-H6-8284	5.011,66
2910260	KRATK. ODL. PRIH.- -ESF, ERC, NI-0003, N6	136.097,10
2910270	KRATK. ODL. PRIH.- -ARIS GC	27.569,35
2910280	KRATK. ODL. PRIH.- ARIS -CRP	57.812,51
2910310	KRATK. ODL. PRIH.- ARIS -PSF MR	163.904,99
2910320	KRATK. ODL. PRIH.- ARIS - POZ DOK	108.266,45
2910330	KRATK. ODL. PRIH.- ARIS RSF RAZVOJNI STEBER	220.626,57
2910460	KRATK. ODL. PRIH.- C- ZNANSTVENE MONOGRAFIJE (C)	25.963,85
	SKUPAJ	5.205.716,36

Kratkoročno odloženi prihodki za evropske projekte

Na kontih pasivnih časovnih razmejitev smo razmejili sredstva, ki smo jih prejeli iz naslova *predfinanciranja mednarodnih projektov in drugih projektov*. V prihodke jih bomo skladno z nastalimi stroški prenašali v prihodnjem obdobju. Njihovo sestavo in strukturo prikazuje naslednja preglednica.

Preglednica 3.2.3: Kratkoročno odloženi prihodki za evropske projekte

KONTO	NAZIV	VREDNOST V EUR
2910809	KRAT.ODL.PRIH.- EU	47.508,57
2913000	KRAT.ODL.PRIH.- EU-ARIADNE PLUS	2.560,73
2916500	KRAT.ODL.PRIH.- EU-R-I PEERS	6.520,92
2917000	KRAT.ODL.PRIH.- EU CARE4CLIMATE	9.126,49
2917100	KRAT.ODL.PRIH.- EU-EPOS SP	12.160,57
2917200	KRAT.ODL.PRIH.- EU ELTER PPP	0,01
2917300	KRAT.ODL.PRIH.- EU-EP ELTER PLUS	2.852,83
2917400	KRAT.ODL.PRIH.- EU-LIFEWATCH ERIC	26.472,06
2917800	KRAT.ODL.PRIH.- EU-MINERVA	153,91
2917900	KRAT.ODL.PRIH.- EU - UMN	3.839,42
2918110	KRAT.ODL.PRIH.- EU-MEDIA4ALL	6.290,50
2918300	KRAT.ODL.PRIH.- ERASMUS - IRSCHEN	4.751,80
2918800	KRAT.ODL.PRIH.- EU-SHARED GREEN DEAL	4.054,75
2919100	KRAT.ODL.PRIH.- EU - SELINA	12.793,92
2919400	KRAT.ODL.PRIH.- EU-INSPIRE	15.618,29
2919700	KRAT.ODL.PRIH.- EU-INFO-POW	19.824,80
2919800	KRAT.ODL.PRIH.- EU-PoPMeD	21.482,90
2919900	KRAT.ODL.PRIH.- EU-SafeHabitat	18.731,12
2919904	KRAT.ODL.PRIH.- EU-Moc	17.790,77
2919911	KRAT.ODL.PRIH.- EU- ERC	665.868,03
2919913	KRAT.ODL.PRIH.- EU- POSTING-STAT 2.0	3.772,57
2919914	KRAT.ODL.PRIH.- EU- EPSON ON	16.664,25
2919915	KRAT.ODL.PRIH.- EU-RETLAMI-SEE	197.445,14
2919916	KRAT.ODL.PRIH.- EU-TRANSFORM2	10.632,58
2919917	KRAT.ODL.PRIH.- EU-CAFE	10.381,42
2919918	KRAT.ODL.PRIH.- EU-ARTEMIS	120.154,88
2919919	KRAT.ODL.PRIH.- EU-TUNETO15	8.644,47
	Skupaj	1.266.097,70

Vračunani odhodki za leto 2025

Na kontih pasivnih časovnih razmejitev smo knjižili odhodke v višini 275,21 EUR.

Konto	Naziv	Vrednost v EUR
2900500	VNAPREJ VRAČUNANI ODHODKI	275,21
	Skupaj	275,21

- **Kratkoročne aktivne časovne razmejitve po namenih in vrednostih**

Vnaprej plačani stroški za leto 2026

Na kontih aktivnih časovnih razmejitev smo razmejili vnaprej plačane stroške leta 2026 iz naslova usposabljanja mladih raziskovalcev, ki jih bo ARIS pokrila v letu 2026, ter druge vnaprej plačane materialne stroške v višini 264.705,40 EUR, ki se nanašajo na leto 2026.

Konto	Naziv	Vrednost v EUR
1900000	AČR – vračunani stroški – 4613810 – GENERALI	10.140,90
1900010	AČR – vračunani stroški – 4605200 – ČASOPISI	806,99
1900030	AČR – vračunani stroški – 4652100 – ČLANARINE	1.530,26
1900040	AČR – vračunani stroški – 4611800 – LICENČNINE	56.205,75
1900060	AČR – vračunani stroški – 4605100 – STROKOVNE REVije	47.285,16
1900070	AČR – vračunani stroški – 4611900 – RAČUNALNIŠKE STORITVE	27.507,26
1900080	AČR – vračunani stroški – 4613810 – ZDRAV. ZAVAROVANJE TUJINA	3.939,61
1900090	AČR – vračunani stroški – 4615400 – LETALSKE KARTE	30.475,65
1901060	AČR – vračunani stroški – 4613100 – ŠOLNINA – MR	84.632,13
1907100	AČR – vračunani stroški – 4613000 – KOTIZACIJE	2.181,69
	Skupaj	264.705,40

Vračunani prihodki

Na kontih aktivnih časovnih razmejitev smo vračunali prihodke iz naslova nezaračunanih prihodkov za mednarodne projekte iz leta 2025 v višini 1.162.504,63 EUR, ki jih bodo financerji na naš račun nakazali v letu 2025, ko bomo do njih vzpostavili tudi terjatve.

Konto	Naziv	Vrednost v EUR
1910000	AČR – vračunani prihodki – NABAVNA VREDNOST TB	26.036,19
1917010	AČR – vračunani prihodki – EU-MZZ-AČR	15.033,28
1917090	AČR – vračunani prihodki – EU-MIZŠ- MK-SOCIALNI SKLADI	363.966,13
1917160	AČR – vračunani prihodki – EU-MOP	44.844,34
1917260	AČR – vračunani prihodki – EU-EVROP.TERIT.SOD.-SLO-AT	0,34
1917280	AČR – vračunani prihodki – EU-EVROP.TERITOR.SOD DRUGO	569.898,26
1917290	AČR – vračunani prihodki – EU-DRUGE EU INSTITUCIJE	142.726,09
	Skupaj	1.162.504,63

Preglednica 3.2.4: Kazalniki Balance stanja

Kazalniki	Vrednost v odstotkih
Stopnja odpisanosti celotnih osnovnih sredstev	58 %
- od tega: stopnja odpisanosti celotne opreme	79 %
Delež nepremičnin v sredstvih	30 %
Delež opreme v sredstvih	10 %
Delež pasivnih časovnih razmejitev v kratkoročnih obveznostih	70 %

- **Razkritje popravkov naknadno ugotovljenih napak iz preteklih let v bilanci stanja**

Na podlagi šestnajstega odstavka 79. člena Zakona o znanstvenoraziskovalni in inovacijski dejavnosti (ZZrID) mora letno poročilo javnega raziskovalnega zavoda pregledati pooblaščen revizor v skladu z zakonom, ki ureja revidiranje. UO ZRC SAZU je na svoji 20. seji dne 26. 1. 2026 za izvedbo revizije letnih poročil za obdobje treh let (2025–2027) imenoval revizijsko družbo Deloitte revizija, d.o.o., Dunajska cesta 165, 1000 Ljubljana.

V skladu s tretjim odstavkom 7. člena Pravilnika o sestavljanju letnih poročil za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava, ki so uporabniki enotnega kontnega načrta, bodo morebitne naknadno ugotovljene napake popravljene v bilanci stanja naslednjega poročevalskega obdobja, to je v letu 2026, kot popravek otvoritvenega stanja.

3.3 Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov

Celotni prihodki znašajo 32.096.622,60 EUR, celotni odhodki znašajo 30.100.225,31,10 EUR, presežek prihodkov nad odhodki znaša 1.986.835,78 EUR.

Sestava prihodkov in primerjava z načrtovanimi vrednostmi ter preteklim letom

Celotni prihodki v letu 2025 znašajo 32.096.622,60 EUR, kar predstavlja 7-odstotno preseganje načrtovanih vrednosti. Prihodki iz naslova javne službe so višji za 6 %, medtem ko prihodki iz tržne dejavnosti presegajo načrtovane za 47 %. Znatno odstopanje pri tržni dejavnosti je posledica uspešno zaključenih tržnih projektov, kar je omogočilo izstavitev računov za opravljene storitve. Strukturo prihodkov ter njihovo primerjavo z načrtovanimi vrednostmi podrobneje prikazuje spodnja preglednica, medtem ko graf v nadaljevanju vizualno ponazarja razporeditev prihodkov.

Preglednica 3.3.1: Primerjava načrtovanih in realiziranih prihodkov po namenih

Zap. št.	Prihodki glede na namen	FN 2025	Realizirano 2025	Indeks real. / načrt.
1.	ISF – Infrastrukturalna dejavnost	2.151.961,00	2.190.936,06	102
2.	ISF – Upravljalvska in podporna dejavnost	4.954.860,00	5.327.313,58	108
3.	PSF – Raziskovalni programi	8.725.477,00	9.573.442,61	110
4.	PSF – Mladi raziskovalci	1.526.062,00	1.317.690,56	86
5.	Razvojni steber financiranja	1.173.605,00	987.485,32	84
6.	Mednarodni ESFRI projekti	354.136,00	376.430,00	106
7.	Raziskovalni projekti	4.766.650,00	4.995.425,43	105
8.	Skupni dolgoročni program "Naravna in kulturna dediščina slovenskega naroda" ZRC SAZU in SAZU	608.580,00	580.812,22	95
9.	CRP	1.108.723,00	36.288,91	3
10.	Znanstveni tisk	239.843,00	200.556,65	84
11.	Tuja znanstvena literatura in baze podatkov	18.640,00	0,00	0
12.	Osrednji specializirani informacijski centri	53.741,00	53.741,00	100
13.	Sofinanciranje mednarodnih projektov	2.144.168,00	3.541.126,52	165
14.	Drugi prihodki	1.668.584,00	2.220.351,08	133
	Skupaj javna služba	29.495.030,00	31.401.599,94	106
15	Trg (vključno s povečanjem oz. zmanjšanjem zalog proizvodov in nedokončane proizvodnje)	471.538,00	695.022,66	147
16	SKUPAJ CELOTNI PRIHODKI	29.966.568,00	32.096.622,60	107

Večina preseganja izhaja iz dejavnosti javne službe (indeks 106), medtem ko tržna dejavnost beleži visoko relativno rast (indeks 147), vendar z omejenim vplivom na skupni rezultat.

Najpomembnejši pozitivni odmiki so evidentirani pri:

- postavki Sofinanciranje mednarodnih projektov (indeks 165), kjer vrednostno izrazito odstopa ERC projekt STONE,
- postavki PSF – raziskovalni programi (indeks 110),
- postavki Raziskovalni projekti (indeks 105),
- postavki ISF – upravljavska in podporna dejavnost (indeks 108)
- ter pri postavki Drugi prihodki (indeks 133).

Pri postavki CRP (indeks 3) nizka realizacija ni posledica dejanskega izpada aktivnosti, temveč neustrezne klasifikacije prihodkov v fazi priprave finančnega načrta. Prihodki CRP bi morali biti načrtovani nižje, medtem ko bi morali biti ustrezno višje načrtovani prihodki pri PSF – raziskovalni programi in raziskovalnih projektih, kjer je bila realizacija dejansko višja.

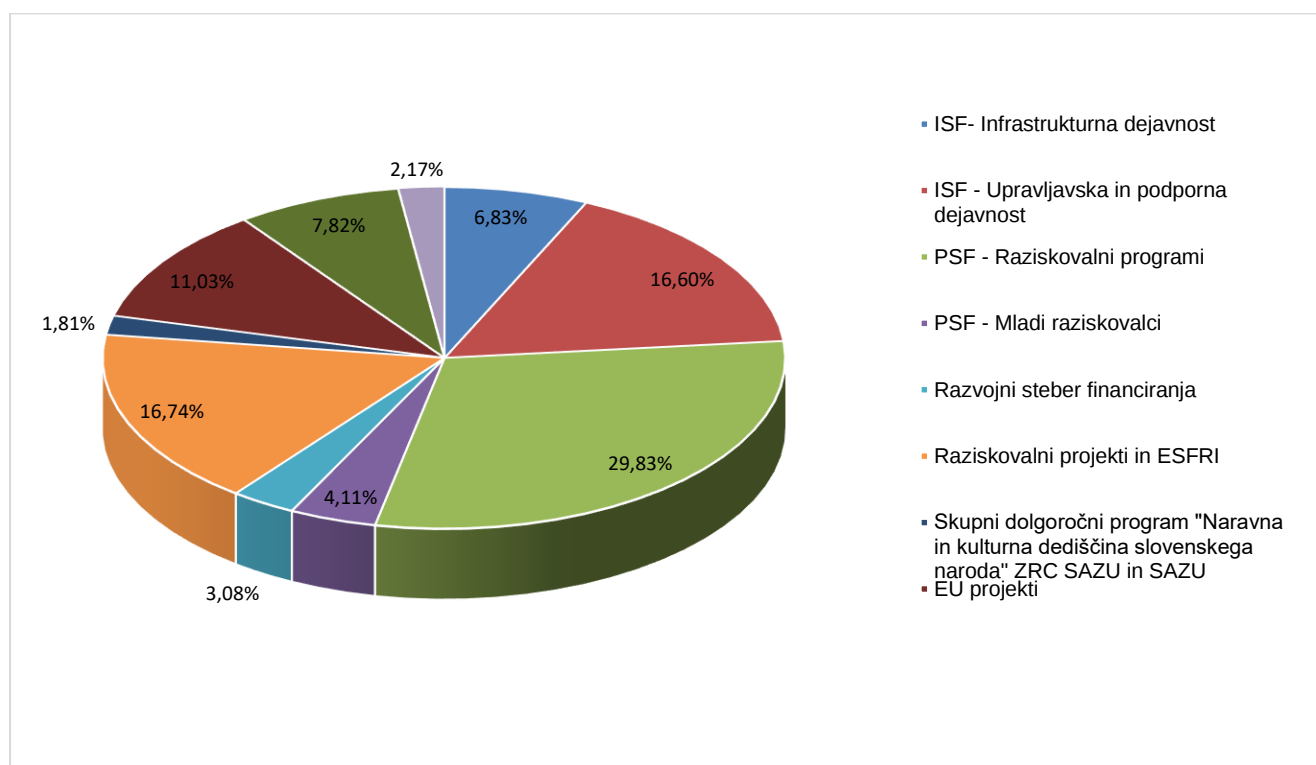
Poslovanje ZRC SAZU v letu 2025, enako kot v preteklih letih, izkazuje stabilnost in uspešnost. ZRC SAZU je tudi v letu 2025 nadaljeval dolgoletno uspešno raziskovalno in finančno poslovanje, kar potrjuje končna realizacija prihodkov. Doseženi rezultati krepijo institucionalno stabilnost ter ustvarjajo dobre strokovne in finančne obete za nadaljnji razvoj v prihodnjih letih.

Preglednica 3.3.2: Primerjava realiziranih prihodkov let 2025 in 2024

Prihodki	Realizirano 2025	Realizirano 2024	Indeks 2025/2024
Javna služba	31.401.599,94	27.801.962	113
Trg	695.022,66	727.336	96
Skupaj prihodki	32.096.622,60	28.529.298	113

V primerjavi s preteklim letom so skupni prihodki višji za skoraj 13 %, predvsem zaradi rasti prihodkov javne službe, ki so se povečali za 13 % in predstavljajo ključni dejavnik skupnega povečanja. Prihodki iz tržne dejavnosti so se nekoliko znižali (indeks 96), vendar njihov vpliv na skupni rezultat ni bistven zaradi manjšega deleža v strukturi prihodkov. Strukturno rast v letu 2025 še naprej poganja predvsem okrepljena raziskovalna dejavnost javne službe.

Slika 3.3.1: Struktura prihodkov leta 2025

Sestava odhodkov in primerjava z načrtovanimi vrednostmi ter preteklim letom

Preglednica 3.3.3: Sestava odhodkov po obračunskem načelu

Opis	Vrednost v EUR
Celotni prihodki	32.096.622,60
Celotni odhodki	30.100.225,31
Sredstva za plače (bruto)	16.276.888,00
Sredstva za delovno uspešnost iz naslova povečanega obsega dela (bruto)	120.986,57
Sredstva za delovno uspešnost ter iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu (bruto)	48.798,86
Sredstva za redno delovno uspešnost (bruto)	295.530,87
Sredstva za regres za letni dopust	510.439,26
Sredstva za zimski regres	243.262,40
Dodatek za delovno dobo zaposlenih (bruto)	775.627,12
Sredstva, izplačana za jubilejne nagrade	20.913,88
Sredstva za odpravnine ob upokojitvi (bruto)	57.156,74
Sredstva za odpravnine ob prenehanju zaposlitve za določen čas	15.902,23
Sredstva za premije kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja	195.880,84
Sredstva za regresirano prehrano zaposlenih	533.103,29
Sredstva za povračilo stroškov prevoza na delo in z dela	280.772,91
Sredstva za povračilo stroškov nadomestila za uporabo lastnih sredstev zaposlenih v času opravljanja dela na domu	83.128,00
Višina sredstev za sejnine in povračila stroškov članom Upravnega odbora	3.626,70
Amortizacija od neopredmetenih osnovnih sredstev	54.373,03
Amortizacija od nepremičnin	341.258,05
Amortizacija od opredmetenih osnovnih sredstev	1.128.930,82

Preglednica 3.3.4: Kazalniki

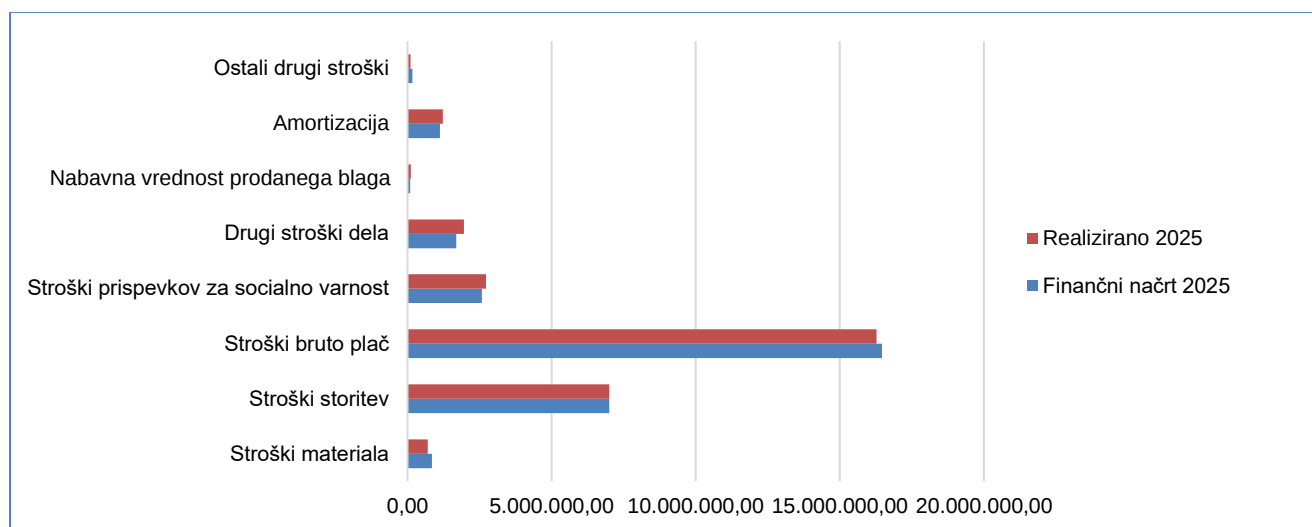
Opis	Vrednost
Celotni prihodki na zaposlenega(AOP 870/AOP 894)	82.510,60 €
Celotni odhodki na zaposlenega(AOP 887/AOP 894)	77.378,47 €
Povprečni stroški dela na zaposlenega (AOP 875/AOP 894)	53.866,19 €
Delež stroškov dela v celotnih odhodkih	70%
Odstotek povečanja drugih stroškov dela glede na leto 2024	17%
Odstotek povečanja stroškov materiala in storitev glede na leto 2024	10%

Sestavo odhodkov in primerjavo z načrtovanimi vrednostmi odhodkov prikazuje spodnja preglednica, grafično strukturo prihodkov prikazuje graf v nadaljevanju. Pozitivni oziroma negativni odmiki nastajajo, ker se finančne načrte pripravlja na podlagi ocen, ki nikoli ne morejo biti popolnoma natančne. Dejanske vrednosti se lahko razlikujejo zaradi nepredvidenih sprememb v stroških, prihodkih ali drugih dejavnikih, ki vplivajo na finančno poslovanje in nastanejo v zadnjem mesecu leta.

Preglednica 3.3.5: Primerjava načrtovanih in realiziranih odhodkov v letu 2025

Zap. št.	Odhodki	Finančni načrt 2025	Realizirano 2025	Indeks real. / načrt.
1	Stroški materiala	850.000,00	705.441,45	83
2	Stroški storitev	7.000.000,00	7.002.477,06	100
3	Stroški bruto plač	16.464.700,00	16.276.888,00	99
4	Stroški prispevkov za socialno varnost	2.575.168,00	2.723.630,74	106
5	Drugi stroški dela	1.691.700,00	1.953.430,73	115
6	Nabavna vrednost prodanega blaga	90.000,00	112.030,19	124
7	Amortizacija	1.125.000,00	1.227.116,58	109
9	Ostali drugi stroški	170.000,00	99.210,56	58
10	SKUPAJ ODHODKI	29.966.568,00	30.100.225,31	100

Slika 3.3.2: Primerjava realiziranih in načrtovanih odhodkov v letu 2025

Preglednica 3.3.6: Primerjava odhodkov med letom 2025 in 2024

	Vrste stroška	Realizirani stroški 2024	Realizirani stroški 2025	Indeks 2025/2024
1	Stroški ostalega materiala	247.803,51	228.445,75	92
2	Stroški porabljenega materiala za raziskave	72.446,64	41.560,99	57
3	Stroški porabljenega materiala za vzdrževanje	73.335,27	88.773,80	121
4	Stroški energije	293.711,20	278.948,00	95
5	Stroški strokovne literature	81.144,31	67.712,91	83
6	Stroški pošte, telefona in interneta	115.152,65	120.736,31	105
7	Stroški najemnin in licenčnin	320.654,65	284.443,44	89
8	Tiskarske in ostale storitve, povezane z objavami in promocijo	601.406,39	699.624,75	116
9	Vzdrževanje objektov in opreme	852.134,40	1.006.227,66	118
10	Investicijsko vzdrževanje objektov	439.123,16	60.829,23	14
11	Obratovalni stroški	145.104,73	168.535,46	116
12	Vzdrževanje programske opreme	14.434,20	9.418,60	65
13	Računalniške storitve	676.240,43	710.811,73	105
14	Zavarovalne premije	55.246,13	53.998,21	98
15	Stroški organizacije dogodkov (konference, simpoziji itd.)	256.389,04	366.679,46	143
16	Stroški službenih potovanj	1.039.943,29	1.023.681,92	98
17	Stroški izobraževanja	205.539,48	219.667,39	107
18	Stroški zunanjih sodelavcev	746.578,46	826.335,27	111
19	Sejnine upravnega odbora	5.034,20	3.626,70	72
20	Stroški raziskovalnih storitev	436.908,80	945.639,33	216
21	Ostale storitve	339.490,29	491.645,34	145
22	Bruto plače	14.795.495,46	16.076.659,29	109
23	Prispevki	2.434.788,81	2.723.630,74	112
24	Drugi stroški dela	1.824.179,57	2.153.659,44	118
25	Amortizacija	1.126.510,58	1.227.116,58	109
26	Ostali drugi stroški	83.411,17	109.786,82	132
27	Nabavna vrednost prodanega blaga in izdelkov	108.431,28	112.030,19	103
	Skupaj	27.390.638,10	30.100.225,31	110

Celotni odhodki so v primerjavi s preteklim letom višji za 10 %. Največjo rast beležimo pri postavkah:

- *Stroški porabljenega materiala za vzdrževanje ter Vzdrževanje objektov in opreme* zaradi obsežnih vzdrževalnih del, ki so se izvajala.
- *Tiskarske in ostale storitve, povezane z objavami in promocijo* zaradi dodatno nastalih stroškov objav člankov v tujih revijah, kar je povezano z zagotavljanjem pogoja odprte znanosti.
- *Računalniške storitve* zaradi obsežnega izvedenega javnega naročila za izvedbo obsežne digitalizacije gradiv in računalniških aplikacij za njihovo obdelavo in dostop.
- *Stroški organizacije dogodkov (konference, simpoziji itd.)*, ki so del diseminacije raziskovalnih rezultatov, kar je obvezen del projektnih nalog.
- *Stroški zunanjih sodelavcev* so prav tako povezani s pripravo gradiv za objave (lektoriranje, prevajanje ipd.).
- Izpostaviti moramo še *Stroške raziskovalnih storitev*, ki so višji kot običajno zaradi obsežnega izvedenega aeroskeniranja v JZ Bosni in Hercegovini na ERC projektu STONE v vrednosti preko 418.000 EUR.

Postavke, kjer so stroški nižji, so posledica različne dinamike izvajanj storitev, spremenjenega načina evidentiranja stroškov po kontih v letu 2025.

Stroški bruto plač ter Prispevkov so višji za 9 % glede na preteklo leto. K temu so prispevali implementacija plačne reforme, izplačila za napredovanja na delovnem mestu dvakrat letno, uvedba novega prispevka za dolgotrajno oskrbo, napredovanja raziskovalk in raziskovalcev v višje nazive, višja povračila zaposlenim in stroški, povezani s povečanjem števila zaposlenih. Posledično so višji tudi Drugi stroški dela (indeks 118), predvsem zaradi višjega regresa za letni dopust, višjih nadomestil za prehrano, premij kolektivnega pokojninskega zavarovanje ter zimskega regresa.

Preglednica 3.3.7: Pojasnilo obračunane amortizacije

	FN 2025	Realizacija 2025	Indeks real. / načrt.	Realizacija 2024	Indeks 2025/2024
Amortizacija	1.125.000,00	1.227.116,58	109	1.126.510,58	109

Stroški amortizacije so od načrtovanih višji za 9 %, kar je posledica povečanih investicijskih aktivnosti v preteklih letih ter nakupov opreme v prvi polovici leta 2025, kar neposredno vpliva na višino obračunane amortizacije. V primerjavi z letom prej prav tako beležimo povečanje v višini 9 %. Trend naraščanja stroškov amortizacije je prisoten že zadnjih deset let, predvsem kot posledica kontinuiranega posodabljanja raziskovalne in druge opreme ter investicij v nepremičnine (Mestni trg 18, Novi trg 1).

- **Obrazložitev presežka prihodkov nad odhodki po načelu nastanka poslovnega dogodka in razporeditev presežka prihodkov nad odhodki**

Celoten presežek prihodkov nad odhodki znaša **2.176.835,78 EUR**.

1. Presežek prihodkov nad odhodki v višini **89.968,61 EUR** iz naslova **prodaje blaga in storitev na trgu** se razporedi za investicije v osnovna sredstva.
2. Presežek prihodkov nad odhodki **na javni službi znaša 2.086.867,17 EUR**, od tega:

Presežek prihodkov nad odhodki **iz naslova stabilnega financiranja v višini 1.434.064,17 EUR** je bil realiziran, ker so stroški nižji od prejetih sredstev za ta namen in se razporedi za investicije v osnovna sredstva:

- PSF (programski steber financiranja): 1.134.974,99 EUR
- RSF (razvojni steber financiranja): 100.099,63 EUR
- ISF (institucionalni steber financiranja): 198.989,55 EUR

Presežek prihodkov nad odhodki v višini **330.312,34 EUR na projektih ARIS** je bil realiziran, ker znesek sredstev, prejetih od ARIS za pokrivanje stroškov amortizacije, presega znesek stroškov amortizacije obračunskega obdobja. Presežek iz tega naslova se razporedi za nakup raziskovalne opreme.

Presežek prihodkov nad odhodki v višini **240.989,70 EUR na projektih ARIS** je bil realiziran, ker so bili pri izvajanju projektov stroški nižji od normiranih, kot so določeni z Uredbo o financiranju znanstvenoraziskovalne dejavnosti iz Proračuna Republike Slovenije. Presežek iz tega naslova se razporedi za investicije v osnovna sredstva v obdobju od 2025 do 2029.

Presežek prihodkov nad odhodki na ostali javni službi v višini **28.082,50 EUR** in presežek prihodkov nad odhodki iz naslova evropskih projektov v znesku **53.418,46 EUR** se razporedita za investicije v osnovna sredstva.

3.4 Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po vrstah dejavnosti

Prihodki iz naslova javne službe so v letu 2025 dosegli 13-odstotno rast v primerjavi s preteklim letom, medtem ko so prihodki iz tržne dejavnosti upadli za 4 %. Zmanjšanje obsega tržne dejavnosti je vplivalo na skupne prihodke, pri čemer je bila največja realizacija tržnih projektov zabeležena na Inštitutu za raziskovanje krasa v skupni vrednosti 161.208 EUR, Inštitutu za antropološke in prostorske študije v skupni vrednosti 112.224 EUR, Inštitutu za arheologijo v vrednosti 30.057 EUR ter na Biološkem inštitutu Jovana Hadžija v vrednosti 18.762 EUR.

Kar zadeva amortizacijo po dejavnostih, je v letu 2025 znašala 1.217.811,40 EUR na javni službi in 15.305,18 EUR na tržni dejavnosti.

Preglednica 3.4.1: Primerjava prihodkov in odhodkov javne službe in tržne dejavnosti v EUR

	Leto 2025		Leto 2024		Indeks javna služba 2025/2024	Indeks trg 2025/2024
	Prihodki in odhodki za izvajanje javne službe (JS)	Prihodki in odhodki od prodaje blaga in storitev na trgu	Prihodki in odhodki za izvajanje javne službe (JS)	Prihodki in odhodki od prodaje blaga in storitev na trgu		
CELOTNI PRIHODKI	31.401.599,94	695.022,66	27.801.961,91	727.335,91	113	96
CELOTNI ODHODKI	29.504.713,64	595.511,67	26.783.380,06	607.258,04	110	98
PRESEŽEK PRIHODKOV	1.896.886,30	99.510,99	1.018.581,85	120.077,87	186	83
Davek od dohodka pravnih oseb		9.561,51		9.943,84		96
Presežek prihodkov z upoštevanjem davka od dohodka pravnih oseb	1.896.886,30	89.949,48	1.018.582	110.134	186	82

Vrednosti kazalnikov

- delež prihodkov iz naslova tržne dejavnosti (v odstotku od celotnih prihodkov): 2,2 %
- delež prihodkov, pridobljenih v sodelovanju z gospodarstvom (v odstotku od celotnih prihodkov): 1 %

Pojasnilo obračunane amortizacije (za trg in javno službo) s pojasnilom bistvenih razlik in razlogov zanje glede na realizacijo za leto 2024 in finančni načrt za leto 2025

Stroški amortizacije so od načrtovanih višji za 9 %, kar je posledica povečanih investicijskih aktivnosti v preteklih letih ter nakupov opreme v prvi polovici leta 2025, kar neposredno vpliva na višino obračunane amortizacije. V primerjavi z letom prej prav tako beležimo povečanje v višini 9 %.

V letu 2025 je bila na tržni dejavnosti obračunana višja amortizacija tako v primerjavi z letom 2024 kot tudi glede na finančni načrt 2025. Bistveni razlog za odstopanje je povečanje števila učinkovitih ur, opravljenih na tržni dejavnosti. Učinkovne ure predstavljajo sodilo za razporeditev posrednih stroškov, vključno z amortizacijo osnovnih sredstev, med javno službo in tržno dejavnost. Zaradi večjega obsega dela na trgu se je povečal delež uporabe osnovnih sredstev za izvajanje tržne dejavnosti, kar je posledično povzročilo prerazporeditev večjega dela stroška amortizacije na tržno dejavnost in sorazmerno zmanjšanje bremena javne službe.

3.5 Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po denarnem toku

Prejemki/prilivi

Celotni prihodki po denarnem toku (prilivi) v letu 2025 so skoraj enaki lanskim in znašajo **31.241.643,64 EUR**, od tega:

- **30.453.881,22 EUR** iz naslova javne službe,
- **787.832,42 EUR** iz naslova tržne dejavnosti.

Celotni odhodki po denarnem toku (odlivi) znašajo **30.073.574,82 EUR**, in sicer:

- **29.464.152,94 EUR** za javno službo,
- **609.421,88 EUR** za tržno dejavnost.

Celotni odhodki po denarnem toku (odlivi) so v primerjavi z lanskim letom višji za 9 %.

Presežek prihodkov nad odhodki po denarnem toku znaša **1.168.068,82 EUR**.

Prilivi iz javne službe so primerljivi z lanskim letom, rast prihodkov je zabeležena na naslednjih postavkah:

– *Prejeta sredstva iz državnega proračuna* iz naslova zaradi višjih sredstev ARIS za stabilno financiranje ter višje cene raziskovalne ure ARIS.

– *Prihodki od premoženja*, kjer so vključene prejete najemnine.

– *Drugi prihodki za izvajanje dejavnosti javne službe* so v skupnem nižji od lanskih, znotraj pa beležimo povečanja pri:

- *Prihodkih od obresti* iz skrbno naloženih začasno prostih likvidnih sredstev, ki izhajajo iz prejetih predplačil in presežkov, razmejenih za investicije.
- *Drugi nedavčni prihodki* vključujejo povračila škode na opremi od zavarovalnice v višini 11.846 EUR, 235.135 EUR prihodkov iz naslova prihodkov iz Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije za pokrivanje nadomestila plače zaposlenim ter 112.212,75 EUR prihodke iz druge janer službe (kotizacije in prodaja knjig iz naslova javne službe).
- *Kapitalski prihodki*, ki nastajajo ob prodaji neuporabnih in odpisanih osnovnih sredstev.
- *Prejeta sredstva iz proračuna EU iz strukturnih skladov (AOP 488)*.

Nižja so *Sredstva iz proračuna EU za izvajanje centraliziranih in decentraliziranih in drugih programov EU (AOP 490)*, ker vrednost iz leta 2024 vključuje predplačilo EU za izvajanje ERC projekta STONE ter *Prihodki iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu*, ker je bil obseg tržne dejavnosti nižji.

– Znižanje prihodkov je bilo zabeleženo tudi pri *Prejetih sredstvih iz državnega proračuna iz sredstev proračuna EU in iz drugih držav, Prejetih donacijah* ter *Prihodkih od prodaje blaga in storitev na trgu*, ki so v primerjavi z lanskim letom upadli za 14 %, kar je posledica manjšega povpraševanja naročnikov po storitvah, ki jih ZRC SAZU lahko ponudi.

Preglednica 3.5.1: Sestava prejemkov/prilivov po virih v primerjavi s preteklim letom v EUR

	AOP	Realizirano 2025	Realizirano 2024	Indeks real. 2025/2024
Prejeta sredstva iz državnega proračuna	404	27.811.978,66	26.429.097,34	105
Prejeta sredstva iz občinskih proračunov	407	51.442,87	43.592,87	118
Prejeta sredstva iz državnega proračuna iz sredstev proračuna EU in iz drugih držav	419	464.800,90	446.190,93	104
Drugi prihodki za izvajanje dejavnosti javne službe (obresti, prihodki iz premoženja, kapitalski prihodki, donacije)	420	2.125.588,79	3.319.868,75	64
Prihodki od prodaje blaga in storitev na trgu	431	787.832,42	862.141,17	91
Skupaj		31.241.643,64	31.100.891,06	100

Izdatki

- Sredstva za plače, prispevke in druge izdatke zaposlenim: 20.758.285,22 EUR
- Sredstva za delovno uspešnost za redno delovno uspešnost: 283.326,84 EUR bruto
- Sredstva za delovno uspešnost iz naslova povečanega obsega dela: 139.730,93 EUR bruto
- Sredstva za delovno uspešnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu: 93.377,49 EUR bruto
- Povečanje plač zaradi vpliva napredovanj na delovnem mestu: 78.778,82 EUR bruto
- Dodatek za delovno dobo zaposlenih: 770.219,08 EUR bruto
- Sredstva za regres za letni dopust: 510.251,02 EUR
- Sredstva za zimski regres: 243.262,40 EUR
- Sredstva, izplačana za jubilejne nagrade: 20.707,42 EUR
- Sredstva za odpravnine v evrih za odpravnine ob upokojitvi: 60.375,28 EUR bruto
- Sredstva za odpravnine v evrih za odpravnine ob prenehanju pogodbe o zaposlitvi za določen čas: 12.292,39 EUR
- Sredstva za odpravnine v evrih, za odpravnine ob prekinitvi pogodbe o zaposlitvi iz poslovnih razlogov (ali iz razloga nesposobnosti): 0 EUR
- Sredstva za premije kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja v evrih: 194.966,47 EUR
- Sredstva za regresirano prehrano zaposlenih: 531.674,57 EUR
- Sredstva za povračila stroškov prevoza na delo in z dela: 281.940,82 EUR
- Delež stroškov dela v celotnih odhodkih: 69 %
- Odstotek zmanjšanja (povečanja) drugih izdatkov zaposlenim glede na leto 2024: –29 %, ker je bilo v letu 2025 izplačanih manj odpravnin ob upokojitvi in njihovega zamika v leto 2026.
- Odstotek povečanja izdatkov za blago in storitve glede na leto 2024: 16 %
- Višina sredstev za sejnine in povračila stroškov članom Upravnega odbora ZRC SAZU: 3.626,70 EUR

Preglednica 3.5.2: Sestava odhodkov v primerjavi z načrtovanimi odhodki – javna služba v EUR

Odhodki po denarnem toku – javna služba	AOP	Načrtovano 2025	Realizirano 2025	Indeks real. / načrt.
Plače, prispevki in drugi izdatki zaposlenim	439 in 447	20.130.219,97	20.421.847,25	101
Izdatki za blago in storitve in drugo	453	7.810.493,66	7.836.684,77	100
Investicijski izdatki	470	3.053.903,00	1.205.620,92	39
Skupaj		30.994.616,63	29.464.152,94	95

Odhodki na javni službi so nižji od načrtovanih za 5 %, in sicer največ iz naslova nižjih investicijskih izdatkov, ki so se zamaknili v leto 2026.

Preglednica 3.5.3: Sestava odhodkov v primerjavi z načrtovanimi odhodki – tržna dejavnost v EUR

Odhodki po denarnem toku – tržna dejavnost	AOP	Načrtovano 2025	Realizirano 2025	Indeks real. / načrt.
Plače, prispevki in drugi izdatki zaposlenim	482 in 483	263.377,50	336.437,97	128
Izdatki za blago in storitve	484	200.000,00	272.983,91	136
Skupaj		463.377,50	609.421,88	132

Odhodki po denarnem toku na tržni dejavnosti so višji od načrtovanih, kar je posledica dodatnih projektov in višjih prihodkov.

Preglednica 3.5.4: Sestava izdatkov za blago in storitve v primerjavi s preteklim letom v EUR

Izdatki za blago in storitve za izvajanje javne službe	AOP	Realizirano 2025	Realizirano 2024	Indeks real. 2025/ 2024
Pisarniški in splošni material in storitve	454	3.106.303,31	2.573.424,42	121
Posebni material in storitve	455	47.294,48	43.356,85	109
Energija, voda, komunalne storitve in komunikacije	456	389.700,27	361.172,69	108
Prevozni stroški in storitve	457	136.660,48	153.765,42	89
Izdatki za službena potovanja	458	1.058.590,07	952.392,81	111
Tekoče vzdrževanje	459	1.049.929,98	987.412,05	106
Poslovne najemnine in zakupnine	460	496.250,40	349.668,45	142
Kazni in odškodnine	461	579,20	0,00	
Drugi operativni odhodki	463	1.551.376,58	1.308.229,06	119
SKUPAJ		7.836.684,77	6.729.421,75	116

V letu 2025 beležimo rast izdatkov za blago in storitve skoraj na vseh postavkah, pri čemer najbolj izstopajo stroški poslovnih najemnin zaradi dražjih licenčnin za uporabo Microsoft licenc. Višji stroški so posledica splošne rasti cen, obširnih vzdrževalnih del na objektih, povečanega obsega terenskega dela in mednarodnega sodelovanja. Generalno stroške povečuje tudi povečan obseg terenskega dela in mednarodnega sodelovanja, digitalizacije gradiv in poslovanja.

Preglednica 3.5.5: Investicijski odhodki, primerjava s preteklim letom v EUR

Investicijski izdatki	AOP	Realizirano 2025	Realizirano 2024	Indeks real. 2025/ 2024
Nakup zgradb in prostorov	471	5.728,75	11.117,11	52
Nakup prevoznih sredstev	472	89.503,18	48.414,66	185
Nakup opreme	473	775.985,20	1.018.249,08	76
Nakup drugih osnovnih sredstev	474	37.199,43	41.089,35	91
Novogradnje, rekonstrukcije in adaptacije	475	224.699,21	22.726,98	989
Investicijsko vzdrževanje in obnove	476	72.505,15	418.772,58	17
Nakup zemljišč in naravnih bogastev	477	0,00	0,00	
Nakup nematerialnega premoženja	478	0,00	12.539,35	0
Študije o izvedljivosti projektov, projektna dokumentacija, nadzor in investicijski inženiring	479	0,00	0,00	
Nakup blagovnih rezerv in intervencijskih zalog	480	0,00	0,00	
SKUPAJ		1.205.620,92	1.572.909,11	77

Sestavo investicijskih odhodkov prikazuje zgornja preglednica. Skupni izdatki so bili nižji kot v letu 2024, pri čemer je indeks znašal 77. Razlog za to je zamik oziroma dokončanje večjih investicij v leto 2026, med drugim dvigalo na Novem trgu 2 in objekt na Rimski cesti 3.

Preglednica 3.5.6: Poročilo o prejetih sredstvih iz proračuna RS po denarnem toku v EUR

	Prihodki glede na namen	Realizacija 2024	Finančni načrt 2025	Realizacija 2025	Primerjava Realizacija 2025/realizacija 2024	Primerjava Realizacija 2025/Finančni načrt 2025
a	b	c	d	e	f=e/c*100	g=e/d*100
A+B+C	Prihodki - Skupaj (vrednost mora biti enaka AOP 404 + AOP 419)	26.875.288	25.948.425	28.276.780	105	109
A.	Vir ARIS	25.553.926	24.152.383	25.935.388	101	107
A1.	Vsota ISF-O in PSF-O	18.912.212	17.455.357	19.045.556	101	109
A2.	RSF	1.037.201	1.037.201	1.037.201	100	100
A3.	PNR	0	0	0		
A4.	Ostalo, integralni proračun – vir ARIS	5.604.513	5.254.695	5.534.622	99	105
A5.	Sredstva za projekte, financirane iz sredstev Načrta za okrevanje in odpornost (NOO) in Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR)	0	405.129	318.009		78
B.	Vir: MVZI	386.608	204.997	460.322	119	225
B1.	CRP	25.000	0	16.200	65	
B2.	Sredstva za projekte, financirane iz sredstev strukturnih in investicijskih skladov – tekoči transferi	0	0	0		
B2a	Sredstva za projekte, financirane iz sredstev strukturnih in investicijskih skladov – investicijski transferi	0	0	0		
B3.	Investicije in investicijsko vzdrževanje – integralni proračun	121.484	0	0	0	
B4.	Sredstva za projekte, financirane iz sredstev Načrta za okrevanje in odpornost (NOO)	159.441	146.962	146.792	92	100
B5.	Ostalo – vir MVZI	80.683	58.035	297.330	369	512
C.	Drugi viri državnega proračuna (druga ministrstva, agencije ipd.)	934.754	1.591.045	1.881.070	201	118

Največje odmike med načrtom in realizacijo beležimo na postavki B5: Ostalo – vir MVZI, ki izkazuje indeks 512 in vključuje dodatna sredstva za izplačilo zimskega regresa.

Preglednica 3.5.7: Dodatno pojasnilo za vrstico C: Drugi viri državnega proračuna (druga ministrstva, agencije ipd.)

Ime/Naziv financerja (ministrstvo, agencija)	Realizacija 2025	Naziv projekta/programa
Slovenska akademija znanosti in umetnosti	597.973	NKDSN
Univerza v Ljubljani	4.000	L4-4554 Trdan
Ministrstvo za kulturo	7.000	CRP V6-2339
Geodetska uprava RS	13.934	Geršič KSZI
Ministrstvo za obrambo	14.639	V1-2372, V1-2367
Ministrstvo za okolje in prostor	24.081	Care4Climate
Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano	31.036	V1-2409
Javna agencija za knjigo RS	36.000	Dogodki knjigarn
Ministrstvo za naravne vire in prostor	38.022	Care4Climate
Urad vlade za Slovence v zamejstvu in po svetu	40.800	V6-24076, dve domovini
Ministrstvo za kohezijo in regionalni razvoj	50.000	V6-2287
Agencija RS za okolje	54.116	Hidrološki monitoring
Ministrstvo za naravne vir in prostor	75.000	Kataster han
GO! 2025 - Evropska prestolnica kulture, Nova Gorica	100.788	Sofinanciranje projekta v okviru projekta evropska prestolnica kulture 2025
Fakulteta za računalništvo in informatiko v Ljubljani	168.191	Povejmo
Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživninski sklad RS	213.300	Štipendija
Ministrstvo za kulturo	40.211	Delimo (si)
Ministrstvo za zdravje	371.978	Počutje na kmetiji, Omra III
Skupaj	1.881.070	

Preglednica 3.5.8: Poročilo o prejetih sredstvih za področje evropske kohezijske politike (EKP) in mehanizma za okrevanje in odpornost (NOO) v EUR

Program Evropske kohezijske politike ali NOO	Ime oz. naslov javnega razpisa/poziva oz. neposredne potrditve	Ime projekta	Kratek opis projekta	Realizacija 2025 po denarnem toku v EUR	Ime/Naziv financerja (ministrstvo, agencija)	Vloga na projektu
a	b	c	d	e	f	g
NOO	Aktivnosti krepitev projektnih pisarn javnih raziskovalnih organizacij	5XPRO	Projekt je namenjen krepitev projektnih pisarn petih slovenskih javnih raziskovalnih organizacij (ZRC SAZU, KI, NIB, IMT in INZ) za povečanje znanstvene odličnosti, interdisciplinarnosti, mednarodne vpetosti ter uspešnosti prijav na centralizirane razpise EU, zlasti v okviru programa Obzorje Evropa. S povezovanjem znanj, dobrih praks in vzpostavitvijo novih podpornih struktur bo konzorcij trajnostno izboljšal podporo raziskovalcem ter povečal črpanje evropskih sredstev za raziskave in razvoj v Sloveniji.	82.442	MVZI	Partner na projektu
NOO	Krepitev mednarodne mobilnosti slovenskih raziskovalcev in raziskovalnih organizacij ter spodbujanje mednarodne vpetosti slovenskih prijaviteljev (Sklop B, MN-0010-618), oznaka C3.K8.IC	Picturing Modernist Future Women Illustrators and Childhood conceptions in socialist Yugoslavia	Projekt prinaša sistematično interdisciplinarno primerjalno raziskavo ilustratorov za otroke v Socialistični federativni republiki Jugoslaviji (1945–1991), pri čemer analizira povezave med estetsko vzgojo, koncepti otroštva in spolom ter dokumentira prezrto dediščino žensk v založništvu za mlade. Z arhivskimi raziskavami in intervjuji projekt na novo vrednoti socialistično modernistično estetsko vzgojo ter prispeva k širšemu razumevanju kulturnega in komunikativnega spomina evropske socialistične preteklosti.	72.041	ARIS	MSCA štipendist
NOO	Krepitev mednarodne mobilnosti slovenskih raziskovalcev in raziskovalnih organizacij ter spodbujanje mednarodne vpetosti slovenskih prijaviteljev (Sklop B, MN-0011-618), oznaka C3.K8.IC	Institutions and Society: Towards a Critical Theory of Economic Institutions	Projekt obravnava ekonomske kategorije kot družbene institucije ter raziskuje njihovo družbeno konstitucijo, delovanje in preobrazbe na podlagi institucionalne ekonomije Thorsteina Veblena ter kritične reinterpretacije s pomočjo filozofije Alaina Badiouja in Corneliusa Castoriadis. Cilj projekta je razviti kritično teorijo ekonomskih institucij po navdihu Frankfurtške šole, ki jih razume kot realne abstrakcije družbenih razmerij, pri čemer uporablja tudi matematične metastrukture za modeliranje različnih teoretskih logik.	75.397	ARIS	MSCA štipendist
NOO	Krepitev mednarodne mobilnosti slovenskih raziskovalcev in raziskovalnih organizacij ter spodbujanje mednarodne vpetosti slovenskih prijaviteljev (Sklop B, MN-0012-618), oznaka C3.K8.IC	Thinking pandemic societies through metaphor: Language, crisis and coronationalism in the post-Yugoslav area	Projekt proučuje jezik in diskurze (post)pandemične »permakrize« v postjugoslovanskem in vzhodnoevropskem prostoru ter analizira, kako figurativne jezikovne spremembe odražajo in soustvarjajo nove konceptualizacije nadzora, svoboščin, kolektivitet in družbenih odnosov v času digitalnih medijev. Z nadgradnjo projekta CRISMET vzpostavlja interdisciplinarni, jezikovno usmerjen metodološki model, ki združuje študije metafore, kognitivno lingvistiko in družboslovje za celovito analizo kriznega diskurza in družbenih preobrazb.	75.773	ARIS	MSCA štipendist

NOO	Krepitev mednarodne mobilnosti slovenskih raziskovalcev in raziskovalnih organizacij ter spodbujanje mednarodne vpetosti slovenskih prijaviteljev (Sklop B, MN-0029-618), oznaka C3.K8.IC	Catholic performance in early modern England	Projekt CaPer raziskuje, kako so katoličani v zgodnjemnovoveški protestantski Angliji preko uprizoritvenih umetnosti, športa in obredij krepili skupnost, vzpostavljali identiteto in spodbujali Katoliško reformacijo med letoma 1558 in 1660. S sistematičnim proučevanjem teh pogosto prezrtih praks projekt bogati historiografijo, uvaja prej zanemarjene akterje in razširja razumevanje verskega sobivanja v zgodnjemnovoveški Evropi.	68.570	ARIS	MSCA štipendist
NOO	Krepitev mednarodne mobilnosti slovenskih raziskovalcev in raziskovalnih organizacij ter spodbujanje mednarodne vpetosti slovenskih prijaviteljev (Sklop B, MN-0033-618), oznaka C3.K8.IC	A patch of land: reconsidering work as a life-sustaining practice in the post-socialist semi-periphery through intergenerational childhood memories	Projekt PatchWORK dokumentira in analizira lokalne preživetvene prakse v evropski pol-periferiji ter raziskuje, kako medgeneracijske otroške izkušnje in spomini razkrivajo etiko odnosov med ljudmi in več kot človeškimi bitji. Z interdisciplinarno metodologijo projekt prispeva k razumevanju trajnostnih praks, prenosa znanja med generacijami ter teoriji dela kot osrednje dejavnosti, ki oblikuje življenjske odnose in skrb za okolje.	26.227	ARIS	MSCA štipendist
NOO	Prilagoditev Javnih raziskovalnih organizacij in Centralne tehniške knjižnice Univerze v Ljubljani za delo po načelih odprte znanosti	SPOZNAJ	Projekt NRRI ESFRI EPOS združuje ZRC SAZU, UL FGG, GeoZS, IJS in Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo ter razvija slovensko geoznanstveno skupnost, vzdržuje in nadgrajuje raziskovalno infrastrukturo ter sodeluje v mednarodnih dejavnostih EPOS-ERIC. Hkrati projekt povečuje ozaveščenost raziskovalcev, akademske javnosti in širše družbe o geoznanstvenih novostih ter vključuje infrastrukturo EPOS v univerzitetne študije.	64.351	MVZI	Partner na projektu

Pojasnilo presežka prihodkov nad odhodki z vzroki za izkazovanje presežka

V preglednici *Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po načelu denarnega toka* izkazujemo presežek prihodkov nad odhodki v višini **1.168.068,82 EUR**.

Do presežka je prišlo zaradi kombinacije več dejavnikov, med najpogostejšimi so:

- prejeta plačila s strani financerjev v letu 2025 za račune oziroma zahtevke, izdane v letu 2024, pri čemer so bili z njimi povezani izdatki realizirani že v letu 2024,
- prejeta plačila za tržne storitve, opravljene v letu 2024, ob tem pa so bili izdatki prav tako realizirani že v preteklem letu,
- prejeta predplačila za izvajanje EU projektov v letu 2025, pri čemer se bodo izdatki pojavili v prihodnjih letih,
- del plačil za izdatke, nastale v letu 2025, katerih plačilo je bilo izvedeno v letu 2026,
- del prejetih sredstev financerjev je bilo prek pasivnih časovnih razmejitev razmejeno v leto 2026, ko bodo nastali tudi izdatki,
- realiziran presežek prihodkov nad odhodki po obračunskem načelu.

ZRC SAZU nima vpliva na plačilno dinamiko financerjev, kar otežuje natančno načrtovanje in usklajevanje prejemkov in izdatkov. Posledično se ni mogoče v celoti izogniti presežku prihodkov nad odhodki po denarnem toku.

Za ponazoritev navajamo konkreten primer: v decembru 2025 smo s strani ARIS prejeli dve plačili v višini 4.081.324,69 EUR, in sicer 8. 12. 2025 za november in 29. 12. 2025 za december, kar pomeni v letu 2025 prejemke za financiranje 13 mesecev.

3.7 Delovna uspešnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu

Pridobitev predhodnih mnenj reprezentativnih sindikatov in sprejem kriterijev za izplačilo dela plače za delovno uspešnost

ZRC SAZU je v postopku določitve kriterijev in dinamike izplačila dela plače za delovno uspešnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu ravnal skladno z veljavno zakonodajo. Direktor ZRC SAZU je pred sprejemom kriterijev in določitvijo obsega sredstev pridobil predhodni mnenji reprezentativnih sindikatov, in sicer Sindikata inštitutov ZRC SAZU in SAZU ter sindikata SVIZ.

Kriteriji za izplačilo dela plače za delovno uspešnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu za poslovni leti 2025 in 2026 so bili določeni s sklepom direktorja ZRC SAZU v dogovoru z reprezentativnima sindikatoma številka P-2025-8 z dne 17. 11. 2025. Kriteriji upoštevajo prispevek zaposlenih k pridobivanju tržnih prihodkov, odgovornost za rezultate, vodenje in koordinacijo tržnih projektov, inovativnost ter učinkovitost izvajanja tržnih dejavnosti.

Sklep UO ZRC SAZU o dinamiki izplačil za leto 2025

UO ZRC SAZU je na 19. seji dne 26. 11. 2025 sprejel sklep številka UO-19-7-1, s katerim je na predlog direktorja ZRC SAZU in po predhodno pridobljenem mnenju reprezentativnih sindikatov določil dinamiko izplačila dela plače za delovno uspešnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu za leto 2025. S sklepom je bilo določeno, da se lahko delovna uspešnost za leto 2025 izplača akontativno, če so izpolnjeni vsi zakonski pogoji, dokončno izplačilo pa se izvede pred zaključkom poslovnega leta 2026.

Višina izplačane delovne uspešnosti iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu

Dovoljeni obseg za izplačilo delovne uspešnosti za leto 2025 je znašal 138.277,84 EUR, iz sredstev leta 2025 je bila akontativno izplačana delovna uspešnost v višini 48.328,36 EUR bruto z vključenimi prispevki. Nerazdeljena so ostala sredstva v višini 20.810,56 EUR. Skladno z drugim odstavkom 5. člena Uredbe o delovni uspešnosti iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu bomo lahko v letu 2025 izplačali razliko v višini 20.810,56 EUR bruto.

V letu 2025 je bila izplačana tudi razlika med akontativnim in pripadajočim zneskom za delovno uspešnost s trga za leto 2024 v višini 8.828,27 EUR.

Delovna uspešnost je bila načrtovana v Finančnem načrtu za leto 2025 v višini 175.650 EUR bruto z vključenimi prispevki. Strošek celotnega izplačila delovne uspešnosti znaša 57.156,63 EUR bruto z vključenimi prispevki in izkazuje indeks 33.

Predpisani obrazec za izračun prikazuje izračun dovoljenega obsega, podpisan obrazec je priloga poročila.

Preglednica 3.7.1: Elementi za določitev dovoljenega obsega sredstev za delovno uspešnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu za leto 2025

Zap.št.	NAZIV	Znesek v EUR
1	Presežek prihodkov nad odhodki iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu (AOP 691)	89.949,48
2	Izplačan akontativni obseg sredstev za delovno uspešnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu Izplačan akontativni obseg sredstev za del plače za delovno uspešnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu in ustrezni prispevki delodajalca za socialno varnost (zmanjšan za 8.828,27 EUR izplačanih iz sredstev leta 2024)	48.328,36
3	Osnova za določitev obsega sredstev za delovno uspešnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu (1+2)	138.277,84
4	Dovoljeni obseg sredstev za plačilo delovne uspešnosti iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu (zap. 3*0,5)	69.138,92
5	Razlika med dovoljenim in izplačanim akontativnim obsegom sredstev za del plače za delovno uspešnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu in ustrezni prispevki delodajalca za socialno varnost (4–2)	20.810,56

4 DRUGO, POMEMBNO ZA POPOLNEJŠO PREDSTAVITEV POSLOVANJA IN PREMOŽENJSKEGA STANJA

4.1 Splošna pojasnila

a) Poročilo o izvedenih uskladitvah evidenc knjižničnega gradiva v letu 2025

letu 2025 je bil izveden prvi popis knjižničnega gradiva. Na tej podlagi je bila izvedena uskladitev materialne in finančne evidence knjižničnega gradiva ZRC SAZU zaradi zgodovinsko neenotnega evidentiranja gradiva, nabavljenega v obdobju 1995–2016. Gradivo iz tega obdobja je bilo ob nabavi v celoti knjiženo med odhodke in ni bilo pripoznano kot drobní inventar v poslovnih knjigah, medtem ko se je materialna evidenca vodila v knjižničnem sistemu COBISS brez finančne vrednosti.

Na podlagi inventure in delne digitalizacije knjižničnega fonda je bilo ugotovljeno odstopanje med stanjem v sistemu COBISS in finančno evidenco v VASCO. Za gradivo brez zanesljivo določljive nabavne vrednosti je bila v skladu z načelom previdnosti določena vrednost 1 EUR na enoto. Skupna ugotovljena razlika je znašala 663.225,60 EUR .

Razlika je bila na podlagi sklepa direktorja knjižena kot pripoznanje drobnega inventarja iz preteklih let in hkrati kot popravek presežka preteklih let (konto 9410090), ob takojšnjem 100-odstotnem odpisu drobnega inventarja, skladno z internimi akti zavoda. Uskladitev ni imela vpliva na poslovni izid tekočega leta niti na razrede prihodkov in odhodkov ter je zagotovila popolno uskladitev materialne in finančne evidence knjižničnega gradiva na dan 31. 12. 2025.

Digitalizacija in retroaktivni vnos preostalega knjižničnega gradiva v sistem COBISS se bosta nadaljevala tudi v letu 2026 in v naslednjih letih, ob letnih finančnih uskladitvah na podlagi potrjene dokumentacije Biblioteke SAZU.

b) Letni popis sredstev in obveznosti do njihovih virov po stanju na dan 31. 12. 2025

Na podlagi opravljenega rednega letnega popisa sredstev in obveznosti do njihovih virov po stanju na dan 31. 12. 2025 in v skladu z 31. členom Pravilnika o računovodstvu št. P-2019-4 in P-2021-1 je direktor obravnaval poročilo o rednem letnem popisu ter sprejel Sklep o načinu uskladitve knjižnega in dejanskega stanja sredstev, terjatev in obveznosti z dejanskim stanjem, in sicer:

- materialne in druge vrednosti, ugotovljene kot popisni primanjkljaj, se izbrišejo iz knjigovodskih evidenc;
- materialne vrednosti, ugotovljene kot popisni presežek, se v količini in vrednosti iz poročila vpišejo v evidenco sredstev;
- ugotovljeni popisni primanjkljaji in presežki, izkazani v popisnih listih, se knjižijo kot zmanjšanje sredstev oziroma zalog ter ustrezno povečanje stroškov, odhodkov ali terjatev;

Direktor ugotavlja, da je bil popis izveden skladno s predpisi in internimi akti. En izvod kompletnega popisnega elaborata se hrani v Oddelku za finance in računovodstvo. Na podlagi sprejetega sklepa so bile poslovne knjige za leto 2025 usklajene z dejanskim stanjem sredstev in obveznosti do njihovih virov, ugotovljenim s popisom.

4.2 Druga pojasnila

Popis izplačil na podlagi sodnih ali drugih odločb in izvensodnih poravnav ter vir sredstev, iz katerega so bile obveznosti poravnane

V letu 2025 ni bilo izplačil po sodnih odločbah in izvensodnih poravnava.

III ZAKLJUČNI DEL LETNEGA POROČILA

Oseba, odgovorna za pripravo vsebinskega poročila o delu:

dr. Mimi Urbanc

Oseba, odgovorna za pripravo finančnega poročila:

Vanda Baloh

Oseba, odgovorna za pripravo računovodskega poročila:

Anja Mikolaj

Direktor ZRC SAZU:

Prof. dr. Oto Luthar

Datum in kraj sprejetja letnega poročila na Upravnem odboru ZRC SAZU: Ljubljana, 25. 2. 2026

Datum in kraj nastanka letnega poročila: Ljubljana, 18. 2. 2026

Datum: 5. 2. 2026

**Znanstvenoraziskovalni center
Slovenske akademije znanosti in umetnosti
Novi trg 2
Ljubljana**

Letno poročilo izvajalca notranjega revidiranja za leto 2025

Funkcija notranjega revidiranja v javnem zavodu Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti (v nadaljevanju: zavod) je bila na podlagi naročila zagotovljena s strani zunanjega izvajalca Notranje revidiranje in svetovanje, Simona Krese, s.p., Ajdovska cesta 15, Bohinjska Bistrica, vpis v register zunanjih izvajalcev pooblaščenih za notranje revidiranje neposrednih in posrednih uporabnikov pod registracijsko številko ZI-00041.

Pravne podlage za izvedbo funkcije notranjega revidiranja:

- Zakon o javnih financah - ZJF¹
- Pravilnik o usmeritvah za usklajeno delovanje sistema notranjega nadzora javnih financ²
- Usmeritve za državno notranje revidiranje³

Letno poročilo izvajalca notranjega revidiranja je pripravljano na podlagi opravljenih nalog v letu 2025 in je namenjeno predstojniku ter organu nadzora zavoda.

1. Informacija o uresničevanju letnega načrta notranje revizije

Notranje revidiranje v zavodu je bilo izvedeno na podlagi letnega načrta notranje revizije in enkratne letne pogodbe.

Notranja revizija je bila omejena na del poslovanja in je obsegala področje finančno računovodske funkcije v letu 2024 v delu, ki se nanaša na razmejevanje prihodkov in odhodkov med javno službo in tržno dejavnostjo.

Svetovalne naloge so obsegale tekoče svetovanje v manjšem obsegu.

2. Opis in splošna ustreznost notranjega nadzora javnih financ

Notranje revidiranje smo izvajali na podlagi letne pogodbe in na delu poslovanja. S tem je omejeno tudi letno poročanje o ustreznosti notranjega nadzora javnih financ. V tem delu podajamo splošno oceno vzpostavitve temeljnih notranjih kontrol:

¹ Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr., 101/13, 55/15 – ZFisP, 96/15 – ZIPRS1617, 13/18, 195/20 – odl. US, 18/23 – ZDU-10, 76/23, 24/25 – ZFisP-1, 39/25 in 85/25 – ZPJS

² Uradni list RS, št. 72/02 in 97/23

³ Ministrstvo za finance, št. 0601-43/2024-1619, januar 2025, <http://www.unp.gov.si>

- Vodstvo ZRC SAZU je pristopilo k sistematičnemu upravljanju s tveganji s pripravo in sprejemom Navodil za upravljanje s tveganji na ZRC SAZU, ki opredeljujejo postopke vzpostavitve, vzdrževanja in uporabe registra tveganj. V registru tveganj so tveganja identificirana in ovrednotena, register tveganj je bil v revidiranem letu tudi pregledan.
- Na podlagi sprejetih internih aktov zavoda, drugih ukrepov vodstva in poslovanja ocenjujemo, da se vodstvo ZRC SAZU zaveda pomena sistema notranjih kontrol in upravljanja tveganj za urejeno, pravilno in smotrno poslovanje zavoda. Sistem poslovanja in notranjih kontrol na ključnih delih revidiranega področja je vzpostavljen z internimi akti in opredelitvijo del in nalog ter odgovornosti posameznih organizacijskih enot in odgovornih oseb. Revidiranec pri tem upošteva lastne organizacijske in tehnične pogoje ter rešitve in izpostavljenost tveganjem.
- Temelj notranjih kontrol je tudi zagotovitev razmejitve pristojnosti med računovodji in odgovornimi osebami, ki začenjajo in odobravajo poslovne dogodke ter izplačila. Pristojnosti med računovodstvom in odgovornimi osebami, ki začenjajo in odobravajo poslovne dogodke ter sodelujejo pri finančnem poslovanju zavoda v širšem smislu, so v zavodu razmejene.
- ZRC SAZU ima vzpostavljen sistem stroškovnega računovodstva in v okviru tega oblikovana stroškovna mesta ter sprejeta sodila za razporejanje stroškov. Ocenjujemo, da je revidiranec sistem stroškovnih mest in sodila določil smiselno ob upoštevanju dejavnosti, ki jih opravlja in značilnosti nastajanja stroškov, v delu pa smo predlagali še določene izboljšave. Novelirana pravila naj zavod dosledno uporablja pri ločenem vodenju poslovanja posameznih dejavnosti, programov in projektov, kalkulacijah ter pri pripravi računovodskih poročil.

3. Informacija o revizijskih priporočilih

Pomembnih tveganj z visoko stopnjo nismo zaznali, smo pa podali revidirancu določena priporočila glede vzpostavitve in delovanja notranjih kontrol na revidiranem področju poslovanja.

Direktor je že med revizijo sprejel določene ukrepe in priporočila notranje revizije upošteval pri poslovanju. Ostala priporočila je potrebno realizirati po sprejetem programu ukrepov.

4. Informacija o odzivih posloводства na tveganje, ki utegne biti po presoji vodje notranje revizije nesprejemljivo za proračunskega uporabnika

Pri notranjem revidiranju v preteklem obdobju v okviru področja revidiranja nismo zaznali tveganj, ki bi bila za zavod nesprejemljiva.

5. Naloge notranje revizije zunaj področja notranjega revidiranja

S strani vodstva zavoda notranjemu revizorju niso bile dodeljene vloge in/ali naloge zunaj področja notranjega revidiranja, niti ni zavod izvedbe takih nalog pričakoval.

6. Informacija o zadostnosti in ustreznosti virov notranje revizije

Sredstva za zagotavljanje funkcije notranje revizije so zagotovljena v finančnem načrtu zavoda in omogočajo izvedbo notranje revizije, pri čemer notranje revizije obsegajo posamezne procese oz. področja poslovanja po oceni vodstva zavoda.

7. Potrditev organizacijske neodvisnosti notranje revizije

Neodvisnost je opredeljena kot odsotnost okoliščin, ki oslabijo sposobnost funkcije notranje revizije za nepristransko izvajanje njenih odgovornosti.

Sklenjena pogodba o izvedbi notranje revizije, ki povzema vsebino notranjerevizijske temeljne listine, ureja neodvisni položaj notranje revizije in v okviru tega tudi pooblastila izvajalca notranje revizije, organizacijski položaj in poročevalska razmerja notranje revizije. Notranja revizija je neposredno podrejena direktorju proračunskega uporabnika, ki mu vodja notranje revizije tudi neposredno poroča. Neposredno poročanje predstojniku zavoda je bilo zagotovljeno med revizijo in s posredovanjem poročila notranje revizije o ugotovitvah in priporočilih. Naloga izvajalca notranjega revidiranja je tudi priprava letnega poročila, ki je namenjeno predstojniku in organu nadzora.

Pri izvajanju nalog notranje revizije v preteklem letu ni bilo nikakršnih okoliščin, ki bi ogrožale izvajanje pogodbeno določenega obsega notranjega revidiranja na nepristranski način.

8. Informacija o spremembah, ki bi lahko vplivale na pooblastilo ali interni akt notranje revizije

Pri izvajanju nalog notranje revizije v preteklem letu ni bilo nobenih sprememb, ki bi lahko vplivale na pooblastila ali na uspešno izvajanje določil sklenjene pogodbe o izvedbi notranje revizije.

9. Informacija o prizadevanjih in izidih programa zagotavljanja in izboljševanja kakovosti

Za zagotovitev in vzdrževanje dejavnosti notranjega revidiranja v skladu z določili Zakona o javnih financah je odgovoren predstojnik, naša odgovornost pa je kvalitetna izvedba notranjega revidiranja v skladu s podpisano pogodbo ter z Usmeritvami za državno notranje revidiranje.

Z naše strani je zagotovljeno izvajanje notranjih presoj v obliki postopkov stalnega spremljanja delovanja notranjega revidiranja v okviru konkretnega notranje revizijskega posla. Stalno spremljanje je sestavni del dnevnega nadziranja, pregledovanja in merjenja notranje revizije. Stalno spremljanje je vgrajeno v običajne usmeritve in ravnanja pri vodenju notranje revizije in uporablja postopke, pripomočke in informacije, ki so potrebni za oceno skladnosti s Usmeritvami za državno notranje revidiranje.

10. Zaključek

Naše poročilo služi izključno namenu letnega poročanja izvajalca notranjega revidiranja predstojniku in organu nadzora zavoda ter Uradu RS za nadzor proračuna.

Notranja revizorka:
Simona Krese, PDNR

Vročiti:

- Direktor
- Upravni odbor

Obveščeni:

- Ministrstvo za finance, Urad za nadzor proračuna

IZJAVA O OCENI NOTRANJEGA NADZORA JAVNIH FINANC

ZRC SAZU
Novi trg 2, 1000 LJUBLJANAŠifra: 34738
Matična številka: 5105498000

Podpisani se zavedam odgovornosti za vzpostavitev in stalno izboljševanje sistema finančnega poslovanja in notranjih kontrol ter notranjega revidiranja v skladu s 100. členom Zakona o javnih financah z namenom, da obvladujem tveganja in zagotavljam doseganje ciljev poslovanja in uresničevanje proračuna.

Sistem notranjega nadzora javnih financ je zasnovan tako, da daje razumno, ne pa tudi absolutnega zagotovila o doseganju ciljev: tveganja, da splošni in posebni cilji poslovanja ne bodo doseženi, se obvladujejo na še sprejemljivi ravni. Temelji na nepretrganem procesu, ki omogoča, da se opredelijo ključna tveganja, verjetnost nastanka in vpliv določenega tveganja na doseganje ciljev in pomaga, da se tveganja obvladuje uspešno, učinkovito in gospodarno.

Ta ocena predstavlja stanje na področju uvajanja procesov in postopkov notranjega nadzora javnih financ v / na ZRC SAZU.

Oceno podajam na podlagi:

* ocene notranje revizijske službe za področja:

Notranja revizija v letu 2025 je bila omejena na del poslovanja in je obsegala področje finančno računovodske funkcije v letu 2024 v delu, ki se nanaša na razmejevanje prihodkov in odhodkov med javno službo in tržno dejavnostjo. Na podlagi ugotovitev o poslovanju zavoda revizorka ocenjuje, da je uprava zavoda med revizijo že sprejela določene ukrepe za izboljšanje sistema notranjih kontrol in pravilnosti poslovanja. V okviru danih priporočil je predlagala uskladitev kontnega načrta z enotnim kontnim načrtom, npr. konte prihodkov javne službe in tržnih dejavnosti ter izvedbo celovitega pregleda in ponovno presojo uporabljenega sistema stroškovnih mest in razporejanja prihodkov, odhodkov in stroškov ter sprejem internega akta, ki bo celovito določal pravila poslovnega računovodstva.

* samoocenitev vodij organizacijskih enot za področja:

Samoocenitveni vprašalnik so izpolnili direktor, namestnici direktorja, pomočniki direktorja, predstojniki in predstojnice inštitutov, ter vodje oddelkov.

* ugotovitev (Računskega sodišča RS, proračunske inšpekcije, Urada RS za nadzor proračuna, nadzornih organov EU,...) za področja:

/

V / Na ZRC SAZU je vzpostavljen(o):

1. primerno kontrolno okolje

(predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):

a) na celotnem poslovanju,

☐

b) na pretežnem delu poslovanja,

☒

c) na posameznih področjih poslovanja,

☐

d) še ni vzpostavljeno, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,

☐

e) še ni vzpostavljeno, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi

☐

2. upravljanje s tveganji

2.1. cilji so realni in merljivi, tp. da so določeni indikatorji za merjenje doseganja ciljev

(predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):

a) na celotnem poslovanju,	☒
b) na pretežnem delu poslovanja,	☐
c) na posameznih področjih poslovanja,	☐
d) še niso opredeljeni, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,	☐
e) še niso opredeljeni, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi	☐

2.2. tveganja, da se cilji ne bodo uresničili, so opredeljena in ovrednotena, določen je način ravnanja z njimi

(predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):

a) na celotnem poslovanju,	☐
b) na pretežnem delu poslovanja,	☒
c) na posameznih področjih poslovanja,	☐
d) še niso opredeljeni, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,	☐
e) še niso opredeljeni, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi	☐

3. na obvladovanju tveganj temelječ sistem notranjega kontroliranja in kontrolne aktivnosti, ki zmanjšujejo tveganja na sprejemljivo raven

(predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):

a) na celotnem poslovanju,	☐
b) na pretežnem delu poslovanja,	☒
c) na posameznih področjih poslovanja,	☐
d) še niso opredeljeni, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,	☐
e) še niso opredeljeni, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi	☐

4. ustrezen sistem informiranja in komuniciranja

(predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):

a) na celotnem poslovanju,	☐
b) na pretežnem delu poslovanja,	☒
c) na posameznih področjih poslovanja,	☐
d) še niso opredeljeni, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,	☐
e) še niso opredeljeni, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi	☐

5. ustrezen sistem nadziranja, ki vključuje tudi primerno (lastno, skupno, pogodbeno) notranje revizijsko službo

(predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):

a) na celotnem poslovanju,	☐
b) na pretežnem delu poslovanja,	☒
c) na posameznih področjih poslovanja,	☐
d) še niso opredeljeni, pričeli smo s prvimi aktivnostmi,	☐
e) še niso opredeljeni, v naslednjem letu bomo pričeli z ustreznimi aktivnostmi	☐

6. notranje revidiranje zagotavljam v skladu s Pravilnikom o usmeritvah za usklajeno delovanje sistema notranjega nadzora javnih financ

(predstojnik izbere eno od naslednjih možnosti):

a) z lastno notranjerevizijsko službo,	☐
b) s skupno notranjerevizijsko službo,	☐
c) z zunanjim izvajalcem notranjega revidiranja,	☒

Naziv in sedež zunanjega izvajalca notranjega revidiranja:	Simona Krese s.p. Srednja vas v Bohinju
Navedite matično številko zunanjega izvajalca notranjega revidiranja:	3362809000
Ali (sprejeti) finančni načrt (proračun), za leto na katerega se Izjava nanaša, presega 2,086 mio evrov:	☒ DA ☐ NE
Datum zadnjega revizijskega poročila zunanjega izvajalca notranjega revidiranja je:	31.12.2025
d) nisem zagotovil notranjega revidiranja.	☐

V letu 2025 sem na področju notranjega nadzora izvedel naslednje pomembne izboljšave (navedite: 1, 2 oziroma 3 pomembne izboljšave):

V okviru notranje revizije je bila izvedena revizija dela poslovanja, ki je obsegala področje finančno-računovodske funkcije za leto 2024, in sicer v delu, ki se nanaša na razmejevanje prihodkov in odhodkov med javno službo in tržno dejavnostjo. Na podlagi ugotovitev bo v letu 2026 vzpostavljen prenovljen sistem stroškovnih mest za spremljanje posrednih stroškov. V prvi fazi bo sistem omogočal preglednejše in enostavnejše spremljanje teh stroškov, v drugi fazi pa njihovo bolj transparentno in metodološko dosledno razporejanje na posamezne dejavnosti. Pripravljen bo tudi interni akt, ki bo sistemsko uredil pravila evidentiranja, spremljanja in razporejanja posrednih stroškov ter s tem dodatno okrepil notranje kontrolno okolje.

Dva projekta sta bila predmet zunanje revizije, in sicer projekta Povejmo (NOO) in Alptextstyles (Interreg). V reviziji niso bile ugotovljene ne vsebinske ne finančne nepravilnosti.

ZRC SAZU je dne 1. oktobra 2025 prejel obvestilo Urada Republike Slovenije za nadzor proračuna, št. 06102-7/2025-1619-1 z dne 1. 10. 2025, o uvedbi inšpekcijskega nadzora. Predmet nadzora je poraba sredstev državnega proračuna Republike Slovenije. Po uvodnem razgovoru, ki je potekal 9. oktobra 2025, je bila pripravljena in predložena obsežna zahtevana dokumentacija poslovanja za leti 2023 in 2024. V nadaljevanju postopka so bili v nadzor vključeni štiri projekti, financirani s strani ARIS, za katere je bila predložena celotna dokumentacija, vključno z razpisno dokumentacijo, odločitvami o financiranju, vsemi sklenjenimi pogodbami, pasivnimi časovnimi razmejitvami ter dokazili o nastalih stroških (materialni stroški, stroški dela in amortizacija). Zaradi obsežnosti dokumentacije nadzor še ni zaključen in se bo nadaljeval v letu 2026. Ob pripravi tega dokumenta ZRC SAZU še ni prejel nobenih ugotovitev ali zapisnikov s strani inšpektorjev.

Ugotovitve notranjih in zunanjih revizij ter izvedeni nadzorni postopki prispevajo k nadaljnji krepitvi notranjih kontrol in transparentnosti poslovanja.

Kljub izvedenim izboljšavam ugotavljam, da obstajajo naslednja pomembna tveganja, ki jih še ne obvladujem v zadostni meri (navedite: 1, 2 oziroma 3 pomembnejša tveganja in predvidene ukrepe za njihovo obvladovanje):

V letu 2025 smo nadaljevali z izboljševanjem informacijskega sistema za kadrovske in projektno poslovanje. Naš cilj je vzpostaviti optimalno integriran informacijski sistem.

Predstojnik oziroma poslovodni organ proračunskega uporabnika:

dr. Oto Luthar

Datum podpisa predstojnika:

16.02.2026

ŠIFRA IN IME UPORABNIKA PRORAČUNA: 34738 ZRC SAZU

SEDEŽ UPORABNIKA PRORAČUNA: Novi trg 2, Ljubljana

**ELEMENTI ZA DOLOČITEV DOVOLJENEGA OBSEGA SREDSTEV ZA DEL PLAČE ZA
DELOVNO USPEŠNOST IZ NASLOVA PRODAJE BLAGA IN STORITEV NA TRGU**

za leto 2025

Zap.št.	NAZIV	Znesek v EUR
1	Presežek prihodkov nad odhodki iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu (AOP 691)	89.949,48
2	Izplačan akontativni obseg sredstev za delovno uspešnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu Izplačan akontativni obseg sredstev za del plače za delovno uspešnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu in ustrezni prispevki delodajalca za socialno varnost (zmanjšan za 8.828,27 EUR izplačanih iz sredstev leta 2024)	48.328,36
3	Osnova za določitev obsega sredstev za delovno uspešnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu (1+2)	138.277,84
4	Dovoljeni obseg sredstev za plačilo delovne uspešnosti iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu (zap. 3*0,5)	69.138,92
5	Razlika med dovoljenim in izplačanim akontativnim obsegom sredstev za del plače za delovno uspešnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu in ustrezni prispevki delodajalca za socialno varnost (4–2)	20.810,56

Odgovorna oseba:
dr.Oto Luthar, direktor

ZRC SAZU

**Znanstvenoraziskovalni center
Slovenske akademije znanosti in umetnosti**

Novi trg 2, 1000 Ljubljana

E-naslov: zrc@zrc-sazu.si

Telefon: +386 1 470 65 55

www.zrc-sazu.si

facebook.com/zrcsazu

instagram.com/zrcsazu

